

Dekameron 2020

Magyarország

Farkis Tímea

Hamerli Petra

Hegedűs Attila

Kendeh-Kirchknopf Lili

Martinovic-Benkő Livia

Orbán Jolán

Palkovics-Szabó Nóra

Sass István

Sediánszky Nóra

Szontagh Pál

Dekameron 2020 Magyarország

Így kezdődött 2020. március idusán

Farkis Tímea

Kedves olaszos kollégák, kedves barátok, kedves ismerősök! Tekintettel a kialakult helyzetre, az olasz nyelv, kultúra szeretetére alapozva a következő virtuális közös "kalandra" invitállak titeket. Kérek szépen, első körben 10 önként jelentkezőt (jó lenne, ha lenne 3 úriember, 7 hölgy), akik, az általam létrehozandó csoport tagjai lennének: Dekameron 2020 Ungheria/Magyarország. Minden napra, a 10 főből lenne egy "napos", aki meghatározza az aznapi témát, és a többi kilenc, erre reagálva írna egy blogot-novellát, bármit, műfaji megkötés, lábjegyzet, bibliográfia nélkül, SZABADON SZÁRNYALVA, magyarul, terjedelemtől, majd a csoport tagjai döntenek, nyilván nem írunk egy mega-giga eposzt! A téma bármi lehet, épp úgy, mint a Dekameronban. A Dekameron 2020 csoport írásait, ebben a nagyobb csoportban aztán közzé tesszük, mindenki szórakoztatására, a szerző(k) hozzájárulásával.

2020. március 16-án létrejött a csapat! Nem tartottunk alakuló értekezletet, nem csináltunk Szervezeti és Működési Szabályzatot! Egyszerűen 9 ember a „kialakult helyzetre való tekintettel” elfogadta a felhívásomat arra, hogy szebbé, elviselhetőbbé tegyük a napokat, ki itt, ki ott, otthon, még értekezleteken, különböző on-line felületeken, komfort zónákon kívül és belül! A nagy nyilvánosság kizárása, intim közeget teremtett, nagyon őszinte hangvételű írások születtek!

És elkezdtünk írni, írni, gondolkodni, írni, feltölteni, beszélgetni a csoportban! Megszületett egy alternatív valóság, egy választott valóság, ahol mindenki betartotta a legfontosabb szabályát a csoportnak: TILOS A JÁRVÁNYRÓL ÉS POLITIKÁRÓL ÍRNI!

Bármit lehet, bármilyen műfajban, ha nincs műfaj, az sem baj, terjedelmi megkötések sem szabályoztak minket!

A „naposok” az általuk meghatározott témájú nap elején bemutatkoztak, és röviden indokolták is a választásukat! Itt, természetesen mindenki a jelenlegi, sajnálatos körülményekre is reflektált. Úgy beszéltek meg, hogy itt lehet, igenis kell, hogy a csoport tagjai személyes hangnemben nyíljanak meg a többiek, aztán majd a nyilvánosság felé! Ugyanis nem lennénk, nem léteznénk, mint csoport, nem íránk száz gondolatsort, ha nem lennénk ebben a helyzetben, itt Magyarországon, Európában!

A Dekameronhoz annyiban hasonlít ez a kaland, hogy mindannyian a virtuális valóság fogságába kerültünk, és kitörési pontot láttunk abban, hogy írjunk-meséljünk elsősorban egymásnak, és aztán a külvilágnak is. Bízunk abban, hogy az olvasás nyugtató erejét nem csak mi tapasztaljuk, élvezzük, hanem ezzel másnak is néhány perc erejéig örömet szerzünk! A gondolat akkor fogant meg a fejemben, amikor március 12-én, csütörtökön rendkívüli rektori szünetet rendelt el az egyetem vezetése, és hirtelen megváltozott körülöttem, körülöttünk a világ! Péntek estére már a középiskolás diákok, pedagógusok is átlépték a Rubicont! Az oktatás, a művészeti világ, a kultúra szereplői, élvezői egyszerre érezték a bőrükön a hideg verítéket, a szorongást, a bizonytalanságot! Igen, aztán a hétköznapiak is kaotikusak lettek, majd valamiféle sűrű félelem lepett be

mindent! A pánik, aztán a millió megválaszolatlan kérdés! A patikák, boltok új üzemmódja, a kigyózó sorok, a kollektív katasztrófa fenyegető jelenléte! Az Olaszországból érkező rettenetes hírek! Már nem epidemia, hanem pandemia!

A felsőoktatás átállása egy új helyzetre, a hallgatónkkal való egyeztetés, a munkáltatótól jövő távirányítás, távtámogatás! Elhangzott az a nagyon bölcs, nagyon emberi mondat is, hogy ne hagyjuk magukra a hallgatókat, legyünk ne csak oktatók, hanem legyünk valóban támogató, biztos pontok az életükben! Láttam on-line istentiszteletet! Megrázó és megható is volt egyszerre! Kerestük a találkozásokat egymással, és a biztos pontoknak tűnő személyekkel, eseményekkel! A Dekameron 2020 csoport tagjai is, különböző élethelyzetekből kiindulva, bölcsészes gondolkodással, egyszerűen a humanizmusunkból fakadóan, azonos szemléletünk miatt is, úgy gondoljuk, hogy szükség van egy rendszerre, akkor, amikor éppen felfordul a világ, amikor a hétköznapjaink, ünnepnapjaink eltűnnek és egybefolynak. Mi megalkottuk így a mi alternatív valóságunkat, egy „menetrendet”, egy biztos pontot az életünkben! Aztán, persze mindenki kialakította a saját, külön napi rutinját, de az írást nem hagytuk abba, fegyelmezetten érkeztek a megadott határidőre! A Dekameron, Manzoni regénye, ha olasz-történelem szakos az ember, akkor több rejtett fájlból jön elő! Az akkori pestisjárványok, több hullámban söpörtek végig Itálián, Európán! És máig fennmaradtak azok a városok, amelyek a legtöbb veszteséget könyvelték el! Túléltek, talpra álltak, és Firenze lett az európai reneszánsz, humanista gondolkodás bölcsője!

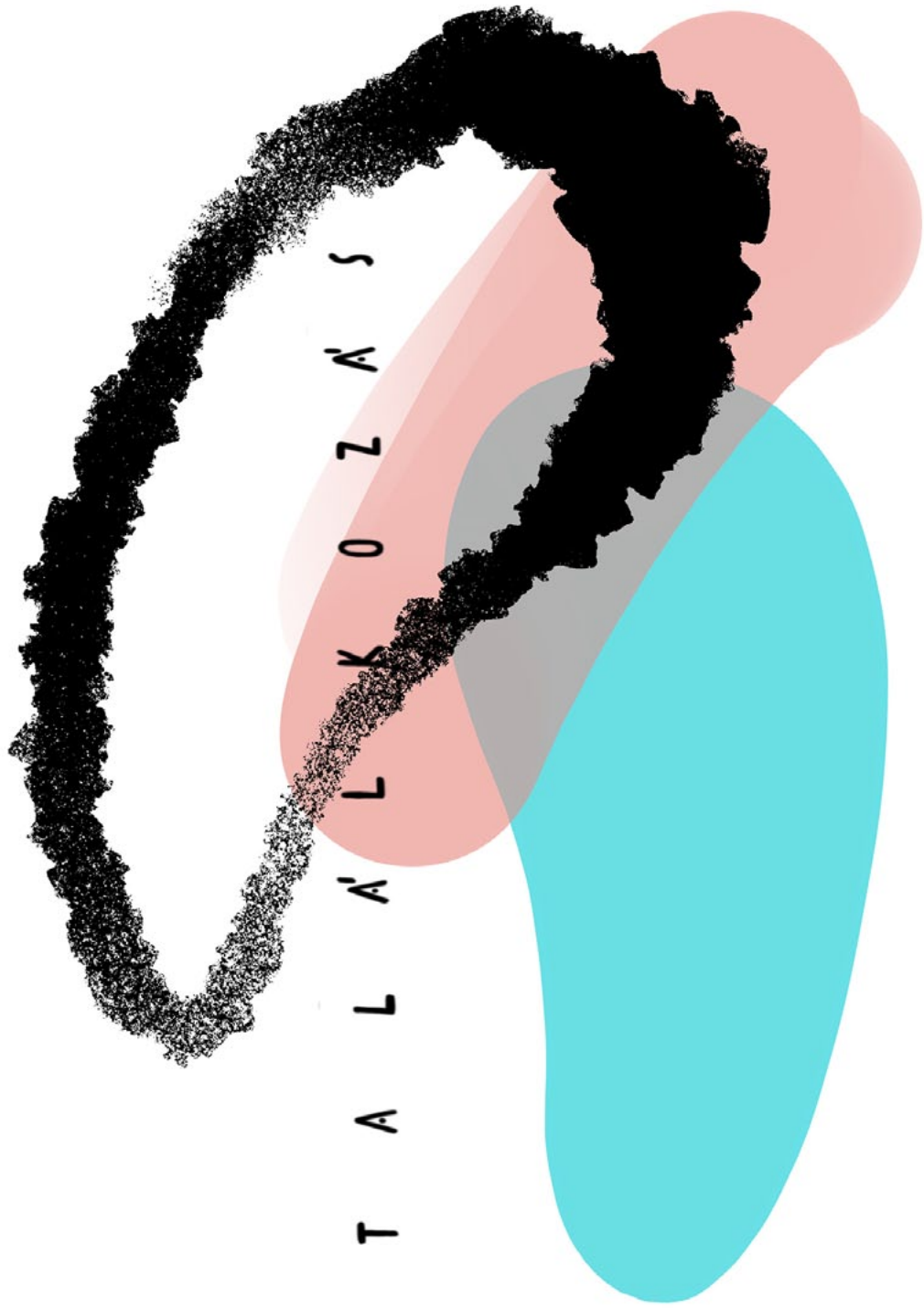
A tíz személy, akik nagy bátorsággal beléptek ebbe a virtuális játékba, az írás-olvasás szakavatott emberei, de nem profi regényírók, nem novellisták, nem végezték el a kreatívírás mesterszakot. Bár, most lehet, páran elgondolkodunk ezen! A csoport magyar szakot is végzett tagjai, emelik ennek a bátor játéknak a fényét!

Többen publikálnak, publikáltak, folyamatosan. Különböző tudományos karrier is áll ezen írások hátterében. Nem is akármilyenek! Ám itt és most, nem csak ezt az oldalukat mutatták meg, mutatják meg a Dekameron 2020 Magyarország tagjai.

Fontos tehát leszögezni a jövőendő olvasók számára, és az önjelölt és kijelölt, amatőr és nem amatőr kritikusok, mindenféle írói, szakmai szervezetek számára is, hogy mi nem vagyunk profi írók, nem is akarunk még csak annak sem látszani! Bár, nem először ragadtunk virtuális tollat, hogy különböző fórumokon megnyilvánuljunk!

Kérjük ezért azokat, akik rögtön a kritikus hangvételt ütnék meg, hogy „tekintettel a kialakult helyzetre” most ne tegyék, ne írják le a negatív gondolataikat! Tartsák meg maguknak, és másfél, két méter távolságból mondják el felebarátaiknak, ne nekünk! Olvassák csak, hagyják magukat elringatni a száz írás ölén. Nekünk ebben a kalandban, játékban nagyon jól esett az operatív törzs sokadik adása helyett magunkkal, az írásainkkal, a többiek olvasgatásával foglalkozni! Mi hiszünk az olvasásban, a kreatív gondolkodásban, az írott szó erejében, mi hiszünk a humanizmus, az újjászületés erejében! Hiszünk az egymáshoz forduló emberek békés tekintetében, még ha az egy képernyőn történik is!

Mi ennek a kalandnak, játéknak gyógyító hatását már közben éreztük, reméljük Önök is velünk együtt gyógyulnak!

Bevezető

Tanár vagyok, s mint ilyenek, alapelemem a közösségi lét, a személyes kommunikáció.

Intézményvezető vagyok, s mint ilyenek, az önképem része, hogy a felmerülő problémákat képes vagyok kreativitással és munkaszervezéssel megoldani.

Szülő vagyok, s mint ilyenek, örök vágyam azt sugározni, hogy apa képes megvédeni a rábízottakat és elhárítani a külső-belső veszélyeket.

Ezekben a napokban mindhárom identitásom megreccsent kicsit. Távoktatás az egyetemen, home office az intézetben, karantén a családban.

Kellettek/kellenek azok a kitörési pontok, amelyek elviselhetővé (netán kellemessé) tehetik ezeket a napokat, heteket. Ilyenek a messenger-kávézások a lakásukban rekedt rokonokkal, a skype-os borozgatás a barátokkal, az intézeti facebook-csoport, a közös esti éneklés és ilyen a Dekameron 2020 is. Egy olyan területen (széppróza) váltam alkotóvá, ahol az eddigi életemben csak befogadó voltam – nem számítva néhány iskolai fogalmazást és kamaszkori szerelmeslevelet.

Köszönet Timinek, hogy rávett erre, köszönet a Társaknak, hogy elfogadtak csapattagnak, köszönet az írás és az olvasás lehetőségéért. Már most, mikor ezt írom, még bőven a karanténban – tartok tőle, inkább az elején, mint a végén –, elmondható: sokat jelent. Mint egy jól megtalált terpeszállás a matróznak, amikor a hullámozó tengeren hánykolódik a hajó – segít talpon maradni. Köszönet, köszönet, köszönet.

Témám a Találkozás. Hogy miért?

Mert ez az, ami a legjobban hiányzik.

Mert ez az, aminek ezekben a napokban éppen új értelmet kényszerülünk adni.

Mert ebben a csoportban nap mint nap találkozom olyanokkal, akikről a nevükön és az írásaikon kívül semmit sem tudok.

És végső soron, ha ez a novellafűzér kikerül a zárt facebook-csoportból, még többekkel találkozhatunk. Biztonságos távolságban egymástól, de mégis közel.

Budapest, 2020. március 20.

Dr. Szontagh Pál

1.1 A találkozás

Szontagh Pál

Számtalanszor elképzelte ezt a pillanatot. Látta maga körül a csecsemőszagú kórtermet, karjai között a békésen szundikáló szőke leánycsecsemőt, a párja arcának megilletődött, boldog ragyogását. Hallotta a madárcsicsergést az ablakban, érezte a beszűrődő tavaszi (miért pont tavasz?) napfény simogatását. Mintha valami lágy, andalító zene is beszűrődött volna valahonnan. A tökéletes pillanat: a találkozás csodája.

Amióta Pétert ismerte, soha, egyetlen percig sem volt kérdés számára, hogy idővel anya lesz, Péter gyerekeinek az anyja. Annyiszor elképzelte ezt a pillanatot, hogy sokáig fel sem merült benne, hogy nem lesz benne része.

Aztán jöttek az egyre hosszabb hónapok, azok a napok, amelyeken kiderült, hogy a nagy találkozás még várat magára. Eleinte nem is beszéltek róla, aztán félve, a szavakat keresgélve, félelmeiket elviccelve emlegették a kis lustát, aki csak nem akar megérkezni. Később egyre fájdalmasabbá vált babakocsit látni, előre félni, hogy mikor hangzik el az „és nálatok mikor jön...” kérdése.

Orvosok, nővérek, lombikok, injekciók tolakodtak be oda, ahol azt hitték, rajtuk, kettőjükön kívül nincs helye másnak. Hosszú évek teltek el így, reménykedések és kétségbeesések között, míg rászánták magukat, hogy jelentkezzenek az örökbefogadásra.

Cigányt is vállalnak? – kérdezte az ügyintéző, és Éva először nem is értette, miről van szó. Mikor megértette, felfordult a gyomra. Mintha egy bababoltban válogatna a megvásárolható csecsemők közül. Mintha egy étlapról válogatná össze a legízletesebb falatokat. Biztosan ezt akarják? Aztán valahogy mégis kitöltötték a papírokat, megszerezték a szükséges igazolásokat, regisztráltak az alapítványnál. Éva valami ködös révületben élte át ezeket a heteket, mindent Péter intézett, töltött ki, döntött el.

A sok utánajárás után megpróbálták visszazökkenni a „normális” életükbe. Ez még éveig eltarthat, nem is biztos, hogy összejön. Nem szóltak a jelentkezésükről senkinek, keresték a páros programokat, utazásokat, szórakozást. A jól ismert kép elhalványult. Már nem anyaként látta önmagát, hanem sikeres tájépitészként, Péter feleségként, mesterszakácsként, lakberendezőként, rendezvényszervezőként, a társaság lelkeként.

Egy ködös novemberi napon megszólalt a telefon. Kapkodás, pakolás, indulás az ország másik végébe, menet közben bevásárlás a Tescoban, kiskád, fürdető, pelenka, tőrökendő, uramatyámmikellmég?

A kórházat csak másodsorra találták meg, a GPS elnavigálta őket egy melléképülethez. Keresve a bejáratot, majd' elsüllyedtek az őszi sárban. A szüléssel előtt megkapták a papíruhákat, aztán csak vártak, egymás kezét fogva, figyelve a szülőszobából kiszűrődő hangokat.

És aztán megtörtént. Ott ült a félhomályban, az eső szakadatlanul verte az ablakot, a bura nélküli izzó alig pislákol a kis szobában. Péter arcán leginkább a tanácstalan aggodalom tükröződött, a gyűrött arcú, sűrű, fekete hajú kisfiú pedig vigasztalanul sírt. A szomszéd szobából indulatos félmondatok szűrődtek át, valahol feldőlt egy felmosóvödör, sziszegve szentségelt a takarítónő. Éva mégis úgy érezte, minden pontosan olyan, mint ahogy mindig is elképzelte.

1.2 A találkozás

Farkis Tímea

Bekúszik a fülembe egy dal, és nem hagyja el a lelket! Pedig nemcsak Pressernek vannak „táguló csöndjei” a nagy találkozás közben! Mindenki találkozik élete nagy szerelmével, drámájával, egy rácsodálkozással, egy hanggal, amelyet nem hallott még meg az ezerszer meghallgatott dalban! Az is egy nagy találkozás volt, amikor észrevettem a Berlin felett az ég című filmben egy olyan mozdulatot, ami miatt még kétszer megnéztem a filmet!

A találkozások, igen, lehetnek véletlenek, vagy ismétlődnek, mert nagyon akarjuk valamiért: egy mozdulat, egy szó, egy illat, ami arra készítet minket, hogy újra keressük a következő találkozást!

Valakivel, valamivel!

Milyen lehetett, amikor Beethoven találkozott a titokzatos szerelmével, és nem hallotta, amit neki mondott a halhatatlan kedves? Melyik hangjegye született akkor? Vagy akkor még hallott néhány szófoszlányt?

Milyen lehetett az a találkozás, amikor Raffaello eldöntötte, hogy igen, ez a lány kell neki a Fornarinához? Mit mondhattak egymásnak? Mit látott meg benne? Többször kellett találkozniuk, mire megszületett a csoda, a kép! Melyik pillanata volt a találkozásnak a döntő, amikor meglátta a lányban a halhatatlanságát? A sajátját és a péklányét?

Találkozás egy épülettel: Róma egyik legszebb épülete a Palazzo Farnese, Michelangelo is dolgozott rajta. Egy pad van hozzáépítve, végighúzódik az épület hosszán, felkínálva magát, hogy üljünk le rá: az épület találkozik veled és nem enged, marasztal, mert délelőtt odasüt a nap!

Milyen lehet a zsenik találkozása a hétköznappal, az átlagemberekkel?

Lehet, hogy ilyenkor születnek a csodák!

1.3 Találkozás

Hamerli Petra

A parkban sétáltak, egy lány és egy fiú. Az egyetemről ismerték egymást, mindketten az olasz városban tanultak. Ugyanazokra a kurzusokra jártak. Mindketten külföldiek voltak, így tulajdonképpen logikus, hogy kis idő elteltével az órákon kívül is találkoztak. Együtt fedezték fel a várost, a látványosságait, és az eldugott utcákban található kis kávézókat. Sokat beszélgettek, előbb az egyetemről, a külföldi életről, majd saját hazájukról is. Nemcsak két fiatal, két kultúra is találkozott. Két eltérő kultúra, az európai civilizáció bölcsőjének nevezett Görögország, és a kereszténység védőbástyájaként ismert Magyarország.

A két fiatal hosszasan beszélgetett a különbözőségekről, és egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy azok áthidalhatatlanok. A találkozás azonban mindkettejükben nyomot hagyott.

1.4 A találkozás

Sass István

Lütyemitye Csillagváros

Hármas Leszállópálya, a tarvágott erdő és az Ottó barackosa között

2120. április. Vagy május.

Még csak két évvel voltunk a Fesztivál után, de már megint kifordult a világ a sarkaiból. Immár negyedszer. Először akkor fordult ki a sarkaiból, amikor a svédek megalkották a működő Alcubierre-hajtóművet, ezzel lehetővé téve az olcsó és egyszerű csillagközi utazást. Az első tesztekét követően megtörtént az első kapcsolatfelvétel is az idegenekkel, kiderült, hogy nem vagyunk egyedül. Sőt, valójában régóta figyeltek minket, csak arra várva, hogy mi magunk megnyissuk az utat a csillagok felé. Leszálltak, gratuláltak, közölték a kötelező játékszabályokat, segítettek behozni némi technológiai lemaradást, majd távoztak, egyetlen nagykövetet hagyva Malmöben. A nagykövet pont úgy nézett ki, mint egy földlakó, leszámítva apró, alig észrevehető különbségeket. No meg azt, hogy ő egyáltalán nem lelkesedett értünk, csak a munkáját végezte, érzelmek és indulatok nélkül. Pont azért küldtek egy ilyen figurát, és nem mondjuk valami póktestű szőrös izét, nehogy megijedjünk vagy bizalmatlanok legyünk velük. Kidolgozták a csatlakozási szerződést, majd a nagykövet elköszönés nélkül, sietve távozott. Eltette a szignált doksit, behelőpintett a kávéjába, majd lenéző fintorral a szája sarkában teleportált. Még a csészét sem tette le, ahogy halk pukkanással dematerializálódott, az csörömpölve landolt a padlón. Mi meg csak pislogtunk: ennyi volt az egész? Hát nem...

A második nagy felfordulás akkor következett be, amikor a nagykövet lelépése után két héttel megjelentek az első idegen turisták. Bejelentkeztek valamelyik érkezési (Lagrange) pontról, majd pár perc múlva le is szálltak. Mindenféle népek jöttek, a hatóságok győzték katalogizálni meg kiismerni őket. Az első hónapban néhány tízezer, a másodikban kb. hárommillió látogató jött, aztán már nem tudta senki, hogy hányan is vannak. A gazdaság elkezdett szépen átszerveződni az idegenforgalom köré, olyan fellendülést produkálva, amit még talán soha nem tapasztaltunk. Cserébe a jól tartásért, új barátaink elláttak minket mindenféle jóval, a Földön le is állt szinte mindenféle gyártás, olcsóbb volt importálni a jó minőségű, izgalmas termékeket, beindult az idegen technológiák és áruk kereskedelme. Úgy tűnt, az idegenek csupa jót hoztak, nem volt velük semmi gond. Kivéve tán a rettentő hosszú nevű, színvak, vadászó-ragadozó zingwariakat, akik emberhúst ettek, de mivel mindenki üldözte őket (galaxisszerte), ezért alig 3 vagy 4 példány jutott el a Földre, azokat is hamar elkapták, azt a maroknyi áldozatukat gyorsan elfeledtük. Minden bokor mellett épült egy űrkikötő, ingyen kaptuk ezeket, cserébe a vendéglátásért. Mindenki ki akarta venni a részét a jóból. Így született Lütyemitye Csillagváros is.

Aztán egyszer csak megjelentek a „Szürkék”, a többi faj meg egyik napról a másikra felszívódott. Senki nem értette, hogy mit rontottunk el, sajnos egyetlen megismert faj sem válaszolt az érdeklődésünkre. Hanyagoltak, mintha nem is léteznénk, csak az áruszállító teherúrhajóikat küldték továbbra is, meg vele a számlákat. Az emberiség azonban gyorsan átlendült a kezdeti megrázkódtatáson, mert a Szürkék ugyan hangosak voltak és gorombák, visszaéltek mindennel, ráadásul a többiek által korábban kínosan ügyelt szabályokat sem tartották be, ellenben egyre többen özönlöttek a Földre és a pénz nem számított nekik. Senkit nem érdekelt a szemét, amit maguk után hagytak, a szaguk is csak kicsit volt zavaró, a gorombaságukat meg elnézték a bankszámlák gyarapodásáért cserébe.

A harmadik nagy felfordulást a Fesztivál hozta el. Kaptunk ugyan figyelmeztetést valamelyik jószándékú fajtól, hogy ezt ne engedjük, de akkora összezet lebegtettek be a Szürkék, hogy nem tudtunk ellenállni neki. Beengedtük a fesztiváljukat a bolygónkra, anélkül, hogy meggyőződünk volna róla, mi is lesz az valójában. Nyilván azt hitték a döntéshozók, hogy valamiféle zenés-táncos bulikát hoznak nekünk, sok sörrel meg vizespóló versenyekkel, az eszükbe sem jutott, hogy ezek itt fogják tartani az éppen időszerű szaporodási rituáléjukat. Jöttek a Földre „ívni”. Megkapták tőlünk Ausztrália valamelyik belső, lakatlan területét, ahol kedvükre szórakozhattak. Tették is ezt nagy lelkesedéssel, miközben a földlakókat csak a terület pereméig engedték be. Fogalmunk sem volt mi történt valójában odabent, csak miután távoztak, akkor láttuk a sok millió levedlett ikrabórt, amit hátrahagytak. Azóta sem láttuk őket, azonban az irtatlan méretű ikramezőkről terjengő szürke, miazmás köd szépen elborította az egész kontinenst. Aztán kicsivel később elkezdtek hullani az emberek. Világszerte.

Pár hónap múlva az egykori 8 milliárdból mindössze 350 ezer homo sapiens maradt a bolygón. Nem kaptunk semmi segítséget újdonsült „barátainktól”, azok majdnem teljesen megszakították velünk a kapcsolatot. A cuccaikat persze küldték (a számlával együtt, az el nem maradhatott), míg a Föld úgy nem döntött, hogy lezárja a Naprendszer érkezési pontjait, újra elszigetelve magunkat a galaxistól. Elképesztő erőfeszítések árán sikerült megfékezni a pusztulást.

A járványt a szürke köd okozta. A mai napig sem tudják hogyan, csak annyi derült ki, hogy aki kapcsolatba került vele, annak széthullott a DNS-e. Vagy valami ilyesmi. Állítólag az amúgy terméketlen Szürkék a ködöt használták katalizátorként a szaporodási folyamatukhoz. Nem akartuk megtudni, konkrétan hogyan működtek.

Azóta eltelt majdnem két év, az emberiség megmaradó egyedei szétszórtan vegetáltak az elnéptelenedett bolygón. Mifelénk kicsit sűrűbben, mint máshol, köszönhetően az Őrség mesés vidékének, a viszonylag érintetlenül megmaradt növényzetnek, az elviselhető klímának és annak a ténynek, hogy itt kevésbé volt telítve minden az idegenek bomló ipari hulladékával. Ha találkozni akarnék valakivel, nem is kellene túl messzire menni. Persze nem találkozhatok senkivel, fertőzött vagyok.

Valamiért nem hullott szét a DNS-em, megmaradtam, de a fertőzést hordozom. Annyira kevesen maradtunk, hogy még reménykedtek a megmentésemben, rendszeresen vesznek tőlem vért, és viszik valami laborba. Most minden emberélet számít, vigyázunk mindenkire. De karanténban élek, ami kissé unalmas. Mondjuk a karantén 46 hektár, azon belül azt csinálók, amit akarok, de a határait nem hagyhatom el. A hatóságok meg békén hagynak, már vagy fél éve nem is hallottam felőlük. Legalább nyugi van, az emberek megritkulásával leállt a digitális hírközlés, de kicsit sem bánom.

Pedig találkozhatnék is emberekkel. Itt van például az Ottó, az egykori szomszéd, korábban tisztességes lakatos szakmunkás, kicsit később Leszállópálya Felügyelőmester és Légiirányító Főmufti (csupa nagybetűvel!), manapság meg leginkább a kis piros traktorjával szántogató-pöfögő gazda. A falumúzeumból húzta ki a százötven éves traktort, beüzemelte és most azzal jár. Ő lát el minket élelmiszerrel. Ottó is fertőzött túlélő, szóval akár együtt is lakhatnánk, de nem akarunk. Ottó magának való, mogorva ember, még mindig a feleségét és a gyermekeit gyászolja. Illetve leginkább a jó kis bevételét a kifutópályából, meg azt, hogy nem terem már meg a szőlő a környéken, nem tud bort csinálni. Azt hiszem próbál kukoricából erjeszteni valamit azért.

Vagy ott van a Róza mamszi a szomszéd faluból. Róza mamszi egy csoda, szoktam látni a Kutyardombról, kijár a néhai kőbányába a tóhoz fürdeni. Kinéz vagy 80 évesnek, de még a csípős novemberi napokon is megmártózik a bányatóban. Ledobja a ruháit és valami pogány rituálét végez, táncol, énekel majd kacagva úszik. Róza mamszi is magának való, nem is nagyon beszél, de szokott hozni nekem fánkot. A kapum kilincsére akasztja egy szatyorban, és fogalmam sincs mikor csempészi oda, de láttam őt is azt enni. Egyébként kifizyeltem: nem véletlenül tartja a kezeit mindig a köpenye ujjába rejtve, mert csak négy ujj van mind a két kézfején, azok között meg úszóhártya. Az a gyanúm, hogy ő egy itt ragadt látogató, csak annyira tetszett neki a hely, hogy nem húzott el a többiekkel. Nem tudom, a hatóságok tudnak-e erről, nekem nincs bajom vele, a fánkja is finom. Szeretem nézni ahogy úszik. Elegáns.

Meg ott van a lány. Ő okozta a világ negyedik nagy megingását, legalábbis számomra. Csak véletlenül figyeltem fel rá amikor a kutyával sétáltunk. A karantén határa mögött rejtőzött egy bokorban és azt hitte nem vettem észre. Pedig egyből kiszúrtam, feltűnt a kék sálja, virított a száraz levelek között. Csak úgy csináltam mintha nem láttam volna. Azóta mindig figyelem, és ő mindig ott van. Érdekes módon a kutya nem szúrja ki, mintha nem is létezne, pedig az ugrik minden kis neszre. Vagy mintha elkerülné, nem is tudom. Mostanában már minden nap sétálok arra, mindig ugyanakkor, hogy el ne szalasszam, a szemem sarkából lesem. Egy idő után nem titkolta már a jelenlétét, felállt mikor közeledtem, és egymásra mosolyogtunk. Nem szóltunk semmit, de másnap egy zacskó várt az úton, benne egy vaskos kötött pulcsi. Pont jókor jött, a régi már kezdett rojtosodni. Annyira, de annyira szerettem volna adni neki valamit cserébe, de nem tehettem meg, a fertőzés veszélye miatt. Majd beleszakadt a szívem, amiből aztán

rájöttem, hogy valószínűleg beleszerettem. Nem volt nehéz, ő volt a legszebb lány, akit valaha láttam, és már nagyon hiányzott egy társ is. Egészen furcsa szépség volt: az arca tejfehér, a szemei kicsit mandulavágásúak, ám megdöbbenően kékek. Megdöbbenően. Hófehér fogai voltak, és amikor mosolygott úgy tűnt, legalább egy tucattal több van belőlük a szájában, mint kellene. A haja, az valami egészen különösen éjfekete, selymes, kis kékes beütéssel és derékig érő. Szóval elképesztően szép volt.

Most pedig itt állok a karantén határán, egy csokor tavaszi vadvirággal, fél órával korábban a szokásosnál. Kesztyűt húztam meg szájmascot, úgy szedtem a virágot, hogy meg ne fertőzzem. A szívem majd kiugrik a helyéről, de úgy döntöttem, most vagy soha. Azt nem tudom mi lesz a vége, mert végül is megfertőzni nem szeretném, de úgy érzem nem bírom tovább magamban tartani az érzéseimet.

Észrevétlenül érkezik, hátulról jön, megérinti a vállamat. Nem figyelmeztet rá a kutya, az most érdektelenül szaglászik az út szélén, nem véve tudomást róla. Mintha mindig is ismerte volna – ez jó jel, nem? Rám mosolyog a lány, csodálatos az illata, még csodálatosabb a teste. Sudár, izmos és kecses, úgy mozdul az alakján libbenő kis virágmintás ruha alatt, mint egy párdúc. A haját az arcába fűjja a langyos tavaszi szél, szemérmesen simítja el a szeme előtt, én pedig egyszer s mindenkorra, menthetetlenül belezúgok a szeplőibe. Kiveszi a csokrot a kezemből és mélyet szippant az illatából.

– Ez csodálatos. – Mondja.

– Fertőző vagyok, nem akarom, hogy elkapd. – Lépek hátra óvatosan.

Mosolyog, de nem szól. Utánam nyúl, megfogja a kezemet és maga után húz. Az út mellett egy halom rönk áll, leülünk. Újra beleszagol a virágokba, még mindig fogja a kezem. Hihetetlenül kecses ujjai vannak.

– Hallod, fertőző vagyok. Nem akarom, hogy elkapd.

– Nem számít. Nem kapom el. – Mosolyog rám újra. – Mi a neved?

– Menyhárt. Menyhárt vagyok. – Hebegem zavarodottan. – És téged hogy hívnak?

Édes a mosolya, leteszi a csokrot, a hajával babrál, a szemembe néz.

– Il-Tanuwataar-Hrengwari-al-Zimwaadje Rherghatniyalla-dilla Yanapoulikkaari Tekhilotuusi Zingwari.

Kuncog.

– Neked csak Yana.

– Óbazzmeg... – Ugranék de tart erősen.

– Bizony...

1.5 **A találkozás**

Palkovics-Szabó Nóra

Minden héten ugyanaznap jöttek az újak. Furcsák, ijesztőek, nevetségesek vegyesen. Attól féltünk, a mi szobánkba helyeznek el valakit közülük, és akkor egy pár napig majd idegen lesz a szoba is, amíg az új ember idegen.

Mindig kiderült, hogy az új ember pont abba a képbe illik, amiben már mi is benne vagyunk egy-két-három hete vagy hónapja. Pont az új ember hiányzott.

De te nem. Te nem illetél bele. Veled nem lett közösség pár nap után. Veled mindenki idegen lett.

Most láttalak először. De ismertelek.

1.6 A találkozás

Hegedűs Attila

...egy régi szerelemmel... No ez azért nem teljesen igaz. Szerelem volt, igaz, de az már nagyon régi történet, majd harmincéves, az élet nagy része azóta a hajdanvolt két esztendő óta történt. Az a szerelem olyannyira befejezett múlt idő, perfectum, finitum, amit a mai magyar nyelv ki sem tud fejezni: egyszer valaha volt vala... de nem, ennél is múlt időbb. Lezárt, a szív mélyén gyémánttá kövesedett, szép emlék. Semmi köze a mához, nem mozdít meg semmit.

Ez a találkozás sokkal prózaibb lesz: találkozás egy emberrel, aki hivatásában olyasmivel foglalkozik, ami engem érdekel. Két külön életpálya, szakmai út, mindkettő érdekes és kuriózum a másik számára. Az életforma, életút már messze került: sok baráttal fűszerezett egyedüllét az övé, boldog nagycsalád az enyém, Budapest és vidéki kisváros... Azt hiszem, relatív prímnek hívja a matematika ezt a jelenséget.

Ritka pillanat, Pesten leszek, és nincs dolgom órákon keresztül. Hétvége, ideális az alkalom, hogy le tudjunk ülni beszélgetni. Nem nosztalgia, nem álmodozás, nem a múlt, hanem a jelen: mi van veled, min dolgozol éppen? Érdekes délelőttnek ígérkezik.

Ott állok hát a Nyugati aluljárójában és várok. Pár percet késik, de hát ezen nem csodálkozom, emlékeim azért vannak róla. Jobban idegesít, hogy biztosan tudja, hogy éppen itt várok? Annyit beszéltünk meg, hogy a Nyugatinál; no de a pályaudvar, aluljáró, Westend, McDonald's – elég nagy terület, hogy elkerüljük egymást. Megy az SMS: itt és itt vagyok. Nincs válasz. Teszek egy kört, nehogy véletlenül máshol várjon, de azért sietek vissza, hátha mégis megkapta az üzenetet és hiába keressen.

Hívom, semmi. Még ötször, semmi. Szokott késni, de nem ennyit, és ráadásul nem sajátja a pofátlanság, hogy figyelmen kívül hagyja üzeneteimet és csörgéseimet. Kezdek érte aggódni.

A legkínosabb azonban, hogy az aluljáróban nem vagyok egyedül. Mások is várnak. Fiatal hölgyek, melegítőnadrágban és dzsekiben. Nem figyelek rájuk, más miatt vagyok itt. Fürkésze kutatom a tömeget, természetesen rajtuk is átfut tekintetem – és akkor egyikőjük rámbiccent.

Ötvenhez közel már ismerem annyira magamat, hogy nem hiszem, ott és akkor és egyszerre meglátta bennem azt, akire szíve régóta vágyik – tudom, hogy miért biccent rám egy idegen fiatal hölgy a Nyugati aluljárójában. Én elkapom a tekintetem, jelezvén neki, hogy nem, arról, ami miatt a szemkontaktust forszírozza, szó sem lehet. Elfordítom a fejem, nehogy elinduljon felém.

Nem tudom, próbáltatok már? Fürkészem a tömeget, egyenként nézem az embereket, hiszen ha nagyon keresek valakit, vizsla tekintettel kell körbenéznem – eközben viszont úgy kell bámulnom, mint ahogyan a vonat ablakáról néz ki az ember, vagy mint ahogyan azokat a háromdimenziós képeket nézi az ember, amelyek olyan huszonöt éve voltak divatban – átnézve rajtuk. Teljes koncentráció és teljes közömbösség az arcon egyszerre – nem könnyű! Ha meglátják rajtam, hogy keresek valakit, azt

hiszik, azt keresem, amit ők nyújtani tudnának – ha csak szórakozottan szemlélgetek összevissza, akkor épp a lényeg veszik el: várok valakit, akit évek óta nem láttam.

Háromnegyed órát bírom, aztán lelépek. Jóval később jött az SMS: előző este megbetegedett, a fél éjszakát az ügyeleten töltötte, olyan lórúgásszerű gyógyszert kapott, ami kiütötte délig, esélye sem volt jelezni, hogy ne várjam.

Fellelegzem, nincs tragédia, nem volt bunkó, csak beteg, és orvos is látta, kezelik. A találkozó nem jött össze, de nem baj – találkoztam mással, egy új tapasztalattal. Csak tudnám, mit jelentett ez a délelőtt? Ez a furcsa nem-találkozás? Jelent egyáltalán valamit? Ha legalább katarzis lenne a sztori végén!

1.7 Találkozás – Impressziók vírus idején

Sediánszky Nóra

Minden séta, utazás, bolyongás egy-egy találkozás is. Nagyon szeretek utazni, járkálni az emberek között, vagy csak üldögélni egy kávé mellett valamilyen téren, sarkon, rakparton – ahol éppen vagyok. Nézni, befogadni az ősz színeit, kávé t kortyolgatni, bambulni, élvezni az oldottan üressé táguló pillanatot, a nagyon is elviselhető könnyűséget... Szerettem nézni az augusztusi fényben a párizsi Opera előtt tangózókat, a hajakban gyűrűző utolsó napsugarakat, elszívni egy cigarettát, és figyelni, nézni, befogadni egy-egy adott perc történéseit, mosolyt adni és mosolyt fogadni, egy percre ismerősnek lenni egy idegennel, aztán valami nevenincs jó érzéssel továbbmenni. Vagy az a december eleji délelőtt Saint-Malo óceánpartján – metszően kék ég, baktatok a fagyos-hideg ragyogásban, magam elé nézve, mereven, mintha fizetnének érte... Szövetsálam az arcom előtt – boldog idők, eszembe sem jut, hogy valaha vírus ellen fogok védekezni általa – és addig bámulom az óceán hullámokban csattanó végtelenjét, míg egyszer csak kimosódik belőlem minden szorongás, félelem, magány. Már keresem a szembejövőket, egyedülállókat, párokat, családokat – kontaktust keresek. Nem többet a mosoly könnyű, egy pillanatra szóló dialógusánál, mert a mosoly jólesik, átmelegít, és ha visszakapom, máris gazdagabb vagyok. A mosoly fontos.

Ezt használom most is, jótékony fegyverként, ezekben a lassan bezáruló, nem könnyű napokban – bár amíg sétálhatok, szabad ég lehet a fejem fölött, szabad levegő körülöttem, szerencsés embernek mondhatom magam, és az is vagyok. Végtelen hálát érzek a nehéz percekben kapott örömért – és hogy a nehéz is úgy nehéz, hogy sok minden teszi könnyűvé. Néhány perc séta, az éjszakai folyó csendje, egy erdei tisztáson felfogott kora tavaszi nap a város tetején; egy véletlen találkozás és egy mosoly. Most egy darabig biztosan nem utazhatom – nem látom viszont a Szajna könyvárusait, nem majszolok croissant-t egy kávéház csíkos ernyője alatt, nem sétálhatok a Lido sárkupacos homokjában, bámulva a siklóernyőzőket – de mivel ezt végtelen sokszor megtehettem már, nincs okom panaszra. Így hát itthon nézelődöm, figyelek apró mozaikokban, amíg még lehet. A boltban az ötven körüli hölgyet, aki, mielőtt arcára illeszti mintás kendőjét, huncut mosolyt vet rám, magához szorítva egy kerek cipőt. Mindketten tartjuk a bő egy méter távolságot, de ez a kis mosoly hidat teremt kettőnk között, és fityiszt mutat a vírus lélekölő erejének. A kiscelli romtemplom mögött egy nagyon korai délelőttön egy vidáman a lábamhoz csaholó kiskutya gazdájával váltunk egymást üdvözlő, a létezés egész máshogy érzékelt szabadságának köszönő mosolyt. Este, hazafelé az üres és néma Duna-parton a kivilágított Lánchidat köszöntöm mosollyal – hogy itt van, megvan, hogy látom. Láthatom. Egy kerékpár húz el mellettem, a mozgás surranó levegője engem is örömmel tölt el – érzem, hogy élek. Érzem, hogy élünk. Boldogság.

1.8 Találkozás – Olajbogyó járat

Martinovic-Benkő Livia

Körbenéztem a 105-ös buszon, idegenek tekintetét fürkésztem, de ugyanazok a munka utáni fásult arcok néztek el egymás mellett, ismerős szavakkal lökdösődtek.

Később az Oktogon és a Deák tér között, a magyar Champs-Élysées-n araszolva egy idős asszony szállt fel a buszra és velem szemben ült le.

Egy dobozt szorongatott, félve kinyitotta, és kezével hatalmas zöld olajbogyót kezdett el majszolni. Összenéztünk cinkosan, én is pont így eszem.

– Ma kóstoltam először, olyan kíváncsi voltam, hogy milyen lehet az íz! Kér belőle?
A kezét nyújtotta, újra boldog voltam.

1.9 Találkozás az egyszerűvel

Orbán Jolán

Találkozás az egyszerűvel (1978) – az első szövegszerű találkozás Cs. Gyimesi Évával. Kísérlet mai líránk értelmezésére – az alcím, a Szilágyi Domokos-elemzés a belépő az egyetemre. Teremtett világ. Rendhagyó bevezetés a szépirodalomba (1983) – az első személyes találkozás Cs. Gyimesi Évával. Életre szóló élmény, amelyet életre szóló barátság követ. Találkozásainkat „szolgálatos fülek” és „szemek” figyelték, mégis sikerült szemfülesebbeknek lenni náluk. Egyszer arra kért, hogy juttassak el egy levelet Szócs Gézának, máskor meg arra, hogy Kántor Lajosnak adjak át egy üzenetet a Korunk szerkesztőségében, csak annyit kellett mondanom, hogy ismét házkutatást tartott nála. Az első években rendszeresen a lakásán találkoztunk, mesterkurzusokat tartott nekünk. Könyvtára a könyvtárunk, vendégkönyv helyett vendégfal – tele az erdélyi magyar értelmiségiek aláírásaival. Az utolsó években már újabb és újabb helyszíneket kellett kitalálnunk, mert az egyetemet és a lakását figyelték, sétáltunk a városban, vagy a Szamos partján, vagy bementünk a Szent Mihály templomba, vagy a Házsongárdi temetőbe. Szilágyi Domokos, Dsida Jenő, Aletta van der Maet, megannyi emlékezetes beszélgetés – titkos találkozás az egyszerűvel.

1.10 A találkozás

Kendeh-Kirchknopf Lili

Amikor találkozik a pillantásod egy másik emberével az ellentétes irányba haladó mozgólépcsőn, na az egy nagyon érdekes dolog.

Manapság ritka, mert inkább a telefonra merednek, az oldalra kirakott hirdetések vagy újságot olvasnak, felelés előtt még egyszer, utoljára a tananyagot futják át, az elküldendő e-mail nyelvhelyességét ellenőrzik azok a szemek, amelyek szükségesek a találkozáshoz. Vagy a társukat nézik, akivel beszélgetnek. Ők mondjuk miért néznék azt, aki szembejön a mozgólépcsőn, aztán nagyjából örökre eltűnik...

A tömeg méretétől függően 4-24 másodperc áll rendelkezésre. Rajtunk áll, hogy találkozunk-e egy idegennel ennyi időre, vagy fontos, hogy az e-mail helyes legyen.

Vegyünk mondjuk tizenhat másodpercet. Tizenhat másodperc namostakkorhogyköszönjek, időjárásról csevegés, órára nézés, köszimindenoképerszeőkisésveledmiújság satöbbi nélkül.

Mindenféle további kötelezettség, udvariaskodás nélkül történik meg a találkozás, elég kényelmes dolog ez. És izgalmas. Csak simán odanézel, ő is, tizenhat másodpercig.

Aztán vagy mosolyogsz, vagy nem;

vagy megjegyzed magadnak, vagy nem;

vagy tetszik a felsője, vagy nem;

próbálsz nem előhúzni valamelyik előítéletedet, vagy nem próbálsz;

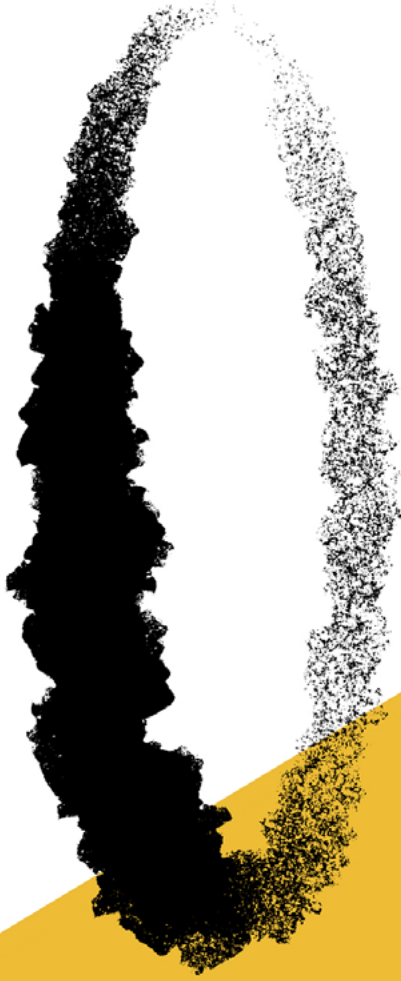
képzelsz neki egy történetet, vagy nem.

Csak ránézel, vagy látod is. Mindegy.

Kipróbálhatod azért, mert jó a kedved, vagy mert szomorú, dühös vagy. Esetleg azért, mert unatkozol, mert nem érdekel az e-mail, mert kíváncsi vagy. Ránézel, mert vagány vagy. Vagy csak vagánykodsz.

Igazából nagyot nem hibázhatsz sehogy sem. Fontos, hogy az e-mail helyesen legyen elküldve, de az emberek is baromi érdekesek.

Na mindegy, én szeretek felnézni a mozgólépcsőn.

Valeriana's

Bevezető

Beköltözött a gyomromba egy kő, a torkomba meg egy csomó, valamikor március elején, amikor Olaszország elesett. Összeszorult szívvel tartottam meg az utolsó órámat az Olasz Tanszéken a hallgatóknak. Van egy órám, amelynek az a címe, ide most magyarul írom: Olaszország kulturális intézményeinek története. Ilyenkor virtuálisan bejárjuk a hallgatókkal Velencét, a múzeumokat, Milánót, a Brerát, stb. nem másolom ide a tematikát. A feléig jutottunk kb., azóta elkészítettem az új stratégiát, minden hallgatót berántottam valamilyen új virtuális térbe, és akkor is, csakazértis elmondom nekik, hogy milyen is ez az ország, a kultúrája, ami a miénk is. Nagyon is! Persze, azóta minden magyar háztartásba beköltöztek az olaszok, a rettenetes statisztikával, a balkonkoncertekkel, a delfinekkal, amik visszatértek Velencébe. Megállunk egy kicsit, szorongva nézem a gyerekeimet. Mi lesz a negyedéves fogorvostan hallgató lányom gyakorlati oktatósaival? Rám néz, és választ vár! Előrehozzák az elméletet, és a gyakorlat is meglesz- mondtam magabiztosan! Pedig a kő és a csomó nem enged engem sem! Napirendet csináltunk, órarendet hangoltunk össze: szaxofon online, a kicsi fiamnak (185 cm) társas együtt, kártyapartik, ki főz, ki bevásárol, rendkívüli helyzet! Rendkívüli kapcsolatokat szül!

Jó, hogy lett a Dekameron 2020 is, még egy feladatot csináltam magamnak, magunknak! Nincs idő a szorongásra, legalábbis nincs annyi. Ilyenkor kisebb a csomó és a kő is!

Hogy miért a várakozás?

Mert annyira várom, hogy véget érjen ez a rémálom, hogy eltűnjenek az aggódó, kérdező tekintetek! Várom, hogy tényleg tavasz legyen a fejekben, a lelkekben! Tulajdonképpen várom azt is, hogy Veletek és a többi olvasóval találkozzam!

Dr. Farkis Tímea

2.1 Várakozás

Farkis Tímea

Utálta a várakozást. Gyűlölte, ha megváratták. Egész életében türelemre intették. Ilyenkor toporzékolva üvöltött volna a türelmetlenségtől. Miért pont őt várakoztatják? Miért mindig neki kell várni valamire, valakire! Gyorsan kell, azonnal, minden! Más sem hallott egész életében, mint, hogy:

- Várj egy picit, mindjárt jövök, csak még kitegegetek, elpakolom a vasalt ruhákat!
- Várj, mindjárt jövök, csak befejezem, nagyon fontos, tudod, munka!
- Várj rám az állomáson, kicsit késni fog a vonat! Ugye, megvársz?
- Várj egy tíz percet, még nem hat a fájdalomcsillapító, addig mozdulni sem tudok!

Ugye, megvársz?

– Várj, még nem intett a karmester, majd akkor, ha felvette mindenkivel a szemkontaktust, akkor üss egy nagyot a dobodra! Egyszerre kell!

– Várj, míg felveszi a cipőjét! Még csak hároméves, kicsi ő! Nyugodtan vedd le a kabátod, bemelegszel! Türelem!

– Várjuk meg! Nem bírja a menetelést, beteg, gyöngye, elesett! Ne hagyjuk itt! Ha mi nem várjuk meg, mi lesz vele? Lassítsunk!

– Várjuk meg, míg elszállnak a repülőök, és csönd lesz megint! Akkor biztonságban leszünk, és felmegyünk a pincéből! Ne félj!

– Várj, ne menj tovább az anyaggal, még nem érti! Nem látod a tekintetén, hogy elvesztette a fonalat?

– Nyugodtan mondd el még egyszer, két perc, semmit nem veszítesz vele! Ha megváród a fényt a szemében, hogy érti, érdemes volt kivárni, mert jön veled!

– Várj, mindjárt befejezi a mondandóját, olyan nehezen artikulál még! Most tanulja újra a szavakat. Türelem! Boldoggá teszed, ha nem sietteted! Uralkodj magadon és a vonásaidon! Lehet, hogy csak egy pohár vizet kér, vagy hogy fogd meg a kezét!

Egyszer csak felnézett, mert senki nem intette türelemre! Milyen furcsa, hogy senki nem szólt hozzá, hogy várjon. Végre! Ám akkor meglátta a Magányt, és elkezdett rettegni.

2.2 Várakozás

Hamerli Petra

A repülőtéren hosszú sorokban kígyóztak az utasok. Mindannyian türelmetlenül várták, hogy a poggyászfeladás, a check-in és a biztonsági ellenőrzés végeérhetetlennek tűnő procedúráján túljutva elindulhassanak úti céljuk felé. Egy bő óra elteltével a lány elhagyhatta az ellenőrző kaput, és a várakozás feszült percei után megkönnyebbülten haladt a terminál felé. Még volt ideje a felszállásig. Ásványvizet és ennivalót vett, majd leült a reptéri parfümériától kicsit távolabb, és olvasni kezdett. A hangosbemondó hangja riasztotta fel, amely a Rómába tartó gép előreláthatóan másfél órás késését jelezte. Felsóhajtott, és türelmetlenség lett úrrá rajta, a várakozást nehezen viselte.

Miközben bosszankodott, érezte, hogy nézik, és amikor felpillantott, látta, hogy egy szintén Olaszországban tanuló ismerőse integet felé vidáman, miközben nagy nehezen átverekedte magát a tömegben. Régi ismerősök voltak, úgyhogy örültek egymásnak. Kávét vettek, majd jól elbeszélgettek, és hamarosan elindulhattak a repülőhöz is. Együtt, beszélgetve a várakozás sem volt unalmas, azon is csak nevetni tudtak, hogy a menetrend szerint egy órával később induló, Tenerifébe tartó járat utasai előbb sétáltak át a beszállókapun, mint ők.

2.3 A várakozás

Sass István

*Valami porfészek a galaxis utolsó csücskében, itt Lütyemityének hívják
Az erdő, a Vackom és a Préda háromszögében
Nyolcadik Ciklus, Kilencedik Napforduló, Harmadik Nagytucat*

Ezek akkora idióták, hogy fogalmuk sincs róla. Ezek azt hitték, ha megnyitják a bolygójukat a galaxis turistái előtt, az majd jót tesz nekik. Azt hitték, hogy az ideözönlő tömeg majd fellendíti őket, kivakarja abból a kőkorszaki posványból, amiben nevelgették a fajukat. Fogalmuk sem volt róla, hogy ezek a turisták a többi civilizáció legalja, az unalmukban magukkal kezdeni mit sem bíró konzumidióták, az anyagi világ talmi bővületében élő agyatlan massa. Pedig évszázadokon át próbáltuk nekik tudat alatt beadagolni, de úgy tűnik nem vették a lapot. „Jönnék, esznek, elmennek.” Mit nem lehet ezen érteni? Idehózzák a szemetüket, cserébe kiélvezik az újonnan megnyitott világ különlegességeit, aztán amikor megunták és bemocskolták az egészet, akkor továbbállnak.

Mondjuk nekem ez így pont jó lesz. Kiválasztom magamnak a következő Prédámat, a nagy zűrzavarban meg feltűnés nélkül megbújok a tömegben. Észre sem fogják venni, hogy végigvittem egy Vadászatot, pedig nagyon figyel a Föderáció, tűzzel-vassal irtják, üldözik a fajtámat. Nem is értem, miért. Azért, mert mi megesszük a humanoidokat? Na és? A humanoidok meg megessznek minden más fajt, ami a bolygóikon él. Ez a természet körforgása, mi mind csak egy biomassza részei vagyunk, amely szimbiózisban él a többi komponenssel. Érdekes lesz ez a Nyolcadik Ciklusom, kíváncsi vagyok, mit hoz elém az Univerzum. Ébredezik bennem az Éhség, de egyelőre elviselhető, semmi sürgető.

Nyolcadik Ciklus, Tizedik Napforduló, Ötödik Nagytucat

Megjötték a Szürkék. Két választásom van, véget vetek idő előtt a ciklusnak, választok egy Prédát és lemészárolom. Így elveszíték 10 Napfordulót, és kezdek elölről a Ciklust. Vagy kivárom a Ciklus végét. El kell ásnom magam és hibernálnom kell, hogy átvészeljem a pusztulást, a Szürkék dúlása bőven bele kell, hogy férjen az időbe. Remélem, marad néhány túlélő, és nem kell nulláról indítanom a Vadászatot. Mekkora áldás lenne, ha egyszer s mindenkorra meg lehetne szabadulni ezektől a parazitáktól, meg a mérgező, DNS-hasító szürke mocskuktól. Undorító, aberrált, elfajzott népség...

Visszatértem a hibernációból. Egyelőre úgy tűnik, a bolygó valahogy túlélte a Szürkékét. Mardos az Éhség, de még inkább kínozza a tudat, hogy kimaradt két napforduló ebből a Vadászatból. Sebaj, van még kilenc nagytucatsnyi időm, hogy kiválasszam a Prédát és felkészüljek a Rítusra. Éppen, de csak éppen elegendő a hagyomány szerint, nem maradok éhes, nem maradok szegényben. De nagyon kiszámítotttnak kell lennem, hogy mindent a Rítus szerint végezzek.

Kiválasztottam a Prédát. Szerencsétlen fickó, aki azt hiszi, ő valamiféle túlélője valamifélejárványnak. Hát, végül is az, de nem karanténban él, hanem rezervátumban, amit azért állítottak fel a bolygón, hogy megőrizzék azt a maréknyi példányt, ami megmaradt a fajtájából. Annyira jellemző ez a Galaktikus Föderációra. Álszent bürokraták. Amíg ki lehet zsákmányolni egy civilizációt, addig hagyják, hogy mindenki csak teleszemetelje, meggyalázza, kizsigerelje azt. Aztán amikor már nincs mit kiszipolyozni belőle, lehúzták róla a nyolcadik bőrt is, és a lakói a végpusztulás szélére sodródtak, akkor nagy pofával megjelennek, és úgy tesznek, mintha ők mentenék meg őket. Holott első körben ők okozták a vesztüket.

Szóval a Préda. Már figyelem egy ideje, életerős, fiatal, bár butácska példány. Annyira azért nem buta, hogy ne tudjon vigyázni magára, de teljesen fogalmatlan, sejtése sincs arról, hogy mi történik körülötte. Nem is tudom mit kedvelek benne, bár mindegy is, manapság egyre szűkül a választék. Két másik példány van még a környéken, egy idősebb nőstény, aki nem humanoid, csak annak tűnik, de valójában csak egy itt ragadt, kerge, veszélytelen hrwakandi, csak a rituáléinak él. A másik egy idősebb hím, nem tudom hova tenni, de nincs benne semmi kihívás. Csak a földet túrja meg próbál alkoholt előállítani valami növényből. A helyiek hagyományosan alkohollal bódítják magukat.

Még nem döntöttem el, hogy miképpen végzek a Prédámmal, de édes lesz a halála. Kivárom a megfelelő időpontot, mindennek úgy kell történnie, ahogy a hagyomány diktálja. Jóllakatom magam vele, jobb lesz, mint eddig bármelyik a korábbi hét Ciklusom közül. Kezdem kiismerni a szokásait, hamarosan alakot váltok, hogy elkezdhessem becserkészni. Izgalmas Vadászat lesz, az biztos. Rájöttem a módjára: ennek a Prédának nem a fizikumán kell felülkerekednem, nem az intellektusát kell legyőznöm, hanem az érzelmeim keresztül kell magamévá tennem. Nem tudtam, mi hiányzott eddig a fejlődésemből, hát ez az asztrális gyakorlat még nem volt meg. Büszke lesz rám a klánom.

Nyolcadik Ciklus, Tizenkettedik Napforduló, Hatodik Nagytucat

Eddig minden a Rítus szabályai szerint megy. Ma felvettem az új alakomat. Fájdalmas volt a transzformáció, de megérte, még magamnak is tetszem. Előtte hosszasan tanulmányoztam a Préda fájának esztétikai és nemi preferenciáit, egy csinos kis nőstény testébe bújtam. Végre elkezdhetem becserkészni. Hamarosan megmutatom magam. Nagyon lassan telnek a napok, addig ismerkedek a testemmel. Ma egész nap csücsörítettem és a csípőmet riszáltam.

Szerencsére semmi sem zavar, a hrwakandi békésen úszik valami közeli pocsolyában, a humanoid a földet túrja, a Föderáció helytartóinak se híre, se hamva. Kicsit éhesebb vagyok, de simán kordában tudom tartani. Még hat nagytucatot kell kibírnom.

Nyolcadik Ciklus, Tizenkettedik Napforduló, Kilencedik Nagytucat

Hát ezek tényleg idioták. Eltelt három nagytucat, mióta ezt a Prédát kerülgetem, de még nem vett észre, fogalma sincs, hogy itt vagyok körülötte már hosszú ideje. Már nem tudok finomabb jelzéseket hagyni neki, a feromonjaimra nem reagál, nem tud nyomot olvasni, vakon és süketen csörtet az erdőben. Komolyan mondom, a familiárisa, az a négy lábú kanin értelmesebb nála. Az elsőre kiszúrt, de tudattam vele, hogy ha élni akar, akkor úgy tesz, mintha nem is léteznék. Érzem a szagán a rettegését, amikor a közelében járok, szinte egész testében remeg, de az önuralma legendás. A minap csak próbából becserkésztem, amikor észrevétlenül odalopóztam mögé és megvakartam a füle tövét, akkor csak megrezzent, de nem kezdett el vinnyogni és el sem szaladt. Rezzenéstelenül tűrte, tisztában volt vele, hogy nem őt akarom, tudta, hogy ki az úr a vidéken. Úgy tűnik, ez már megint egy olyan bolygó, amit az egyik kevésbé értelmes faj ural.

Nem lesz ez így jó, lépnem kell valamit.

Nyolcadik Ciklus, Tizenkettedik Napforduló, Tizedik Nagytucat

Hosszas gondolkodás után úgy döntöttem, drasztikusabb eszközökhöz fogok folyamodni. Arra jutottam, hogy ez még nem sérti a Rítus szabályait, de ha nem hívom fel magamra a figyelmet valami durva módon, akkor soha nem fog sikerülni a Vadászat. Ez kicsit feszegeti a határokat, de még belefér. Kerítettem egy rikító kék sálát, ami tutira feltűnő lesz az erdőben. Megváltoztattam a bőröm színét tejfehérre, hadd virítson az is. (Nem, mi zingwariak nem vagyunk színvakok, csak azt hiszik rólunk. Természetesen érzékeljük a színeket, csak nem úgy.) Ha ezt sem veszi észre, akkor nem tudom, mit kell tennem, talán visítózva fogok hatalmas pomponokkal ugrálni, vagy

mittomén. („Mittomén”. Ezt mondogatja a földet túró hím, amikor a fejét vakarja és elakad a dolgában. Nem találtam erre semmi referenciát a szakirodalomban. Szerintem az istenük lehet...)

Nyolcadik Ciklus, Tizenkettedik Napforduló, Tizenegyedik Nagytucat

Na végre! Észrevett az ostoba. De továbbra sem értem a viselkedését. Most már figyel rám, de úgy tesz, mintha nem venne észre. Ez egészen biztos. Elemeztem a légzését, szívverését, testhőmérsékletét és a mozdulatait, egyértelmű, hogy tudomása van arról, ha a közelében vagyok. De továbbra sem használja az agyát. Kezdetben voltak kétségeim azt illetően, vajon elgondolkodik-e rajta, hogy kerül egy fiatal nőstény egyedül, mindentől távol ide a vadon közepébe, de most már megnyugodtam, ezek annyira hülyék, hogy ha az arcukba dörgölök valami képtelenséget, azt is teljes naiv nyugalommal fogadják, és csak vigyorognak, mint a tejbetők. (Nem tudom mi az a tejbetők, azt hiszem valami honos humanoid alfaj lehet. Próbálom bepótolni a kultúrájukat illető hiányosságaimat, valami hátramaradt könyvben olvastam róla. Tetszik a név, jól hangzik. Tejbetők. Hamvas Réti Tejbetők. Höhö.) Azt hiszem, nem tanulmányoztam elég figyelmesen ennek a fajnak a szokásait és kultúráját, az a kimaradt két Napforduló nagyon hiányzik. Átkozott Szürkék. De a lényeg, hogy észrevett, kezdődhet a Tánc. Mostantól lesz érdekes a dolog. Már nagyon éhes vagyok, de azt hiszem, meg tudom állni, hogy végigjártsszam az egészséget, és ne ugorjak rá és ne marcangoljam szét. Valahogy most nincs meg bennem az a sürgető kényszer az ölésre. Jelen pillanatban jobban izgat az asztrális oldala a dolognak, érdekes feljegyzéseket készítek. Bár amikor a szívverését elemeztem a Prédámnak és a lüktető nyaki verőerét figyeltem, akkor kicsit mintha megsédültem volna, de nem veszítettem el a fejemet.

Kiszámoltam a Rítus pontos napját is, majdnem éppen a Nagytucat végére esik, még két Kvadráns. Ezt már fél lábon kibirom, bár egyre türelmetlenebb vagyok. Minden a terv szerint megy. Azt olvastam, hogy ezek a humanoidok szeretnek ajándékot kapni, mielőtt megadják magukat. Megtanultam ruhát csinálni neki, az egészséget állati szőr és némi szintetikus anyag hosszúra sodort fonatából. (Komolyan, van ennél bonyolultabb módja a ruha készítésének?) Meg is csináltam, így megvan az Áldozat is a számára. Holnap eljuttatom hozzá, ha elfogadja, akkor szabadon elvehetem az életét cserébe.

Nyolcadik Ciklus, Tizenkettedik Napforduló, Tizenkettedik Nagytucat

Ma majdnem besokalltam. A Préda elfogadta az Áldozatomat, ez eddig rendben is volt. Ma érkeztünk el a Rítus napjához, izgatottan figyeltem öt hajnal óta. Kora délután el is kezdett készülődni, de aztán bemászott egy kád forró vízbe, és alaposan átdörgölte magát valami habzó ízével, amitől olyan szaga lett, hogy majdnem elájultam tőle. Érzem

az Éhséget, de valahogy nem annyira égető, mint a korábbi Ciklusaim során. Gyakran elfog a remegés, annyira dőlnek belőlem a feromonok, hogy a Préda négy lábú familiárisa vinnogyva elkerül. Kénytelen voltam leszedálni kicsit, hogy le ne buktasson.

Aztán végre elindult az erdőbe a Prédám, kicsit korábban, mint terveztem, ez még nem lett volna baj. De aztán elkezdte tépkedni a növényzet éppen virágot bontó egyedeit, és ettől teljesen megzavarodtam. Nem értettem, miért hoz ekkora áldozatot, hogy megöli azokat a virágokat, azok is érző lények. Aztán elgondolkoztam rajta, vajon nem értettem-e félre az egész helyzetet. A naivságát. A tisztaságát. A félelem nélküli odaadását. Biztos, hogy azt akarja az Univerzum, hogy felfaljam? Biztos, hogy Prédának szánja? És akkor megvilágosodott minden, a helyükre kerültek a dolgok. A túltengő feromonjaim. A kétségeim. Az égető Éhség szokatlan hiánya.

Azt hiszem inkább párizni fogok vele.

2.4 Várakozás

Palkovics-Szabó Nóra

Olyan furcsán hideg lett. Zita arcát nem láttam, mögöttem állt. Ő is a monitort nézte, és valószínűleg előbb felfogta, mint én, hogy mit jelent, hogy vastag a tarkóredő. Nem is emlékszem az arcokra. Nem is mertem nézni a szemeket, ösztönösen kerültem, nagyobb lett volna a pánik. Akarom tudni a nemét? Nem.

Tíz nap, annyit mondtak. Hívnak, ha nagy a baj, jön a levél, ha nem. Akarom tudni a nemét? Nem.

Tíz nap, és akkor majd minden kiderül. Akarom tudni a nemét? Nem.

Tíz nap, és azalatt minden kiderült: mi a tapintat, mi a szépség, kik voltak a nagyszüleim, lehet élni levegő nélkül, csoda az ember, kevés az ember, számszerűen és minőségben is. Minden kiderült. A neme nem.

Terminus. Kisfiú.

2.5 Várakozás

Hegedűs Attila

Ugyan már, azt a kilenc hónapot fél lábon is ki lehet bírni, mondhatnám, ha nem kellene várnom a végtagjaim (és persze a szám) kifejlődésével még néhány hetet, de aztán tényleg nyugodtan rugdalhatok, mocoroghatok és várhatom a nagy pillanatot, amikor világgá jövök, illetve megyek, igaz ugyan, a menéshez először meg kell várni, hogy lábaim elég erősek legyenek ahhoz, hogy megtartsák a testemet, aztán meg hogy járni is tudjak rajta, hogy elmehessek a biliig, mert már alig várom, hogy ne legyen rajtam ez a vacak pelenka, amit ha végre elhagyok, akkor mehetek oviba, már alig várom, hogy ott aztán kiscsoportosként a középsősöket, középsősként a nagycsoportosokat irigyeljem, hosszú az a három év, nem csoda, hogy a végén úgy vágyok rá, hogy végre iskolás lehessenek, suliba mehessek, ahol aztán nyolc plusz négy (van négy plusz nyolc, esetleg hat plusz hat) évig szenvedhetek a padokban, várva közben, hogy végre történjen valami, mondjuk bejuthassak először a gimibe, aztán majd elérhessek az érettségiig, hogy itt hagyhassam végre ezt a vacak iskolarendszert, amiben csak az a jó, hogy a haverokkal focizunk és várhatok rá, hogy egyszer felfedezik, hogy profi vagyok, vagy legalább a csajok buknek rám, na jó, legalább egy, és legalább egy smár erejéig, ami aztán meg is történik, de arra azért még egy csomót kell várni, hogy több is legyen egy smárnál, ekkor már majdnem egyetemre járok és várom, hogy vége legyen a szigorlatoknak, a vizsgáknak és ennek az egész csóróságnak, várom a diplomát, az esküvőt meg a munkahelyet, ahol ugyan hülye a főnök, de legalább maximum tíz év és nyugdíjba megy, és ha mázlim van, előbb-utóbb én lehetek a főnök, és kitalálhatom, hogyan szabadulhatok meg az alkalmatlan beosztottaktól, nem mondom, babra munka, rámegy az idegrendszerem és a házasságom, vár az albérlet, de legalább már nem kell szagolgatnom a gyerekek szaros pelenkáit, már annyira vártam, hogy végre felnőjenek, túl legyenek az általánoson, érettségin és diplomaosztón, közben kivárom, hogy én is eljussak a nyugdíjig, mint a reklámokban az ősz szakállas bácsi, én is boldog és szabad nagypapa lehetek, amikor éppen nem a rendelő folyosóján beszélgetek idegenekkel, miközben megpróbáljuk kitalálni, mennyit kell még várni és milyen logika alapján hívnak be a dokihoz, aki majd ott lesz akkor is az ágyamnál, amikor végre elérkezem a célhoz, amire mindig is vártam.

2.6 Parafrázis (Várákozás)

Sediánszky Nóra

W. a vízparton ült és figyelt. Nyár eleje volt, megint nyár eleje, éppen csak egy kicsit kevésbé hűvös június, mint három évvel ezelőtt. Hiszen itt, a Rajna mellett, a 26 fok szinte már forróság... W. ült és várt. Várákozott, a 21. századhoz semmiképpen nem illő módon, hiszen ebben a században, vagy inkább az új évezred hajnalán az emberek a legkevésbé sem szerettek várákozni, inkább az volt a jellemző rájuk, hogy siettek – siettek fényes, kivilágított csarnokokban gigászi törzsű repülőgépek felé; siettek reggel, a forró kávé és egy duci croissant-t egyensúlyozva a kezükben, mert a leülés egy könnyű reggelire a céltudatos hétköznapiakon nem számított mindig bocsánatos bűnnek; siettek nyaralni, siettek ebédelni, siettek eltölteni egy tűzben égő délutánt épp aktuális szeretőjükkel; siettek szórakozni, siettek kikapcsolódni, siettek kulturálódni, siettek pihenni, és mindenképp siettek élni. Olyan sokszor siettek, hogy néha szinte lemaradt mellettük maga az élet is.

W. nem tartozott a sietők közé. Bár a munkában fegyelmezett volt és hatékony, céltudatosnak a legkevésbé sem volt mondható; a társaságot is leginkább akkor kedvelte, ha olyanokkal találkozhatott, akik érdekelték, akikben őszinte öröme telt – és a nagyobb szabású rendezvényeknél óhatatlanul jobban kedvelte a kis csoportokat, de leginkább kettesben szeretett lenni. W. kifejezetten lassú és alapos ember volt, szeretett üldögélni, sétálni, könyvet olvasni, befelé figyelni; jelen volt ugyan a facebookon, de szinte sosem osztott meg semmit, leginkább az óhatatlan üzenetekre válaszolt. W. szeretett múzeumokba járni, s őszinte bánatot okozott számára, hogy a kétezres évek elején a világ nagy múzeumai kezdtek aggasztóan túlzásfolttá válni, főleg az időszaki kiállítások idején, különösen, ha egy-egy nevesebb festő életművéről volt szó; s szinte reménytelennek tűnt sorban állás nélkül megközelíteni a jelentősebb gyűjteményeket, legfeljebb esős novemberi, vagy barátságatlan téli hétköznapiakon, illetve regisztrációval, természetesen online. W. pedig – a munkáját kivéve, de hát végül is építész mérnök volt – semmit sem szeretett előre megtervezni, a múzeumlátogatásait, egy sétát, mozit vagy koncertet pedig különösen nem.

Ha ezek után azt hinné, hogy W. unalmas, régimódi fickó volt, az alaposan téved. W. régimódi volt, az igaz – ha úgy tetszik, hamisítatlan tizenkilencedik századi karakter, nagyon jól mutatott volna például egy Wilhelm Meister típusú fejlődésregényben –, de a maga kedvesen ironikus, csendes módján kifejezetten jó humora volt, szeretett sokat nevetni, szerette a váratlan, olykor furcsa dolgokat, sokszor teljesen váratlan dolgokat mondott és gondolt, a fantáziája pedig kifejezetten szárnyalt – igaz, ez utóbbit ritkán osztotta meg másokkal. W., ha lehet így mondani, leginkább fejben élt; de belső világa hatalmas, kifürkészhetetlen univerzum volt, és olykor sápadt fényű csillagok, máskor különös színekben pompázó kisbolygók világították meg.

W. szerette a Rajnát. Szerette a Rajnát, és szeretett várákozni. Így, ha úgy tetszik, ezen a kellemesen meleg júniusi délutánon minden együtt volt ahhoz, hogy

a lehetőségekhez képest idilli állapotban legyen. Ehhez képest szokatlanul feszült, nyugtalan volt a kedélyállapota, ahogy ott üldögélt és szürkés-kék szemét az előtte hullámozó folyóra függesztette, mintha az ég makulátlanságát visszatükröző víz csendes morájából választ kaphatna kérdéseire. Feszült volt, mert nem szeretett fölöslegesen megbántani senkit, és ma éppen mégis arra készült, ráadásul olyan valakivel szemben, aki egész közel állt hozzá, azt is mondhatta volna, hogy az utóbbi időben kifejezetten kedves lett a szívének. De éppen, mert közel került hozzá, úgy érezte, nem szabad áztatnia tovább sem őt, sem önmagát, és szembe kell néznie azzal, hogy az elmúlt 7 hónap nem volt feltétlenül sikeres gyógy mód egy három évvel ezelőtt történt balesetre, vagy ha így pontosabb: egy három évvel ezelőtt villámcsapásszerűen kialakult, olykor egészen kellemes, gyakran pokolian fájdalmas, de mindenképpen krónikus betegségre.

W. csendesen hallgatta a Rajna Wagnert vagy Heinét is megihlető hangjait, nézte az előtte elterülő festői, s egyben szemet, ideget nyugtató képet. Egy évszázadok óta létező, hullámokat, álmokat, emlékeket, és különös képeket hordozó folyó létezésében mindig van valami időtlen. És misztikus. De azt a kínzó vágyakozást, azt a furcsa belső halmazállapotot, amely immár három éve kitöltötte belső körvonalait, hol erősebben, hol kissé kevésbé követelőzőn, hol energiadúsán, hol kifejezetten enerváltan, még a Rajna bűvösen örök mozgása sem tudta csillapítani. „Talán meg kellene átkoznom a szerelmet, mint Alberichnek” – gondolta – „akkor talán nyugalmat találnék” – de tudta, hogy ez csak afféle operai kiszólás, jól hangzik, bár kissé divatjamúltan, és egész biztosan nem vezet sehová. Mert őt éppen nem egy rajnai sellő csalta lépre, még ha a karcsú szőke jelenségben bizonyos pillanatokban és szögekben volt is valami sellő-szerű; egy sellővel, hiszen azok közismerten pajzán, állhatatlan teremtesek („állhatatlanok, mint a víz”), bizonyára jobban boldogult volna - egy szokatlanul zárkózott, érzéseit és gondolatait legtöbbször magának megtartó fiatal nő komolyabb erőpróbát jelentett a maga idegenségével és mégis-otthonosságával, mosolyának titokzatos nyugalomával, szépsége csendesen távolságtartó harmóniájával, a szinte súlytalan lépteiből áradó eleganciájával.

W. tehát várakozott. Várakozott a Rajna partján, hogy elmondja egy nemsokára gyanútlanul, mosolyogva és pergős szoknyával érkező fiatal nőnek, hogy a dolgok nem maradhatnak ugyanígy, főleg ők nem maradhatnak ugyanúgy, illetve együtt, és gyűlölte ezt az egész helyzetet, mert tényleg nem szeretett fájdalmat okozni, éppen mert neki már túl sokan okoztak fájdalmat, és mert őt hét hónappal ezelőtt olyan végtelen kimerültségbe hajszolta a két és fél év monotóniájával ható fájdalom, hogy egy pillanatra azt hitte, megmoshatja elfáradt lelkét egy önfeledt fiatal női arcban, egy készsészes, feléje hajló, virágillatú könyökben, egy orgona mintás ruha nevető lebbenésében – és ezért most mindketten fizetni fognak.

Mert W. három évvel ezelőtt, egy másik júniusi délutánon, egy kicsit kevésbé langyos, de azért hasonlóan szép, és az emlékezet által még inkább megszépített délutánon találkozott egy másik nővel. Egy másik nővel, aki éppen nem volt már szabad akkor; egy nővel, aki pár hónappal későbbi esküvőjére készült; egy nővel, aki ennek ellenére, vagy talán éppen ezért, napfénytől átítatott szőke hajával olyan

végzetesen megkötötte érzelmi életét, hogy azóta sem tudott tőle szabadulni. Hogy egész furcsa, tizenkilencedik századi nagyregényekben illő módon született akkor egy olyan módon beteljesülhetetlen és telibe éppen nem viszonzott szerelem, amelynek létezése a huszonegyedik század hajnalán, e-mailek, gyors társkeresők és virtuálisan rendelkezhető alkalmi szeretők, a céltudatosság, praktikum és pozitív élvezethalmozás korában olyan végzetetlenül anakronisztikus volt. Egy egyirányú szerelem – one way love, mondja az angol –, melyben épp csak egy csók fordult egyszer elő, az is amolyan furcsa, éppen megtörténő és bánatosan különös kis csók volt, egy akaratát veszített, összezavarodott fiatal nő, és egy utána régóta hevesen sóvárgó, egyszerre elfogódott és mégis, szokatlanul vakmerővé lett fiatal férfi között. Olyan egyértelműen reménytelen, légből kapott, lehetetlen és regényes volt ez a szerelem, hogy hét hónappal ezelőtt maga W. is elhitte, hogy ilyet józan, normális huszonhét éves férfi nem művel; hogy váltania kell, mert az ember a huszonegyedik század elején nem adja el egy ábrándért az életét; a lehetetlen varázsát a lehetséges gyakorlatiasan felszabadító élményének mindenképpen felül kell múlnia. És most, ahogy ott ült a titkait magának szintén megtartó, duruzsoló, de sosem fecsegő Rajna partján, mégis számot kellett vetnie vele: hogy ugyan most látszólag egy Sophie nevű, kedves és érzékeny lányra vár, aki szereti a virágmintás ruhákat, a kínai ételeket és a színes, a fülébe sehogy sem illő fülbevalókat, valójában egész más az, pontosabban egész másvalaki, akire valójában három éve egész valójával, minden bevallott és bevallatlan gondolatával, szégyellt és kívánatosnak tartott érzésével vár. El kellett fogadnia, immár zúgóldás, önhazugság és talán remény nélkül, hogy az a három évvel ezelőtti pillanat, az a három évvel ezelőtti délután, és az a néhány jelentéktelen mondatból álló, kellemesen súlytalan találkozás mindent megváltoztatott. Az a délután fényesen, mozdulatlanul rögzült az időben, a zöld fűben álló Lotte térdre simuló szoknyát és könnyű, világos blúzt viselő alakjával, a karjában tartott kisgyerekekkel – nem a sajátja volt –, kedves, semmire nem kötelező mosolyával, oldalra hajtott fejének furcsa és nagyon szerethető kis félmozdulatával. Mert attól a délutántól kezdve Lotte, a szép, komoly, finom és távolságtartó, az elegáns, okos, művelt és máshoz tartozó Lotte volt mindenkinél jobban és egyértelműbben, minden nappal és éjszakát meghatározó gondolata, és csak akkor nem volt egyedül az univerzum hideg és félelmetes kiismerhetetlenségében, ha erre a délutánra gondolt, ha ennek a délutánnak a fényes és meghitt emléke ragyogta be. Most, ahogy ezen gondolkozott, érezte, hogy Lotte és a Rajna lassacskán összekeveredik a fejében, hogy talán azért is szereti annyira a saját legbelső természetét soha ki nem adó folyót, mert Lottéra emlékezteti, mert Lotte is pontosan ilyen, ilyen tiszta, áttetsző pillantású, ilyen sokféle színnel játszó, ilyen többértelmű és megfoghatatlan. És ő erre a Lottéra vár évek óta, csöndesen, ironikus félmondatokba burkolózva, hosszú, magányos sétákba rejtőzve, menekülve és önfeladóan. És most számot vetett azzal, hogy immár ez a hosszú, szinte szavak nélküli, puha és makacs várakozás élete legtisztább értelme.

2.7 Várakozás

Martinovic-Benkő Livia

Dante kilencéves volt, amikor szerelemre robbant Beatrice iránt, majd évek teltek el a várakozással. De nem egyedül fennkölt és tiszta várakozások vannak az életben.

Várod a munkahelyi ebédszünetet, a hétvégét, a sarki menzában a lencsefőzeléket, ami tejföllel a legjobb.

Várod, hogy újra kinyisson a sárga tetős hekkes büfé, naptej illatú legyen a bőröd, csokipapírt találj a könyvedben, mely mutatja, merre tartottál éppen.

Várod, hogy megérkezzen a futár a Margherita pizzával, amelyre plusz 250 forintért olajbogyót kértél.

Várod, hogy először kiülj a teraszra borozni, és ne kelljen pulóvert felvenned.

Várod a havi fizetésed, a leárazásokat, az 'errore fare' repjegyeket.

Várod az adventi gyertyagyújtást, a karácsonyfa díszítést, a fahéj illatot.

Várod az iskolakezdést, amikor gyerek vagy, és akkor is, amikor szülő lettél.

Várod a kedvenc sorozatodat, a könyvfesztivált, a nyári házibulikát.

Várod, hogy a jégkocka lehűtse a borodat.

Várod, hogy észrevegyen az autós, és átengedjen a zebrán, de ugyanakkor várod, hogy egy erdő közepén órákig csak állj.

Tele van az élet várakozással. Öthetesen almamag, héthetesen áfonya, tizenegyhetsen pedig lime méretű voltál. Amikor legközelebb ezekbe harapsz, jusson eszedbe mennyit várt téged anyukád, és honnan indultál.

2.8 Várakozás

Orbán Jolán

A via Carlo Alberto és a Piazza San Carlo sarkán ültünk a kávézó teraszán. Nietzsche-nél már az első nap tiszteletünket tettük. Két intenzív Derrida-nap után, a Museo Egizióban tett időutazást követően ismét itt találtuk magunkat. Egymásra néztünk Fernandával egy pillanatra, mindketten tudtuk, hogy ki vezetett ide minket, amiként azt is, hogy ki követte ki számunkra az utat Coimbra-Pécs-Torino között. Luca és Júlia boldogan nevetett, Augustino a helyét kereste a társaságunkban, Olaf az este egyre mélyebb és mélyebb kék árnyalatairól beszélt. A tér egyre népesebb lett, egyre zsibongóbb, egyre illatosabb, a hangulat egyre vidámabb, egyre oldottabb, mi mindettől egyre távolabb, a várakozásunk egyre fokozottabb. Éjfélután vágatott át a téren a torinói ló, Nietzsche épp akkor lépett ki a kapualjából, átölelte, majd a hátára pattant és elvágatott – Ecce animot.

2.9 Várakozás

Kendeh-Kirchknopf Lili

Legalább most már odaférek a Legóhoz. A Lego a legkedvencebb játékom az oviban. Mondjuk focis kártyázni is szeretek meg hajtogatni. De még az udvar is a másik kedvencem. A lényeg az, hogy most tudok legózni. Otthon csak Duplo van. Régen az is jó volt, de ahhoz már nagy vagyok, de nem mondom anyuékna, nem annyira baj.

Ez az egy jó van abban, hogy mindig későn jönnek értem, hogy ilyenkor jut nekem is Lego. Tök sokféle minden van, de a kerekeket a legnehezebb összeszedni, hogy legyen négy egyforma. Na most viszont elég gyorsan megtaláltam, a nagyok elöl hagyták, a kupac tetején. Sárga kamion lesz, szürke kerekekkel.

Még a Bogi van itt, ő valami lányos dolgot csinál, teadélutánozik, vagy mi. A Kati néni meg elpakolja, amit a többiek szanaszét hagytak. Na kéne még egy plató... A Kati néninek olyan béna a papucs. Ilyen gumi és fehér. A Kisvakond csoport óvónéniének sokkal menőbb. Neki ilyen kék és vannak rajta figurák, amiket cserélgetni lehet. A múltkor láttam, amikor a Kati néni is már el akart menni, de előtte átkísért a másik csoportba, hogy ne legyen egyedül.

Plató és ablak is van! Még kell bele egy vezető és kész! Anyu? Ő még nincs. Remélem anyut felvidítom majd ezzel a kamionnal, szerintem jó lesz, nagyon.

– Szia Bogi! – a Bogi nagyon szépeket tud amúgy rajzolni.

Még lámpákat lehetne rá keresni, de az meg olyan kicsike, nehéz kettő egyformát találni, de asszem van időm. Hogy is volt? A kis mutató most az ötösön van, a nagymutató meg a hatoson... a hetesen... a nyolcason... És a harmadik mutató? Az is egy másik nagy mutató, vagy mi? Vagy az az egyik? Arról még nem mesélt a Kati néni. Ajj majd anyát megkérdzem, ha megjön. De mikor már...?

És még két hátsó lámpát is találtam! Remélem nem szedik szét holnap korán reggel, hogy meg tudjam mutatni majd a nagyoknak is.

– Anyuuu! Szia! Nézd a kamionom, milyen jó lett! Még lámpákat meg ajtókat is találtam hozzá, abban a nagy kupacban!

Gyors cipő, pulcsi, kabát.

– Csókolom óvónéni, szervusztok, gyerekek! – Ezt sosem értettem, hogy milyen gyerekek, amikor már nincs is itt más gyerek, de mindenki így köszön el délután. Akkor én is.

Anyut nem tudtam a sárga kamionnal felvidítani teljesen szerintem. Mintha könnyezne kicsit a szeme. Azt mondja, csak a szél bántja.

Pedig lóg a zászló az ovi falán.

2.10 A várakozás

Szontagh Pál

Volt egy pad a kisvárosi gimnázium második emeleti fizikatermében. Itt ültették őket először egymás mellé. Az első órák után szinte fel sem akart állni, nehogy egyetlen közös pillanatot is elmulasszon.

Volt egy pad a parkban. Félig a tóra, félig a gimnáziumra nézett. Amikor már „hivatalosan is” együtt jártak, minden reggel ezen a padon várta a lányt, hogy aztán együtt léphessenek be az iskolakapun.

Volt egy pad a kisvárosi vasútállomás várótermében. Amikor a lány nővérképzőbe járt a fővárosba, származása miatt nem vették fel a kollégiumba. Hajnalban utazott be és sokszor csak késő este ért haza a képzésről. Minden nap ott várta az esti személy érkezését, hogy kart karba öltve hazasétálhassanak, miközben a lány szakadatlanul mesélt orvosokról, betegekről, hozzátartozókról, nővérekről.

Volt egy pad a kórházi szülészeti folyosóján. Miközben éveknek tűnő órákon át várakozott, percenként nyúlt a zsebéhez, s mindig az utolsó pillanatban jutott eszébe, hogy itt nem gyűjthet rá. Soha nem felejtí a pillanatot, amikor a nővér, kilépve a szülőszobáról, hozzá fordult: Gratulálok, apuka, kisfia született!

Volt egy pad az iskola előtt. Minden szerdán itt várta a fiát a hegedűóra után. Ünnepi pillanatai voltak ezek a hétnek, az egyetlen alkalom, amikor apa és fia kettesben lehettek. Eleinte kézen fogva, később tisztes távolságban, néha beszélgetve, néha mélyen hallgatva baktattak egymás mellett hazafelé.

Volt egy pad a kis faház tornácán. Amikor részletre megvették a kis nyaralót a Dunakanyarban, a világ legboldogabb és leggazdagabb emberének érezte magát. Évről évre szépítgette kis birodalmukat: csiszolt, lakkozott, nyesett és ültetett, de legjobban azt szerette, amikor kettesben üldögéltek a lócán, várva a naplementét. Ilyenkor nemcsak boldognak és gazdagnak, de végtelenül szerencsésnek is érezte magát.

Volt egy pad a közeli templomban. Fiatal korukban ritkábban, inkább csak nagy ünnepeken, idősödve egyre gyakrabban tértek be ide misére. Hamarosan meglett a saját helyük, ismerősként biccentettek a gyülekezeti tagoknak, helyet találtak maguknak a közösségben.

Volt egy pad a Gellérthegy oldalában. Nyugdíjasként, afféle egészségügyi sétaként mindennap elsétáltak idáig, leültek és nézték a város lüktetését, a Gellért térre beforduló villamosokat, a hegyen zajongó turistákat, hallgatták a Gellért fürdő hullámedencéjének csobogását.

Volt egy pad egy másik kórház másik folyosóján. Itt már a fiával együtt várakozott, s amikor a nővér kilépett a műtőből, a szemében látta már, mit fog hallani.

Van egy pad a temetőben. A fia állította az anyja sírja mellé. Szeretett itt üldögélni, napsütésben, szürkületben, hóesésben, még esőben is. Nem beszélgetett, hiszen nem volt kivel. És életében először nem arra várt, hogy valaki üljön le mellé, hanem arra, hogy már neki se kelljen itt ülnie.

UTAZÁS

Bevezető

Többféleképpen kötődöm Olaszországhoz. A gimnáziumban az egyik kedvenc tantárgyam az olasz nyelv volt, majd az egyetemi tanulmányaimat olasz–történelem szakon végeztem. Történész lettem, Magyarország és Olaszország két világháború közötti kapcsolatait, a fasizmust és magyar vonatkozásait, valamint Olaszország politikatörténetét kutatom, és tanítom is.

A doktori tanulmányaimat részben Rómában, a Sapienza Egyetemen végeztem. Amikor lehetőségem van rá, azóta is gyakran megfordulok az olasz fővárosban, ahol hosszú hónapokat éltem. Szeretem az ottani életet, és a hosszú sétákat Róma kulturális és történelmi emlékei között.

A történelem és a nyelvek mellett szeretem az irodalmat is, ezért nagyon örültem, amikor egykori tanárom, Farkis Tímea invitált erre a játékra.

Hogy miért az utazás témáját választottam?

Egyrészt azért, mert a „kétlaki” egyetemi évek óta rengeteget utazom, és ezekben a szürreális hetekben hiányoznak ezek az élmények. Másrészt az „utazás” sokféle módon értelmezhető, és mint tanár, mindig kíváncsian várom, hogy egy csoportban ugyanarról a fogalomról hányféle kép születik.

dr. Hamerli Petra

3.1 **Az utazás**

Hamerli Petra

Az utazás nemcsak élményt, hanem minden alkalommal új, életre szóló tapasztalatot is jelent. A látványosságok mellett a benyomások is meghatározóak maradnak. Gyerekkoromban minden nyáron néhány hetet a Balatonon töltöttünk, volt, hogy a családdal, máskor táborozással. Később, amikor már elég idősek voltunk hosszabb utakhoz is, meglátogattuk a horvát tengerpartot. Emlékszem, egyszer Bosznia-Hercegovinán át utaztunk, ahol az egykor családi otthont jelentő házak szétlőtt romjai álltak. A táj ezzel együtt is gyönyörű volt. Hogy célunkat elérjük, egy szerpentines úton kellett áthaladnunk – azaz csak kellett volna, mert a hidat, amelyen át az út vezetett volna, felrobbantották.

Később jártunk Erdélyben is, a festői környezetben található panzióhoz, és barátságos vendéglátóihoz fogható szállással ritkán találkozok az utazó. Bebarangoltuk a Székelyföldet. Egyik kirándulásunk alkalmával megálltunk pihenni, és az idős néni, aki elhaladt mellettünk, a magyar szó hallatán így szól: „Isten áldja meg magukat”.

A szakmai utak is rengeteg élményt adnak. Glasgow-i tartózkodásom alatt többször visszatértem a középkori templom ódon falai közé, New Yorkban pedig megtapasztalhattam az amerikai élet egy szeletét. A hangulatos horvát fővárost, Zágrábot is megszerettem, a katedrálissal és a kítűnő villamoshálózatával. Olyan egykor magyar városokat is láthattam, mint például Pozsony, Szabadka, vagy Kolozsvár.

És ahová gyakran visszatérek, Olaszország...Róma macskaköves utcáin mindig öröm sétálni, és megmosolyogtató, amikor a tereken egymás mellett sorakozó éttermekbe lelkes „Buon giorno!” felkiáltással invitálják a járókelőket. Bologna is megfogott a gyönyörű belvárosával és a városból áradó nyugalommal.

Utazás közben új kultúrákat ismerhetünk meg, és egy-egy út alkalmával bepillanthatunk abba is, hogy máshol hogyan élnek az emberek. Emlékszem a svéd házaspárra a horvátországi hajóútról, akik otthont adtak két koreai kisgyerekeknek, és miután beszédbe elegyedtünk, velünk örültek annak, hogy egy év múlva Pécs Európa kulturális fővárosa lesz. Vagy a székely lányra, aki miután kedvesen felszolgálta a vacsorát, sietett a barátjához. Vagy arra, amikor az olasz Carabinieri kávéhozott, hogy ne legyen olyan hosszú a várakozás egy hivatalos helyen... Egyszóval, az utazás mindig maradandó élményt jelent.

3.2 Az utazás

Sass István

*Lütyemitye Csillagváros
Az egykori faluház mögött
2120. április. Vagy május.*

„Óbazzmeg”, mondta a gyerek, amikor előléptem a fa mögül. Ezek a mai fiatalok, hogy mosná már ki valaki szappannal a szájukat! Hát nem volt, aki megnevelje őket? Ráadásul annyira töketlenek, ha valaki szembeköpi őket, akkor is csak vigyorognak, mint a tejbetők mert azt hiszik esik az eső...

Nem csak fáradt voltam, hanem dühös is a gyerek ostobasága miatt, így nem fogtam vissza magamat, akkorát ütöttem az alakot váltott zingwari fejére, hogy csak úgy nyekkent a porcos váza. Ha nem bódult volna el teljesen a párzási hormonjaitól, biztosan nem tudtam volna a közelébe lopózni, félelmetes ragadozók ezek. De így azt sem vette észre, amikor reccsent az ág a talpam alatt. Hang nélkül csuklott össze, még időben kaptam el a grabancát, hogy ne csússzon le a rönkről. A háromágú csákyát szépen beakasztottam a „vállgödörbe”, oda, ahol az idegközpontját sejtettem, ettől jó ideig béna lesz, remélem, elég sokáig, hogy biztonságos távolba kerüljünk. Aztán odavonszoltam a legközelebbi fához, a csákya kötelét átdobtam egy magas ágon, és felhúztam a bestiát jó magasra. Tán órákig is eltart, míg onnan levergődik. Egyelőre csak békésen himbálódzott, a lábai rángtak néha. Jó nagyot szózhattam a fejére a fejsze nyelével.

A hülyegyerek még mindig tátott szájjal ült a rönkön, nem tudtam eldönteni, vajon a zingwari feromonjainak a hatása alatt volt, vagy csak sokkot kapott. Odaléptem hozzá, és talpa rángattam.

– Ottó... a csajom... – Mutatott kétségbeesetten és értetlenül a fán himbálódzó zingwarira. A karjánál fogva húztam magam után.

– Csajod ám a tudod ki. Estére megevett volna, te idióta. Ez egy ZINGWARI, nem láttad? Hónapok óta kerülgetett. Szerintem öt perced sem volt hátra, amikor lecsaptam. Gyere fiam, tűzzünk, ideje útra kelni.

– De... – motyogta a gyerek, a válla fölött még mindig a ragadozót bámulva. Lehúztam neki egy maflást, ettől végre kizökkent.

– Zingwari? Hogy? Egy zingwari? De hát...

– Szedd már össze magad, öcsém. Mennünk kell. Nesze, húzd meg! – toltam az orra alá a pálinkát.

– Kell a francnak a kukoricából párolt lötytyöd, vidd innen! – tolta el magától.

Most rajtam volt a sor, hogy bután nézzek. Hamar leesett, fel is kacagtam. Ez azt hitte, hogy a kukoricából piát akartam lepárolni magamnak! Igaz, első körben alkoholt

állítottam elő, de aztán azt átvittem két faluval odébb, ahol volt egy egyszer használatos waka-hwaka teherúrhajó, amiben átépítettem a szintetizátort, így az alkoholból csillaghajó üzemanyagot tudtam kristályosítani. Fél évig tartott míg annyit összehoztam, hogy eljussunk az első kolóniáig.

– Ez igazi pálinka, jóféle. Húzd meg, oszt menjünk már. Úton vannak a föderalisták, egy órán belül el kell tűnnünk.

– De én fertőzött vagyok.

– Vagy egy nagy frászt. Az kamu. Nincsenek fertőzöttek meg egészségesek, csak halottak vannak meg élők. Na gyere már.

– Föderalisták?

Megálltam, széttártam a karomat. Hogy a manóba fogom ezt betanítani, ha ilyen lassú a felfogása?

– Figyelj, gyerek. Jössz vagy nem jössz? Mert ha nem, akkor viszlek. De én egy percet sem maradok tovább, mert ha most megtalálják az úrhajómat, akkor 5 évig tart megint, mire összerakok egy másikat, és már alig van hozzá cucc, meg a lelkesedésem is fogytán. Ennek a bolygónak reszeltek, de még el tudunk menni a Marsig, ott vannak emberek, befogadnak.

Úgy tűnt, kezdte kapisgálni a dolog lényegét. Vett egy mély levegőt, és elkezdte szaporázni a lépteit. Elhatároztam, ha még egyszer visszanez a „csaja” felé, akkor leütöm és a vállamon viszem tovább. Szerencsére ezt megúsza.

A csillaghajó tényleg egy tákolmány volt, szedett–vedett ócskavas, mint a dédapám kullója, a Trabant motorral meg a pótkocsi alvással. Nem is igazán volt csillaghajó, de egyszeri bolygóközi útra megtette. Kezdetleges Alcubierre–hajtóműve volt, kicsi utastere, az is félig tele klotyipapírral, liszttel, rizzsel meg paradicsompürével, fél évig is eltart, mire elérünk vele a Marsig. (A babkonzerveket végül kidobtam, nem volt túl hatékony a levegőt szűrő modul.) Ráadásul a működtetése kétemberesre sikerült, nem tudtam beépíteni működő MI-t, hogy automatán odavigyen. De pakoltam be magyarkártyát, sakkot, könyveket, meg egy csomó filmet egy nagy kivetítővel, talán unatkozni nem fogunk. (De.)

– Összepakolhatok, Ottó? – zökkenett ki a gondolataimból.

– Nem.

Megvonta a vállát, úgy tűnt, már beletörődött az utazásba.

– Róza mamszit nem visszük?

– A felügyelődet? Nem. Minek vinnénk? Eladott a zingwarinak is. Csak a baj van vele.

– És a kutya?

– Na jó, a kutya jöhet.

– Mit fog enni?

– Mittomén! Gyere már.

Megrázta a fejét, kicsit hitetlenkedett, de nem nagyon érdekelte már Lütyemitye Csillagváros és annak megritkult népe. Talán arra számított, a Marson majd jobb világ jön. Hogy mekkorát tévedett!

3.3 Az utazás

Palkovics-Szabó Nóra

Ha nem utazom, nem vagyok. Nekem a bent a kint, a kint meg a bent. A kapun túl vagyok otthon. Ezért sincs átmenet, nincs kényelmes kövezett út, csak a szélsőségek vannak. Csak egzotikus helyekre utazom.

Elindulok fejben hozzád, ma egy vulkán krátere mellett van a házad. Tegnap lakatlan szigeten, holnap gleccser forrásánál. Minden nap veled vagyok, minden este elbúcsúzunk, szerelmesen, és minden éjjel álmunkban elhagyjuk egymást. Aztán minden reggel újrakezdjük valahol, ahol csak mi vagyunk. Ismerkedünk, bizalmatlanul méregetünk, vérszerződünk, és pár percig együtt nézzük a csöndet. A csöndben már mindketten másfelé járunk. Lakatlan szigeten, gleccser forrásánál.

Csak egzotikus helyekre utazunk. Ezért sincs átmenet, nincs kényelmes kövezett út, csak szélsőségek vannak. A kapun túl vagyunk otthon. Nekünk a bent a kint, a kint meg a bent. Ha ez nincs, nem vagyunk.

De ez nincs, és mi nem vagyunk.

3.4 **Az utazás**

Hegedűs Attila

Büszkén mondhatom: én utazás közben még soha nem tévedtem el. Bizonyítékom is van rá: itthon vagyok, tehát hazaértem.

Maximum annyi történt néha, hogy adott pillanatban (percben, órában) nem tudtam, hol vagyok. Van ugye A pont, ahonnan el akarok indulni (például Balatonszárszó). Van ugye a B pont, ahova tartok (mint például a Művészetek Völgye). És van az úgynevezett útvonal, amin ha végigmegy az autó, akkor A-ból B-be el lehet jutni. No de kérdem én, az a tény, hogy az általam megtett útvonal érinti olyan részeit a világnak, amelyet nem föltétlenül kellett volna (Sümege), az még nem jelenti azt, hogy eltévedtem. Hiszen pár kilométerrel több út, körülbelül egy órával hosszabb kocsiban ülés még nem jelent eltévedést. Akkor, sem, ha feleségem ingerült kérdésére, hogy „hol vagyunk?” nincs más válasz, mint hogy „most éppen nem tudom”. (Az, hogy „a kocsiban”, nem jó válasz! Kipróbáltam.)

Elhiszem én a térképnek vagy a GPS-nek, hogy itt van, ez az a kis bekötő út, aholmiután átmentem a komppal- jobbra kellene kanyarodni. De ha az én belső érzékem azt súgja, hogy van ennél jobb, szebb, biztosabb út, hadd hallgassak már arra! Az én vezérem bensőmből vezérel! Mennyi szép tájat, különleges kis falvacskát, a természet mennyi csodáját nem láttam volna, ha hallgatok a GPS-re!

Ez az utazás-szemlélet még egyetemista koromból maradt meg. Magányosan bejárva néhány várost – Salzburgot, Münchent, Stuttgartot vagy Drezdát – határozottan az volt a célom, hogy eltévedjek. Egyedül bolyongtam, direkt logikátlanul bekanyarodtam egyik-másik utcába, és azzal szórakoztam, hogy megpróbáltam visszatalálni az ismeretlen város valamelyik olyan pontjához, amit már láttam egyszer, és ahonnan már eltaláltam a pályaudvarra vagy az ifjúsági szállóra. Nem akartam kérdezősködni, leégni akkor még sokkal gyatrább nyelvtudásom miatt. Lehet, hogy nem mindent láttam, amit kellett volna, de biztos állíthatom, semmit nem láttam, amit nem kellett volna: embereket, utcákat, illatokat, hangulatokat, útikönyvben nem szereplő kis tereket ismertem meg. Mivel utána hazaértem, jelentem, a kísérlet sikerült, nem tévedtem el. Na ugye!

Persze belátom, amíg csak magamért vagyok felelős, addig ez jól működik. Kissé nehézkessé teszi a dolgot egy feleség és négy gyerek a kocsiban, egy elromlott légkondi és kinn a harmincöt fok meleg. Az sem segít, ha valahol program vár, és nem maga az utazás a program. Erőt veszek hát magamon, és szeretteim kedvéért elkezdek hinni a térképnek. De csak a kedvükért!

3.5 Az utazás – Gondolatok az utazásról

Sediánszky Nóra

Nagyon szeretek utazni. Talán a legkedvesebb foglalatosságom az utazás, egész kiskorom óta. Mindig szerettem úton lenni, már maga az úton levés is boldogság... Két pont között lenni, új helyeket figyelni, orrunkat az ablaküvegre nyomni, úgy figyelni az elsuhanó tájat... Kíváncsinak lenni, átélni a jóleső izgalmat, hogy nem tudjuk, mi jön, mi lesz a következő benyomás... Kicsit olyan ez az élmény, mint új testbe kerülni, élni egy másik életet, kicsit mintha más ember bőrébe lehetne bújni... Talán mert egy átlagemberhez képest extra nagy bennem a szabadság-igény, ezért is találok meg újra és újra önmagam az utazásban; miközben kicsit kiléphetek a komfortzónámból, kiléphetek a hétköznapiakból is, más idő kezdődik, ünnepi idő. „Ha volna két életem” – mondja az ismert sláger, és én kicsit úgy érzem, ha utazom, mintha egy kicsit más ember lennék. Azt játszom, hogy másik ember vagyok. Más nyelven beszélek – imádkok olyan helyre utazni, ahol értem és beszélem a nyelvet, próbáltam is lehetőség szerint többet megtanulni – idegen nyelven, az adott ország nyelvén beszélni már önmagában egy utazást jelent. Másképp gondolkozunk, másképp nevezünk meg dolgokat, más ritmussal élünk. Idegen nyelvben otthon lenni, idegen nyelven megszólalni, fogalmazni, gondolatokat közölni – már önmagában egy utazás.

Persze, nem olyan nagy csoda, hogy szeretek utazni – de kétségkívül nagy ajándék. A szüleim gazdag öröksége; édesapám már a születésem előtt is rengeteget utazott, bejárta keresztül-kasul Európát, eljutott az Ararát lábához, és Izlandra is; édesanyám (bár ő a nevelésem, és másfajta beosztása miatt ritkán tarthatott vele) hasonló lelkesedéssel osztozott az utazás örömeiben. Megtanultam tőlük, hogy az utazás szabadság; az utazás tanulás; az utazás lelki felfrissülés; az utazás szerelem. Később volt olyan időszak is az életemben, amikor az utazás jelentette az egyetlen igazi menekülést a hétköznapi gondjai elől; az utazás volt a luxusom, mentsvárom, kikapcsolódásom, menedékem; az utazás volt az én saját, egész éven át világitó karácsonyfaégőm.

Utazni többféle módon is lehet. Igazából a lényeg az, hogy két pont között kell lenni adott esetben: két város között; egy város és egy tájegység között; két ország között; két földrész között; és így tovább. Az úrutazást még nem próbáltam ki... Bármennyire is szeretek menni, járni, nézelődni és felfedezni, a „kék bolygó”, a Föld-édesanya közelségére nagy szükségem van. Még ha lenne is rá módom, nem érzem, hogy szívesen katapultálnék az űrbe... Ott valahogy nem érezném otthon magam.

Azután korok között is lehet utazni. Ezt meg lehet tenni a karosszékben ülve, egy jó regénnyel, az író mágikus szavaira, és saját fantáziánkra hagyatkozva – nem éppen lebecsülendő formája az utazásnak. (És biztonságos is... Megéljük az utazás szépségeit, de a veszélyeiben nem kell részesülnünk.) Én például borzasztóan szerettem így utazgatni az ókor díszletei közt; Shakespeare darabjait olvasva az egykori (persze az azon a módon sosemvolt) Athénban sétálgatni; vagy látogatást tenni az ő Angliájában; részt venni egy reneszánsz álarcosbálon a rejtélyes Firenzében; elképzelni A vihar

varázslatos szigetét. De ugyanolyan szenvedéllyel vettem bele magam a tizennyolcadik század titkaiba is; képzeltem oda magam egy operaelőadás szünetébe, valamikor 1787 körül Velencébe; ott láttam magam Guardi vagy Canaletto képein; de épp így izgatott a 20-as évek Párizsának nyüzsgő-forrongó világa; és majd megvesztem azért, hogy ott üldögélhessek a Flore-ban egy csésze café noisette előtt, és a szemem sarkából egy pillantást vethessek az ott üldögélő Cocteau-ra, vagy Picassóra. Azt hiszem, Woody Allen Éjjelkor Párizsban című filmjét egyenesen nekem találták ki.

Az utazás gondolata csodás képeket idéz fel bennem: egy vonatfülkében üldögélni, felhúzott térdel, bokám a fáradt bársonyt éri (persze, vigyázok, hogy a cipőm már ne érje az ülést, legalábbis igyekszem), kibámulok az odakint már sötétbe boruló világra, fejem oldalra hajtom, úgy figyelem az egymás után érintett kis települések helyén pislákoló fényeket, s próbálom kitalálni, kik és milyen életet élhetnek odabent. A kerekék zakatolását csak egy-egy elnyújtott mozdonyfütyt szakítja meg újra és újra, a hang békévé és biztossággá oldódik a lelkemben. Szeretem a vonatokat, a pályaudvarok zajait – talán mert dédnagyapám vasutas volt, talán mert a Déli Pályaudvar mellett nőttem fel, nem is tudom – mindenesetre a füttyszó mindig kiváltja bennem az úton levés, az utazás gondolatának semmihez nem hasonlító örömét.

Vagy egy repülőtéren váróteremben üldögélni – figyelni a körülöttem örvénylő színes tömeget, megpróbálni kivenni valamit a mindenféle nyelveken folytatott beszédből, elámulni a minden repülőtéren ugyanolyan és megunhatatlanul vibráló bolt- és emberkavalkádon; figyelni a különböző gépek áramvonalas és kissé leharcolt testét – izgulni, hogy megtalálom-e a járatomat, felfér-e kézipoggyásom a gépre, egyáltalán, menni fog-e a manőver, hogy begyömöszöljem a kézitáskám, vagy kisebb (ajándékokkal, könyvekkel már teletömött) hátizsákomat az egyetlen engedélyezett nagyobb csomagba. És persze örülni annak, és szorongani azon, hogy újra repülni fogok.

Vagy üldögélni a liguriai kisváros kikötőjében, a nevére már nem emlékszem, csak arra, hogy P-vel kezdődött, késő délután elnézni az októberben is ragyogó fényeket; megcsodálni a szokatlan alakú sziklákat, melyek tátongó szájú barlangokat formálnak; elnézni a kezembe fogott étlapon az érthetetlen, egyáltalán nem olasznak tűnő nyelven írott fogások nevét; már maguk a furcsa nevek is örömmel töltenek el. Körülöttem szinte nincs is más, csak helybeli, érthetetlen szavakat és mondatokat formálva beszélnek meg a nap fontos eseményeit, a gyerekek, menyek, vők unokák ügyes-bajos dolgait. Kinyújtom a lábam a billegő asztal alatt, szemem a nem is olyan távoli tengerbe fúrom – próbálom elraktározni a pillanatot, tudom, hogy ilyen jól, ilyen lazán, ilyen tökéletesen a pillanatban élve nem gyakran érzem magam.

És persze az utazás gasztronómiai örömei: a hajnali 3-kor fogyasztott, ropogósra sült csirke íze a sevillai Triana-negyedben, nem messze a Candilejo utcától, ahol Carmen folytatta sötét és csábító üzelmeit; báránybordát enni a Théâtre de l'Atelier előtt, egy kockás abroszos kisvendéglőben, leereszkedőben a Montmartre-ról; hamisítatlan velencei frítoét kóstolni forrón és ragacsosan karnevál idején, a Campo San Polón; kagylót szopogatni Belle-Ile szigetén, az Isten háza mögött, szinte elképzelhetetlen

békében és gyönyörűségben. És receptek után járni, újabb ízeket felkutatni és kicserélni, minden egyes falatban jobban megismerni az adott vidéket, szokásokat, az emberek gondolkodását és lelkét.

És persze maga az idő is, a felnövés, felnőtté válás, a felkészülés a feltartóztathatatlanul közeledő öregedés felé – maga is egyfajta utazás. Talán a legnagyobb és legmisztikusabb. Az utazás változás és a változás maga is utazás. Helyet változtatunk, látásmódot változtatunk, gondolkodást változtatunk, talán új életet is választunk – mindig az adott utazás jellegének megfelelően. Egész életünk sajátos, rengeteg élménnyel és tapasztalattal járó utazás önmagunk felé. És hogy éppen hol járok ebben, mi felé tartok, és mi vár még rám – talán ez a legnagyobb misztérium.

3.6 Az utazás

Martinovic-Benkő Livia

“...Lo apro per leggere quello che mi cadesse sott’occhio: quale pagina poteva capitarmi che non fosse pia e devota? Era il decimo libro. Mio fratello, che attendeva per mia bocca di udire una parola di Agostino, era attentissimo. Lo chiamo con Dio a testimonio che dove dapprima gettai lo sguardo, vi lessi: “e vanno gli uomini a contemplare le cime dei monti, i vasti flutti del mare, le ampie correnti dei fiumi, l’immensità dell’oceano, il corso degli astri e trascurano se stessi”...”

Petrarca, L’ascensione del Monte Ventoso

(Familiares, IV, 1)

Utazhatunk métereket, kilométereket, és néha elég csak pár centimétert, befelé haladnunk.

Meleg nyári este volt, amikor Hatvan szélén, a Bátor Táborban közel 140 önkéntes arra várt, hogy másnap Csehországból és Szlovákiából megérkezzenek a táborozók. Úgy hívjuk őket, hogy Bátorok. Mindannyian daganatos betegséggel küzdöttek.

Ez az a hely, ahol újraindul minden: ahol a beteg gyerekek rájönnek arra, mennyire erősek, sorstársakkal lehetnek, megtapasztalják a szabadságot, a felhőtlen örömet. Itt nem aggódnak, csak kitérítik szárnyaikat és repülnek. Megtapasztalják, hogy milyen a küzdelmet szeretetté formálni, elfogadni a betegséget és megváltozott életüket.

Mielőtt megérkeztek hozzánk a táborozók, az utolsó este iszonyatosan izgatott voltam, kavargtak az érzések – várakozás, öröm, félelem, aggodalom, minden előkerült bennem. A táborozószervezők támogattak minket, oldották a hangulatot, kipróbálhattunk különböző játékokat, melyeket később a gyerekek vettek birtokba. Az ebédlő előtt van egy kis mező, amit kilátítottak este, párban álltunk, és pár percenként új impulzusok érhettek minket, mert játékot cseréltünk. Krokodil jelmezben csukott szemmel kellett embereket elkapnom, konyhai eszközökkel spontán koncertet adni... Nehezen emlékszem vissza a konkrét játékokra másfél év távlatából. De az az érzés mélyre ment, megállt bennem, és azóta se enged: gyerekkorom óta nem éltem át azt az önfeledt játékot, mint azon a júliusi napon. Életem egyik legnagyobb utazását kaptam ajándékba. Újraindult a gyerekkorom 35 évesen.

3.7 Az utazás

Orbán Jolán

Luca és Julia javasolta, hogy nézzük meg az egyiptomi kiállítást a Museo Egizióban. Örömmel mondtunk igent. Tetszett nekünk ez a portugál-olasz-Erasmus-diák-szerelem, amely Fernanda kurzusán kezdődött Coimbrán, majd Pécsen át Torinóba vezetett. A Sacra Sindone-nak szenteltük volna ezt a délutánt, de a Cattedrale di San Giovanni Battista mélyen magába zárta félve őrzött titkát a kíváncsi turista-szemek elől. Meg kellett elégednünk a Sindone di Torino történetével, amely most, amikor Timi meghívására írom ezt a bejegyzést Nektek, új értelmet nyer, és új értelmet ad a cselekedeteinknek. A feljegyzések szerint a Sacra Sindone az 1567-es pestisjárvány idején kapta a Sindone di Torino nevet, mégpedig Carlo Borromeo, azaz Borromeo Szent Károlynak köszönhetően, aki a járvány alatt nem hagyta el a várost, ahogy a vezetők nagy része tette, hanem a saját vagyonát és a gazdagok adományait felhasználva ruhát, élelmiszert, gyógyszert adott az embereknek, menhelyeket állított fel, kórházba vitte a betegeket, ambuláns szolgálatot szervezett nekik. Carlo Borromeo fogadalmat tett, hogy ha az Úr véget vet a szenvedésnek, akkor hálából elzarándokol Franciaországba, nevezetesen Chambréy-be, ahol a leplet őrizték. Ehhez azonban át kellett volna kelnie az Alpokon, ami Hannibálnak sikerült ugyan, de Emanuele Filiberto savoyai herceg szerette volna megkímélni egy ilyen úttól az érseket, ezért Torinóba vitette a leplet. A lepel így lett torinói lepel, a pestis így lett „Szent Károly pestise”, Carlo Borromeo érsekről ezért mondta Nérei Szent Fülöp, hogy – „Ezt az embert vasból gyúrták”.

3.8 Az utazás

Kendeh-Kirchknopf Lili

Június tizenhatodika volt, szombat reggel. 5:10-kor szólt először Edit ébresztője. 5:45-kor az utolsó korty kávé is elfogyasztva, már felöltözve, készen a nagy útra, még egyszer utoljára ellenőrizte a legfontosabbakat: telefon, kulcs, tárcsa, benne érvényes személyi, bankkártya, kistáska, nagytáska – utóbbi kettőben biztosan benne volt minden, ezeket mindig az utazás előtti este leellenőrzi. A gázt is lezárta, a vasaló sem volt bedugva. (Nem is vasalt, miért lett volna bedugva...? Mindegy, a lényeg, hogy nem volt bedugva.) Minden a helyén, elindulhatott.

Táskákkal felpakolt Editünk a belvárosi bérházból kilépve a gyönyörű nyár eleji napsütésbe konstatálta, hogy meleg lesz, és már megint nem fog látni semmit a Déli Pályaudvarra vezető villamos úton -utálta, amikor szembe sütött a Nap. Nem tudott leülni a villamoson. Utálta, amikor nem volt hely. Meg amúgy is folyamatosan figyelni a táskákra a tömegben és közben egyensúlyozni, hogy nehogy elessen, ha fékeznek, anélkül, hogy a kapaszkodókhoz hozzáérne, nem akarta soha megfogni annyi ember után. Meg még a Nap is, ugye...

Ahogy közeledett a pályaudvarhoz, egyre több hozzá hasonló táskás vagy bőröndös, hátizsákos; lenge ruhába öltözött utas szállt fel. Mind vigyorgott rettenetesen! Kitört a szünet! Irány a Balaton! Jó meleg volt és még a Nap is sütött! Még az időn sem kellett aggodalmaskodni, bőven elérték a 6:30-as Kék Hullámot.

Edit leszállva a villamosról még kevésbé volt lelkes az utazástól, mint amikor elindult. Nagyon meleg lett, túl sok boldog embert látott egy helyen, és sétálás közben folyton lecsúszott a válláról a kistáskája. Még az is... Nem sietett különösebben, tudta, hogy időben oda fog érni, a jeggyel sem kellett törődnie, egyedül a táskáit akarta már lepakolni végre; emiatt nagyobbakat lépett, de nem sietett.

Amikor odaért a pályaudvarra, látta, hogy a négyes vágányról indul a vonat. Keszthelyre utazott. Egyenesen el is indult oda, de kerülnie kellett a még mindig rettenetesen vigyorgó szuperboldog utasokat. Ezt is utálta, amikor egy vonat mellett, az emberek nem tudtak nyugodtan sétálni. Nemcsak, hogy utálta, de veszélyesnek is tartotta! Körülötte az izgatott szalmakalapos, napszemüveges, bőröndös, hátizsákos emberek, vizet és keresztretjvényt vásároltak az útra. Össze-vissza rohantak a gurulós bőrönddel nagy zajt csapva a vágányok között; az információs pultnál kérdezték meg azokat a dolgokat, ami – direkt miattuk – legalább három helyre mindig ki van írva. Az információt aztán szépen megköszönték; most kedvesek voltak, mert jó kedvük volt, nyaralni indultak. Már várták, hogy a vonaton megbeszéljék, hogy hány fokos már a víz, hogy mit mond a meteorológia a hétre. Várták a pillanatot, amikor Aligánál megláthatták a Balatont. Aztán a sínek szinte végig a tópart mellett haladnak, gyönyörű... Várták azt is, hogy a nyaralókról beszélhessenek, hogy napszaktól függetlenül rászisszenhessenek az első nyaralós sörre vagy másra, esetleg.

Edit inkább felszállt előbb a vonatra, nem akart a peronon maradni az emberek között, meg hát ugye a táskákat is lerakta volna már. Beszállt, lepakolt, elhelyezkedett. Aztán becsukta a szemét, mert nagyon belesütött a Nap, és elgondolkodott... Vajon miért utálta meg ennyire ezt az egészet; villamosostul, táskástul, napkrémtől fénylő, vigyorgó pofástul...? Pedig mindenki más úgy szereti, néhányan irigyek is rá, hogy ezen a gyönyörű útvonalon utazhat. De mire jutott volna valamire, elindult alatta a vonat. Ez sem derítette jó kedvre. Pedig a legtöbb ember, aki idáig ideges volt a késés, a jegyvásárlás, a bepakolt holmik miatt, az ebben a pillanatban általában megnyugodott és mosolyogni kezdett.

De Edit nem tartozott közéjük. Felkelt, elrendezgette a ruháját, a kistáskát a helyére rakta, a nagytáskát a vállára dobta; reménykedett, hogy nem fog lecsúszni, mert azt nagyon utálta. És kezdődhetett a „várva-várt” hosszú utazás Keszthelyre.

– Jó reggelt kívánok mindenkinek! Kérem, készítsék elő a jegyeket, bérleteket és a kedvezményre feljogosító igazolványokat! – szólította meg egykedvűen a szuperboldog, naptejesorrú nyaralni indulókat Edit. Nem is gondolkodott, mindig ugyanezt mondta. Szerencsére nem csúszott le a válláról a táska, ahogy befordult az első utasokhoz; azt nagyon utálta volna. De a Nap a szemébe sütött...

3.9 **Az utazás** *Szontagh Pál*

Sándor – ismerősei szerint – szerint sokat utazott. Persze az, hogy mi a sok, relatív: Magellánhoz képest nyilván otthonülőnek számított volna, a szomszéd Mari nénihez képest pedig globetrotternek. Járt már Észak- és Dél-Amerikában, Ázsiában, Afrikában, Európa legtöbb országában, utazott repülőn, vonaton, buszon, autón, biciklin és óceánjárón. Rengeteg mindent látott, a gízai piramisoktól a Lenin mauzóleumig, a coloradoi homokkő hegyektől a Siratófalig, az Indiai-óceán korallzátonyától a chicagói felhőkarcolókig, az Iguacu-vízeséstől a Boszporuszig, a Kanári-szigetektől a malmói Oresund hídig.

Az utazás számára többfelvonásos kaland volt, a tervezgetéstől az utazás megszervezésétől a szállás kiválasztásán keresztül a program részletes kidolgozásáig. Ha összeadta volna, kiderül, hogy több családi ház árát elutazta már. De soha nem adta össze.

Eleinte magányosan vagy baráti társasággal utazgatott, aztán összejött Annával, aki legalább olyan lelkes világgjász volt, mint ő. Így nevelték a gyerekeiket is: szerettek és tudtak utazni, élvezték az idegen világok felfedezését.

A legmeghatározóbb utazási élménye mégsem ezekhez kapcsolódik.

A huszadik házassági évfordulójukon elhatározták, hogy 20 év után visszatérnek nászútjuk helyszínére, Egyiptomba, de most már a gyerekekkel együtt. Bár soha nem szoktak irodával utazni, ezúttal a tökéletes élményt keresték: befizették a szervezett utazást repülőjegyetül, szállodástól, nilusi hajóutastól. Pár héttel az utazás előtt, munkába menet, az autórádióban hallották meg, hogy a választott utazási iroda csődbe ment, az utazás (és a befizetett teljes költség) elúszott.

Az első gondolat a tehetetlen dühé volt, de aztán történt valami egészen különös.

A második pillanatban már nem tudott veszteségként vagy kudarcként gondolni a meghiúsult utazásra. Váratlanul és kontrollálatlanul felülkerekedett benne a hála érzése.

A háláé, hogy nem akkor ment csődbe az iroda, amikor éppen kint voltak Afrikában.

A háláé, hogy akkor éppen ez volt a legnagyobb bajuk. Hogy nem a devizahitelük dőlt be (mert sosem volt), nem az állásukat veszítették el, nem lettek betegek, nem történt semmi tragikus – egyszerűen szegényebbek lettek egy élménnyel (és sokszázezer forinttal).

A háláé, hogy mindezt megengedhették magunknak, hogy ez a pénz lényegében nem hiányzott a családi költségvetésből, hogy képesek voltak túllépni, sőt nevetni a veszteségen.

A háláé, hogy a gyakorlatban mutathatták meg a gyerekeknek, hogy a nem igazán fontos dolgokon nem érdemes sópánkodni, hogy nem a pénz a legfontosabb (persze azért jó, ha van).

Azt mondják, az utazás nagy tanítómester. Ha ez így van, akkor az elmaradt utazás igazi professzor.

3.10 Az utazás

Farkis Tímea

Nagyon nem örült annak, hogy szabadon lehet utazni, jönni, menni a világban. Talán ő volt az egyetlen ember a keleti blokkban, aki nem repesett a hírtől, hogy szétszedték, rituálisan apró darabokra szedték a Vasfüggönyt. Megriadt a gondolatától, hogy most már fizikailag is lehet, sőt kell utazni, ez az elvárás. Szabadon, senki nem nézi meg az útlevelét (neki nincs is olyan), hallotta a tanáriban a többiektől, hogy az autókat átnézték előtte, minden apró lyukba belestek, nem dugták-e el valahol a valutát, meg a konzerveket, amiket magukkal vittek, hisz arra nem volt elég a valutakeret, hogy kipróbálják annak az országnak a konyháját, ízvilágát, ahova mentek. Lenézte ezeket a kollégáit, mélységesen megvetette őket. Hiszen ő mindig utazott valahová, csak nem tudta senki, nem mesélte el senkinek! Fejben. Magyar-latin-olasz szakos tanár volt, agglegény. Hogy is érthette volna meg őt egy feleség, hogy is osztozhatott volna az ő magányos útjain! Úgy sem engedte volna magával! Ő egyedül szárnyalt. Hol otthon, a karosszék ismerős ölelésében, hol a könyvtár polcainak labirintusában egy kényelmetlen széken. A tananyagot mindig rendben leadta. A kötelező olvasmányokat mindenképpen. Akkurátusan kidolgozott tanmenet szerint haladva, egy csepp érzelmet nem vitt a mondandójába. Ha megtehette, nem bonyolódott bele az írók, költők zűrzavaros szerelmi életébe, nagyon zavarta őt ez az ingoványos talaj. Nem érezte biztonságban magát, épp úgy, mint most, hogy szabadon lehet utazni. Kicsit elbizonytalanodott, és átgondolta magában az eddigi utazásait. De, nem érezte, hogy lemaradt volna valamiről! Irodalomórán Odüsszeusszal hajózott keresztül-kasul a Földközi-tengeren, a könyvtárban hatalmas atlaszokat lapozgatott, hogy tudja, merre járt! (Egyszer próbálta a vízre szállást, a komp átvitte Tihanyba, nagyon utálta az érzést, a ringatózást!) Felmászott az Olümposzra a diákokkal az órán, amikor a görög mitológiát vették. Amikor előző nap órára készült, még lihegett is a könyv fölött, a kaptatón, úgy kifulladt. De a diákoknak másnap nagyon fegyelmezetten „leadta” az anyagot. A világirodalom és a magyar irodalom tanmenete hemzseg az utazásoktól, az utasoktól. A kötelező mindenképpen. Volt ő Dantéval a Pokolban! Micsoda mélységebe szálltak alá! Órán néhány szóban foglalta össze. A diákok nem tudták, hogy azért igazította meg a szemüvegét, mert leverte a víz, amikor áthajózott a Styxen.

Utazott ő fáradt zarándokokkal a Szent Földre Európából. Velük együtt baktatott, gyalogolt, fázott, félt. Másnap történelem órán, amikor a keresztesekről és a zarándokokról beszélt a diákoknak, még azt is érezte, hogy fáj a lába, mert feltörte a kényelmetlen lábbeli. Amikor a Reformációról beszélt, meg Lutherről, előző nap a könyvtárban bejárta Rómát, azt a Rómát, amit Luther láthatott. Sok időt töltött el Rómában, lenyűgözte! Rengeteg könyvet felhalmozott maga körül a könyvtárban, már kezdtek rossz szemmel nézni rá a könyvtárosok! De régóta ismerték, és elnézően hozták ki neki a sokadik könyvet a raktárból. Meg akarta ismerni ezt a Rómát! Micsoda épületeket látott, grandiózus tereket! Michelangelo kicsit elbizonytalanította. Nem, nem

a csodás freskói és épületei, hanem a versei. Megint az az ingoványos talaj, kicsit ring és hullámzik! Erről órán nem beszélt.

Olaszórán az igeragozás útvesztőjében lavírozott a diákokkal, de ott is néha „elugrottak” Velencébe. Nem, sajnos Marco Polo hosszú útjára megint egyedül ment, nem vitte magával a diákokat. Néhány tőmondat a kereskedő családról elégnak bizonyult. Azt, hogy éveken keresztül úton volt, senki nem tudta. Mennyi csodával találkozott, amikor Marco Polo beszámolóját olvasta! Úgy ismerte a kereskedő karavánok útvonalait, mint a tenyerét.

Thomas Mann Velencéjét sem osztotta meg a diákokkal (kicsit ring, ingoványos a talaj), csak annyit, amennyit muszáj volt. Velencét amúgy sem szerette a sok kanális miatt, bár csodálatát a hetekig a kanapén hagyott velencei palotákról szóló könyv bizonyította! Egyszer beleolvastott Veronica Franco, a híres velencei kurtizán verseibe, pirulva adta vissza a könyvtárosnak. Aretinót már ki sem kérte. Középiskolásoknak nem illő ilyenekről beszélni! Ő meg nem szerette, ha elbizonytalanodik valamiben. És nincs is benne a tananyagban! De utazni továbbra is utazott, kicsit önző, magányos utak voltak ezek. Együtt menekült Machiavellivel Firenzéből, hosszú, fárasztó, keserves út volt! Kegyesztettnek lenni félelmetes, halálos veszedelem. Együtt reszketett Machiavellivel a szekéren. Másnap, történelem órán három mondatban mesélte el, hogy miért fontos Machiavelli: A Fejedelem című műve, a diákok, talán fel sem fogták azt, hogy mit jelent kegyesztettnek lenni.

Medici Katalinnal együtt kelt útra a francia királyi udvarba! Pompás, igazán Mediciekhez illő utazás volt, pedig, hosszú poros út volt az is! Amikor történelem órán erről beszélt, már csak a száraz tények maradtak. Senki a diákok közül nem vette észre, hogy előző este még Medici Katalin kelengyéjének az illatát is érezte!

Firenzében elidőzött a könyvtárban és a karosszékeiben is! Bejárta képzeletben a képtárat, fejet hajtott Botticelli képei előtt, Vasari építészeti zsenialitása meghatotta. Michelangelo Dávidjának meztelensége épp úgy hatott rá, mint Thomas Mann Velencéje, és a tihanyi komp. Inog, ring, bizonytalan. Firenzei sétája, a másnapi történelem- és irodalomórára, amikor a Reneszánszról beszélt, száraz pattogó mondatokká keményedtek.

Nem, nem akart útra kelni sem útlevéllal, sem anélkül! Ő itthon marad, a jól ismert környezetében: fotel, gimnázium, könyvtár! Ő ezt az univerzumot nem cseréli le a lihegő turisták tömegére! Utazik tovább, élményeit pedig megosztja a diákjaival. És készül minden órára, hisz annyi mindent nem olvasott el Giottóról, Dantéról, Caravaggióról és a többiekéről! Ők az igazi útítársai, és hogy merne a szemük elé kerülni így, ilyen tudatlanul!

Megfajdult
a
kutyam
toka

Bevezető

Kiféle s miféle vagyok? Úgy negyven éve még azt hittem, pontosan tisztában vagyok vele, de mára kiderült, hogy fogalmam sincs. Talán még 20-30 év – ha megérem – és lesz némi fogalmam róla.

Építészként végeztem, de sosem dolgoztam a szakmában, az élet úgy hozta, hogy kiadványszerkesztő-illusztrátor-grafikus-fotós lett belőlem. Mígnem két évtized után tettem egy 180 fokos fordulatot, elszegődtem egy nagy multihoz projektmenedzsernek. A totál kreatív életből a totál adminisztratív világba. Majd tovább léptem, és most egy másik nagy cég utazó nagykövete vagyok, belsőépítészeket és építészeket támogatok mindenféle szakmai vonalon. A lényeg, hogy szabad vagyok, járom az országot, közben meg csapong a „fékezhetetlen agyvelőm” lekötetlen kreatív kapacitása, ami sokszor mindenféle idióta irányba visz el. Előre is elnézést.

Édesapám és az ő határtalan nyelvi kreativitása nagy hatással volt rám. Középiskolás korom óta szerettem írni, de aztán sokáig nem foglalkoztam vele. Még 1985-ben írtam március 15-re egy kissé merész cikket a gimink újságjába, ezt követően „rendszeridegen” meg „reakciós” lettem, megfigyeltek, a telefonunkat lehallgatták, no meg 1989-ig minden március 15-ét a városi kórház lezárt és rendőrrel őrzött folyosóján töltöttem kamu vérvétel céljából. Hosszú évekig nem is írtam ezt követően, csak 2007-ben vágtam újra bele egy barátom hatására – angolul. Most jól esett újra billentyűzetet ragadni, végre az anyanyelvemen. Köszönöm, hogy befogadtatok.

„Megfájdult a kutyám torka”

Szeretem a hirtelen jött, spontán kihívásokat, ez a cím is ilyen volt.

Egyrészt Apám szokta idézni mókás kedvében: „Federico García Lorca: Megfájdult a kutyám torka”. (Verselt is hozzá valamit, de már nem jut eszembe.) Én meg Apámat idézgetem mókás kedvemben, pont ez járt eszemben mikor szóba került a feladat. Mert hogy konkrétan megfájdult a kutyám torka.

Remélem nem okoztam vele senkinek extra fejfájást.

Sass István

4.1 **Megfájdult a kutyám torka**

Sass István

Hol is kezdjem ezt a táncot, nagyon messzire kell hátrálni a képzeletbeli kályhához.

Talán 2002-ben kezdődött az egész, mikor a 68 éves Apám úgy döntött, neki pedig fát kell metszeni, létráról, amelynek az egyik lába támaszkodott csak a meredek lépcsőre, a másik pedig a levegőben kalimpált. Le is esett a létráról, csúnyán el is törte a bokáját, kórházba is került. Szilánkos törése volt, de műteni nem tudták, annyira rossz volt a vérképe. Először azt kellett megtudni, annak mi az oka. Mint kiderült, volt egy jól fejlett vastagbél-daganata. Kicsit feljavították az állapotát, majd jöttek a műtétek: előbb a lába, aztán a daganat. A második műtét során kiderült, hogy van egy csúnya áttét is a máján. Az orvosok 6-8 hetet adtak neki, semmi jóval nem kecsegtettek.

Most nem megyek bele, hogy miként élt még 4 évig tünetmentesen, meg hogyan packáztak vele az orvosok. Három hetente hoztam-vittem hozzá egy természetgyógyászt, pénteken indultunk Budapestről, másnap mentünk vissza. Négy éven át nem fogadott el semmit, csak a szállását engedte, hogy rendezzem. Aztán összeveszett az Apámmal, mert az öreg nem bírta elviselni, hogy nem fogad el semmiféle viszonzást a gyógyításért cserébe. Kinyomozta, hogy van nekik egy alapítványuk, és átutalt egy fél talicska pénzt. Ezen megsértődött a gyógyító, szó szót követett és elváltak az útjaik, Apám visszaváltott kemoterápiára. Néhány héten belül eltemettük. Az utolsó néhány napjában mellette voltam, én ápoltam, aztán hirtelen be kellett vinni őt a kórházba. Aznap visszarohantam Budapestre azzal, hogy egy napon belül visszatérek, a családi vállalkozással kellett foglalkozni kicsit. Még aznap éjjel meghalt az Apám, és én nem lehettem mellette. Akkor ezt sorsszerűnek gondoltam, csak később érett meg bennem a gondolat: cserben hagytam őt. Nem kellett volna eljőnnöm, ott kellett volna maradnom mellette. Azóta is mardos a bűntudat és a szégyen, hogy nem álltam helyt. Elszorul a torkom amikor erre gondolok. Nincs nap, hogy ne jutna eszembe.

A második hozzám közel álló ember, akit elárultam, a Fiam volt. Sajnos 20 év után kénytelen voltam elválni, a srác ekkor 14 éves volt, a legérzékenyebb tinédzser éveit kezdte, no meg a gimnáziumot, ahol igencsak össze kellett volna szednie magát. Úgy hozta a sors, hogy ki kellett költöznöm a házunkból. A vállalkozást csődbe vitte az exem, nem volt munkám, az összes megtakarított pénzemet elvitte a válás. Nem volt más választásom, mint hazaköltözni a szülővárosomba és a testvéremnél meghúzni magamat, nulláról újjáépíteni a romokban fekvő életemet. „Csak” 240 kilométerre a sráctól. Ugyan napi szinten tartottuk a kapcsolatot, de ez ilyenkor kevés. Kínlódott a Fiam a mindennapjaival, az exem nem szerette, elhanyagolta, én meg nem tudtam ott lenni neki annyira, amennyire szerettem volna. Úgy éreztem, hogy bűnös módon magára hagytam őt, nem segítettem neki a legnehezebb éveiben eléggé. Ezt is szégyenként élem meg. Szerencsére a kapcsolatunk jobb, mint valaha.

A harmadik ember pedig, akit cserben hagytam, az Anyám volt. Idős volt és beteg, kórházba került, ahol rövid úton eltették láb alól. Csúnya történet, nem is tudok gyilkos indulatok nélkül beszélni róla, de a gondolat mindig ott motoszkál a fejemben: vajon élhetne még, ha több pénzt csúsztatok az aljas és kapzsi orvosnak, esetleg köztünk lehetne még, ha erőszakosabb vagyok a lusta és hanyag ápolókkal, vagy ha kiragadom a „halálgyárból”, ahogy a krónikus ápolási intézetet arrafelé nevezik? Soha nem fogom megtudni, de ez a szégyen is örökké bennem fog élni.

Ott volt még Aphra, az öreg terrierem. Szimbiózisban éltünk majd' 14 évet. Ha nem lett volna mellettem a válás legsötétebb, legnyomorúságosabb, legembert próbálóbb éveiben, biztos befordultam volna. Nehéz idők voltak, kis híján hontalan lettem, sokan ilyenkor megőrülnek vagy véget vetnek az életüknek, nekem támaszt adott a kis kergebölcs airedale terrier. Rettenően megviselt az ő elvesztése is, bár nagyon öreg és nagyon beteg volt már. Egy nap, mire hazaértem, sajnos elpusztult. Aznap ki sem engedtem, a lakásban tartottam, mert kint cudar idő volt. Az ajtóban lévő szőnyegen várta, a nyomok szerint kínlódva ment el, de a szájában ott volt a kedvenc játéka: nyilván arra várta, hogy megérkezzek és megmentsem. Még meleg volt a teste. Én pedig megálltam egy fél órára út közben, nem siettem eléggé. Már megint valaki, akit cserben hagytam...

Nagyon sokat gondolkodtam azóta ezeken a dolgokon, keseregtem amiért pont azokat kellett elárulnom, akiket a legjobban szerettem. Vajon miért taszít ilyen mélységekbe a sors? Hol rontottam el? Megfogadtam, hogy nagyon figyelek a körülöttem lévő, még élő, fél maréknyi hozzám tartozó élőlényre, nehogy még valakit cserben hagyjak. Nincsenek sokan, elmentek az öregeink, a tágabb értelemben vett családi kör is nagyon szűk.

Aztán tavaly nyáron megpillantottam egy kölyökkutyát. Egy terrieres facebook csoportba került fel a képe, megfogott a tekintete: reményvesztett, magára hagyott, szorongó kis kölyök volt, tele kétségbeeséssel. Már fél éves is elmúlt, az első gazdától került vissza a tenyésztőhöz. Idős emberek voltak, ahol a bácsi kórházba került végzetes állapotban, a néni pedig visszavitte a kutyát, egyedül nem tudta vállalni. Egy ideig elhessegettem a gondolatot, hogy befogadom, még legalább egy évig nem akartam másik kutyát. Került is valamiféle gazdijelölt neki. Aztán másodszor is feltették a csoportba. Megint gazdi? Majd harmadszor is megjelent a facebookon. Ekkor kicsit jobban beletúrtam a kölyök adataiba, s kiderült, hogy éppen Anyám születésnapján született, ráadásul pont Aphra halála után 5 nappal. Emlékeztem, egy buddhista barátom ennyi időt emlegetett, mint köztes időt a lélekvándorlás során, ami általában a halál és az új születés között eltelik. A kutya eredeti neve (egy másik nyelven) pedig megegyezett az én családnévemmel, szóval kicsit sok volt ez „égi jelekből”. Írtam a tenyésztőnek, hogy ha nem akad más, alkalmasabb jelöltje, akkor én bevállalom a kölyköt. Másnap visszaírt: „Mikor jösztek érte?”.

Azóta itt van velem Ziggy. Amikor belevágtam, fogalmam sem volt, hogy mit veszek a nyakamba. Súlyosan lelki sérült kiskutya volt, tele félelemmel és szorongásokkal,

amelyeket milliméterenként, grammonként sikerült csak oldani. Tekintettel arra, hogy fél éves koráig nem volt gazdája, nem alakult ki benne semmiféle kötődés, csak egy nagy adag bizalmatlanság. Hiszen ahol befogadták, ott rövid idő alatt ki is adták a sorát, így nem bízott már senkiben, élte a kis független életét, féktelenül, kezelhetetlenül. Erre még rátett két lapáttal egy csomó trauma, ami az érkezése után érte. A függönyön keresztül ráeső szomszéd néni, a nyakába borított ruhaszárító (kétszer is), az egyik szomszéd kretén kölyke által a szájába tukmált erőspaprika – ezek mind hozzájárultak a bizalmatlansága növeléséhez.

Van vagy 35 év gyakorlatom kutyákkal, de Ziggy-vel nem jutottam semmire. Nem lehetett nevelni, nem érdekelte sem a jutifalat, sem a simogatás-dicséret (ezt egyenesen utálta), sem az eledel. Elvittem egy profi kutyasuliba, hátha az ottani szakemberek tudnak segíteni, de ott sem mentünk semmire. Az utolsó előtti foglalkozáson Ziggy megszökött, negyedóra alatt hárman tudtuk csak becserkészni. Lecsatoltam róla a póráz, felnézett rám, hátat fordított, majd elkocogott. A vizsgára el sem mentünk, teljesen esélytelen volt. Kilenc hétig majd' minden este csináltam vele egy kötődési tréninget, a véres verejtékkal elért eredményeink egyik napról a másikra illantak el, a mai napig sem tudom az okát. Aztán három hónap alatt eljutottunk odáig, hogy élt a kertemben valami kis lény, akit a legcsekélyebb mértékben sem érdekelt semmi, csak hogy fel-alá rohangelve őrgöngghessen és ugathassa az utcán elsétáló macskát, a megrezdülő faleveleket vagy a felhő árnyékát. A szomszédok szóltak, hogy nem tudnak tőle aludni. Általában 4-5 naponként evett csak, amikor az éhség már rávette, hogy bejőjön a házba. (Ebből nem engedtem, a kertben lakozó egyéb állatok miatt nem lehetett kitenni a kajáját. Friss vizet minden nap kapott.) Én teljes depresszióba zuhantam amiatt, hogy „nem működött” a kutyám. Még soha életemben nem voltam depressziós, de ez nagyon padlóra küldött. Mélységesen sértett, hogy nem viszonozza az erőfeszítéseimet és végtelenül frusztrált, hogy nem tudtam vele mit kezdeni. Gondolom, ezt ő is érezte. Egyre távolabb kerültünk egymástól.

Aztán megfájdult a kutyám torka. Összeszedett egy kennelkőhögést, ami olyan, mint az embereknek az influenza: felső légúti fertőzés, magas lázzal, orrfolyással, levetséggel, erősen köhögő kutyával. Antibiotikummal, injekciókkal, vakcinával gyógyítják. Szegény Ziggy-t is nagyon elkapta, ráadásul összeszedett valami szemfertőzést is. Annyira váladékozott a szeme, hogy reggelre ébredve nem tudta kinyitni. Ahogy néztem ezt a megkínzott, félelmeiktől sújtott kis állatot, eszembe jutottak a szüleim, a fiam, no meg az előző kutyám, Aphra. Úgy döntöttem talán a sors küldte Ziggy-t, hogy újra próbára tegyen. Nem árulhatom el őt, nem hagyhatom cserben. Mennyire groteszk ez, hogy egy vadóc, engem el nem fogadó kis állaton kell bizonyítanom azt, amibe a hozzám legközelebb állókkal belebuktam. Úgyhogy összeszedtem magam, itattam vele a mézes kamillateát, lemostam az orrába száradt váladékot, kitisztítottam a beragadt szeméit, és szerettem, nagyon szerettem.

Meghálálta. Van még remény.

4.2 **Megfájdult a kutyám torka**

Palkovics-Szabó Nóra

Megfájdult a kutyám torka
Kiskanállal etetek
Betegágya fölött töltök
Napokat és heteket

Hitetlenül figyelem, hogy
Milyen okos egy állat
Szívem legmélyére tettem
Titokban a kutyákat

Egy-két hét és felépül majd
Erősebb lesz azután
Valamit még mondanom kell
Azt, hogy nekem nincs kutyám

4.3 **Megfájdult a kutyám torka**

Hegedűs Attila

Pontosabban a részemről: ha megfájdulna a kutyám torka. Azért kell a feltételes mód, mert tízéves korom óta nem volt kutyám. Nem elvből, egyszerűen azóta nem élek kertes házban, a lakás pedig meggyőződéseim szerint nem kutyáknak való. Biztos vannak lakásban élő kutyák, de én úgy gondolom, a kutyának szabad ég kell. (Persze az embernek is kellene, ha már itt tartunk...) Különben is, ahol négy fiú képtelen rendet tartani maga körül, ott plusz egy kutya biztosan jó ötlet?

Szóval annyit tehetek, hogy fantáziálok: mi lenne, ha lenne kutyám és ennek a képzeletbeli kutyának fájna a torka? És amikor ezt elképzelem, szörnyű fájdalom és kétségbeesés fog el.

Látnám, hogy szenved. Füle lekonyul, a legkisebb érintésre arrébb rándul, morog olyankor, amikor a farkát szokta csóválni, szomorú szemmel nézne rám, fejét térdemre helyezné. Tudnám, hogy baj van. De hogy konkrétan mi? mennyire kell félni? mi történik? Ezt nem tudnám.

Akár mennyire is szeretném, akár mennyire is szimbioziszban élnénk, egy mondatot várnék: Kedves gazdám, az a baj, hogy nagyon fáj a torkom. EZ a mondat soha nem fog elhangozni, csak nyüszítés, morgás, ideges kapkodás.

Ő persze érezné, mi van, jelezné is nekem, csak éppen eszközrendszere nincs, hogy pontosan elmondja. Valószínűleg többet értene belőlem, mint én belőle. Csakhogy most az kellene, hogy emberi nyelven tudjon beszélni. Utalgatni tud a problémára, kimondani nem.

El kell fogadnunk: mi, emberek végzetesen a nyelvhez kötött lények vagyunk. Tudom, hogy van nonverbális kommunikáció, aminek a segítségével jóval többet közlök önmagamról, mint a szavakkal, de akkor is: a száz százalékhoz igenis kellene a szavak.

Nem hiszek a Kis Hercegben, soha nem hittem benne. (Nem csak azt nem hiszem el neki, hogy gyerekek lenni jobb, tisztább állapot- ahhoz túlságosan emlékszem saját gyermekkoromra, engem ugyan nem vág át.) Azt sem hiszem el neki, hogy a szavak hazudnak.

Nem a szavak hazudnak, hanem az emberek, akik rosszra használják a szavakat. A szavak feladata nem az, hogy elfedjék, hanem hogy megmutassák a valóságot- amennyire tudják. Mindenki tisztában van vele, hogy tökéletesen nem képesek, de hát nem is ezt várjuk el tőlük. De egy szó, ami a valóságot mondja el, gyakran hamarabb elhozza a megértést.

Istenem, mekkora megkönnyebbülés lenne, ha képzeletbeli kutyám ki tudná mondani: fáj a torkom! Micsoda öröm lenne: ami kimondható, az már kezelhető is, futnék az állatorvoshoz, elmondanám neki, mi a baj. Ami nem kimondható, az mindig veszélyesebbnek tűnik, mint az, ami megfogalmazható.

Ha lenne egy kutyám, akinek neadjisten fájna a torka, biztos megtanítanám beszélni.

4.4 Megfájdult a kutyám torka – Ada sétára indul

Sediánszky Nóra

Szép, napos idő volt, szinte csábította az embert, hogy kimenjen kicsit a kertbe, üldögéljen a fényfoltos pázsit közepén, vagy rózsákat metsszen. Ada is így gondolta, de azért még egy kicsit szobája hűvösében akart maradni, addig legalábbis, amíg be nem fejezi aktuális feladatát. Ada szerette a természetet – gyerek- és ifjúkorának nagyrésztét (mely még most is tartott, hiszen még mindig csak a húszas éveit első felében járó szép fiatal nő volt) különböző vidéki kastélyokban és kúriákban töltötte, élénk közelségben fákkal és növényekkel, állatokkal és zöldeskék vízfelületekkel. Ám még a természetnél is jobban szerette a gondolkodás édes, veszélyes örömét, azokat a belső labirintusokat, melyeket saját elméje készítésére járt be, és ahol minden fordulónál, minden egyes rejtvény-sövény mögött újabb és újabb megoldandó feladatok várják. Ada ugyanis, fiatal hölgyektől szokatlan módon – rajongott a matematikáért. Annyiban volt ez csak szokatlan, persze, hogy ifjú arisztokrata lányok ritkán érdeklődnek a természettudományok iránt, inkább a bálakat, divatlapokat, és a szép szemű fiatalembereket részesítik előnyben; ha azt tekintjük viszont, hogy Ada édesanyja maga is kiváló matematikus volt, szívesen végzett otthonában különböző kísérleteket – férje, Ada néhai édesapja a köztük lévő gyöngédség kurta hónapjai alatt "a paralelogrammák hercegnőjének" becézte – már sokkal érthetőbb a dolog. Kislányként egyszer még egy repülő gépezetet is tervezett fejben; úgy tűnik, nemcsak az anyja által kívánatosnak tartott matematika és zeneelmélet volt rá nagy hatással, de az első reneszánsz polihisztor, Leonardo munkássága is.

Ma azonban nem repülőgépet tervezett, nem is szöveges példákat, netán egyenleteket oldott meg. Ezeket ő már rég túl volt; úgy is mondhatnánk, fejben sokkal messzebb járt. Valami újfajta dolog izgatta, valami, amiről a délutáni teázásokon összegyűlt csilingelő hölgyekkel aligha beszélgethetett volna, legfeljebb szivarfüstös, pecsétes köpenyű urakkal a Földrajzi Társaság vagy az Oxford Streeten lévő klub félhomályos termeiben, ha egyáltalán beengedték volna – de hiába volt Ada fiatal kora ellenére is már kiváló tudós, sőt, mi több, néhány éve Lovelace grófnak törvényes főnemesi hitvese is, mégiscsak nő volt, ily módon egy olyan gondolati oázisba, mint egy londoni férfiklub, sehogy sem nyerhetett belépést. Legközelebbi barátja – a legkevésbé sem nemes, még csak polgárnak sem tehető, rosszul öltözködő és rossz modorú kövérkés férfi – legutóbbi levelében egy különös, eddig csupán a képzeletben létező szerkezet tervének véleményezését kérte Adától, akinek intellektusát, valamint egyszerre analitikus és költői elméműködését (hiába, az apai véna!) nagyra becsülte. A fiatal nő mohón vetette bele magát a feladatba: egy gép, melyet megálmodója Analitikus Agynak nevezett el, s amely Ada számára izgalmasan vegyítette a differenciálszámításokat az időfaktor poétikus megközelítésével. Az elméletben nem csupán számokat, grafikonokat és hasonlókat látott, hanem mágiát, amelynek segítségével az ember képes lehet két lépéssel a jelen előtt járni, s teremtő gondolatával talán magát az istenit is megközelítheti. Amikor lelkes, kipirult arccal, tintafoltos ujjai közt egy hajtincset morzsolgatva a fentiekben tűnődött,

Adának eszébe sem jutott, hogy valójában ismét zseniális, fékezhetetlen fantáziájú apja nyomdokain jár, aki egyik drámájában egykor a tudásvágyában mindig a végtelenre szomjazó Faustot hívja párbajra.

Eddig jutott a gondolkodásban, amikor meghallotta, hogy íróasztala alatt pihenő, kedvenc kiskutyája, akinek a szórét vakargatva jobban tudott gondolkodni is, panaszosan nyüszít. Az előző napokban hideg, nedves idő járta, reggelente kibírhatatlan köddel, pedig már jócskán benne jártak az áprilisban. „Az angol tavasz” – gondolta szomorkásan Ada, egy pillanatra hálátlanul megfélekedve arról, milyen örömmel pillantotta meg egy héttel ezelőtt a domboldalon végignyúló kökörccsin-szőnyeget, és csillapíthatatlannak tűnő vágyakozás fogta el nem ismert déli tájak, Itália vagy Andalúzia után, amely vidéket annak idején apja gyakran beutazta; de az a bizonyos Grand Tour, az európai kulturális körút gazdag angol családok gyermekeinek, nők számára megint csak elérhetetlen volt. Ada hát fejben utazott... Ismeretlen területekre, a tudomány még felfedezetlen tájain kalandozott, mert bár nőnemű lény számára az sem volt ajánlatos, megtiltani sem állt módjában senkinek. Gondolatrendőrség még nem létezett a tizenkilencedik század közepén.

A kutyus megrángatta földre lógó, hosszú selyemruháját. Szegény Pandy-nek pár napja csúnyán megfájdult a torka, a csalóka tavaszi napfény, a néhány esőmentes délután őt is megcsalta, ahogy jó pár kétlábú lényt is a környéken, és egy keddi napon csúnyán belerohant egy váratlanul kavarodó felhőszakadásba. Azóta kedvetlenül járkált a házban, álla alatt nagy, puha kötéssel, de leginkább csak úrnője bársonnyal bevont széke mellett, vagy a nagy mahagóniasztal alatt pihent, várva a jobb időre, s arra, enyhüljön végre torka makacs fájdalma. Panaszos nyüszítése végül a számokba feledkező Ada szelektív hallású füléig is eljutott.

Jól van, Pan – mondta a kiskutyának – ha ennyire akarod, hát kimehetünk egy kicsit. Nekem is jót fog tenni egy kis séta. Jobban jár tőle az agyam – a fiatal nő láthatóan nagy híve volt a peripatetikus gondolkodásnak.

A kert az angol tavasz minden pompájában köszöntött rájuk. Kikericsok és íriszek; hanga és mezeilapu; szagosbüköny és kutyabengekéreg. A zöld ezerféle árnyalata töltötte meg a szemközti lejtőt, rajta csillogó, szabálytalan szöttesként heverték a mégolykurta napfénynek is megörülő mezei virágok. Ada kissé lassabban követte ugrándozó corgiját – a délutáni sugarak talán Pandy fájós torkát is megmelengették, mindenesetre a kiskutya napok óta először mutatkozott élénknek – az őt körülvevő természet szépsége és tagadhatatlan megújulása dacára is leginkább gondolatai foglalkoztattak, a hosszú levélben megfogalmazott sajátos szerkezet működési elve. Ada mindennel egyetértett, azonban úgy gondolta, az alapeszmén lenne mit fejleszteni. Barátja és mentora egy lyukkártyákkal programozható szerkezetről írt neki, melynek működési elve a differenciálszámításra épült volna, egyúttal tovább is fejlesztve azt. Ezzel a gépezettel létező számsorozatokot lehetett volna megsokszorozni és formulákká alakítani, amely minden bizonnyal forradalmasította volna a matematikai gondolkodást, sőt, talán többet is tett volna ennél – a rendszer azonban valamiképpen hibáztatott. A gondolati struktúra még nem volt teljes.

Pandy most egy magyalbokor felé vette útját, farkát csóválva, lelkesen. Itt már kevesebb volt a fény, a délutáni árnyékok puhán nyúltak el a smaragdzöld fűvön. Ada engedelmesen követte kutyája nyomait, figyelte, ahogy a magasabb zöld csomók engedelmesen himbálóznak négy lába könnyű érintésére, föl vagy le, erre vagy arra – szinte különböző hullámokat írtak le a levegő vibráló érintésére. Ada eleinte csak azért nézte ezt a spontán sormintáírást a levegőre, hogy pihentesse, kikapcsolja az agyát, mielőtt az újabb ötletekkel felfegyverzett gondolatmenetre indul. Ám most, ahogy Pandy boldog, felszabadult fűtáncát követte, hirtelen fény támadt egy ideje már egyetlen pont körül tekergőző gondolataiban. Pandy fel-felszökkenő, vidám mozgása, az előtte szorgosan meghajló füvek és girbe-gurba virágok tánca lassan és fokozatosan számsorrá alakult káprázó szeme előtt, melynek segítségével akár még a jövő is leírható lesz majd egyszer.

$$1-2x2 (1/12 (1+x2/12+x4/14...)) +1/22 (1+x2/22+x4/24...) +1/32 (1+x2/32+x4/34...)$$

$$= 1- (2p) 2 B2x2/2! + (2p) 4 B4x4/4! - (2p) 6 B6x6/6! + (2p) 8 B8x8/8!..$$

$$= 1 - 2x2 (1/12+1/22+1/32...) - 2x4 (1/14+1/24+1/34...) - 2x6(1/16+1/26+1/36...)$$

– mintha váratlanul hieroglifákat fejtett volna meg, úgy jelent meg lelki szeme előtt a Bernoulli-számoknak nevezett hatványozási törvény, melynek segítségével mindig messzebb és messzebb lehet tekinteni a jövőben, amelynek segítségével egyszer majd nemcsak elképzelhető és leírható, de talán tervezhető és kiszámítható lesz a jövő. Ada beharapta alsó ajkát – úgy érezte, Pandynak és a napok óta az első szabadban töltött délutánnak köszönhetően csodálatos dologra bukkant. Megtálalta az elvet, a programot, amelynek segítségével mestere elképzelése testet ölthet majd. Rátalált a gondolatra, melynek segítségével a zseniális mechanika életre kelhet – ha úgy tetszik, lelket adott a kétségkívül nagyszerű, de eddig lábra kapni nem tudó gondolatnak. De hát nem úgysis ez kezdettől fogva a nő egyik feladata: átvenni és élettel tölteni, élővé, működővé tenni a férfi teremtő gondolatát? Addig legalábbis, amíg ő maga nem teremthet?

Leguggolt a szokatlanul hosszú ugrádozástól kifáradt, a fűben csatagosan és boldogan elnyúló kiskutyához.

Jól van, Pandy – mondta jellegzetes, szépen zengő, mély hangján (azt mondták, apjától örökölte). – Örülök, hogy már nem fáj a torkod.

(Az írást Ada Byron Lovelace, a világ első női számítógépprogramozójának alakja ihlette)

4.5 **Megfájdult a kutyám torka**

Martinovic-Benkő Livia

Bobbival mindig együtt jártunk fagyizni, 11 évesen büszkén vittem az utcán a panda macira hasonlító fekete-fehér foltos pásztorkutyámat. Néha megállítottak minket, kérdezték, hogy Kínából hoztuk-e, vagy cirkuszból menekítettem. Hatalmas kék szemei voltak, körbe vastagon fekete foltokkal. Bobbi Hévíz falkavezére volt, olyan helyi polgármester, amikor egyedül elment sétálni, nagyobb falka követte. Volt, hogy a város karácsonyfája alá feküdt be, elment a menza elé, ahol minden általános iskolás megsimogatta. A fagyit nagyon szerette, de csak a vaníliát, néha kértem neki tejszínhabot hozzá.

Együtt nőttünk fel, igazi barátság született. Általában egy gombóc fagyit kapott, de néha az enyémből is adtam neki. Szimbiózisban voltunk, fiatalon sosem volt beteg, bár lehet, hogy fájtnéha a torka attól a rengeteg hévízi fagyitól, amit közösen majszoltunk el. Az enyém fájtnéha, de nem érdekelt.

Az évek teltek, a fekete foltok világosszürkék lettek rajta, de a világoskék szeme, és körbe a fekete szélék nem változtak. Néha percekig állt a fal előtt, várta, hogy ott engedjük ki az udvarra. Egyszer egy óriási darab húsvéti sonkát evett meg, amit apukám felakasztott az udvaron. Rosszul mérte ki, Bobbi elérte a fejével, utána megivott két vödör vizet. Emlékszem, amikor a hátsó lábaival egyszerre ugrott fel a padkára, de azzal a lendülettel oldalra is dőlt, mint egy matrijóska. Meg akarta mutatni nekünk, hogy van még benne erő. Az utolsó hónapokban teste és néha az elméje is becsapta már, de a hűség változatlanul ott állt, vigyázott ránk.

4.6 **Megfájdult a kutyám torka**

Orbán Jolán

Vajon mire gondolhatott Lucrezia Bini és Gianozzo Pucci, amikor megpillantották Lorenzo de' Medici nászajándékát, azt a négy festményt, amelyet Botticelli készített Boccaccio Nastagio degli Onesti története alapján 1483-ban? Első látásra minden bizonnyal elkápráztatta őket Lorenzo di Magnifico „nagyszerű” gesztusa, gazdag firenzei polgárként minden bizonnyal nagyra értékelték Botticelli il Magnifico „tündöklő” képeit, amelyek jól mutattak a Palazzo Pucci termeiben, ismert politikai család sarjaként, minden bizonnyal példázatként értelmezték Boccaccio il Magnifico pompás történetét. De vajon az esztétikai érték felülírta-e Lucrezia Bini számára a történetet? Vajon miért van az, hogy még mindig Nastagio degli Onesti történeteként olvassuk az ötödik napon a Filoména által elmondott nyolcadik történetet? Miért van az, hogy a „Traversari úr lányának” nem is tudtuk meg a nevét? Miért kettőzi meg a történetet Boccaccio? Miként értelmezzük ma, ezt a mondatot: „- Nastagio, ne avatkozzál bele, hadd műveljem e kutyákkal együtt azt, mit e gonosz nő megérdemelt”. Miben áll e nők „gonoszsága” vagy „kegyetlensége”? Hogy nem viszonzák Nastagio deli Onesti vagy Guido degli Anastagi szerelmét? „Traversari úr lánya” tanul a szerelme és a két szelindek által üldözött és felfalt lány történetéből, a ravennai hölgyek okulnak az ő esetéből. Az olvasó és a néző is tanulhatna, ha a történet nem ismétlődne meg újra és újra, ha a kutyák fehéren-feketén nem rontanának rá a vöröshajú Vénusz-alakra. Hány történet íródik egymásba(n) Boccaccio történetében? Hány jelenet játszódik Botticelli festményén – mise en abyme vagy contre abyme vagy mise en réalité?

4.7 **Megfájdult a kutyám torka**

Kendeh-Kirchknopf Lili

Picúr egy igencsak hülye kutya volt. Azt mondják, az uszkárok esetén kicsit túltolták ezt a tenészsés dolgot és valamitől megkattanak öreg korukra. Azt nem tudni, hogy tényleg az uszkársága állt a dolog háttérében, vagy valami mélyebb, kutyalélektani dolog. Mindenesetre hülye egy kutya volt. Néha belekapott a gyerekek lábába, sokszor morgott egyáltalán nem csak idegenekre. Volt, hogy vicsorgott, amikor megkapta az ételét. Amikor gazdája sétálni vitte, mindig engedetlen volt. Ha másik kutya jött szembe, és a gazdák úgy gondolták, hogy ebből bizony barátság is lehet, és közel engedték egymáshoz az ebeket, biztos, hogy Picúr a balhé felé terelte az eseményeket. De a gazdái soha nem bántották ezekért, még csak nem is kiabáltak vele soha.

Ő már csak ilyen volt. Viszont a gazdáit, az idős kis házaspárt imádtá. Egész picú kora óta velük élt. Finomakat evett. Kellemeseket sétált a Papával. Együtt tévéztek hárman. Részt vett az életükben. Feldobták egymás napjait.

Nehezen tudta kifejezni az érzéseit, nem volt az a „kezet nyalogatós golden retriever” típus. A morgás, a vicsorgás, a harapdálás, a balhé mind-mind viszont azért volt, hogy tisztázza a jelenlévőkkel az alaphelyzetet. – Ők engem szeretnek a legjobban a világon, én pedig őket; légszi maradj ki az életünkből. Nem érted...? (harapás/morgás/vicsorgás/balhé) Na, ugye, hogy érted! –

Egyetlen kedvesnek mondható szokása volt. Amikor a Papa elment otthonról, kitipegett az előszobába, megszaglászta a hegedűtokot – mintha azt ellenőrizte volna, megvan-e minden- majd mikor az őszes öregúr a gondosan hátrafésült hajára feltette a kalapot, és a hangszerrel a hóna alatt elindult, vakkantott kettőt.

Picúr késő este, amikor úgy érezte, hogy Papának lassan haza kellene már érnie, egy halkabban vakkantott és kibattyogott az előszobába. 5 percen belül általában megérkezett az álmos zenész, jókedvűen üdvözölte a kiskedvencet, aki erre egy újabb más árnyalatú vakkantással válaszolt. Mama ekkor, álmában kissé elmosolyodva a másik oldalára fordult. Egy kis ugatás elköszönésképpen, majd kétszer egy vakkantás hazaérkezéskor. Ez volt hát a szokás minden szerdán, pénteken, szombaton és vasárnap hosszú éveken át. Aztán csak pénteken és szombaton... Utána csak szombatonként... Aztán meg csak néha, amikor elmentek a kisöregek unokát látogatni...

Aztán Papa valami nagy kapkodás közepette kalap és hegedű nélkül hagyta el a lakást. Sport szeletet sem vitt, nem az unokákhoz ment. Picúr ahogy észlelte ezeket az apró jeleket, érezte, hogy valami most nincs rendjén. A Mama is ment vele. Olyan gyorsan mentek el, hogy még a reggeli vizét sem kapta meg. Azért biztos, ami biztos vakkantott egyet elköszönésképpen

Estefelé a szokott időben vakkantott. Aztán megint. De nem jöttek.

Másnap Mama megjött. Ment is az üdvözlő ugatásra, ahogy kell. Mama Picúr fejére tette a kezét és mondott valamit, de Picúr nem értette. Hát ennyi idő alatt sem értették meg, hogy nem tud emberül? Pedig most fontosat mondhatott a Mama. Úgy érezte

Picúr, hogy ezt most igazán nagyon jó lett volna érteni, mert ez valami fontos volt...

De hol van Papa? Ilyenkor már rég itthon kellene lennie, ekkorra Picúr már túl szokott lenni az esti vakkantásokon. De semmi. Talán arra vár, hogy hangosabban ugasson? Igaz kissé már nagyot hallott az öreg. Igen, ez lesz az, hangosabban kell ugatni. Így jó lesz. Vagy hangosabban? Nagyon késő van már, két egymást követő estét soha nem töltött máshol. Hol van már? Na mindegy, hangosan kell ugatni és sokat, pedig már a torka is úgy fáj. Nem is tudta, hogy tud fájni a torka. Biztos jön már. Egy kicsit mélyebben is lehetne. És rövidebbeket. Már itt lehet a sarkon. Nem hagyhatja abba, mert mi van, ha pont akkor érkezik meg, amikor abbahagyja; akkor honnan fogja tudni Mama, hogy megfordulhat és honnan fogja tudni az öreg, hogy örül neki.

Még hangosabban, mélyebben, többet.

Picúr, hallgass már! Hát nem érted, hogy nem jön már haza? – kiabált rá a kedvence a Mama. Pedig ezelőtt soha nem kiabált vele senki. És aztán sem kiabáltak vele soha.

4.8 **Megfájdult a kutyám torka**

Szontagh Pál

Reggelente az óvodába menet mindig átvágtak a kertvároson. A csendes, lombkoronák árnyékolta utcákon baktatva a férfi mindig vágyakozva gondolt arra, hogy akár itt is élhetnének. Neki ez a villanegyed igazi álomvilág volt a közeli lakótelep negyedik emeleti másfél szobájához képest. A kislány sokkal kevésbé szerette ezt a környéket. A néptelen utcákon végigkopogó lépteik a kerítéshez vonzották az összes kutyát az utcában, akik hangos csaholással igyekeztek megfelelni házúrói kötelességeiknek. A kislány eleinte sírva fakadt a kerítés mögül ugató vagy a kertkapunak neki-nekifutó kutyák zajától, minden erejével édesapja kezébe kapaszkodott, és tőle telhetően megszaporázta lépteit.

Az apa a felnőttek szokásos értetlenségével próbálta neki magyarázni, hogy a kutyák nem tudnak kijönni a zárt kertkapukon keresztül, hogy ugatásuk csak békés beszélgetés, köszöntés, hogy nem kell félni – mintha a zsigeri félelem racionálisan legyőzhető lenne. Ezek között a megnyugtatónak szánt bárgyú mondatok között vissza-visszatért a jól ismert szólás: „Amelyik kutya ugat, az nem harap.”

Két év múlva egy komoly családi elhatározásnak és egy beláthatatlan futamidejű bankkölcsonnek köszönhetően a család kertes házba költözött – ha nem is oda, ahol a régi óvoda állt. A kertes házhoz kutya is dukál, gondolta a családfő, és egy kutyamenhelyről örökbe fogadtak egy kistestű, szénfekete bundájú, gombszemű játszótéri keveréket. Az anya sokáig ellenkezett – „tudod, hogy Panka fél a kutyáktól” -, de a férje éppen ezt az érvet fordította a maga javára: „ha nekünk is lesz kutyánk, majd megbarátkozik velük”. A menhelyen éppen ezért a legbarátságosabb, legalkalmazkodóbb kutyust szemelték ki és vitték haza. A kislánynak tetszett a dolog, eleinte az üveges verandáról figyelte Samut, ahogy fáradhatatlanul kergeti a lyukas gumilabdát az előkertben vagy ahogy újabb és újabb trükköket tanul a mellette guggoló édesapától. A kertbe kimenni, a kutyához hozzáérni azonban nem volt hajlandó. Néha keze már a kilincset érte, hogy kimenjen csatlakozni a fűben bolondozó apjához és az új jövevényhez, de az utolsó pillanatban a teraszajtó helyett inkább saját szobájának ajtaján szaladt be. Ha elmentek valahová, a kis házában békésen heverésző Samu előtt apja kezét szorítva szaladt el, közös kutyasétáltatásról szó sem lehetett.

A szülők értetlenül álltak a helyzet előtt, hiszen Samunál jámborabb és csendesebb kutyát elképzelni sem tudtak volna. Egy reggel azonban még ezt a megingathatatlanak tűnő nyugalmat is meg lehetett zavarni. Nem kellett hozzá több, mint a szomszéd macskája, aki addig-addig parádézott a két kertet elválasztó kerítés peremén, míg Samu hangos ugatással jelezte neki, hogy a jószomszédi viszonyoknak is vannak szabályai és határai. A család reggeli közben az üveges verandáról mosolyogva figyelte Samu házúrói „székfoglalóját”, s a szülők elképedve vették észre, hogy Panka ebben a pillanatban kiszalad a harcias ebhez, és életében először megsimogatja.

Ha későn is, de az apának ekkor jutottak eszébe a kertvárosi séták. „Amelyik kutya ugat, az nem harap” – de akkor vajon mi van azokkal a kutyákkal, amelyek nem ugatnak? A békés, halk szavú, sőt szótlan Samu így vált Panka fejében veszélyforrássá, néma fenyegetéssé. Az apa ekkor egy piros kendőt keresett az előszobaszekrény aljában, és a kertbe kimenve az éppen elhallgató kutyája nyakába kötötte.

Jól van már, ne ugass, mert megint megfájdul a torkod – dűnnyögte neki szelíden, és csak remélte, hogy szövetségesre talál a fekete szőrgombócban.

Nem kellett csalódnia. Samu megadóan tűrte új díszét, Panka pedig elfogadta, hogy van olyan kutya is, amelyik akkor sem harap, ha nem ugat – hiszen a sok ugatástól megfájdulna a torka szegénynek.

4.9 **Megfájdult a kutyám torka**

Farkis Tímea

Ezt onnan tudom, hogy elmondta! Igen magyarul! Megszólt magyarul, és elmondta, hogy elkapta valami nyavalya. Nálunk ez nem újdonság, hogy kommunikálunk egymással, megszoktuk, hogy van beszélgetés, igen, ember és állat között nagyon jól működik. Néha, jobban, mint embertársainkkal. Ugyanis a kutyám nem szokott hazudni, mellébeszélni, elferdíteni, lóditani, füllenteni. És nem szokta óvatosan sztaniolba csomagolni a véleményét, nem kertel soha, megmondja, úgy egyenesen, hogy mit gondol! Kritikusan véleményezi, ha én esetleg jótékonyan elfedem valaki előtt a valóságot! Nagyon nem helyesli, ennek hangot is ad: ilyenkor mérgesen csahol! Átvált kutyanyelvre! De csak azért, hogy jobban értsem! Persze akkor én megpróbálom elmagyarázni neki, a kutyámnak, magyarul, hogy hát ez az emberéknél gyakran előfordul, néha nagyon kell, hiszen megsérthetem a póre valósággal, igazsággal az illetőt. Muszáj néha elkendőzni ezt-azt, félrekacsintani (na nem szerelemből, hanem a vázolt valóság miatt!), nem megmondani az igazat!

A kutyámmal folytatott hosszas diskurzusoknak köszönhetően, rájöttem, hogy micsoda nagy ajándék, hogy legalább, mi ketten, a kutyám és én, értjük egymást! Tiszta beszéd, semmi hátsó gondolat. Mennyire szép ez a magyar nyelv! Sokáig magyaráztam a kutyámnak, hogy miért hátsó az a gondolat, ami nem őszinte! És megértette persze a szó jelentését, de azt hiszem, soha nem tudta igazán alkalmazni, használni, megfelelő szövegekörnyezetben! Alkatilag alkalmatlan bizonyos szavak elsajátítására. Mert ő egy őszinte állat.

Mivel megfájdult a torka, megkért rá, hogy vigyem el az állatorvoshoz, aki meggyógyította!

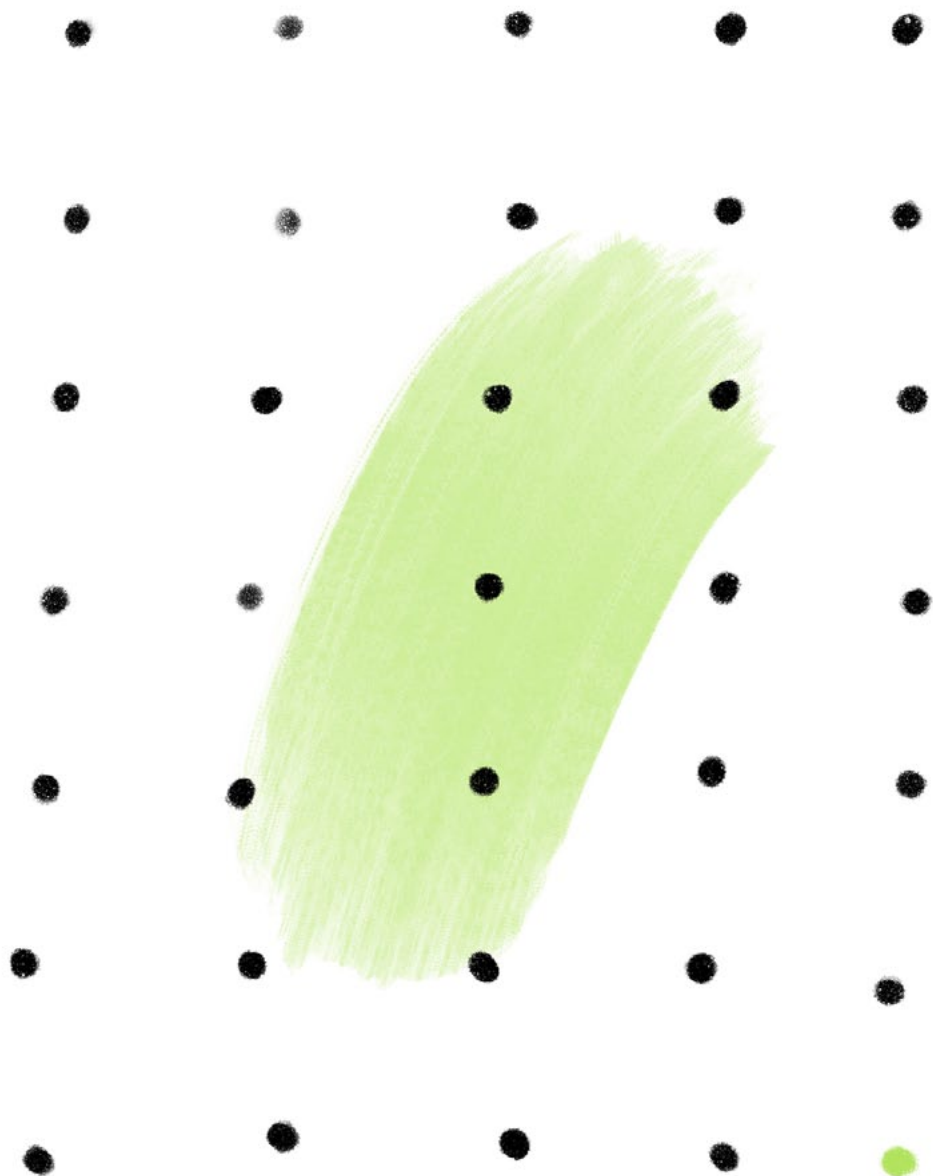
4.10 Megfájdult a kutya torka

Hamerli Petra

„Amelyik kutya ugat, az nem harap” – tartja a mondás az olyan emberekről, akiknek csak a szájuk jár, de amikor cselekvésre kerülne a sor, akkor elnémulnak.

Napjainkban ez a jelenség, sajnos, egyre gyakoribbá válik. Százával járnak-kelelnek köztünk emberek, akiknek a szavajárása „majd én megmutatom”, „majd én megmondom”. Ők azok, akik fenyegetőznek, hangoskodnak, mindenre „tudnak megoldást”, és meggyőző szónoklataikkal szítják a tüzet a többiekben. Majd amikor feltűnik a színen a feljebbvalójuk –, ezek az emberek csendben a háttérbe húzódnak és figyelik, ahogyan a többiek „elviszik a balhét”. Ők pedig bosszankodnak, hogy miért is hitték, hogy a kutya ezúttal kivételesen nemcsak „ugatni” fog.

Keresik a magyarázatot, és – az ismert közmondást továbbgondolva – arra a következtetésre jutnak, hogy mire eljött a tettek ideje, addigra a „kutyának” már „megfájdult a torka” a sok beszédetől.

Belēpēsi_kōdjaink_evolūciōja

Bevezető

Olaszos vagyok, ebben a mostani káoszban jobban, mint eddig. Beleszerettem a nyelvükbe, azt hiszem, ez tökéletes alkotás. Olaszul dolgozom, hogy bármi is az, legyen benne tökéletesség. Emellett képviselem a hazai kortárs borderline irodalmat. Ezzel a furcsa szemüveggel írok, hogy elviselhető legyen az a rengeteg érzés, ami percenként egy négyzetcentiméteremre jut. Belépési jelszavaink evolúciója egy ideje érdekel. Hogyan definiáljuk magunkat előrehaladva. Milyen találkozások, várakozások és utazások bújtak el nyolc-tizenkét karakterben. Ki és mi fontos nekünk annyira, hogy napi szinten gondolunk rá, és nem felejtjük el. Mert nem felejtelek el. Téged nem.

Palkovics-Szabó Nóra

5.1 **Belépesi jelszavaink evolúciója**

Palkovics-Szabó Nóra

Kezdetben voltam én
Aztán volt ő
És végül lettél te

Így most szigorúan titkos és elérhetetlen

Magamból indultam ki, számaimat, betűimet és kedvenceimet hordoztam feloldásként. A naptárban is valahogy arannyal volt írva, amikor születtem, és csak most látom, hogy egyre inkább ezüst.

Társaim lettek: előbb egy olasz város, egy félmaraton időeredmény, férj, kislány, kislány. Velük lett bonyolultabb a belépés bármilyen felületre. Többem lettem több felületen, szóródott a figyelem. De nem rontottam el sosem. A belépést. Minden más valószínűleg igen.

Aztán lett a kórház neve, ahol a rontásaimat csiszoltam. Szerettem volna, ha sosem felejtsem el, miért kell felkelni, zuhanyozni, felöltözni akkor is, ha kötelek és kövek tartanak vissza. Minden reggel. Hogy ezzel a furcsa intézményesített jelszóval védve visszatérhessek a társaimhoz, és újra zsigerből használhassam jelszavaimat minden földi és égi felületen.

Mert van égi felület is. Szigorúan titkos és elérhetetlen.

5.2 Belépési jelszavaink evolúciója

Hegedűs Attila

Egy jó belépési jelszónak két tulajdonsága van:

- 1, én tudom,
- 2, más nem.

A helyes jelszóválasztás lehet logikai kérdés. Véletlenszerű kód kellene, kitalálhatatlan, mint amikor a macska végigmászik a billentyűzeten: wercbzu,mpoő. De ez nálam nem játszik, egyrészt mert nincs macskám, és ha lenne, se hordanám mindig a laptoptáskában, ráadásul ki tudja, legközelebb is ugyanoda lépne-e, azt meg, hogy megjegyezzem, első alkalommal hova lépett- ugyan, ne hülyéskedjünk!

A jelszó lehet memória-kérés: ahogy körbepillantok, valaminek a nevét beírom, és az lesz a belépési jelszó. Kérdés, hogy legközelebb emlékezni fogok-e rá, hogy most éppen a fiam tojásrántottát eszik mellettem? Úgyhogy ez sem jó út.

A helyes jelszóválasztás inkább pszichológiai kérdés. A pszichológusok az ember személyiségét négyfelé osztják:

- 1, van, amit mindenki tud rólam, én is és más is,
- 2, van, amit én tudok magamról, de mások rólam nem,
- 3, van, amit mások tudnak rólam, de én önmagamról nem,
- 4, és vannak rejtett tulajdonságok, amiket senki nem vesz észre – sem én, sem a körülöttem élők.

A feladat tehát az, hogy a második csoportból keressek valamit, tehát ami rám jellemző, tudok róla, de senki nem tudja rólam. Születésnap, kedvenc szín nem játszik (ma és kék), azt tudják rólam, a kedvenc kaja, regénycím, költő meg változik. Olyasmi kell, ami változatlan, de csak én tudok róla.

Ez akkor működik, ha látszatra nagyon valamilyen vagyok, és senki el sem tudná rólam képzelni, hogy az, amit jelszavamnak választottam, lelkem mélyén identitásom része. Mekkora poén lenne vad rockerként, Metallica-rajongóként egy olyan jelszó, hogy dancinqueen!

Csak hát én olyan semmilyen vagyok, se ne nagyon ilyen, se ne nagyon olyan. Hirtelen nem jut eszembe semmi olyan, amire ne lehetne következtetni ismert jellemvonásaimból, de én azért emlékszem rá. Esetleg... ja nem, azt azért mégse, hátha valaki feltöri a kódomat, én meg égek itt a világ előtt!

Így hát a pszichológiai vonal sem megbízható.

Mégis van egy tökéletes út. Egyik munkahelyemen az adminisztráció online felületen volt, amihez kaptam egy belépési nevet és egy megváltoztatandó, hivatalos jelszót. Én nemcsak megváltoztatni felejtettem el, hanem magát a jelszót is, mert túl ritkán léptem be ebbe a rendszerbe, csak akkor, amikor szóltak, hogy hiányosságaim vannak az adminisztrációban. Ezért aztán rendszeresen kuncsorogtam az informatikusoknál

– izé, segítsetek, megint nem tudok belépni! Ők pedig elmondták az ideiglenes jelszót még egyszer. És még egyszer. És még egyszer. Én meg valamiért megjegyeztem.

És megtaláltam az ideális megoldást! Amikor legközelebb e-mail fiókot nyitottam, ezt a hivatalos kódot írtam be. Lustaságom bizonyítékát. Senki nem hinné el rólam, hogy EZ a belépési jelszavam! Még azok se, akik eredetileg beállították nekem.

(Most veszem észre, elárultam magam! Mostantól kezdve lekövethető lettem! Kereshetek újat. De mi legyen az?)

5.3 A jelszó-kihívás

Sediánszky Nóra

Astrolabius professzor feszült tekintettel meredt számítógépe monitorára. Az üres word felület – a klasszikus tabula rasa - szemrehányóan meredt rá, mintha az üres fehér felület a következő jelszavakat sugározta volna felé: „Dolgozz!” „Írj!” „Ne lazsálj!” Astrolabius professzor legszívesebben felnyögött volna. Hogy fog ő megbirkózni ezzel a feladattal? Internetet is mindössze pár hónapja használt, mert most már a tanítást is, az életet is gyakorlatilag lehetetlen volt megoldani nélküle. Az olyan bohóságok, mint a facebook vagy az insta természetesen hidegen hagyták, nem valók komoly embernek, gondolta, a skype-ot sem nagyon használta, minek? Elmúlt hetvennyolc esztendő, kevés számú barátjának nagyon is megfelelt az olyan régimódi kommunikációs eszközök, mint a levél, üdvözlőlap karácsonykor és húsvétkor, illetve a telefon. Bár Astrolabius professzor telefonálni sem nagyon szeretett, legfeljebb néhány perces információátadásra szorítkozott – ugyan mi lenne az általában, amit nem lehet élőszóban elmondani? Arról nem is beszélve, hogy semmi nem múlja fölül az élő találkozás varázsát. De ma már az emberek a virtuális térben találkoznak legszívesebben, mintha félnének a túlzott közelségtől, érintéstől... Furcsa nemzedék, gondolta életében nem először és nem utoljára Astrolabius professzor.

Magával az internettel továbbra is ellentmondásosan viselkedett. Használta bizonyos megkerülhetetlen dolgokra – emailekre elsősorban – az információkutatás azonban már nem különösebben érdekelte, annál kevésbé, mert a professzor agya gyakorlatilag élő, többkötetes lexikonként működött, a számokban különösen verhetetlen volt, harminc-negyven évvel fiatalabb kollégái leestett állal figyelték, milyen tévedhetetlenül mondta be adott esetben a marathóni csata dátumát, Boileau első beszédének időpontját a francia Akadémián, vagy egy híres olasz filmszínésznő győzelmét a két világháború közti Velencei Filmfesztiválon. A Wikipédia felszínességeit már nem is érdemes említeni – Astrolabius professzor csak legyintett, vagy szánakozva mosolygott az internetes lexikon hiányosságain és tévedésein; nagy bajban is lenne ő, de egyetemi tanári, kutatói hírneve is alaposan veszélyben forogna, ha neki a Wikipédiáról kellene tájékozódnia! Hogy olyan kétes hírű szolgáltatásokról, mint a tinder, vagy singles 50 már ne is beszéljünk.

Miért ült akkor jelen pillanatban mégis olyan gondterhelten számítógépe hideg kajánsággal csillogó képernyője előtt? Szövegszerkeszteni, írni elég jól megtanult már rajta, a netre is könnyen feljutott, ha szeretett volna valamit, néha még azt a saját maga előtt is titkolt jellemgyengéséget is elkövette, hogy így hallgatott zenét – bár tagadhatatlanul a csillogó fekete bakelit volt a kedvence – egyszóval tudatos és megfontolt nethasználónak tartotta magát, a computer nyújtotta segédkezet is, habozva bár, de elfogadta; most mégis olyan feladat előtt állt, ő, a tudós, kitüntetésekkel és díszdoktori címekkel elhalmozott Astrolabius professzor, amelynek úgy érezte, aligha tud majd megfelelni.

Tanszékén, az általános viselkedéstudományi és humán modell leíró tanszéken időről időre készültek olyan tanulmányok, elemzések és kimutatások, melyek az elmúlt harminc év számítógépes szokásaival, az internet-felhasználókkal, és magának, az internetnek egyre gyorsuló változásával foglalkoztak. Astrolabius professzor a fenti körökből eddig rendszerint kimaradt – ismerve régivágású jellemét és idegenkedését mindentől, ami technikai fejlődés vagy digitális társadalom, őt könnyű szívvel békén hagyták, ráhagyva a feladatot a rátermettebbekre – és fiatalabbakra. Félévvel ezelőtt azonban új tanszékvezető nyerte el a humán viselkedési modelleket vizsgáló tanszék vezetését, egy harmincöt éves, ragyogó képességű és fénysebességgel gondolkodó fiatal tudós, aki bár leereszkedő csodálattal viseltetett a „jó öreg Astrolabius” iránt, egyszersmind szerette is volna kibillenteni kicsit a komfortzónájából. Végtere is a huszonegyedik század kapujában vagyunk, meglehetősen lehetetlen állapot, ha egy aktív, még munkában járó, remek fizikai és szellemi kondícióban lévő professzor ennyire ózdkodjon saját korától, attól, ami fejlődés és haladás. Így némi kajánsággal megbízta a legújabb tanulmány készítésével, ami viselkedéskutatás előrehaladásának ügyét szolgálhatta: neki kellett elkészítenie a „belépési jelszavaink evolúciója” címet viselő kimutatást. A professzor először azt hitte, rosszul hall, utána meg azt, fiatalabb és kiváló kollégája összekeverte valakivel, végül pedig őszintén megrémült és elkeseredett. Eleinte azt sem értette, mit jelent az pontosan, hogy „belépési jelszavaink”, el kellett magyarázni neki, majd, miután ő maga egy meglehetősen egyszerű és frappáns jelszót használt minden egyes belépési felületen – márpedig azt, hogy „sophia lux” – el nem tudta képzelni, mit lehet cifrázni ezen, pláne, hogy valamilyen következtetést lehetne belőlük levonni. De nem volt mit tenni, a feladat alól a tanszéki etika alapján nem vonhatta ki magát, különben lőttek volna a hírnevének és addig mindig példás munkafegyelmének. Most tehát itt űlt a gép előtt, szomorúan és csüggedten, de az idő sürgette – a tanulmánynak holnapra készen kellett lennie, és ő még csak bele sem kezdett.

Mit volt mit tenni, fel kellett csatlakoznia az internetre, és kisebb-nagyobb kutatást kellett végeznie a „belépési jelszavaink” kereső kifejezés beírása után. Őt magát lepte meg a legjobban, de néhány oldal átböngészése után elkezdte élvezni a feladatot. Tagadhatatlanul furcsa jelszavak kerültek a szeme elé, egy-egy kifejezésnél hosszan elgondolkodott azon, ez vajon hogy juthatott valakinek eszébe? „ugysemfogommegcsalni” – ezt például egy társkereső oldalhoz tartozóan találta, és érdekes volt hosszan elemeznie annak a pszichológiáját, amikor valaki félrelépésre készül ugyan, de ezt még önmaga előtt is bőszen igyekszik tagadni, legalábbis a jelszava erejéig. De a „nincsiítsenki” egzisztencialista tagadása is jó hosszú bekezdést eredményezett a tanulmányban.

Már jócskán előrehaladott állapotban volt az éjszaka, de Astrolabius egy cseppet sem érezte magát fáradtnak. Pedáns törtféher ingét kigombolta, egyik szencha teát itt a másik után, buzgón szörfölt a net különböző oldalai között – mit szörfölt, víziszített – és jegyzeteket készített a munkaasztalát, és a padlót már teljesen beborító A4-es lapokat, és a készülő tanulmány is egyre inkább komoly „doku”-vá (hogy viszolygott ettől a szótól!) terebélyesedett. Újabb és újabb izgalmas jelszavakat talált: míg egészen elképesztő volt,

hány ember fantáziája merült ki abban, hogy – még bankszámla vagy vásárlási oldalak esetén is! – olyan egyszerű kódokat adjon meg, mint „123456”, ugyanakkor őszinte gyönyörűsége telt az olyan kreativitásban, mint „te olyan vagy, mint egy zongora, de én egy aranyhalat szeretnék”, vagy az olyan furcsa játékokban, melyek Napóleon és Hitler születési száma között Mahatma Gandhi szülőfaluját rejtették el. Astrolabius újfent büszke volt pengeéles elméjére, mert mind a három adatot elsőre felismerte. Persze, a legtöbb ma kívánatos jelszónak egyszerre kellett kis- és nagybetűket, különböző számsorokat és írásjeleket is használnia, ami némiképp megkötötte az alkotási folyamatot, de azért még így is számtalan izgalmas és meglepő belépési lehetőség kínálkozott.

A rózsás ujjú és némiképp csípős leheletű hajnal még ébren találta a professzort. Zongoravirtuózként futtatta végig ujjait újra és újra a klaviatúrán, nem bírta betelni a felbukkanó lehetőségekkel és programokkal. Minden egyes felfedezett oldalról újabb ösvények és lehetőségek nyíltak más, még felfedezetlen jelszóhalmazok felé. Már nem is kigombolt, egyenesen feltűrt ujjú ingben üldögélt, haja a híres einsteini boglyára hasonlóan meredezett, a széles, a szemközti hegyvonulatot szabadon hagyó ablakon fürkész kuncogással néztek be a már kihunyni készülő csillagok – de Astrolabius nem lankadó lelkesedéssel, lázas kíváncsisággal kutatott egyre újabb jelszavak után. A professzor a maga számára is meglepő módon, de átlépte azt a bizonyos határt: beleszeretett az internetbe.

5.4 Belépési jelszavaink evolúciója

Martinovic-Benkő Livia

Azt hiszem, szerencsés vagyok, hogy nem a snapchat, tiktok generációhoz tartozom. Ha tizenéves vérzőszívű tiniként nyomot hagytam volna az interneten, ilyesmi jelszavaim lettek volna: józsiörökké01, egyetlendávid83, vagy valami hasonló. Nem lett volna túl bonyolult kitalálni a belépési jelszavaimat, és hasonlóan súlyos terhet adtam volna a társadalomnak, ha naponta tükrözöm a gondolataimat, ruháimat.

Mielőtt Zuckerberg kitalálta a Facebookot, itthon már a 90-es években tudtuk, hogy nem olyan rossz a virtuális térben random ismerkedni más emberekkel. Egyszer az unokatestvéremmel szüleim üzetében aludtunk matracon, a család megvette az első számítógépét, és Gyuszival a pizzát falva hosszas betárcsázás után landoltunk a nagybetűs Worldwideweben. A Gyalogló chaten Kacsza becenevű pasival beszélgettünk, aki persze lehet nő volt. Panaszkodott arra, hogy unalmas a kapcsolata, izgalmat keres. Mi akkor ilyen mélységekben még nem ismertük az emberi lelket, csak élveztük, hogy mint egy kétfejű sárkány, felváltva írogatunk ugyanazzal a profillal.

Teltek az évek, megjelent az iwiw, és napjaim akkor már az ELTE 'C' épülete, és az olasz intézet kávézója között teltek valahol a füstfelhőben. Gondosan kitöltöttem a mezőket, az iwiwen már azért okosban ment egymás szkennelése. Jelszóra nem emlékszem, de biztosan valamelyik olasz filmnek, városnak vagy érzésnek a betűit választottam.

2006-ban én még csak diplomáztam, amikor az Óperencián túl egy egyetemi belső weboldalból a világ legnagyobb kapcsolati hálóját húzták össze, mely olyan szintű manipulációra képes, amiről Cialdini csak álmodni szeretett volna. Ez már nem a Gyalogló oldala, itt már azt is megjegyzi a mesterséges intelligencia, ha valakinek egy privát üzenetet elkezdünk írni, majd kitöröljük. És hányszor tettük meg ezt haragból, örömből, bánatból, jókedvből.

És egyszer lehet, felesleges lesz a jelszó is. Mert a gépek sokkal okosabbak lesznek, talán ők lépnek be az elménkbe a saját jelszavaikkal.

5.5 Belépési jelszavaink evolúciója

Orbán Jolán

“Mondd azt, hogy ‘sibbólet’! És ha az “szibbólet”-et mondott – mert nem tudta helyesen kiejteni –, akkor megragadták, és legyilkolták a Jordán gázlóinál. Így esett el akkor negyvenkétezer efraimi” – olvassuk a Bírák könyvében (12: 4-6) belépési jelszavaink evolúciójának egyik őstörténetét. A “sibbólet” héber szó az jelentette “kalász” vagy “folyam”, a sibbólet/szibólet jelszó azt jelentette: élet vagy halál. Paul Celan ezt a történetet idézte meg a Sibbolet (1955) című versében, majd az Egyben (In Eins, 1963), a közelmúlt eseményeit dátumokba – Dreizehnter Feber –, színhelyekbe – Bécs, Madrid, Párizs –, a különböző nyelvekbe – Mit dir,/Peuple/de Paris. No pasarán (...) Friede den Hütten – rejtve. Derrida ezt a történetet idézi meg Schibboleth pour Paul Celan (1986) című szövegében, amely azóta is minden háború, illegális mozgalom, demarkációs vonal, diszkrimináció esetében hasonlóképpen működik: barátként azonosít vagy ellenségként kizár, életet ad vagy halálra ítéel.

Jelszavak korát éljük. Minél több jelszóra van szükségünk, annál kevesebb jelszót használunk, annál kiszámíthatóbbak lesznek a jelszavaink. „Okos személyi titkárunk” egyre gyakrabban jelzi, hogy „gyenge” a belépési jelszó. A jelszavazás első körében a szerelmes neve volt a „legerősebb”, a második körben már a gyermekeké, a harmadik körben pedig a szülőké. Én már itt tartok, minden alkalommal örömmel írom be a szüleim dátumait, nem azért, mert könnyebb megjegyezni, mint egy gép által generált számsort, hanem azért, hogy megtartsanak emlékezetükben.

5.6 Belépesi jelszavaink evolúciója

Kendeh-Kirchknopf Lili

Lehetett volna a jelszava az, hogy 4-6Anna, ha azon a szép tavaszi napon nem mondja a villamoson annak az igazán csinos, mosolygós idegen lánynak, hogy -most ne haragudj, de nagyon sietek, nem érek rá, de szép napot neked! Pedig nem is sietett. De nem merete meginni vele azt a kávé. Utána mindig emlékezett a mosolyára, és a nevét is megjegyezte, és néha, amikor olyanja volt, felidézte magában újra a helyzetet, és máshogy fejezte be. Általában része volt az elképzelt történetének, hogy az e-mail fiók bejelentkezéskor ezt írja be jelszónak: 4-6Anna. Nagyon jó kis jelszó lehetett volna. Van benne szám, kötőjel és nagybetű. De nem ez lett a jelszava, mert ő ugye akkor éppen sietett.... Azidőtájt az abcde12345 kódot használta.

Egy hasonló történet eredményezhetett volna egy Ági105 jelszót. De akkor éppen nagyon fáradt volt... Abcde12345 lett jelszó.

Esetleg a normafai kirándulása után lehetett volna Kata0508, (megint tök jó: nagybetű, szám) ekkor beszélgetett a buszmegállótól a kilátóig, majd vissza a rétesesig egy idegen gyönyörű kékszemű, jó humorú lánnyal. Aztán a rétes után elköszöntek, és ő nem merete megkérdezni a lánytól, hogy mit csinál másnap délután. Lehet, hogy kár érte.... A kód azután aBcde12345.

Aztán egyik nap valami furcsa dolgot vett észre Adéllal kapcsolatban, akivel már 4 éve egy irodában dolgozott; nagyon jó barátok voltak, jól el tudtak beszélgetni, feldobták egymás hétköznapijait. Azt vette észre, hogy 10 perce nem írt semmit a cikkéhez, mert Adélt nézte, ahogy lelkesen üti a saját billentyűzetét. Aztán a következő furcsaság az volt, hogy mindig azt várta, hogy együtt nevensenek, vagy azon járt az esze, hogy mit tudna mondani, amitől a lány olyan jóízűt kacagna. Azt valahogy nagyon szerette. És egy időben este mindig várta a másnap reggelt, hogy beérjen jó korán a melóba, hátha már nem lenne egyedül. Furcsa dolog ez... Csak azért korábban felkelni, hogy az ember előbb találkozhasson valakivel?! Amikor észrevette ezeket az apróságokat, eszébe jutott, hogy talán át kellene hívni Adélt borozni. Biztos örülne neki... Vagy nem? Lehet, hogy ő nagyon nem gondol ilyesmire. Utána biztos nem lenne olyan a barátság, mint amilyen eddig volt. És Balázs úgy szerette ezt a barátságot. Nem mert kockáztatni. Megint. A jelszó maradt abcde98765. Nem lett belőle mondjuk MerlotAdellall2017, vagy ilyesmi.

Egy balatoni nyaralás során nagyon közel járt a jelszóváltoztatáshoz. A strandon megismerkedett egy Betti nevű lánnyal. Egy büfében dolgozott a strandon. Aztán egyik este megvárta munka után (maga is meglepődött rajta, hogy ilyet is tud), és nagyon sokáig beszélgettek; megnézték a parton, hogy kel fel a nap. Aztán elmentek bicajjal Földvára. Ittak a borutcán. Voltak egy kertmöziban. Balázs nagyon élvezte ezt a hetet! Aztán amikor az utolsó estéjét töltötte a nyaralóban, azon gondolkodott, hogy hogyan tovább. Nagyon megkedvelte a lányt, szeretett vele lenni, igazán. De mi van, ha Bettinek ez csak egy nyári balatoni kaland? Vagy, ha nem lesz ott a Balaton, meg a lángoszag,

meg a naplementék, a lány már egyáltalán nem fogja őt érdekesnek találni...? Azért még a vonat előtt gyorsan leugrott a büféhez elkészönni. Fél tizenkettő volt, nagyon úsztak a kiszolgálással. Balázs bekiáltott a lánynak, hogy – nem akarok zavarni, ne haragudj, majd úgyis találkozunk, szépe napot! –. Betti odaintett neki, de ezzel majdnem leejtett három limonádét, úgyhogy inkább arra koncentrált. Biztos volt benne, hogy a fiú ír majd neki, és Budapesten folytatják onnan, ahol most abba kellett hagyniuk. De nem így lett. Nem írt neki. „Majd úgyis találkozunk”, azóta is bántja néha Balázs fülét, ahogy visszagondol az utolsó találkozásra. Máshogy kellett volna, nem ezt kellett volna mondani. A későbbi vonattal kellett volna hazajönni. Vagy talán nem limonádékat kellett volna rendelnie az ötös asztalnak....A jelszó pedig maradt Abcde98765. Végül is jó, van benne nagybetű és szám. Mondjuk lehet, hogy a Foldvar2019B biztosabb jelszó lett volna... Mindegy, majd csak jelez a rendszer, ha nem találja elég biztonságosnak.

Aztán egy koratavasszal egy kutyamenhelyre ment, a cikkéhez készített interjút a tulajdonossal. Ott egy kis kölyökkutyának nagyon megtetszett Balázs. Ugatott, a farkát csóválta, szinte mosolygott, amikor megsimogatta. Aztán a tulajdonos látva, hogy milyen jól kijönnek egymással, kiengedte Kajlát a ketrecéből, aki aztán egész napját az újságíró mellett töltötte. Estefelé Balázs nagyon gondolkodott rajta, hogy elviszi magával Kajlát. Milyen jó lenne egy kiskutyával együtt élni, sétálni vele, sohasem lenne már egyedül. Ha mindig ott lenne körülötte egy kiskutya nem lennének a „mi lett volna, ha” történetei folyton a fejében, mikor egyedül van. És hát a kutya is szerette őt szemmel láthatóan. Aztán eszébe jutott a szobatisztaság, hogy mi lesz, ha megnő, hogy drága a kutyatáp és amúgy sem tudna annyit foglalkozni vele, mint amennyit megérdemel.... Kutya nélkül, egy interjúval ment haza. Az üres lakásba. Nem lett Kajlakutya2020 a jelszava. Maradt aBcde98765.

abcde12345

abcde98765

Abcde12345

Abcde98765

Balázs ezeket a jelszavakat használta éveken keresztül. Aztán, amikor figyelmeztette a rendszer, hogy már túl régóta használja ugyanazt, a B, majd a C betűt írta nagybetűvel. Mert ő mindig túl elfoglalt, fáradt, kétségekkel teli és bizonytalan volt egy kreatívabb jelszó beállításához. Vagy féltette a barátságát, a méltóságát, a jóhírért. De végül is nem nagy gond, van egy csomó betű az ABC-ben, bárhogy lehet variálni a nagybetűket és a számokat. És így legalább nem fájó, ha mondjuk cserélni kell. Igen, ez így jó lesz...

5. 7 Belépesi jelszavaink evolúciója

Szontagh Pál

Kezdetben vala a születési dátum. Ahol négy számjegyű kódot kellett megadni, ott a hónap, nap, ahol hatot, ott az évszám is.

730307 – könnyen megjegyezhető, de ha elfelejténé, a személyiben is benne van.

Aztán jöttek a figyelmeztetések, barátoktól, ügyintézőktől, internetes cikkekből, hogy ez nagyon könnyen kitalálható, feltörhető, veszélyes.

Ekkor már együtt élt Andival, így egyre több helyen a lány adatait adta meg.

751012 – kevésbé ritmusos ugyan, de ha elég helyen használja, októberben soha nem fogja elfelejteni a születésnapjait, ajándékot, remélte.

Később a különféle rendszerek elkezdtek betűket is kérni a kódokhoz.

Ekkor már házasok voltak, és a fenti okokból egyre többször használta a házassági évfordulójuk különféle variánsait.

20020622, AP20020622, AnPe_20020622 – a kódokban mindig Andi neve állt elől.

Először, kód ide vagy oda, az évfordulót felejtette el. Aztán Andi születésnapját. Végül Andit is. A válás után a jelszavak vissza-visszaköszöntek, de ő egyre nehezebben tudott visszaemlékezni a dátumra. A telefonjába beírta a belépesi kódokat, de a telefont is csak Andi születésnapjának négy számjegyével tudta bekapcsolni.

Mint az egyszeri matróz, aki első felindulásában magára tetováltatta kedvese nevét, és később ezért már csak Mari nevű lányok előtt mert levetkőzni, a randioldalon ő is kezdte keresni az október 12-én született hölgyeket.

Végül aztán telefont cserélt.

5.8 Belépési jelszavaink evolúciója

Farkis Tímea

Mindenhová vitte magával, az összes jelszavát. Már egyre nagyobb füzetekbe írta, és sajnos egyre nagyobb betűkkel. És egyre több időt vett igénybe, hogy a megfelelő felületen, a megfelelő helyen azt a jelszót adja meg, írja be, pötyögje be, amire éppen szüksége volt. Maga is elcsodálkozott néha azon, hogy nicsak, mennyi helyen van nyilvántartva, megjegyezve, feljegyezve, iktatva, számontartva, figyelvel! Nem szerette, ha bonyolódott az adminisztráció valamiért, ezért különböző logika alapján próbálta rendszerezni a belépési jelszavait. A Taj-kártya számát, az adószámát. A kártyaklubban is kapott kártyát, annak is volt egy száma, és hamarosan persze csináltak egy online felületet, ahol regisztrálnia kellett egy új jelszóval! Napokon keresztül gondolkodott a RENDSZEREN, ami szerint ő most az életének legfontosabb jelszavait elhelyezi. Gondolta lefényképezi az összes kártyát, jelszót, és elmenti az okostelefonján, és akkor minden egy helyen lesz, kicsiben, kezelhetőbben. Már majdnem megveregette saját vállát, hogy mennyire ügyesen eluralkodott a kaotikus helyzeten, a labirintusból kitalált Ariadné és más segítőkész, pult mögött mosolygó ragadozó, fehérnép támogatása nélkül, amikor rájött, hogy a telefon bekapcsolásakor is kell egy szám, vagyis ugye négy, nem is egy! Ha elküldi magának e-mailben a jelszavakat, kódokat, ott is kell ugye egy belépési kód, jelszó!

Fegyelmезetten akarta ezt a helyzetet kezelni, bár kezdett kétségbe esni, hisz a füzet egyre nagyobb, egyre átláthatatlan lett! A patikában az adókártyájával akart fizetni, a bankkártya helyett. Egy sor várakozó ember mosolygott rajta diszkréten. Majdnem elsüllyedt székényében! Ehhez a művelethez, ugyan nem kellett a füzete a jelszavakkal, de ha szüksége lett volna rá, sem mert volna belenézni, olyan kellemetlen volt! Biztos mindenki vén hülyének nézi a füzetével, a jelszavaival együtt. Igen, így teltek, múltak az évek! Füzetek, jelszavak, sűrűjében, de nagyon egyedül. Időnként, havonta egyszer skype az unokákkal, a tenger túlról! Sokat változnak ilyen rövid idő alatt, ezt mindig megbeszéljük! Nem igazán akarja őket bevonni ebbe az ő kis egyszemélyes drámájába. Van ennél fontosabb dolog is az életben, mint az ő jelszavakkal, kódszámokkal való napi küzdelme.

Egy hosszú, fagyos éjszaka utáni reggelen, a lépcsőház előtt, egy füzetrel a kezében találták meg holtan. Pedig az uja a kapukódon volt már!

5.9 Belépési jelszavaink evolúciója

Hamerli Petra

A jelszó az egyik legkiválóbb vívmánya az informatikai evolúciónak. A jelszó védelmet jelent, megvédi az internethez kapcsolt fiókjainkat attól, hogy a leveleinkhez, bizalmas információinkhoz mások is hozzáférhessenek. Ez volt a jelszavak eredeti funkciója. Ahogy teltek az évek, és fejlődött az informatika, a védelem is egyre sokrétűbbé vált, így ma már a hagyományos, betű-írásjel-szám kombinációból álló belépési kódok helyett lehetőség van arra, hogy számítógépünket, telefonunkat és egyéb eszközeinket alternatív módon, például arcfelismerés funkció segítségével védjük meg.

A jelszót, mint védelemre alkalmas eszközt már nemcsak az informatika világában használják. Pár évvel ezelőtt keringett a világhálón az a történet, hogy egy kisgyereket egy idegen igyekezett magával csalogatni, mire a kislány rákérdezett: „mi a jelszó”? Az idegen meghökkent, így a fiúnak nem esett baja. Vagyis a jelszavaink evolúciójának eredményeként a „kódokat” már nemcsak az internethez, vagy az általa működtetett rendszerekhez kapcsolhatjuk, hanem az élet más területein is alkalmazhatjuk.

Ha nekem is lesznek gyerekeim, én is adok nekik „jelszót”.

5.10 Belépési jelszavaink evolúciója

Sass István

Anaderia Maria José Letticina de Villalobos világ életében szeretett félrevonulva, csendes magányában álmodozni, terveket szőni, pihenni vagy ármánykodni. Ilyenkor keveseket engedett magához, azokat is csak ha szépen kérték.

– Ana, engedj beee, jönnek a vaaad FARKASOK! – kérlelte kuncogva, öt évesen az öccse.

– Ana, nyisd már ki, loptam a konyháról KALÁCSOT! – könyörgött a bátyja az apjuk elől menekülve.

– Ana, elhoztam a PETAR KÉPÉT! – súgta neki Verka, a barátnője az iskolából.

– Ana, nálam van a VERKA TITKOS NAPLÓJA! – hitegette a másik barátnője kicsit később.

– Anika, hoztam neked VIRÁGOT! – mosolygott félénken Petar.

– Anika, szerelmem, engedj be, én MEGBOCSÁTOK! – próbálkozott Petar.

– Ana, nyisd ki kérlek, visszaadom a GYŰRŰDET! – kérte szomorúan Petar.

– Ana, engedj be, van nálam PORTÓ! – vigasztalta Verka.

– An-an, nyílj meg nekem, elveszlek FELESÉGŰL! – hitegette egy másik Petar, de csak nevében olyan Petar.

– Ana, lányom, engedj be. ELSIMÍTJUK! – kérte fáradtan az apja.

– Nyisd ki Ana, aztán pakolj és TAKARODJ A HÁZAMBÓL! – rikoltotta az anyja.

– Villalobos kisasszony, engedjen be, elhalmozom KINCSEKKEL! – ígérte a gazdag kalmár.

– Anaderia, ha beenged, A SZÍVEM A MAGÁÉ! – könyörgött az öreg őrgrof.

– Maria José Villalobos úrnő, nyissa ki, NEM ESIK BÁNTÓDÁSA! – hitegette a testőparancsnok.

– Ana, nyisd ki, hoztam orvost, egy-két hét, és NYOMA SEM MARAD! – sírta el magát Verka.

– Anaderia, nekem ÍGY IS TETSZIK! – hazudott az obsitos katona.

– Ana, engedj be, ez NEM MEHET ÍGY TOVÁBBI! – kérlelte Verka dühösen.

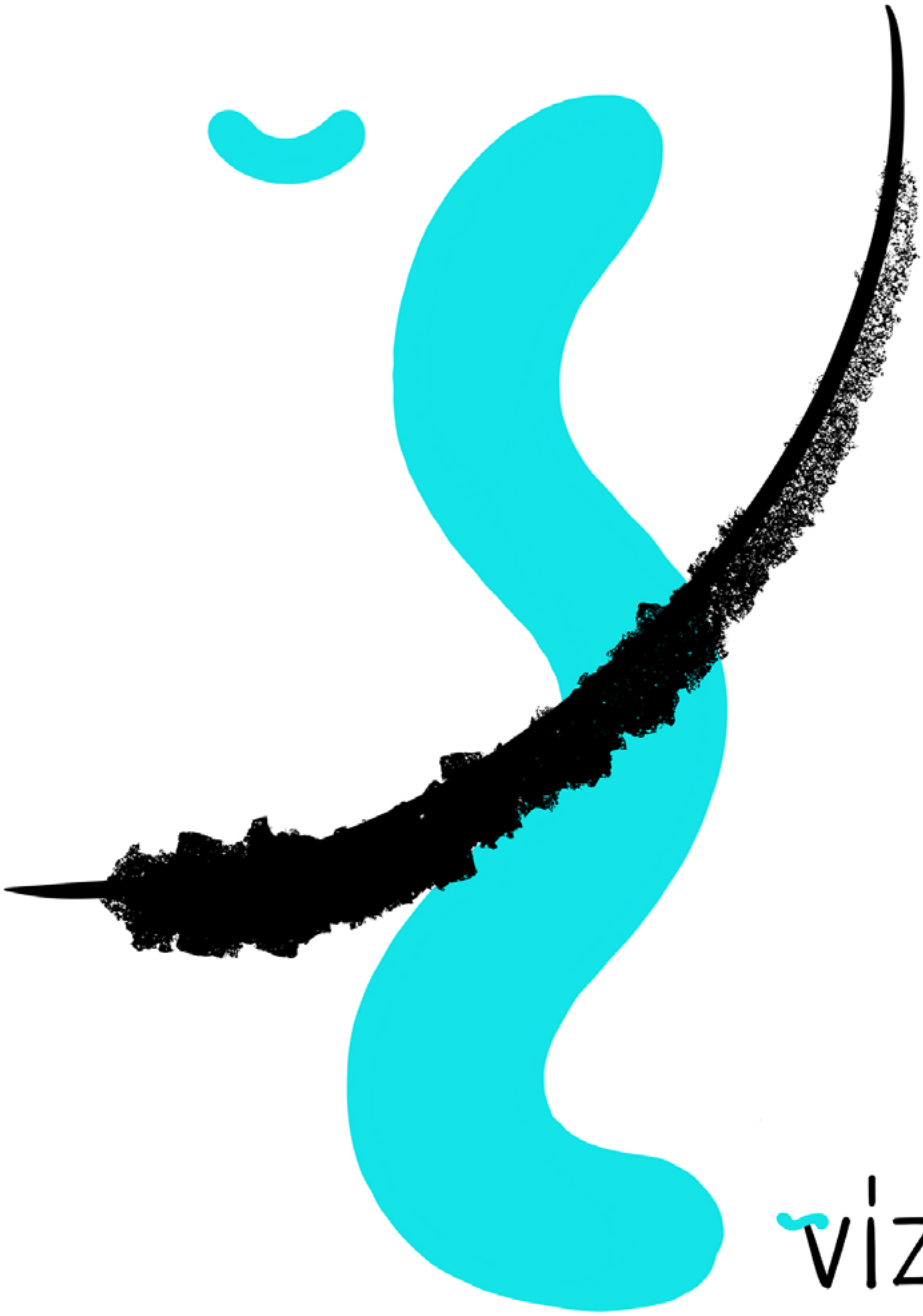
– Engedjen be madam, hoztam a HÁROM EZÜSTÖT! – toppantott a kivagyí tolvaj.

– Ana. Hallasz engem? Nyisd ki, ELVISZLEK HOZZÁM! – könyörgött Verka az ajtó elé roskadva.

– Nyisd ki vagy felkoncollak, TE RIBANC! – üvöltött a részeg kocsmáros.

Ribanc. Ribanc. Ez nem csengett túl szépen, de már nem is nagyon akarta meghallani. Felkoncolták.

Aztán csak állt a fényben, a díszes, aranyozott kapu előtt, és azon gondolkozott, vajon milyen jelszóra nyílna az meg neki. Nem jutott semmi az eszébe.

viz..

Bevezető

Szeretettel köszöntök mindenkit, Hegedűs Attilának hívnak.

Ez volt a bemutatkozás könnyebb része. Hogy ezen túl ki vagyok, az bonyolultabb, mint ahogy mindenki másnak is az.

Végzettségem szerint evangélikus lelkész, gimnáziumi magyartanár (jelenleg ez sajnos zárójelben) és mentálhigiénés szakember (ez körülbelül a pszichológus kistesója) vagyok. Iskolelkekészként dolgozom egy soproni egyházi gimnáziumban, pedagógusi és lelkési identitásom állandóan szkanderezik bennem, ki az erősebb.

Továbbá egyszeres férj és négyszeres édesapa, mindkettőért végtelenül hálás. Nagycsaládból származom, nagycsaládos lettem. Hatalmas élmény! Valamint amatőr énekes is vagyok, ami szintúgy fontos része lett életemnek.

És még nagyon sok minden nem vagyok, ami pedig szívesen lennék- egyszer összeszámoltam, hat-nyolc életút érdekelne, de ebből csak egyet járhatok végig. Nem vagyok például rockszár, és ennek így az ötvenhez közeledve egyre kisebb is az esélye.

Valamint nem vagyok író sem. Épp ezért érzem megtisztelőnek, hogy belekerültem ebbe a körbe, részese lehetek ennek a Dekameron-játéknak. Lelkészként és magyartanárként mindig is szövegekkel kellett foglalkoznom, olykor írnom is, de a szépirodalommal – leszámítva a kamaszkor félsresikerült verseit- csak mint befogadó találkoztam.

-

Szívesen mondanám, hogy most nem félek. Talán igaz is. De nem tudom, mit fogok mondani, érezni, ha egy reggel én ébredek majd a betegség tüneteivel – vagy valamelyik szerettem. Ugyanakkor: ha bő két évtizede a reménységről, a bizalomról beszélek, épp amikor élesbe fordulnak a dolgok, most derüljön ki rólam, hogy ez csak tananyag volt a Teológián, de nem rólam szól?

Igyekszem hát derűs maradni és derűt, reménységet adni – valamint kezet mosni és itthon ülni. Jó fej családom van, ez utóbbi nem esik nehezemre. A diákjaim azért hiányoznak.

-

És még valami hiányzik. Két és fél éve Isten egy szelíd, de határozott intéssel jelezte, hogy máttól kezdve változtatnom kell, be kell építenem az életembe a testmozgást, a sportot. Habozás nélkül az úszást választottam. (Nem is értem, annak idején, az evolúció hajnalán őseinknek hogy jutott eszükbe kimászni a vízből?) Azóta életem szerves részévé vált az uszoda- és ez nagyon hiányzik ezekben a hetekben. Így amikor témát kellett választanom ehhez a játékhoz, rávágtam: legyen a VÍZ! És lett.

Hegedűs Attila

6.1 A víz

Hegedűs Attila

(infinit)

Beleereszkedni a medencébe;
borzongani, amíg bőröm hozzászokik a hűvös vízhez;
évezni, ahogy megfeszül a karom;
csodálni, hogy lebegek a semmiben, és mégis haladok;
átélni a hatalmat a testem fölött;
hallgatni a csobogást;
nem törődni azzal, másoknál mennyivel vagyok lassabb;
csak magamért jelen lenni;
futólag látni a többieket;
ráköszönni a mosolygós szemű, apróka és pufi nagymamára a szomszéd sávban;
tisztelettel nézni az ötvenes hölgyeket, akik a vízből mereven kiemelik a fejüket;
ámulni, hogy sminkjük az úszás után is sértetlen;
dühösen nem törődni a kigyúrt testű pólós fiúkkal;
tisztelettel adózni a szikár, sportos öreg bácsiknak;
jókát röhögni a nagy pocakos srácokon, akiket nem zavar, hogy fejesük hasasnak
sikerült;
csodálkozva nézni az arany nyakláncos, terebélyes öregurakat a parton, akik inkább
beszélgetni, mint úszni jöttek;
gondolkodni, hogy én korban melyikükhöz tartozom;
gyönyörködni a tökéletes testű lányokban anélkül, hogy elképzelném, milyenek
lennének az ágyban;
sajnálni a molett lányokat, akik annyira szégyellik testüket, hogy nem jöttek el;
mosolyogni a délceg úriemberen, aki ötven percen keresztül csak bemelegít anélkül,
hogy víz érné a testét;
nézni a digitális órát;
húsz perc múlva halálosan unni az egészszet;
hatvan perc múlva sajnálni, hogy ki kell menni a vízből;
figyelni a kupolát fölöttem;
tudni, hogy melyik pontnál jön el hátúszásnál a part;
feljajdulni, ha nem veszem észre, és beverem a csuklómat a betonba;
kiengedni felgyülemlett dühömet, de emberek helyett a vizet csapni;
orromon véletlenül vizet felszívni;
elmélkedni;
magamban énekelni;
hosszú szövegeket írni fejben;
rájönni a jó megoldásokra;

és olykor elfeledni, hogy csak egy uszodában vagyok;
érezni a feneketlen mélységet alattam a kétszázötven centiméter helyett;
elhinni, hogy nincs szembepart, épp mint a tengeren;
rádöbbszenni, hogy itt kezdődött minden;
megérteni, mit jelent, hogy a teremtés hajnalán a vízből bújt ki a szárazföld és
nem fordítva;
elképzelné az óceánt, aminek nincs kezdete, vége;
és lebegni ezen a végtelenen.

Végződés és vég nélkül.

6.2 Szelíden, mint a víz

Sediánszky Nóra

Kiskora óta éltető eleme volt a víz. Folyó közelében nőtt fel, talán ez is lehetett az oka; közel volt a vízpart, nyaranta gyakran lerohantak a partra a többi gyerekekkel, fröcsköltek, hancúroztak önfeledten a hűsítő hullámokban. De szerette csak úgy, a csapról is a kezébe pergetni az áttetsző cseppeket, mert neki a víz soha nem volt színtelen, vagy éppen szagtalan, más íze volt a nyaranta a kertből, a kútról hozott friss víznek, más a jeges tisztaságú hegyi patakokból kortyoltnak, más az enyhén klórosnak, ami egyes háztartásokban folyt a mosdókagylóba, és persze ezerféle íze volt a pillepalackos ásványvizeknek is, fajta és gyártás szerint.

Úszni hamar és tulajdonképpen magától megtanult. Nem kergette senki, nem is dobálták be, ahogy az gyakran falun szokás; épp csak annyira otthonos volt neki minden, ami a vízzel kapcsolatos, olyan jól érezte magát a megtartó és selymesen átfonó közegben, hogy szeretett volna minél jobban elvegyülni benne: figyelte a vízbe szaladó kiskutyákat, a vízre leszálló kacsákat, libákat, a halak mozgását, s egyszer csak azon kapta magát: úszik. Kiskorában halacskának csúfolták, olyan sok időt töltött a vízben, később, ahogy nőtt, fejlődött, nőiesedett, már vízitündérnek: nem bánta, tényleg ott volt igazán önmaga, a víz közelében, vagy benne, a simogató, testén átfutó közegben, amit néha a tenyerén egyensúlyozott, de megfogni nem tudott soha.

Legjobban éjszaka szerette a vizet, különösen nyári estéken, amikor egész teljességében eggyé tudott válni vele; figyelte a remegő víztükrön át a bőrén megtelepedő csillagokat, fejét a karjára hajtva nézte a fölötte himbálózó, csalóka holdat, ilyenkor álmokat, képeket, vágyakat küldött a titokzatos és távoli ég felé. Szerette ezeket a nyári éjszakákat, amikor különösen figyelnie kellett a sodrást, amikor elringatta a víz jóleső langyossága, lába meleg, puha sárba süppedt – ilyenkor csakugyan egynek érezte magát a víz lakóival. Szerette a vizek furcsa lakóiról szóló meséket, mítoszokat is, elolvasott mindent, Poszeidón regéitől a bolygó hollandi valóságáig, vagy a sziklára telepedő Lorelei történetéig; neki ezek nem is mesék voltak, inkább pontos, egzakt üzenetek egy nagyon is létező világról, aminek szeretett volna egészen a része lenni. Annál is inkább, mert a földi világot, ahogy nőtt, egyre kevésbé értette.

Egyszer egy tavaszon találkozott valakivel. Úgy történt, alakult minden, ahogy az ilyen történetek alakulni szoktak: megismerkedtek, előbb test, azután talán lélek is megszólította egymást, ki jobban, ki kissé lazábban érezte a pillanat, a másik, a fiatalság hívását. Ő felfedezte, hogy nő, hogy nemcsak abban a másik, testetlen, lebegő közegben szeretne létezni elég valóságával, de itt és most, a jelenben is, szeretné valakinek egészen átadni magát, szeretne kilépni az „én” hirtelen béklyónak érzékelt szorításából, egyre közeledni az „ő” vagy „te” részegítő örömei át a „mi” csodálatosnak képzelt teljességéig. Az első érzelmi-testi eszmélést szükségszerű csalódás követte, ő mámoros elképzelésekkel, talán túlzó vágyakkal vetette bele magát ebbe az első, mindennek hitt találkozásba; a másik, aki már többször megtapasztalta ezt az élményt,

a realitások talaján maradt. Néhány hónap után elbúcsúztak, elment, akit a világnak hitt, s pár hónap múlva már egy másik oldalán látta viszont. „Ez a világ rendje” – próbálta tartani benne a lelket sokat látott nagyanyja. – „Állhatatlan, mint a víz” – tette még hozzá azért, azzal a bizonyos női szolidaritással, ami generációkon átívelve létezik lányok és asszonyok között, s hirtelen mindig ott terem, ha a férfitlenség, vagy szabadosság fölött kell pálcát törni.

Neki rosszul esett ez a kifejezés. Addig még sohasem gondolt a vízre negatív tartalommal. Igaz, hogy megfoghatatlan, és elszalad a birtokolni vágyó elől, de hát az baj? Egyszerűen szabad elem, szabadabb mindenkinél, olyan, mint a levegő, de mégis több annál, mert a víz képes ölelni, érinteni, ringatni és énekelni is, amikor hajnalban, vagy hosszú esteiken a szél mozgatja. Senki nem képes úgy gyógyítani a beteg, szenvedő lelket, mint a víz... Hogy lehetne akkor azt mondani rá: „állhatatlan”?

Aznap éjjel különös nyugtalanság fogta el. Valamivel éjfél előtt fogta magát, és mint már előtte sokszor, kiment a folyópartra. Szélcsendes, tiszta idő volt – a kékesfekete égbolton puhán, türelmesen szemlélődtek a csillagok. Csillámos szőnyegük visszatükröződött az elfekvő vízen, ami most olyan mozdulatlan volt, mint egy tükörlap, mintha nem is folyó, hanem inkább valami tó lenne. Az apró csillámok a lába elé kúsztak, szinte invitálták, lépjen rájuk. Csak nézte őket, hosszan, elgondolkodva, és a szívét eltöltő bánat egyszer csak oszlani kezdett, furcsa, fájóan édes nosztalgjának adta át a helyét. Felnézett az éppen telni készülő, kifejezéstelen arcú holdra, de tőle nem kapott választ: menjen vagy maradjon. Az éppen csak remegő ezüsthíd, ott, a vízen, egyre jobban vonzotta. Gondolkodott egyet, s rálépett. Úgy érezte, ez az ő éjszakája – ma éjjel meg tudja látogatni azokat, akikhez kiskora óta olyan közel érzi magát. Falomb se mozdult, szél se rebbent, amikor rálépett a fényes, imbolygó ösvényre. Azon az éjjel sokáig sétált – fel, egészen a csillagokig.

6.3 Víz

Martinovic-Benkő Livia

Valamit visz a víz. Gyakran hallom ezt csoporttársamtól, aki Karádyt kutatja.

Valamit visz a víz. Például pillanatot, hiszen kétszer nem léphetünk ugyanabba a folyóba, mert Hérakleitosz szerint „az már nem ugyanaz a folyó, és ő már nem ugyanaz az ember”.

Valamit visz a víz. Mostanában főként szemetet. Vannak látható és láthatatlan dolgok benne, melyek egyszer mind a testünkbe kerülnek vissza, hiába gondoltuk, hogy elhajtottuk őket magunktól.

Valamit visz a víz. Például a hullámokat, amikbe szeretek belefeküdni.

Valamit visz a víz. Az óceánok mélyén olyan halakat, melyeknek párosodáskor a vérkeringésük egygé olvad.

Valamit visz a víz. Viharok elvonulását fákkal, levelekkel, virágokkal.

Valamit visz a víz. A Balatonon csónakokat, kenukat, vitorlásokat, a vízibiciklit melletted hekkkel, sükrumplival és sörrrel.

Valamit visz a víz. Az esőcseppeket, melyek folyókat árasztanak meg.

Valamit visz a víz. Szerelmeseket, akik egymás mellett úsznak.

Valamit visz a víz. Bennünket, édesanyánk testében.

6.4 Víz

Orbán Jolán

„Kezdetkor teremtette Isten az eget és a földet. A föld puszta volt és üres, sötétség borította a mélységeket, és Isten lelke lebegett a vizek fölött.” – hallgattam a felolvasást, miközben az oltár fölötti háromszögben Isten tekintetét kerestem, az ablakból besütő nap sugarai táncot jártak körülötte, majd káprázatos színeket bontottak a pap stólájára hímzett virágokból. Elképzeltem, amint Isten lelke ott lebeg a vizek felett, akár egy hatalmas felhő, csak azt nem értettem, hogy mikor teremthette Isten a vizeket? Kimaradt volna A teremtések könyvéből a víz teremtése? A vízé, melynek közepébe Isten már a második napon válaszfalat vont, amelyből a harmadik napon kiemelkedett a szárazföld és létrejött a tenger, amelyet az ötödik napon élőlények sokaságával népesített be, a hatodik napon pedig megteremtette saját képmására az embert, hogy „Ők uralkodjanak a tenger halai, az ég madarai, a háziállatok, a mezei vadak és az összes csúszómászó fölött, amely a földön mozog”. Ezek után, hogy maradhatott volna ki éppen víz teremtése a világ teremtéséből, hacsak nem a víz volt az, amiből Isten terem(t)e(t)t: Kezdetben vala a víz.

6.5 Víz

Kendei-Kirchknopf Lili

Két hétre ment le a Balatonra minden évben, július közepén. Lellén volt a nagyszüleinek üdülési joga erre az időre, a vállalati nyaralóházban. De ők már nem igazán mozdultak ki, és úgymond megörökölte tőlük azokat a bizonyos két heteket. Örültek is a nagyszülők, hogy hát két hét balatoni nyaralással biztosan jót tesznek a lassan negyvenéves agglegény unokával, – a kis barátai az egyetemről szintén a déli parton szoktak nyaralni, hátha néha összejönnek süttögetni meg kártyázni; esetleg még egy kis barátnőt is talál magának az idő alatt – gondolták a kis öregek.

Hálás volt a nagyszülőknek a lehetőségért, mert tényleg szeretett ott lenni. Mintha egy másik világba csöppent volna, ahol nem tudja senki, hogy hány óra van; csak egy idő után az emberek limonádéra cserélik a jegeskávét, aztán a limonádét hosszúlépésre. Ott így mérik az idő múlását. De nem csak az idő telik máshogy, valahogy a tér is mintha máshogy működne. Nem földrészek vannak, meg ország- és megyehatárok (amikre külön autópályamatrixra kell), hanem van a déli part, meg van az északi; van a síneken túli Lelle, ami valahogy sokkal közelebb van a valósághoz, meg van a sínek és a tó között elterülő naptejillatú „nyári” Lelle. Szerette ezt a szabadságot, se tér, se idő! Csak a Balaton meg Ő. (Mert mondanom sem kell, semmiféle kisbarátnőt nem szedett össze, azalatt a sokszor két hét alatt, és süttögetni is csak egyszer-egyszer biciklizett át Szársóra vagy Boglárra a haverokhoz.)

Általában sétálgatott a parton, olvasott, keresztrejtvényt fejtett. Nem voltak túl eseménydúsak a napjai és ez így volt jó, ő ezt a két hetet így szerette. De egy kötelező program pont mindig volt, ez tette ki az ideje nagy részét, minden nap egy kávéval, egy limonádéval vagy egy hosszúlépéssel (attól függően, hogy a Nap mekkora távot tett meg addig, miután méltóztatott felkelni) a kezében lebatyogott a partra és leült. És nézte a vizet. Nézte a Balatont, ami mindig más volt és közben mindig ugyanolyan. Néha azt vette észre, hogy az egész olyan, mintha minden nap ugyanazt a képeslapot nézné, mintha a hajók is csak állnának egy helyben, mintha a felhők odaragadtak volna a vízre, mintha elnémult volna a strand. Szerette ezt a képeslapot feladni magának. Máskor pedig amikor már éppen elraktározott volna az agyába egy színt, egy formát, egy felhőt, egy árnyékot, egy árnyalatot, egy érzést; az azonnal eltűnt vagy megváltozott. Mindig keresett valami szépet, valami különlegeset, és mire elhitte, hogy amit lát az a maga egyszerűségében, vagy éppen összetettségében mennyire gyönyörű, már rögtön el is tűnt a szeme elől. Ez a kettősség volt az egyik kedvenc dolga itt, a síneknek ezen az oldalán... de igazából a síneken túli világban is.

A Balaton szavak nélkül megértette, nem kellett neki magyarázkodnia. Amikor jó hangulatban ment le a partra, a halvány félmosolyából seperc alatt majdhogyanem kacagást varázsolt a víz. Szomorúságában pedig nem szégyellte a Balaton előtt a könnyeit, ez volt az egyetlen hely, ahol mert keservesen sírni. Nem törődött a körülötte sétálgató sok két lábon járó, lángosszagú boldogsággal; mert tudta, hogy senkit nem

érdekel a parton sírdogáló, pláne nem a parton mosolygó magányos negyvenes, mert mindenki a saját júliusi Lelléjével van éppen elfoglalva.

Hát így töltötte ezeket az ajándékba kapott két heteket éveken keresztül. Amikor pedig a második hét végén, utoljára kivitte a szemetet, mindig az jutott eszébe, hogy mennyi minden történhetett volna Lellén vagy mennyi mindennek kellett volna történnie... de ő helyette végig, mindig csak a vizet nézte.

6.6 **Víz** *Szontagh Pál*

Molnár Félix örökös városlakónak tartotta magát. Szerette a körút zaját, a mindig nyüzsgő éttermeket, a kanyarodó villamos sikolyát, a veszekedő részeket kiabálását, a folyton nyüzsgő nagyvárost. Nem kíváncszott el innen. Néhanap a barátokkal elment túrázni a közeli hegyekbe, de ha lehetett, a szabadságát is a városban töltötte. Ilyenkor távoli városrészekbe buszozott, felfedezett soha nem látott lakótelepeket és parkokat, vagy csak sétált a belvárosban, élvezte a boldog semmittevést, a korlátok nélküli lebegést a gőzölgő aszfalt felett, a semmivel össze nem hasonlítható városi szabadságot.

Negyven is elmúlt már, amikor hivatalos levelet kapott. A szándékosan értelmetlen hivatalnoknyelven megfogalmazott ügyvédi értesítésből nagy nehezen kihámozta, hogy soha nem látott nagybátyjától egy közművesítetlen ingatlant örökölt a Balaton-felvidéken. Pár hét múlva vonattal és busszal lezötykölődött az új birtokra. Körülnézve a gazverte kerten, számbavéve a düledező, korhadt kerítésleceket, rendezetlen téglarakásnak látszott a ház. Anélkül, hogy belépett volna, sarkon fordult, a helyi kocsmában ivott egy limonádét és visszatért a városba.

Már-már el is feledkezett az örökségről, amikor a balatoni önkormányzattól érkezett egy levél, amiben bejárásra hívták valami telekhatár-vita rendezése miatt. Ekkor már kénytelen volt bemenni a pókháló borította házba. Ahogy körbejárt, mindenhol felverte az araszos port, amin megcsillant a törött ablakokon betűző napfény. Bármennyire nem érdekelte is ez az egész, nem tudott közömbös maradni a látvány iránt. Az ablakhoz sétált és körbenézett.

Az épület egy kis patak mellett állt, az ablak alatt mohalepte, korhadózó malomkerékkel. A víz csobogása, a madarak csivitelése, a patakparti erdő sötét susogása az első pillanatban rabul ejtette.

Onnan kezdve alig várta a péntek délutánt, rohant a birtokra. Előbb a kertet tette rendbe, aztán nekiállt a háznak. A statikai megerősítéshez még hívott szakembereket, de azután már csak a saját két kezében bízott. Mikor kívül-belül már vakolt volt a ház, vett egy öreg kombi autót és elkezdte járni a vidéki kirakodóvásárokat, ócskapiacokat. Stílusos, régi parasztbútorokat vásárolt, szakszerűen felújította és használatba vette őket. Felújította az ajtókat, ablakokat, még a régi malomkereket is, órákon keresztül tudta hallgatni a kert aljában a víz csobogását. Reggelente a patakban mosdott, a hideg vízbe hűtőládát fabrikált ahonnan soha nem fogyott ki a kézműves házisőr. Esténként a petróleumlámpa vagy gyertya fényénél szeretett a teraszon üldögélni.

A városi barátok lassan elmaradoztak, az irodai munkáját feladta és segédkönyvtárosi állást vállalt a közeli kisvárosban. Jövedelmét fővárosi lakása kiadásából egészítette ki. Egy idő után a környéken ráragadt a név: VíziMolnár.

Úgy érezte, révbe ért.

6.7 A víz

Farkis Tímea

A kastélyban is csak úgy volt víz, ha a cselédek felcipelték vödörben. Télen, nyáron, hóban, fagyban, keserves egy munka volt. Szentségeltek is, hogy milyen úri huncutság ez a mosakodás. Aztán amikor egyszer, a kulcslyukon benézett, látta, hogy egy nagy dézsában hogyan fürdenek a gróf gyerekei mezítelenül, szappanosan, egyáltalán nem arisztokratikusan. Arra nem figyelt, arra nem emlékezett, hogy a hideg vízből, hogyan lett meleg. Csak kicsit csodálkozott azon, hogy nem fáznak a gyéren fűtött hatalmas teremben a gyerekek. A kisasszonyt is megleste fürdés közben, bár ne tette volna! Olyan kiábrándító volt ruha nélkül, semmi kellem, semmi báj, lenéző, kedveskedő mosolygás. És a haja sem volt olyan úri, csak egy sima feltekert konty. Erzsi, a szolgálólány, időnként valami ruhával megtörölte, a kényeskedő kisasszony ilyenkor csak annyit vakkantott oda neki: -Még több vizet, kérem, szappanos maradok! Ezt a dolgot sem ismerte, csak itt hallotta, ahogy átszűrődött a hang. A szappan tehát habos, és erre kell a víz. Megjegyezte, elraktározta a fejében. Ő még kicsi volt, ahhoz, hogy az anyjának, aki szakácsnő volt a kastélyban, segítsen. Nagyoknak, erős embereknek való munkában nem segíthetett. Ott lábatlankodott, kíváncsiskodott a kastélyban, a parkban, a cselédek szoknyája, a kocsisok és az istálló körül. Ahogy teltek az évek, kisebb dézsákat, vödörket már rábíztak: víz kellett a főzéshez, a lovaknak, vizet cipelt a kútról, egy kis taligán a konyhakertbe a palántákra. Víz kellett a nagymosáshoz, kismosáshoz.

Télen nem szeretett annyira a kútra járni, ha kilocsant a víz, kezére fröccsent, nagyon fázott és a keze is kipirosodott, aztán meg fájt. Zsirt kent rá az anyja, hogy ne repedezzen be. De amikor beköszöntött a tavasz, csak úgy repült a vödreivel a kút felé. A kút is várta már, meg volt róla győződve, hogy a kút is jobban szereti a tavaszt, meg a meleget. Barátok lettek! Ha belenézett, mosolygós arc nézett vissza rá. Persze, tudta, hogy ez ő, de akkor is, olyan volt, mintha ketten lennének a víz tükreán. Egyszer a kisasszony is, aki nem is volt annyira grófi, amikor fürdött, belenézett vele a kútba. Ott a vízben szerettek egymásba. Ott olyan egyformán mosolyogtak, ott nem számított a rang, csak a tiszta víztükör. Ők voltak ketten, a grófkisasszony meg a lovászfű. Ha szeretni akarták egymást, lejártak a kútra és bele hajoltak, mélyen lenéztek a kút aljára, bele a vízbe, mert ott senki, és semmi nem akadályozta meg, hogy szeressék egymást.

6.8 Víz

Hamerli Petra

A család minden nyáron elutazott a Balatonra. Szülők, nagyszülők, testvérek, unokatestvérek töltöttek el szép napokat a kis házban. A férfiak többnyire horgásztak, a nők pedig a gyerekekre vigyáztak, miközben napoztak. A kisgyerekek vidáman játszadoztak a ház körül.

A délutánokat a strandon töltötték, a gyerekeket estefelé is alig lehetett kikaparancsolni a vízből. Labdáztak, vízpisztollyal játszottak, vagy úszkáltak. Általában júliusban mentek, amikor a Balatonon nagy vitorlásversenyt tartottak, ilyenkor a partról csodálták a hajók színes forgatagát. Olykor a család is elment hajókézni, ilyenkor bejárták a tó körül található nevezetességeket.

Esténként sétára indultak a tópartra. Előtte megálltak a fagyizónál, ahol hosszú, tömött sorokban váraoztak az emberek a vendégeket rendkívül nagy választékkal, és hatalmas adagokkal csalogató bódé előtt – a kisgyerekek számára a világ legjobb fagyizója volt.

A parton a nappali zsidongás után ilyenkor csend volt, csak néhányan sétáltak a mólón, és a hattyúk úszkáltak a vízen. Szépek voltak ezek a balatoni nyarak.

6.9 A víz

Sass István

Vajon mire gondolhatott Görbedombiné Suhodmínyák Nikoletta, amikor lemászott róla Jani, a raktáros? Valószínűleg semmire. Nagyon régóta nem ragadt meg gondolat Nikoletta fejében, feladta az ehhez kapcsolódó erőfeszítéseket, egyszerűbb volt az élet a számára úgy, hogy nem kellett külön erőforrásokat átcsoportosítani a komoly gondolatokra.

– De jó csaj vagy te Nikoletta. – Hebegte vigyorogva a Jani, még mindig kissé kótyagosan.

– Jól van Jani. – Mosolygott rá Nikoletta, kettőt ugrálva ahogy felrángatta a szűk farmerjét. – A telefont ne feledd. Amit ígértél.

Meg sem várta a választ, felkapta a bála tövéből a táskáját és kirobogott. Már késésben volt, a gyereket fél órája el kellett volna hozni az oviból. Bepattant hát a kis városi terepjárójába, beindította (pöcc-röff) és padlógázon elindult az ovi felé. Szerette ezt a kis autót, már hat éves volt ugyan, de még mindig divatosnak számított, a kisvárosból néhányan még mindig megfordultak utána. Jó vétel volt. Illetve nem is vétel, hanem „szerzés”. Három éve került hozzá, amikor becsődölt a Nikiék családi cége. A Niki régi osztálytársa volt általánosból, egyszer leszólta valamelyik bálban a ruháját, azóta várt rá hogy bosszút állhasson rajta. Az a nap is eljött: amikor elszaladtak a devizahitelek, becsődölt a ribancék cége, a férje meg sikeresen megszerezte a végrehajtásban elvett autót. Nikoletta férje, a Lali, a megyei nagykutya végrehajtó (és országgyűlési képviselő) jobbkeze volt, simán el tudta intézni, hogy bónusz helyett elhozhatták a kocsit. Látni kellett volna a Niki képét, amikor beállított a presszóhoz a volt kocsijával. Nikoletta át is nézett rajta eztán, éreztetve vele: semmibe sem nézi már. Kicsivel később szét is mentek a férjével. Próbált lefeküdni azzal is, csak a bosszú kedvéért, de a férfi mindig kikerülte őt.

Nem nagyon számítottak a barátságok már Nikolettának, addig érdekelték csak az emberek, míg hasznot húzhatott belőlük. Kihasznlta a szívésségeiket, amelyeket ritkán viszonzott, ahol lehetett, lehúzta őket, ha meg szüksége volt egy laza kis kettyintésre, akkor berángatta valamelyiket egy bála mögé a raktárban. Általában azt sem ingyen. Most például szüksége volt egy új telefonra, a réginek már megtelt a memóriája. A Jani odaígérte neki a telefonját, majdnem új volt, ő meg kapott másikat a cégtől. A férjére meg nem számíthatott már a hálószobában, mióta „meghízott”, az ritkán nézett rá, no meg valószínűleg impotens is lehetett már. Amennyit az dolgozott. Az idióta.

Végre odaért az ovihoz, az óvónő már az ajtóban várta a felöltöztetett kisfiúval.

– Nem illik ilyen sokáig elmaradni, anyuka – korholta az óvónő.

– Sok a munka. Abból fizetik az adót, amiből meg a maga fizetése is kitelik – vetette

oda foghegyről, elkapta a kisfiú kezét és sietősen elvonszolta maga után, nehogy még két szót kelljen váltani a nyanyával. Lenézte őt, ezek az óvónők soha nem viszik semmire. Élősködők.

– Megvetted nekem az új cipőt? – Kérdezte a kisfiú.

– Nem volt rá időm, túl sok volt a munka. – Hetek óta hitegette, remélve, hogy elfeledkezik a gyerek a cipőről.

– Éhes vagyok, anyuka – a kisfiú reménykedve nézett fel rá. Utálta, hogy anyukának szólította a gyerek. A nevét is utálta, miért ment bele, hogy ezt is Lalinak nevezzék el, mint a hülye férjét? Jobb lett volna valami divatos név. Rómeó vagy Benet vagy valami angolos.

– Majd otthon kapsz enni, most gyere siessünk. – Rántott egyet a gyerek kezén. Aztán meg kellett állnia, belenyilallt a hasába a fájdalom. Pihegett párat, aztán ment tovább. Még nem volt ideje, ha jól számolt még volt hátra neki egy hónap. Vagy kettő.

Sokat számított két hónap, még ki akarta élvezni annak minden percét. A héten kinevezték Front Office Managernek. Illetve átnevezték, mert valójában ugyanúgy maradt titkárnő. De miután lefeküdt a kislánnyal, meggyőzte azt, hogy vagy ad neki új pozíciót egy kis fizetésemeléssel, vagy elmond mindent a feleségének. Szerencsétlen hülyének nem volt más választása. Nikoletta úgy hitte, az új pozícióval majd új hatásköröket is nyer. Egyelőre rábízta a takarító személyzet terelgetését, de még el akarta érní, hogy alárendelje a többi titkárnőt is. Mégis jobb egyszerre hat, mint három ember felett uralkodni. Hogy mennyit fogja szívni azokat, öröm volt belegondolni. Tudta, hogy pletykálnak a háta mögött és kibeszélik őt, hát ennek most vége lesz.

Matatott egy kicsit a táskájában, majd kinyitotta a ház ajtaját a csörömpölő kulcsosomójával. Betessékelte a gyereket, kicsit odébb taszajtotta az ajtóból, mert útban volt, majd besietett az étkezőbe. Megint nyilallott a hasa, le kellett ülnie.

– Vetközz le szépen Lalika, rendesen tedd el a cipődöt.

A kisfiú szót fogadott. Csendes kis öt éves volt, szőszke fejjel, nagy, szomorú barna szemekkel, sovány kis arccal. Magának való gyerek lesz.

– Mi lesz a vacsora, anyuka? Nagyon éhes vagyok.

– Ne legyél már türelmetlen! Mindjárt csinállok valamit. – Förmedt Nikoletta a gyerekre. Az lehajította a fejét és leült az étkezőasztalhoz, csendben rajzolgatni kezdett.

Nikoletta feltápáskodott, megint belehasított a fájdalom a pocakjába. A konyhába ment, körülnézett kaja után. Alig volt valami otthon, de talált egy zacskóban pár szelet szendvicskenyeret meg két tojást a hűtőben. A tűzhelyhez lépett, felcsapta rá a serpenyőt.

– Bundáskenyér jó lesz?

– Jó. – Felelte a kisfiú csendesesen, fel sem nézve.

Nikoletta felütötte a két tojást, elkezdte felverni azokat, majd érezte, hogy valami csorog a lába szárán. Értetlenül nézett le a két cipője közötti tócsára. Két pislogás után megértette: elment a vize.

– A picsába... – motyogta. Tudta, hogy ez jelent valamit. Mármost azon túl, hogy elment a vize. Aztán eszébe jutott, hogy ezt a határidőt szabta magának. Ha elmegy a vize, akkor fog cselekedni. Kicsit mérgelődött, hogy nem lesz semmi a takarítók szívatásából, bár őszintén szólva jobban dühítette, hogy elázott az új edzőcipője, két napja vette.

Lekapcsolta az indukciós főzőlapot (új szerzemény, érintésvezérlős, szintén végrehajtásból), félrelökte róla a serpenyőt.

– Nem lesz vacsora? – nézett fel rá a kisfiú.

– Kussolj, Lalika – húzott le neki egy gyenge tockost. – Nesze, egyél kockacukrot! Mindjárt jön apukád, nekem most dolgom van – lökte elé a félig üres dobozt.

Körülnézett, nem is tudta mit keres, csak azt tudta, hogy most dolog van. Ezt már régen elhatározta, csak végig kell csinálni, oszt jóvilág, minden rendben lesz. Nem is szedte össze komolyan, hogy milyen következményei lesznek, ha kiderül, hogy terhes. Csak abban volt biztos, azokkal már nem akart küzdeni. Azt sem tudta, ki az apja, nem is érdekelte. Fújt egyet, majd kiviharzott a garázsba.

Talált egy hosszabbító kábelt, azt átvette a garázstető egyik merevítőjén, csomót hurkolt rá, a nyakába akasztotta, majd megállt, hosszú évek után először úgy igazán gondolkozni egyet. Nem ment neki, megvonta a vállát, majd kirúgta maga alól a széket. Ahogy csendesen nyikorogva himbálódzott a kábel végén, lepergett előtte élete filmje. Sok üres képkocka, hangyás-zajos képek, semmi zene. Még egy utolsó érzés formálódott benne, mielőtt kialudt a fény: az a kurva telefon! Nem is kapta meg a telefont a Janitól...

6.10 Víz

Palkovics-Szabó Nóra

*Pötty, pötty, hosszú csöpp
Láttam öt kis ördögöt
Fölköztük a csönd örök
Csöndben belemerülök*

Csöpögött az a rohadt bojler. A kádba. Csöpp, csöpp, folyamatosan. Zavart nagyon, nem is tudtam azóta sem elmagyarázni senkinek, mit éreztem pontosan. Vagyis azt meg tudom fogalmazni, mert halálfélelem volt, de onnan nehéz már tovább magyarázni. Megpróbálok.

Először is nem érttem kisgyerekként, honnan jön az a víz, és hova megy. Csak a hangját hallottam. És ha nem áll el soha? Akkor elfogy a világ minden vize. De még egyszer, ha nem áll el soha? Megtelik a világ összes tava, folyója és tengere. És akkor még mindig csöpp, csöpp, csöpögni fog a bojlerünk, és lassan ellepi a világot.

Ha nem hallottam, egy darabig jó volt, majd elkezdtem akkor is félni, amikor nem hallottam. Mert betettem egy szivacsot a csöppek alá. De mégis volt ez a rettegés. Könyörögtem, hogy apu, csináld meg, hogy ne csöpögjön. De csak csöpp, csöpp, csöpögött.

Harminc évvel később megvettünk egy házat. Sok időnk nem volt megnézni, mert sürgetett az ingatlanos, hogy jön már a következő vevő, és egyébként is sokan vételi szándékkal érkeznek, foglalóval meg a bánat tudja, mivel. Megkaptuk a kulcsokat egy hónappal később, és végig mentünk a gyerekekkel: nappali, terasz, konyha, gyerekszobák, háló és a fürdő: bojler. Csöpp, csöpp, csöpög.

Pánik, ki a házból, ki a kertbe. Pánik, kit hívjak, kinek mondhatom, ki érti meg, ki hallja meg, ki hallja még. Itt vannak a gyerekek a lábamnál. Csöpp, csöpp, csöpög. Apu. Másnapra bekötött egy műanyag csövet, elvezette a vizet. Nincs több csöpp, csöpp, csöpögés.

Csak esténként, ha fölriadok, akkor. Akkor kimegyek a fürdőbe, és rámosolygok a már elszíneződött műanyag csőre. Apu.

Ott hon
lenni
egy másik
városban

Bevezető

Sediánszky Nóra vagyok, dramaturg, színházi ember, aki időnként szívesen ír, fordít, rendez, kísérletezik más műfajokkal is. Szenvedélyesen szeretem a nyelveket és szenvedélyesen szeretek utazni, különböző tájakat, embereket a kultúrájuk, szokásaik, hétköznapijuk, gasztronómiájuk által megismerni és befogadni. 1995-ben diplomáztam az ELTE olasz szakán, de előtte két évig a pécsi egyetemre jártam, amit nagyon szerettem, összetartó, jó közösség volt; onnan ismerem Farkis Timit is, és nagyon hálás vagyok neki, hogy bevont ebbe a játékba, csapatba, időtöltésbe, ismeretlen ismerősök közé.

Írtam már, hogy nagyon szeretek utazni, csavarogni az ismeretlenben, élményeket gyűjteni és azután hazahozni. Örömmel töltött el, hogy a világ egyre bejárhatóbb lett, egyre több helyen tudom otthon érezni magam, szerzek ismereteket és barátokat. Jó sorsom úgy hozta, hogy a munkáim egy része is egyre inkább kapcsolódni kezdett az utazáshoz; írtam három kulturális jellegű útirajzot, és személyes kötetlékek, valamint szakmai tapasztalatgyűjtés okán is az elmúlt években egyre gyakrabban utazhattam el a lassan második otthonomnak érzett Velencébe és Párizsba. Ezért is töltött el fokozódó szorongással, amikor február végére, közepére világossá lett: nagy baj van szeretett Olaszországomban, és Európa, valamint a világ többi részén is. A járvány egész ismert és otthonos világomat behálózta, szép lassan a mindennapjaim része lett. Egyértelművé vált, hogy mi, a Föld lakói váratlanul egyszerre részesülünk valami közös bajban, együtt vagyunk egy ijesztő és különös létállapotban, ami ugyanakkor bizonyos ajándékokkal is jár: az életünk lelassul, talán jobban tudunk figyelni egymásra és az igazán lényeges dolgokra. Behúzódnak az otthonunkba, felfedezzük belső értékeinket, az összekapcsolódás és a szolidaritás erejét.

Egy ilyen helyzetet nem egyszerű túlélni. Egyre mozgékonyabb, gyorsabb és eddig olyan tágasnak tűnt életterünkben megszokni a váratlan bezártságot, félelmet, szorongást, csendet. A feszült és idegtépő várakozást, hogy mi fog most történni, és mi lesz majd később az életünkkel. Nagyon fontos, hogy ilyenkor hogyan reagálunk, mit teszünk, mivel foglaljuk el magunkat, hogyan fordulunk egymás felé. Ilyen időszakokban megnövekszik a művészet, a kultúra, az időtálló értékek, a humanista gondolkodás és hagyomány szerepe; mindaz, ami vigaszt nyújt, feltölt és elszórakoztat. Kikapcsol a valóság gyakran szorongató tényei közül, erősíti a hitet és talpon maradást, reményt nyújt. Tímea ötlete a boccacciói hagyományt vette alapul, hiszen a Dekameron is úgy született, hogy kerettörténete szerint egy firenzei társaság, elmenekülve a pestisjárvány elől, történetekkel szórakoztatja egymást. A közös írás jó dolog. Kapcsolatot teremt köztünk, időtöltést ad, lehetőséget, hogy sokféleképpen reagálhassunk egy adott helyzetre, impulzusokat adjunk és kapjunk. Timi mint játékmester személye összeköt minket, azokat is, akik nem ismerjük egymást; és mennél több írást olvasunk, így,

közösen, annál inkább kíváncsiak leszünk egymásra. Ez a verbális együttlét valódi közösségi örömet ad, és segít, hogy megőrizhessük kreatitásunkat. Nagy élmény, és nagy kaland. Örülök, hogy a részese lehetek.

Sediánszky Nóra

7.1 Hétköznap, Velencében

Sediánszky Nóra

Korán reggel van. Bár még csak tegnap érkeztem, ráadásul késő este, és a viszontlátás öröme még egy pohár bort is megittunk házigazdámmal, Adrianóval, a reggeli nap első sugarai, melyek a csúcsívet formázó századelős ablakokon át szinte az ágyamig érnek, hamar felébresztenek. Örömmel konstátálom, még mindig a roppanósan fehér párnák közt lustálkodva, hogy az ég is makulátlan felettünk, vakító kobaltkébbe fűrnak bele a gyertya hegyű ciprusok. Maradok még egy kicsit, míg azt beszélem meg magammal, lassan, ráérősen, hogyan kezdjem ezt a napot, s azután, persze, hogyan folytassam – nem sietek sehová. Hála Istennek, sokszor, sokféleképpen fogadott már Velence, írtam is róla, talán már jogosult vagyok rá, hogy ne érezzem turistának magam. Azért mindig bizonytalanul gondolok erre, mert egy másik várost, másik kultúrát, egy másik népcsoport lelkét, működését sohasem olyan könnyű kiismerni, de olyan régóta járok már ide, idestova huszonöt éve, egész fiatal lány korom óta foglalkozom ezzel a várossal, olyan mély szeretet és odaadás fűz hozzá, talán most már mondhatom: otthon vagyok benne. És mivel ezt a valaha mocsaras földdarabot, Sant'Elenát, ezt a tenyérnyi, pompás és titokzatos földdarabot is nagyon jól ismerem, tényleg úgy érzem, kiharítottam magamnak egy szeletkét ebből a különleges, teljesen talán soha nem kiismerhető városból; valamit, ami bizonyos értelemben „csak az enyém”.

Kisétálok a barokkos ívű vasráccsal védett erkélyre – Sant'Elena lakónegyedét és házáit úgy tervezték meg az első világháborút megelőző években, hogy pontos mása legyen egy igazi középkori quartiere-nek – lenézek az alattam lévő kikövezett utcára, intek az áruit éppen kipakoló zöldségesnek (régí ismerősöm már, nagyszerű egy velencei zöldséggel egy házban lakni, nincs olyan sok belőlük a városban), azután elnézek balra, szemképrázó szemmel, boldogan. A zöld kapuként egymásba érő pineák mögött – il cuore verde, ez Velence zöld szíve, füves parkja, sportpályája – kezdődik az itt már tengerré öblösödő lagúna, délelőtti frissességével, élénkségével.

Első utam Vincent bájába vezet; a reggeli eszpresszó kihagyhatatlan. Odamenet konstátálom, hogy megvannak a régi, sokszor látott helyek: a fűszeres a sarkon, aki egyszerre árul házilag kevert bacalá mantecatót, ezt a csak Velencében kapható, sós – és nekem a legfinomabb – tökehalkrémet, frissen sütött fánkot és kozmetikumokat is; kicsivel arrébb a patika, ahol különösen kedves a személyzet, cserébe minden áru méregdrága. Elnézem a fűvön thai chi mozdulatokat végzők békés csoportját, a rozsdás kapura rúgó gyerekeket, az elszánt kutyasétáltatókat, padon ülő nyugdíjas szomszédasszonyokat – hálás szatyrukról ismerem meg őket – az utolsó nyugodt pillanataikat élvező kismamákat. Örülök, hogy néhány idegen már előre köszön, ismerős lehetek nekik, vagy inkább azért, mert itt így szokás. Sant'Elena voltaképpen egy nagy falu, turista alig, aki meg mégis, az teljesen úgy él és viselkedik, mintha tősgyökeres velencei volna. Mint például most én is, a „honos idegen”, aki nagyon szeretnék sant'elenainak látszani, úgy járni, beszélni, kávézni és vásárolni, mint ők. Néhány szó és mozdulat megy is már talán.

Párhuzamosan haladok a parttal, éppen csak egy kicsit fordulok le jobb felé, ott, ahol a fák szétterülő koronái alatt fémes csillogású székek és asztalok feszítenek. Nemsokára kilenc óra, a legtöbb velencei ilyenkor, vagy egy kicsit korábban kezdi a napot, és mivel adakozóan napfényes ez az október közepi délelőtt, a legtöbb asztalnál ülnek már, szinte mindenhol ugyanaz a kép fogad. Kávé vagy cappuccino egy cornettóval (ez voltaképpen az olasz croissant), újság a kézben, néhányan totószelvényeket töltögetnek. Senki sem siet, senki nem torzszalkodik, nyomasztja magát vagy a szomszédját – béke van. Szerencsére jut nekem is egy asztal a terasz szélén, közel a bejárathoz, kicsit félrefordulva a tengert is nézhetem. És mivel ezt sohasem tudom megunni, soha nem láthatom eleget, arra fordítom a székem. Míg hallgatom a szokás szerint élénk pergésű, a víz csobogásához hasonló tereferét, a kávé kortyolgatva elmerülök a színeket, árnyalatokat váltó látványban.

A szemlélődés és a reggeli óra nyugalmából csak az zökkent ki, amikor a Lido irányából hirtelen megjelenik egy tengerjáró hajó roppant teste, mint Góliátot két aprócska Dávid, elől-hátul egy karcsú kis hajó, a révkalauz egysége vezeti föl és biztosítja balesetmentes haladását, egy innen nézve ugyancsak törekeny huzalon vezetve az ijesztő monstrumot. Hirtelen nem is tudnám megmondani, hány emeletes ez az úszó város, elhaladtában legalább hat-hét emeletet számolok meg, de lehet, hogy több is van rajta; most mindenesetre az összes fedélzet tömve pálcica testű, gyufafejű emberekkel, akik mind egy irányba fordítják az arcuk, nézik Velencét, melynek látásáért nyilván sok pénzt fizettek, és melynek lakói nem igazán lelkesen fogadják őket. Körülöttem máris felharsan az ilyenkor szokásos füttyszó, ellenséges kiáltások, fújolás, tiltakozó kézmozdulatok jelzik az őslakók spontán felháborodását. Évek óta elkeseredett és kilátástalan harcot folytatnak ezek ellen a lagúna ökoszisztémáját és a város fennmaradását egyaránt veszélyeztető dromedárok ellen, s bár eddig nem értek el túl sok eredményt, továbbra sem adják fel.

A pulthoz lépek, hogy társaimhoz hasonlóan én is kifizessem a klasszikus olasz reggelit, a két brióst és a dupla eszpresszót. (Annyira finom minden, hogy sosem vagyok képes beérni egyetlen kávéval vagy egyetlen brióssal.) Tulajdonképpen gyorsabb is fizetni így, meg szeretem is ezeket az élénkségtől vibráló perceket, míg a soromra várok, és hallgatom a lelkes vitázókat, javíthatatlan történetmesélőket, egymásnak túláradó vidámsággal megőrülő szomszédokat – még ha néhány szemfülesebb vagy pusztán türelmetlen vendég elém is tolszik. Szeretem mintegy észrevétlenül megfigyelni az életüket, ezt a „másik” életet, ami ilyenkor kicsit az enyém is; nézni széles, impulzív gesztikulálásukat, amely pont olyan, ahogy a nagykönyvben meg van írva, pedig ez még csak a hűvös Észak, nem a kirobbanóan családias Dél. Szeretem hallgatni az újság surrogását, az összekoccanó csészék hangját, figyelni, miről beszél kettő-három, a délelőtti sportközvetítés előtt összeverődött férfi, vagy a kutyás hölgy a kislányos mosolyú presszós nővel, miközben apró, elegáns falatokban nyeli le a mandulás süteményt. Olyan régóta járok ide, ha behunyom a szemem, le tudnám rajzolni a bár belsejét – főleg, ha tudnék rajzolni – bal oldalt a hosszú, keskeny márványpult, arrébb a régi játékgép, hátul a kockás abroszos asztalok és a fagyaltos hűtő, mögötte a puritán

mellékhelységet rejtő rücskös faajtó. Néha eljátszom a gondolattal, hogy kiszakadva valós, otthoni életemből egy pár hónapra, vagy talán félévre, évre is, eljövök ide pultozni, Adrianónál kibérelem a kissozobát. Nem ezt a mostani erkélyes szépet, jó lesz nekem a kis cselédszoba is, ahol először laktam, ahonnan a száradó fehérneműktől fényes, pálmafás udvarra látni – és akkor már valóban egy leszek ezek közül az emberek közül, hasonlóak lesznek élményeink, tapasztalásaink, örömeink, bánatunk, s végre egyszer már hasonló lesz a szókinccsünk is.

Míg megkávézтам Vincenénél, azt is kitaláltam, mivel fogom tölteni a napot. Szerencsére már nem kell látnivalók után rohannom, a „kötelezőket” olyan sokszor láttam már (nem mintha nem zárandokolnék el hozzájuk minden újra meg újra, ráadásul szívbéli örömmel); szerencsés vagyok, megint tíz teljes napig itt lehetek. Az rengeteg idő, lehet lustán, ráérősen ballagni, spontán csavargások komótos ritmusát követni régi és új felfedezések nyomában. Ma ez utóbbi lesz soron: Malamocóba megyek, egy ősi, ma már csendes halászfaluba a Lidón, ahová már sokszor szerettem volna eljutni, mióta csak először olvastam róla Goldoni Chioggiai csetepatéjában. S mert néhány évvel korábban maga Chioggia, s az odavezető kalandos út is nagy élményem volt, a Lidót meg a maga elhagyatottságával, homokdűnéivel, elegáns sétányaival és rejtőzködő villáival nagyon szeretem, örömmel kelek útra.

A Lidón is laktam már egyszer, közel a forgalmas vaporetto-megállóhoz – sok vonalnak ez a végállomása, érthetően, a Lido tényleg egyfajta végpont – egy gyönyörű szecessziós bérház leválasztott, kicsi lakásában. Bár a tér szinte fullasztóan szűkös volt és meglehetősen sötét is, a bútorok korhadt régisége is nyomasztóan hatott rám, nem tudtam betelni az utcánk virágzó fákkal, a csupa szín kertekkel, a tékozló gazdagságú lépcsőházzal, a sápadt szobrokkal és nyírott sövényekkel díszített udvarral, mely mindig a régi Róma villáit juttatta eszembe. Az is nagyon jó volt, hogy a lakás elképesztően közel volt mindenhez, pár lépéssel a széles főútra jutottam, mely levezetett egyenesen a tengerhez, ahol a meleg, langyos szeptemberben még úszni is lehetett; hűvösebb, szelesebb napokon meg a vasakarátú sárkányernyősöket figyeltem. Megvoltak a kedvenc árusaim, tudtam, hol érdemes kagylót enni, hol kapni olcsón szép balerinacipőket, hol vegyek őszibarackot. Nemcsak Sant'Elena zegzugos utcái, zöld ligete igazán családias hely, minden nagyvilágiassága ellenére a Lido is az, könnyen bejárható és könnyen kiismerhető, s azt külön szeretem benne, hogy egyformán gyorsan eljutok innen a vízpartra, de a Szent Márk térre is.

A hosszabb gyalogutat választom, hogy útközben még nézelődhessek kicsit a kirakatok között, patrióta büszkeséggel elsétáljak a Hungaria&Ausonia Hotel mozaikként csillogó tömbje előtt, mely egykori dicsőségünket hirdeti; integetek a Tango bár kedves, afro frizurás pincérének, akihez Adriano vitt el két évvel ezelőtt, s ahol egy nagyon édes, fejbevágós koktélt ittunk. Elnézem a hosszú, fehér fürdőszátrakat a most őszi álmát alvó Grand Hotel des Bains előtt, amelynek egykor Thomas Mann is vendége volt, s nyaralása két remekmű, a Halál Velencében és a Mario és a varázsló megírására ihlette. Megkeresem a helyet, ahol legutolsó alkalommal terítettem fürdőlepedőmet a forró homokra, remélve, hogy nem viszi el senki, amíg úszni indulok. Hosszan figyelek

egy különösen szép skót juhászkutyát, gazdájával sétál a most leginkább holdbéli tájra emlékeztető parton, s egész messzire rohan be a csillogó vízbe az elhajtott ág után. Még a bőven áradó napfény ellenére is kevesen vannak kint, kedd délelőtt van, rendes őszi hétköznapi, emlékeztetem magam, a nyaralók lassan elmennek, ilyenkor itt már kiszámíthatatlan az időjárás, a panziók nagy része bezár. Az idősebbek dolgoznak, a fiatalabbak pedig, akik annyira szeretik esténként a Lido zabolátlan, nyers partszakaszán tölteni az idejüket, nyilván iskolában vannak.

Hosszan várok a Malamoccióba vivő buszra – ezek a járatok nem fordulnak túl sűrűn, s miért is tennék, amikor felszálok, mindössze öten vagyunk rajta – amikor végre lehuppanok a kopott bőrülésre, izgatott öröm fog el. Megint valami új, valami nem ismert felé indulok, de úgy, hogy közben van hová hazatérnem. Éppen csak annyi kitérő az ismeretlenbe, ami még jólesik. Igen, Velencében itthon vagyok.

7.2 Otthon lenni egy másik városban

Martinovic-Benkő Livia

Otthon lenni magadban. Egy másik ruhában. Egy színben. Egy világban. Otthon lehetsz a testedben, a szívedben, a lüktető érzéseidben. Egy könyvben, egy tekintetben, abban az ízben, ami gyerekkorod óta a szádban van. Otthon az ágyad, a cipőd, ami minden nap befogad, a BKV-járat, amin néha dideregsz, de hazavisz. Az otthon érzését adja a zörgő kulcscsomó a zsebedben, a boros pohár a szekrényben, a félig leégett gyertya, a falon azok a foltok, amiket együtt karcoltatok. Az otthon egy elkapott tekintet, ahogy az ujjadra harapsz, ahogyan megcsókol, mikor hazajön. Otthon vagy a világban, egy bokor alján, a sötétségben, egy másik városban. Otthonos lehetsz idegen nyelvekben, hirtelen jött tervekben, váratlan rémálomban és helyzetekben. Otthont ad a hang, ami köszönt, a postaláda a neveddel, a szőnyeg, amibe a sáros cipődet törlöd minden este. Otthont ad egy hang, egy dallam, a nevetése és a nevetésed.

De az otthon benned van. Szeress benne lenni!

7.3 Otthon lenni egy másik városban

Orbán Jolán

Mindig szerettem volna eljutni Coimbrára, nem tudtam pontosan, hogy miért, de vonzott ez a város. Talán azért, mert itt van az egyik legrégebbi egyetem, talán azért, mert tetszett nekem a név csengése, talán azért, mert 2003-ban, pontosan tíz évvel Pécs után, Derrida díszdoktorit kapott Coimbrán. Amikor a Pécsi Tudományegyetem 650-es jubileumára készültünk, arra gondoltam, hogy felveszem a kapcsolatot a Coimbrai Egyetemmel, és meghívom Fernanda Bernardót az In memoriam Jacques Derrida konferenciára. Nem ismertem Fernandát személy szerint, csak a szöveg szerint, amelyben már első olvasásra meghallottam azt az egyedi hangot, amely közel állt Derridához. A szöveg és a személy Fernanda esetében teljesen egybeesett, eleganciája, méltóságteljesége, kedvessége és távolságtartása mindannyiunkat lenyűgözött. Pillanatok alatt létrehoztuk a Pécs-Coimbra Erasmus-kapcsolatot, második alkalommal Fernanda már a hallgatóit is magával hozta, én is ennek keretében érkeztem a vágyott városba. Tetszett nekem az illata, tetszettek a fényei, az utcái, a házai, a színei, az ízei, de a legeslegjobban az 1290-ben alapított egyetem tetszett. A börtönnel kezdtük a sétát, mivel reggel ezt nyitották ki elsőként. Elképzeltük, ahogy bezárták ide a csínytevő diákokat, a veszélyes eszméket valló tanárokat, kicsi és szűk egyszemélyes cellák voltak ezek, ahová nem sűt be a nap, csak a gondolat világít. Vajon minket is ide zártak volna hajdanán Derridástól, kérdeztük egymásra vidáman. A Joanina könyvtár lenyűgöző volt, a világ egyik legrégebbi könyvtára, mennyi titkot rejthetnek ezek a könyvek, a széljegyzetek, a közelükbe sem lehetett férkőzni, védtek a fénytől, a rovaroktól, a leheletünktől. Csak napvilágnál lehetett itt olvasni a régmúlt időkben, denevérek falják fel a rovarokat, tölgyfából készülnek a polcok, tikkfából az ajtó. Micsoda természetes önvédelem és versenyfutás az idővel! Brazíliából érkeztek a hatalmas faasztalok, Makaóból a kecses virágmintás berakások, a kolonializmus jegyei. Innen indult a díszdoktori menet, mesélte Fernanda, mindenki talárban, hozzá tartozó kiegészítőkkal, főfedővel, kesztyűvel, elvonult a Szent Mihály templom előtt, a Kecsketorony alatt, fel a díszlépcsőn a Királyi Palota dísztermébe, ahol a ceremónia zajlott. Az ősi egyetem rítusainak megfelelően zajlott a díszdoktorrá avatás, Fernanda tartotta a laudációt, a rektor avatta díszdoktorrá Jacques Derridát, aki megtartotta székfoglaló vagy inkább trónfoglaló beszédét, mivel a királyi trón előtt állt. Tetszett Derridának a ceremónia, mondta Fernanda, amint az emeleti ablakmélyedésből néztük a tróntermet. A történet itt még nem ért véget, a Polgármesteri Hivatalban ünnepélyesen aláírták Coimbrának a „menedékvárosokhoz” való csatlakozását, majd egy kétnapos konferencia következett. Az én történetem sem ért véget ezzel, délután meglátogattuk a Szent Klára-templomot, meglepett az oltár mögötti egymásra helyezett „koporsók”, a rózsaszín angyalkáktól hemzsegő mellékoltárok látványa, hát még a rózsafaillatú kegytárgybolt eladójának meleg fogadtatása, amikor kiderült, hogy Magyarországról jöttünk. Lementünk Szent Izabella kriptájába, amikor

megláttam Coimbra védőszentjének sírján a rózsákat, akkor jöttem rá, mire is utalt Fernanda, amikor megemlítette, hogy már az első magyarországi útján feltűnt neki, mennyire tisztelik nálunk is a „rózsacsodát”. Akkor nem egészen értettem, hogy mire gondol, de ott a kripta mélyén világossá vált számomra, hogy a több ezer kilométeres távolság dacára Árpádházi Szent Erzsébet és Szent Izabella, avagy Portugáliai Szent Erzsébet unokatestvérek voltak, és csodáknak csodájára mindkettőjünkkel megtörtént a rózsacsoda. Engem is csodálatba ejtettek, rádöbbenettek arra, hogy mit is jelent: otthon lenni egy másik városban.

7.4 Otthon lenni egy másik városban

Kende-h-Kirchknopf Lili

Már réges-régen tudta, hogy hol és mikor érdemes húst vásárolni, hogy mikor van a zöldséges születésnapja. Tudta, hogy merre érdemes kerülni reggel a csúcsforgalomban, és hogy melyik kutya kihez tartozik. Ismerte a pletykákat a városban, ahol a férjével és gyerekeivel élt, már 20 éve. Ismerte az üzletek és vendéglátóhelyek tulajdonosait, dolgozóit. Bárhova indult, mindig találkozott legalább egy ismerőssel és akárhol volt, mindig eszébe jutott egy-egy régi, vagy kevésbé régi történet. Jól érezte magát. Egy szó, mint száz ismerte a várost, mint a tenyerét. Otthon érezte magát ebben a városban. De amikor csend volt, mindig keresett valamit, valami újat. A csend nem hagyta nyugodni...

De igazán abban a kisvárosban volt otthon, ahol felnőtt. Itt nemcsak, hogy tudta, mikor és hol kell húst vásárolni; a hentes is tudta, hogy kéthetente péntek délután érkezik a csirkemellért. Ismerte a kerülőutakat és tudta, hogy melyik lámpa mennyi ideig zöld. Azt is tudta, hogy melyik kutyát hogy hívják, hogy került a családhoz. Ismerte a pletykákat és általában biztos forrás alapján tudott dönteni annak igazságáról. Tudta, hogy ki hogyan került egy adott vendéglátóhelyre. Bárhova ment, vissza tudott gondolni egy-egy kedves eseményre; de ha épp olyan kedve volt, szomorú történeteket bányászott elő a régi dolgok közül.

Itt érezte magát igazán magabiztosnak. Itt tényleg itthon érezte magát.

Az volt az otthon, ez a kisváros meg az itthon.

Itt szerette a csendet, nem gondolkodott!

7.5 Otthon lenni egy másik városban

Szontagh Pál

Amikor elnyerte az ösztöndíjat, madarat lehetett fogatni vele. Végre valami IGAZI siker – gondolta magában, és úgy érezte, az élete fordulóponthoz érkezett. Az otthoni dolgokat maga mögött hagyni nem esett nehezeére. Amióta – alig 14 évesen – elkerült a szülői háztól, nem igazán érezte otthon magát sehol. Az igazat megvallva, a szülői házban sem nagyon. Kollégiumok, munkásszállások, ócskábbnál ócskább albérletek, először Pécsen aztán Budapesten. Az utolsó albérletet már Katával osztotta meg, de ami ebben jó volt, az mind a lányhoz kötődött, lehetett volna akárhol. A salétromáztatta falak, a bűdös lépcsőház, a zajos gang, a barátságtalan szomszédok egyáltalán nem kötötték ide.

Ehhez képest Dublin valóban más volt. Az agglomerációs kertvárosban kivett szobáját hamar megszerette, napokon belül kialakultak a napi rutinok. Tudta, mikor járnak a reggeli és éjszakai buszok, minden nap pár megállóval az egyetem előtt leszállt, gyalogolt párszáz métert a Liffey partján, átballagott a Ha'Penny-hídon és beszélgetett az egyetemre. Előtte megvette az aznapi elemőzsiát a közeli Tescoban, amit aztán a tanítási szünetekben a St. Stephens's Green pázsitján fogyasztott el. Megismerte a park állandó figuráit, kedvtelve hallgatta az alkalmi koncerteket a pavilonokban. Tanítás után mindig a St. Patrick és a Christchurch mellett sétált el, szerette a kivilágított katedrálisokat, aztán betért a Temple Bár egyik karaoke-bárjába, néha egyedül, néha az évfolyamtársakkal. Az utóbbi esetben néha még énekelt is. Ha időben hazakeveredett, együtt nézték a híradót a házinénivel – nyelgyakorlásnak sem utolsó –, néhanap viszont az utolsó busz indulásáig bentmaradt a belvárosban, barátokkal vagy ismeretlenekkel sorra járta az ismerős sörözőket.

A hétvégéket Malahide-ban vagy még inkább Howthban töltötte. Kibuszozott a zöldbe, nagyokat sétált a sziklaösvényeken, evett egy finom lángost a howthi piac magyar árusainál – ilyen finom lángost odahaza soha nem talált.

Igazán berendezkedtél itt – mondta a Skype beszélgetések során Kata. Te már szinte otthon vagy ott a távolban – mondta félig büszkén, félig vádlón az édesanyja, ha hetente-kéthetente telefonon beszéltek. A féléves kurzus végén Kata is kiment utána, elhatározták, hogy együtt bejárják a Zöld szigetet, mielőtt végleg visszaköltözik Budapestre.

Amikor a lány megérkezett, napokig csak Dublint járták. Elsőre nem a nevezetességeket, a várat, a templomokat vagy a hidakat mutatta meg, hanem a Tescot, a parkot, a sörözőt, a bérelt lakás környékét, az egyetemet. Katának be kellett járni az ő beszerző körútjait, meg kellett tanulni, hol a legolcsóbb a csapolt sör, hol lehet délben kedvezményes diákmenüt kapni, mi az egyetem wifi-kódja. A lány eleinte nem értette, mi ebben a nyaralás, és mikor már Belfastot is elhagyták a nagy körutazáson, rákérdezett, miért volt erre szükség.

Nem kapott rá értelmes választ, csak valami dühös dünnyögést. Péter magának sem vallotta volna be, hogy ezen a héten döbbsent rá: az otthon nem ott van, ahol előre köszön a pék, ahol tudod, hogyan kell bliccelni a buszon, hogy hol billeg a szegélykő vagy ahol soron kívül tudsz jegyet szerezni egy jó koncertre.

Az otthon az, amit meg tudsz osztani valakivel, és amit rajtad kívül legalább egy ember úgy ért, mint te. Mire Katával hazaindult, már igazán otthon volt Dublinban.

7.6 Otthon lenni egy másik városban

Farkis Tímea

Mihályal utazott először Olaszországba, az Utas és Holdvilág című regény főhősével. Akkor még csak 16 éves volt, és nem nagyon értette, hogy a főhős, miért hagyja el az új feleségét, éppen a nászúton. Elhagyni egy nászúton azt a lányt, akit néhány napja kísért az oltárhoz?! Fura! De, gyorsan túltette magát ezen a furcsa élethelyzeten, a felnőttek világa nagyon bonyolult. Túlságosan az! A regény olvasása közben, teljesen megfeledkezett Mihály feleségéről, majdnem átlapozta azokat az oldalakat, amelyek nem Olaszországról szóltak. Szerb Antal főhősével járta végig Itáliát. Tizenhat évesen nem érdekelte Mihály lelkivilága, csak az, hogy vele együtt bejárja Olaszországot, városról városra. Az ő szemein keresztül bolyongta be Velencét először. Mihályal ismerte meg Gubbiót, elmerült annak miszticizmusában.

Aztán amikor évekkel később leszállt Velencében, a Santa Lucia állomáson, olyan volt, mint egy álom. Kijött az állomás épületéből, és majdnem odaszólt Mihálynak.

– Te is ezt láttad? Ezt a nyüzsgő, különleges halmazállapotú várost?

Kanális szag, tengerillat, kávéfőző sziszegő hangja! Minden inger felhagyítva érte. Hamar eligazodott a városban, mindent megnézett, amit a turisták, és minden megnézett, amit csak egy bennszülött ismerhet, és ő. Közben abban a különleges lelkiállapotban révedezett, amelyet tizenhat évesen ellesett Mihálytól.

Amikor jóval később, közel ötven évesen eljutott Rómába, akkor is a mihályi otthonosságot kereste. Nem az útikönyvek szerint sétálta be Rómát. Nem, ő sokkal otthonosabban érezte magát kezében Szerb Antal regényével. És Róma „megtörtént vele” is éppúgy, mint Mihályal! Egyszer csak otthon érezte magát! Mélységes szomorúsággal értette meg Mihály drámáját, akinek a regény végén haza kellett térnie az otthonából.

7.7 Otthon lenni egy másik városban

Hamerli Petra

Az elmúlt években Róma a második otthonommá vált, ahová mindig örömmel térek vissza. Emlékszem, hogy 2014-ben, amikor még csak ismerkedtem a várossal, féltéken szemléltem a hatalmas tömeget, a turisták áradatát, miközben nem tudtam betelni a történelmi és művészeti emlékekkel, amelyek lépten-nyomon elénk tárulnak az olasz fővárosban. Még munkám egyik helyszíne, a kedvenc könyvtáram is műemléképületben, egy egykori palotában található.

Pár hét elteltével beilleszkedtem. Barátokra leltem, akikkel azóta is találkozunk, amikor Rómában vagyok, megtapasztaltam az olasz egyetemi életet, és vicces körülmények között megtanultam azt is, hogy az ora di pranzo Olaszországban nem déli 12 órát jelent. Hamarosan megbarátkoztam a tömegközlekedéssel is, már nem tartom furcsának, ha egy-egy reggelen a 280-as buszra akár 40 percet is várni kell, amikor a levéltárba igyekszem. Megtaláltam, melyik élelmiszerboltok nyújtják a legkedvezőbb kínálatot, törzsvásárlója lettem a könyvesboltnak, és az itthoniak számára olykor misztikusan hangzó codice fiscale is a birtokomba került.

Nemcsak nekem vált második otthonommá Róma, de a város is befogadott. Mindenütt – a boltban, a levéltárban, a könyvtárban, az egyetemen – ismerősként üdvözölnek. Évekkel ezelőtt még kicsit dobogó szívvel szálltam fel a tömött buszokra, de most már tudom, hogy az az egyetlen rövid mondat, hogy „chiamo la polizia”, szükség szerint bármikor bevethető, és minden kellemetlenségtől megvéd a legnagyobb tömegben is. Ezt a „fogást” az olasz nőktől tanultam, és azt is, hogy a piacon bátran lehet alkudni, és sokszor az eredetileg feltüntetett ár feléért hozzá lehet jutni a kívánt áruhoz. Az emberek első látásra a világos hajam és szemem miatt általában németnek gondolnak, amikor pedig megtudják, hogy magyar vagyok, azonnal őszinte mosolyra derül az arcuk. Egyre gyakrabban előfordul az is, hogy valamilyen véletlen folytán kiderül, hogy nem gondolták, hogy külföldi vagyok... vagyis az emberek is befogadtak.

Szeretem Rómát, a hangulatát, a macskaköves utcákat, a Vatikán főterét, a Perù kávézót, és a sirályokat. Várom, hogy utazhassak.

7.8 Otthon lenni egy másik városban

Sass István

Szerette a szülővárosát, megszállottan szerette. Aztán úgy hozta a sors, hogy egy másik városba (a Nagyvárosba) kellett mennie egyetemre. Izgatott volt, bár voltak előítéletei: a Nagyváros koszos volt, büdös, zajos, az emberek meg degeneráltak. Megnősült, elvette az egyetemi szerelmét, és úgy gondolta, majd megszokja a várost, de minél tovább lakott ott, annál jobban utálta. Egyszerűen nem érezte otthon magát, pedig klassz kis lakásuk volt, jó környéken.

Pár évvel a diploma után jött egy kihagyhatatlan állásajánlat, megragadta hát az alkalmat és elköltözött a másik Nagyvárosba. Öreg, barokk város volt, hangulatos utcákkal, parkokkal, terekkel. De valahogy itt sem találta a helyét, no meg a munka is annyira lekötötte, hogy nem volt ideje arra, hogy igazán kiélvezze a város minden előnyét. Sokat gondolt a szülővárosára, haza is járt a szülőkhöz, de a költözés elmaradt.

Aztán jött egy másik szerelem, egy válás, még egy költözés. Harmadik Nagyváros. Nagyon szerelmes volt a párjába, hosszú távra tervezett. A terv az volt, hogy majd ha gyereket vállalnak, akkor visszaköltöznek a szülővárosába, de ez nem jött össze a párja ellenállása miatt – az megrögzött harmadik-nagyvárosi lány volt. Aztán a terv úgy módosult, hogy majd akkor költöznek, amikor a nagyobbik gyerek egyetemre megy, a kisebbik meg középiskolába, akkor ideális lesz a Kisváros. Ez sem jött össze. Aztán azt tervezték, hogy majd ha kirepülnek a gyerekek, majd akkor vesznek egy kis házat ott vidéken, de ez sem sikerült, mert közbejött a második válás.

Sebaj, itt az idő, gondolta ő. Most fog hazaköltözni. De a Kisvárosban nem kapott állást, kénytelen volt a szomszéd kisvárosban lakást bérelni. A válás jól padlóra küldte anyagilag, szűkösek voltak a lehetőségei. De legalább már egészen közel volt a szülővárosához, alig fél órányira.

A szülei meghaltak, egyedül éledégt egy Kisvárosban, amihez semmi sem kötötte. Taszitották az idegen utcák, az idegen emberek. Kedvesek voltak hozzá, de igazán soha nem fogadták be. Ez megmutatkozott, amikor valami nagyobb gond vagy válság jött, olyankor mindig mellőzték vagy meg is feledkeztek róla a „barátai”.

Aztán végre eljött az idő, hogy nyugdíjba ment, addigra össze is rakott annyi pénzt, hogy vehetett egy lakást magának. A szülővárosában. Végre. Révbe ért, hazaért, és ez hatalmas örömmel és elégedettséggel töltötte el. Felújította a lakását, hosszasan tervezte a hazaköltözést, ahogy majd az első reggelen lemegy a kávézóba az újságjával, ahogy kiviszi a kutyát a parkba, meg vasárnap inget vasal és elmegy ebédelni a kedvenc éttermébe.

Aztán szembesült vele, hogy ez soha nem adatik meg már neki. A kavézót hípszterek lakták már, lenézően bántak vele, amikor kért egy „feketét”, akkor kifigurázták. A park sem volt már a régi, a kedvenc étterme meg egy lehúzó, ócska hely lett. Ráadásul nem ismert szinte senkit a városban. Először nem értette a helyzetet, de aztán rájött, hogy mi a baj.

Az ember olyan, mint egy fa. Ha tartósan elvágják a gyökereitől, akkor elsorvad. Hiába ültetik át egy másik tisztásra, ott soha nem fogja igazán jól érezni magát. A pillanatnyi kényelem és elégedettség csak látszat, önáltatás. Nem tartozik oda, csak megtúrt vendég, akit a helybeliek csak udvariasságból kezelnek úgy, mintha közéjük tartozna. De soha nem fogják igazán befogadni. Mindig kívülálló lesz.

Hatalmasat csalódott és rádöbbsent, hogy az egész életét a várakozással töltötte, hogy mikor térhet végre haza. Ott motoszkált benne mindvégig az elégedetlenség és a várakozás, de amikor végre megadatott, hogy hazaköltözhet, akkor már késő volt: a gyökerei elsorvadtak, csak egy kaspóba ültetett öreg cserje volt már, elszigetelve mindenkitől.

Beteg lett kórházba került, nem is látogatta senki. Úgy végrendelkezett, hogy a hamvait szórják szét az egyik parkban. Csak remélte, hogy nem sodorja túl messzire a szél.

7.9 Otthon lenni egy másik városban

Palkovics-Szabó Nóra

Ez azt jelenti nekem, fodrászhoz menni egy másik városban. Valami olyasmit csinálni, mintha helyi lennék. Benyitni, leülni, adott nyelven vagy egy másikon vagy kézzel-lábbal elmondani, mit szeretnék: valami olyasmit csinálni, mintha helyi lennék.

Firenze. A fodrászmester háta fáj, nem tudott lehajolni, ezért álltam végig, és ismeretlen okból kifolyólag nem szárította meg a hajamat.

Róma. Itt időpontot kértem, közel volt a Terminéhez a hely, a többiek bementek a Colosseumba, nekem Manuela levágta a hajam.

Milánó. Volt egy fél napom a városban, a biankó múzeumi belépőmmel nem engedtek be az Utolsó vacsorához, ezért életem legjobb frizuráját csinálta meg egy helyi mester.

Krefeld. Csak arra figyeltem, hogy ne legyen nagyon drága, hiányzott is a szenvedély, mert ekkor már nem egyedül éltem, és nagyon az elején voltunk a máshol élésnek.

Peking. Végig azt játszottuk, hogy a fodrász és a vacsorázó felesége kedvesek, megkínáltak sörrel-cigivel, hogy a végén ne tudjanak visszaadni nagy pénzből.

Fura hobbi. Fodrászhoz menni egy másik városban. Úgy csinálni, mintha helyi lennék. Itthon is.

7.10 Otthon lenni egy másik városban

Hegedűs Attila

Két városról szeretnék mesélni, két idegen városról, amelyik otthon van bennem. Nem, nem írtam félre, a városok valóban bennem vannak.

Kezdjük ott, hogy szeretek aludni, és alvás közben mindig sokat, kiadósan álmodom, és gyakran emlékszem is rájuk. Álmaimban gyakran járok életem korábbi helyszínein, persze átalakulva, egymásba olvadva, de mindig felismerhetően jelennek meg előttem.

A furcsaság pár éve kezdődött: elkezdtem idegen városokról, helyekről álmodni. Ebben még semmi különös sincsen. Csakhogy észrevettem, hogy vannak helyszínek, amelyek vissza-visszatérnek, mindig ugyanúgy, mindig ugyanolyanok, mintha ugyanabba a városba térnék újra s újra vissza. Ismerős utcái, kész térképe van, le tudnám rajzolni, ha lenne kézügyességem. Csakhogy ezeket az utcákat, ezeket a házakat az agyam teremtette- a valóságban nem léteznek, illetve én még nem voltam ott, és eléggé megdöbbenék, ha a valóságban elem bukkannának- nem hiszek az ezoterikus válaszokban.

Két város épült föl bennem. Az egyik Budapestre emlékeztet, forgalmas utcák, de nem teljesen a Belvárosban, kereszteződés, nagy bérházak és aluljáró. Nem is csak aluljáró, hanem aluljáró-rendszer, hosszú folyosók, ahonnan tovább vezetnek utak lefelé, lépcsők, pincészerű helyiségek, sötét és bűnös helyek, mellettük boltok, mozik, ahová nehéz bejutni, utcai büfék, kocsmák. Sok ember, a boltok inkább szűk, egyszemélyes fülkék. Az egésznek a hangulatát a titokzatosság és a titokban elkövethető bűnök adják meg. Hadd ne ecseteljem...

Bezzeg a másik város! Valahol az Adria partján fekszik, hegyoldalon, a tengerre néz a kisváros, apró sikátorok, macskaköves utcácskák, lépcsők vezetnek a partra. Érdekes, hogy amikor a partra leérek, már nem tengerpart, teljesen a Balaton déli partjára emlékeztet- széles strand, földszávok nyúlnak be a vízbe, kis öblök szabdalják, lekopott a fű, mint gyermekkoromban Balatonszéplak strandján.

De fõn a domboldalon csodálatos a kilátás! Muskátlis házikók, és ami fõ, nekem is van egy házam, egy üvegfalú, modern, apró villa, a házon belül lépcsők, ágyamból a tengerpartra látok- mármint az egyikbõl, mert kissé magasabban, a lakásban van másik hálószoba is-, a hátsó kijárattól lépcsõ vezet le a vízhez.

Szívesen lennék saját pszichoanalitikusom, biztosan meggazdagodnék magamból. Az a baj, hogy nincs kedvem magamat elemezgetni, bár nem lenne nagy kunszt megfejteni a magas tengerparti hegyek és a sötét, mély alagutak jelentését. Ehhez nem kell pszichológusi diploma.

De nem is érdekel. Tudomásul veszem, hogy mindkettõ bennem van, rendszeresen járkálok bennük. ismeretlenek, de ismerõsök. Sem büszkeség, sem szégyen nincs bennem miattuk. Értékemet nem az adja meg, mélyen milyen vagyok, hanem az, amivé ébren leszek.

Itt ez a két város. Bennük élek. Illetve ők élnek bennem. Hozzám tartoznak, mint életem eddigi lakott vagy szeretett városai.

Persze azért van különbség. Egy városból, ahol élek, el lehet költözni. meg is történt párszor. De egy városból, amiben nem én élek, hanem amelyik bennem él? Hogyan költöznek el magamból?

An abstract graphic design featuring a large teal circle with a thick black diagonal line crossing it from the top-left to the bottom-right. The background consists of various overlapping shapes in shades of teal, red, and grey. The text 'BÁTORSA' is written in a black, hand-drawn, sans-serif font across the middle of the teal circle. The letters are slightly irregular and spaced out. The overall style is modern and artistic.

BÁTORSA

Bevezető

Olaszország hobbinak indult, de azt hiszem, több lett belőle. Ez az a hely, ami kikapcsol, ellazít, feltölt. Olaszországban láttam meg először a tengert, és nászúton is itt voltam. Első egyedüli külföldi utazásom Toscanába vezetett, egy jó Chianti bortúrával felejtettem búmat. Farkis Timi fekete espressójánál már csak az olasz kultúra volt erősebb, amit belém öntött. Az első kérőm egy idős olasz bácsi volt, egy padon ültem Firenzében, tőlem nem messze sakkozott a barátaival. Olaszul álmodtam már. Az egyetemi évek alatt az olasz intézet cigifüstös kávézójában többet ültem, mint könyvtárban, de nem bántam meg. Takács José óráit szerettem a legjobban a félig lelógó, barna, vaskos függönyös termekben. Életem legmegrázóbb filmje is olasz volt, Pier Paolo Pasolini Salójának egy nagy adag pattogatott kukoricával az ölemben álltam neki. Rossz döntés volt. Kedvenc szerelmesdalom a Serenata Rap Jovanottitól - „sei un fiore che è cresciuto sull’asfalto e sul cemento”. 17 évesen olvastam először a Benetton akkori reklámkampány főkönyveinek, Oliviero Toscaninak a könyvét: Reklám, te mosolygós hullá. Lassan 13 éve dolgozom a marketingkommunikációs szakmában, és éppen most írtam meg doktori disszertációm a technológia kommunikációs kereteiről és kontextusairól. Mostanában semmilyen könyvet nem szeretnék látni, emailt se igazán van kedvem írni. Húsz évvel ezelőtt Szombathelyen a Festival D’Italiano versenyen találkoztunk először a férjemmel – csak erre nem emlékszünk, nem tudtuk, hogy létezik a másik, és csak elsétálhattunk egymás mellett.

Azt hiszem hatott rám Olaszország.

És miért bátorság a témám?

Folyamatosan változik bennünk, hogy mitől félünk, min szeretnénk túllépni, és mi mellett akarunk kiállni.

Martinovic-Benkő Livia

8.1 **Bátorság**

Martinovic-Benkő Livia

A kutyám bátornak hitte magát. Nem számított, hogy milyen kutya jön vele szembe, ő uralt mindent. Aztán egyszer, amikor a Normafán sétáltunk, pár lóval találkoztuk. Bubu úgy tett, mintha nem látna semmit, nem ugatott, nem morgott, és nem nézett a lóra. Balra és jobbra fordult, mintha semmi érdekes nem lenne előtte. És akkor felnevettem, mert felismertem a sztoikus bölcszet az én lábszárközépig érő csupaszív társamban: a probléma az, amit annak látsz, amit észreveszel. Nincs ló, nincs félelem. Bátorság van – ő legalábbis ezt így élte meg.

A bátorság annyiféle lehet, annyi árnyalata, súlya van. Elsőre azt mondanám, bátornak vallom magamat, a szónak abban a hétköznapi értelmében, ami a többségnek a bátor szóról eszébe jut. Tandemugrásban a Balaton felett ugrottam ki helikopterből, már tiniként átestem tetováláson, haspiercingen, lányos anyukák rémálmain. Sokszor utaztam egyedül, sikerült közel-keleti konfliktus-zónában kikötnöm, idegen utazóknak szállást adni a lakásomban. Folytathatnám a sort, de ha anyukám ezeket olvassa, felmegy a vérnyomása, még több év távlatából is.

Az elmúlt években azonban arra jöttem rá, nem vagyok annyira bátor, mint amilyennek hittem magamat. Nem mertem igazán hinni, és ezáltal nem is tudtam teljesen szeretni. A bátorság valakinek nem csak úgy jön, nem adottság, nem természetes, nem alap érzés. Miközben valahol mind bátran indultunk a világnak amikor megszülettünk, nekivágtunk az ismeretlennek, csak ezt a képességet később valahol elveszítettük. Nekem a bizalom néha még egy ló. Túl félelmetes ahhoz, hogy elég bátor legyek hozzá, néha megközelítem, néha elnézek oldalra. Aztán Bubu eszembe jut, és rajta vagyok, hogy gyakoroljam: ott van előttem, és nem tagadom meg.

8.2 **Bátorság**

Orbán Jolán

Daniel, Michael, Emmanuel – én választottam a neveket, vagy ők választottak engem? Az idők mélyéről érkeztek hozzám, nem a történeteik ragadtak meg, nem is a jelentésük, hanem az el-ben való összetartozásuk. Elsőként Dániel érkezett, hozta magával a héber, perzsa, arab neveit, a „bírám az Isten” vagy „Isten ítél” jelentésből fakadó igazságosságra törekvését, a tudományban, az írásban és a bölcsességben való jártasságát, az álmok és a titkos kinyilatkoztatások megfejtésének képességét, a babiloni fogság hetven évének történeteit. Micsoda bátorság kellett ahhoz, hogy szembe nézzen az oroszlánokkal, gondoltam gyermekként, magam elé képzeltem, amint ott áll Dániel egy szál magában az éhes oroszlánok barlangjában, ő nem félt, de én félte(tte)m, mindaddig, amíg meg nem jelent Isten angyala, aki „bezárta az oroszlánok száját”, mindaddig, amíg meg nem értettem, hogy a bátorság hit nélkül nem más, mint vakmerőség vagy virtuskodás. Ezzel lezárult bennem Dániel története, ám amikor Dániel próféta az oroszlánok között freskót megláttam a sopianaei Ókeresztény Mauzóleumban, amint feltűnt az alakja a két oroszlán között, amint a kezében tartotta a mártíromság koszorúit, ismét meghallottam a hívását, ismét láttam, amint megfejtí a titokzatos kéz írását a falon, akkor végleg eldöntöttem, hogy elsőszülött fiamnak ezt a nevet adom – Dániel.

8.3 **Bátorság**

Kendeh-Kirchknopf Lili

Miközben daliás hercegünk beletúrt dús, szőke hajába, végső célja felé lovagolván, egy fárasztónak mondható nap után; elmerengett gondolataiban. Mert egy igazi lovag ilyet is tud ám! Elmerengeni! (Annak ellenére, hogy az elmerengés, mint olyan, a hét lovagi készség – lovaglás, úszás, vívás, nyilazás, vadászat, sakk, verselés – között éppen nem szerepel...) Hősünk még erre is képes volt. Nem hiába ő volt az az egyetlen dalia a sok közül, aki a leggyönyörűbb királykisasszony felé igyekezett éppen. Komoly szándékkal, gyűrűvel az egyik zsebében. A másik zsebre egész álló nap figyelt, hogy nehogy belekerüljön valami, azt a fél királyságnak tartogatta. – Csak tartana már ott, hogy leány keze a kezében, fél királyság a zsebében...

Tehát a szőke hercegünk elmerengett lovaglás közben – ez azt is bizonyítja, hogy mindkét dologhoz nagyon értett; különben, hogy is tudta volna a kettőt egyszerre csinálni?

Gondolatmenetének lényege pedig az volt, hogy végül is elégedett eddigi teljesítményével; mert, összességében halált megvető bátorsággal – a szerénység ugyebár nem szerepel a lovagi erények között... – teljesítette az aznapra tervezett lovagi kötelességeit:

Rengeteg erdő: eltévedés nélkül átlovagolva,
Erdei Rémm: feldarabolva,
Ordas farkas farka: átkergetve a másik erdőbe,
Sárkány: lefejezve,
Ellenséges hadsereg – túlerőben – simán legyőzve,
Útonálló: kirabolva (muszáj volt ebédelni valahol),
Gonosz boszorkány félelmetes átka: kijátszva,
Rettenetes vihar: szárazon átvészelve.

Elismerően elmosolyodott. Aztán rögtön az arcára fagyott a mosolya, mert eszébe jutott egyetlen szerelme, a szépséges-szép királykisasszony. Ekkor bizony elhagyta nagy bátorsága, vitézsége és magabiztossága....

Mi lesz, ha meglátja a leányt és nyomban elájul a gyönyörűségtől? Vagy amitől igazán inába szállt, az a messze földön híres bátorsága: mi lesz, ha élete szerelme tényleg felkel szerelmes csókjától a százéves álomból és boldogan kell élniük, amíg meg nem halnak? Na akkor mi lesz? Onnan hogyan tovább???

8.4 **Bátorság**

Szontagh Pál

Már kisgyerekként is összerezett minden zajra. Talán, mert háborús gyerek volt, 1915-ben született. Esmélése idején vörösterroristák és fehér különítményesek felváltva randalíroztak és lövöldöztek a faluban, a kiszámíthatatlan zaj, a kiabálás és a felnőttek folyamatos rettegése alapélményévé vált. Előbb tanult meg félni, mint beszélni.

Gyerekkorában félt a mennydörgéstől, a kutyaugatástól, az ajtócsapódástól, a hangos szótól, sőt még a jóízű kacagástól is. Csúfolták ezért eleget a testvérei, az iskolatársai, de még a felnőttek is.

Mikor férjhez ment, a lakodalom forgatagában is össze-összeszorult a torka a zajtól, az ide-oda hullámzó emberforgatagtól, a részegen földhöz csapott poharak csörömpölésétől. Míg más alig várja, hogy újszülött gyereke felsírjon, ő féltösen összerezett kisfia első életjelére.

Félt akkor, amikor a férje bevonult katonának, rettegett a légitámadások alatt, éjszakákat zokogott végig az óvóhelyen. Napközben viszont énekelt a gyerekeknek, kimerészkedett a golyózápokban kenyérért, sőt, a faluban felszedett kevéske szlovák szókinccse segítségével még az orosz katonákkal is szót értett. A szomszédok úgy emlékeztek vissza, hogy mindenkiben ő tartotta lelket.

A háború utáni években alig tudott aludni, annyira félt, hogy egy éjjel a fekete autó megáll a házuk előtt, de reggel mosolyogva keltette fel a három gyereket, babákat varrt és mesekönyveket rajzolt nekik. A fiai úgy emlékeztek vissza, hogy felhőtlen és vidám gyerekkoruk volt.

A forradalom idején ismét lehurcolkodtak a pincébe. Diónyinak érezte a gyomrát az ismerős helyek, hangok, szagok között. Hogy ne őrljön bele a félelembe, igyekezett elfoglalni magát. Rongyokból kötéseket készített, a környék majd' minden sebesültjét ő kötözte be. Az ismerősök úgy emlékeztek vissza, hogy ő volt a kerület mentőangyala.

Az első pillanattól kezdve félt az osztályvezetőtől. A mosdatlan szájú főnök nem fogta vissza magát a nőkkollégák között, s ő fizikai rosszullétet érzett, mikor a verejtékező férfi megállt az asztalánál. Szinte önkéntelenül csapott a csípőjére tévedt kézre, majd rettegve várta a következményeket. Nem lettek következmények, csak a főnök lett kissé visszafogottabb – a munkatársai pedig úgy emlékeztek vissza, hogy ő adta vissza az egész kollektíva önbecsülését.

Félt, hogy – épp 56 miatt – nem veszik fel a gyerekeit középiskolába, de minden este együtt tanult velük. Jobbnak kell lennetek a legjobbaknál is – mondogatta nekik összeszorított szájával. A tanárok úgy emlékeztek vissza, hogy nem láttak az övénél szorgalmasabb gyerekeket.

Mire leérettségiztek, egyre inkább aggódott, hogy elveszíti a fiait. Sokat sírt a férje vállán, ha kettesben maradtak, mikor a fiúk egyre többször maradtak ki egy-egy lány oldalán. Ha viszont néha hazaállított valamelyik srác az éppen aktuális nagy Ő-vel, süteménnyel kínálta, mosolyogva hallgatta, majd tapintatosan magukra hagyta őket.

A lányok úgy emlékeztek vissza, hogy elképzelni sem lehetett volna türelmesebb és kedvesebb anyóst.

Amikor a férje megbetegedett, el sem tudta képzelni, mi lesz ezután. Rettegett a haláltól, de még inkább félt az egyedüllétől. Reggelente hosszú percekig erőltette magára azt a mosolyt, ami a férje utolsó emléke lett róla. A férfi az utolsó pillanatig a felesége nyugalmából merített erőt az egyre pokolibb fájdalmak közepette is. Nyugalomban, békében aludt el.

Mikor egyedül maradt, a fiai egyre többször látogatták, majd végül a középsőhöz költözött. Húzta, amíg csak lehetett, félt, hogy terhére lesz a fia családjának. Igyekezett láthatatlanná válni, minél inkább meghúznia magát, de a feladatok itt is megtalálták. A menyé hálás volt, ha segített az ebéd elkészítésében, vagy ha mesélt az unokáknak. A legkisebb unokája egész életében úgy emlékezett vissza, hogy egy mesebeli tündér tartotta az ölében élete első három évében.

Először akkor nem félt, amikor már nem tudott kikelni az ágyból. Valami mennyei béke szállta meg, nem akart már senkinek megfelelni, nem volt már veszíteni valója. Húsvétkor összejött az egész család, körülülték a betegágyat. Nem zavarta már a kiszolgáltatottság, magától értetődően tudta jelezni az igényeit és elfogadni a segítséget. Ebéd után természetes hangon kérte meg az unokáit, hogy masszírozzák meg elzsibbadt lábait. Másnap reggel már nem ébredt fel. A családja úgy emlékezett vissza, hogy ez volt a legszebb, legemlékezetesebb családi ebédjük.

Amikor eltemették, a pap a kintársról, a küzdeni tudásról és a bátorságról beszélt. Ő lett volna a legjobban meglepődve, ha hallja. „Mert nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erőt, a szeretet és a józanság lelkét.”

8.5 **Bátorság**

Farkis Tímea

Beletemetkezett a könyvbe. Nem volt bátorsága feltekinteni, és meglátni azt, ami elől a lapok közé menekült! Ott, a könyvben, a harmincadik oldalon épp egy fiatal lány és fiú keresték a szavakat, hogy megszólítsák egymást! Olyan meghatóan esetlenek voltak, elpirultak, szempillájukat rebegtették! Csuda szórakoztató volt ez a jelenet! Magával ragadta az írás, belebújt a fiú bőrébe, ami kamaszosan kicsit pattanásos volt. Biztos, azért volt olyan rettenetesen zavarban, mert a lány előtt ezt is kicsit restellte. Nem, nem nézett fel a lapok jóleső öleléséből, a szerelmesek közeledése mindennél jobban érdekelt! Mikor fogja már meg a kezét a lánynak? Azzal kéne kezdeni! Ne legyen már ilyen suta ez a fiú! Bár, lehet, hogy ő sem lenne olyan rettenetesen bátor ebben a helyzetben! Olyan szép, friss ez a lány, szőke haja, mint egy korona... Úristen, én sem merném megszólítani!-gondolta szégyenlősen. Még jó, hogy ilyen csak a regényekben van. Már majdnem felnézett a könyvből, már majdnem elfelejtette saját gyávaságát, a menekülést a lapok és elméje kanyargós ösvényeibe, már majdnem elszakadt a fantázia világából.

– Nem, nem és nem! Maradok itt a fiúval és a lánnyal, nem hagyom el őket, olyan kedvesek! Olyan jó velük, annyira elragadóan szerelmesek! Itt biztonságban vagyok!

Irigységet nem érzett, inkább megnyugvást talált ebben a végtelenül megható jelenetben. Beléjük kapaszkodott, erőt merített belőlük, az esetlenségükből, a tétovásükből. Elhatározta, hogy nem olvassa végig ezt a szép szerelmes történetet, itt hagyja nyitva a könyvet, a harmincadik oldalon, és amikor elbátortalanodik, akkor újra elolvassa ezt a részt, a két szereplőtől nyer erőt, ahhoz, hogy felnézzen és meglássa azt, amit nem akart, amitől szertefoszlott minden bátorsága. A tükröt, és benne az arcát, az idő múlását.

8.6 **Bátorság**

Hamerli Petra

A lány régóta gondolkozott azon, hogy a professzor asszony vajon igent mondana-e, ha felkérné, hogy legyen ő is a témavezetője. A doktori képzés kezdete óta leveleztek egymással, és amikor találkoztak, mindig váltottak is pár szót. Mivel érezte a kölcsönös szimpátiát, a lány összeszedte a bátorságát, és írt a tanárnőnek, aki meghívta magához. Sokat beszélgettek, először szakmai dolgokról, majd az idő előrehaladtával bizalmas témák is szóba kerültek köztük.

Miután a lány végzett a tanulmányaival, még gyakrabban találkoztak, mint előtte, és sokszor keresték egymást telefonon is. Közeleli kapcsolatban voltak. A tanárnő, aki egyébként ország- és világszerte ismert volt, mindig komolyan vette a közel hatvan évvel fiatalabb lányt, és valódi mentort jelentett neki. Mesélt arról is, hogy a lányéhoz hasonlóan az ő pályafutása sem volt mentes akadályoktól, de bátorsággal mindig túljutott ezeken. Beszélgettek erről egy nyár végi délutánon is, amikor a tanárnő még a korábnál is bizalmasabb dolgokról mesélt a fiatal nőnek.

Ezért volt különös, hogy amikor a lány legközelebb kereste a tanárát, nem érte el őt. Napok, hetek teltek el válasz nélkül, ezért a fiatal nő rosszat sejtett, és haragudott is. Nem érthette, mi történhetett. Felöltött benne a gondolat – és a családjá, a barátai biztatták is –, hogy ha legközelebb Budapesten jár, becsönget a tanárnőjéhez, hogy feleletet kapjon a kérdésére. Hosszasan elmélkedett ezen a lehetőségen, mert jobban tisztelte a tanárát annál, hogy bejelentkezés nélkül „rátörjön”, de ugyanakkor szeretett volna tisztán látni...

A tanárnő a vasútállomás mellett lakott, ahonnan a lánynak egy bő óra múlva indulnia kellett. Elhatározta, hogy ezalatt az idő alatt megejtí a látogatást. Ahogy közeledett, előjött belőle a félelem érzése, félt, hogy a váratlan vendégség tiszteletlenség volna. Csak állt egyhelyben, nem mert elindulni. Közben az idő rohant, és neki fel kellett szállnia a vonatra. A hosszú, nemzetközi szerelvény lassan gördült kifelé a Nyugatiból. „Majd legközelebb nagyobb bátorságom lesz” – gondolta.

„Legközelebb” azonban nem adódott, és később, amikor visszagondolt erre, a fiatal nő ráébredt, hogy azon a nyár végi délutánon a tanárnő már tudhatta, hogy akkor látják egymást utoljára. De neki sem volt bátorsága szólni. Nem találkoztak soha többé.

8.7 Bátorság

Sass István

– Bátorság, nem fog fájni, ez csak egy szűnyogcsípés – mosolygott rá a megnyerő modorú doktor, és beadta neki a szérumot. Azt mondták, a baba érdekében. Azt mondták, ez új dolog, ez kell neki, ártalmatlan. Nem egészen értette az egészszet, de mindenki mosolygott, és különben is, ki akarna ártani egy terhes kismamának és magzatának? Nyugodtan nyújtotta oda nekik a karját.

PROJECT SUNSHINE

A brit Channel 4 csatorna fedte fel a történetet 1995 júliusában, az ACHRE (US Advisory Committee on Human Radiation Experiments, az Egyesült Államok radioaktív anyagokkal végzett emberi kísérleteket vizsgáló bizottsága) vizsgálata alapján, miszerint:

- 1960-ban 91 terhes kismamát injekciótak be sugárzó jó d izotóppal, majd további 37 anyának az engedélyezett abortuszra szánt magzatát kezelték hasonló módon a beavatkozás előtt, hogy a radioaktív sugárzás magzatokra kifejtett hatását vizsgálják.
- Egy másik kísérletsorozatban 1957 és 1970 között körülbelül 6000 gyermek holttestét lopták el a hatóságok, hogy azokat az Egyesült Államokba szállítva kísérletekben használják fel, a szülők vagy legközelebbi hozzátartozók tudta nélkül. Például kihelyezték azokat kísérleti atomrobbantások közelébe.
- A kísérleteket vezető egyik professzor, Gavin Arneil szerint: „azokban az időkben ez etikusnak számított”, illetve „jobb volt a szülőknek áldott tudatlanságban maradni az ügyet illetően”.

Kiragadott példák a teljesség igénye nélkül.

Bátorság, meg sunshine, mi?

Nem is tudom, mihez kell igazán bátorság. Néha úgy tűnik, leginkább ahhoz, hogy a felvilágosult, demokratikus, humánus, az emberek érdekeit néző nyugati civilizáció boldog polgárai legyünk.

Forrás:

PROJECT SUNSHINE AND THE SLIPPERY SLOPE

Sue Rabbitt Roff

Cookson Senior Research Fellow

Centre for Medical Education

Dundee University Medical School

www.sehd.scot.nhs.uk

8.8 **Bátorság**

Palkovics-Szabó Nóra

- És mit gondolsz bátorságról?
- (nevetés)
- Miért nevet?
- Ne haragudjon, de nem bírok szóhoz jutni, annyira rám jött ez a nevetés.
- A bátorságon nevet?
- Igen. Így jön ki rajtam. Tényleg elnézést érte.
- Elmagyarázná a nézőknek, miért neveti ki a bátorságot?
- Ó, igen, bocsánat. Persze. Talán azért, mert nem létezik.
- Erre a válaszra nem számítottam. Bevallom, nem igazán értem, mit mond.
- Nincs bátorság. Magyarázatra szorul persze.
- A témában megszólalók egészen megrázó élményekről számoltak be, és ezeket kétségbe vonni itt ezen a helyen kissé ízléstelen.
- Értem. Nem vonom kétségbe a történeteket az emberi helytállásról.
- Hanem?
- Engedje meg, hogy kifejtsem.
- Tessék, bár lassan lejár az időnk, és Ön után következik egy életmentő tízéves kislány. Bizonyára jobban ismeri a bátorságot. Ha nem sértem meg.
- Nem sért meg. Senki nem tud megsérteni. Hogy is tudna, hiszen nem is lát.
- Kinyitom a szemem reggel, és újra kezdem a poklot. Belekapaszkodom az ablakpárkányba, hogy fel tudjak állni. Ha nem, hason csúszok ki. Erősen fogom a fogkefét, a másik kezemmel a mosdóra támaszkodom, a hányást visszatartom. Az ajtófélfának dőlve mélyeket lélegzek. Visszaszámolok. Aztán kiegyenesedve elindulok.
- Nincs bátorság. Mert a bátorság nem látszik. A bátorság nincs.
- De látszik. Látom a szemében.
- Hogy mondta?
- Hogy igazán köszönöm, hogy eljött.

8.9 Bátorság

Hegedűs Attila

Nárcisztikus ember vagyok, csak önmagamból tudok kiindulni. És most meg vagyok löve a címmel, gőzöm sincs, én magam bátor vagyok-e? Nincs is gondolatom róla, csak gondolatfoszlányaim.

-

Rá kell jönnöm, nincs saját sztorim a bátorsággal kapcsolatban. Bátor voltam, amikor munkahelyet váltottam, ugrottam az ismertlenbe? Miért, mit veszíthettem? Főleg jól megszokott born-outomat. Életmentés, nem bátorság. Vagy bátor vagyok, hogy négy gyermeket nevelek? Miért, különben mi lenne? Kockáztatok valami nagyobb értéket ezzel? Esetleg utazgathatnék, lenne rá pénzem. De a srácok nélkül? Á, hagyjuk...

-

Éles helyzet kellene ehhez. Mint amikor kimondtam: bocs, de amit most teszel, teszünk, az becstelenség. No akkor bátor voltam- de nem kockáztattam semmit, maximum egy pillanatig furcsán nézett rám az illető. De legalább tudta, hogy játszmáiban rám nem számíthat. (Lehet, hogy nem is voltam bátor, csak lusta azt hazudni, hogy minden rendben van?)

-

Na most, most talán... eléggé éles helyzetben vagyok. Életeket menthetek meg bátorságommal. Azzal, hogy nagy bátran itthon ülök. No, ezt a mondatot azért gondoljuk át újra...

-

Egyszer egy harcedzett katona észrevette, hogy csata előtt a mellette álló újonc remeg. Ráírvallt: Nem szégyelled magad? –Uram, ha te azt éreznéd, amit most én, akkor már rég elmenekültél volna...

-

Aki bátor, az átéli szabadságát- nem erősebb a féelme az akaratánál. Nem hiszi, hogy vezérei vannak, akiknek hatalmuk lenne fölöttük, csak hogy embertársai, akiknek speciál az a feladatuk, hogy döntéseket hozzanak. Nem kell őket isteníteni, nem kell tőlük félni, nem kell őket utálni. (Vacak meló főnöknek lenni, és én tisztelem azokat, akik ennek ellenére vállalják.)

-

Elég szabad vagy arra, hogy ne menj át a piroson?- kérdezte egyik barátomat fiatalkorában lelki mentora.

-

Félek? Most nem. De mi lesz, ha éles helyzetben ki fog derülni rólam, amit még én sem tudok magamról: hogy erőm, humorérzésem és öniróniám, bátorságom csak álcajaj, mit fognak akkor gondolni rólam az emberek, ha kiderül, valójában gyáva vagyok?

-

Azért a Harry Potter-univerzum legnagyobb figurája mégiscsak Perselus Piton-

évtizedekig elviselni, hogy mindenki utálja; jó hírét feláldozni egy srácért, akit megvet és aki megveti.

-

Soha nem értettem, amikor valakit hite megtagadására akartak kényszeríteni. Erre egy válasz van: te hülye, én szeretek élni, nem akarok szenvedni, úgyhogy, ha akarsz, kimondom neked azt a hangsort, hogy „nincs Isten”, de attól még van!

-

Dolgozatírás. A fogalmazás címe: Mi a bátorság? Az egyik megírt dolgozat így hangzott: Ez.

8.10 A keringő

A bátorság

Sediánszky Nóra

Az idős hölgy már egy órája ült a telefon mellett, szíve valamivel hevesebben vert a szokottnál, bár rezzenéstelen arca ebből nem sokat árult el. Haja, öltözéke makulátlan volt, mint mindig; egy elegáns, finoman őszülő, megnyerő arcvonású hetvenkét éves hölgy. Diszkrét szabású, halványlila blúzt viselt, erre a tónusra az utóbbi időben kapott rá, különösen illőnek érezte az életkorához; hozzá combközépig érő puha szövetszoknyát, a kosztümkabát hanyagul karosszéke hátára vetve, nyakán gyöngysor, amit szinte mindennap viselt. Fontosnak érezte az eleganciát és az összeszedettséget, még akkor is, ha több mint nyolc éve nem dolgozott már, csak néha fogadott tanítványokat, és eljárni is egyre ritkábban járt el otthonról. Sokáig tanított egy jó nevű budai gimnáziumban franciát és magyart - férje, egy nemzetközi híró professzor az ELTE kiválóságai közé tartozott, kora egyik leghíresebb latinistája volt. A Csalogány utca sarkán lévő három szobás lakás olyan volt, mint egy hatalmas könyvtár, a padlótól a mennyezetig érő könyvespolcokkal, rajtuk rengeteg lexikon, tudományos gyűjtemény, a világirodalom és világtörténelem szinte összes fontosabb műve, és persze szótárak, lexikonok, albumok, a felvilágosult polgári létforma jellegzetes kellékei, ahogy a szalonban álló zongora, vagy a tálalószekrény feletti csiszolt tükör. A hölgy már csaknem ötven éve élt ebben a lakásban, de nem csak ezért fordított most kevés figyelmet értékes bútoraira, a talán nemcsak az ő számára értékes festményekre, a hatalmas, Velencét idéző csillárra, és a régi Európa térképre a falon. Már egy órája fel kellett volna tárcsáznia egy bizonyos számot, amit nem mert megtenni, bár a félelem nem igazán volt jellemző rá. Nem félt, amikor nyolc éves kislányként, 1956-ban egy ideig a nagymama pasaréti lakásának alagsorában laktak, mert a ház, melynek felső részében egy külföldi diplomata lakott, bizonyos védelmet nyújtott a zaklatott napokban. Akkor sem félt, amikor húsz évesen, hátizsákos, kevés pénzű és nagyon szerelmes egyetemista lányként, akkori barátja (az első „igazi”), rávette, hogy vízum és bármiféle engedély nélkül egy éjszaka másszanak át a francia-német határon. És nem félt akkor sem, amikor egy ízben férjével több órát kellett tölteniük egy sötét liftaknában késő este, mert az egyetemen áramszünet volt, férje pedig erősen hajlamos volt a klausztrófóbiára. Most azonban, akármilyen fegyelmezett embernek is tudta magát, s az önfegyelmet, az élet nem könnyű pillanataival történő szembenézést az élet természetes velejárójának tekintette, mégsem bírta felvenni a telefonkagylót, melyet már szinte fakóra simított kezek számtalan érintése. Olyan régen élt már egyedül – férje épp tizenegy éve ment el, fia külföldön élt, lánya élte a maga felnőtt életét, családdal, hivatással, bár heti rendszerességgel látogatta őt korrekt, kötelességtudó szeretettel – azt hitte, mindent megszokott, elviselt már, mindennel meg tud birkózni. Most mégis csodálkozva vette észre, hogy a keze reszket, amikor megpróbálta mégis csak fölvenni a kagylót.

Hirtelen hallotta meg a zenét. Először nem is pontosan értette, mi ez, és honnan szól, csak a dallamot ismerte fel. Egy pillanatra elmosolyodott, mert mindig nagyon szerette ezt a melódiát, egész fiatal kora óta; az édesapjával gyakran táncoltak rá, amikor a hagyományos bécsi újévi koncertet adta a tévé, kivételes pillanatok voltak mindig, a Nyugat vágya és ígérete a hatvanas évek még eléggé körülzárt világában – így tanult meg keringőzni. Először azt hitte, valaki zenét hallgat vagy filmet néz a szomszédban, kicsit hangosabban, mint illenék, olyan meglepő, intenzív erővel tört be hozzá a zene, falakon, csukott ablakon át. A Kék Duna hullámai nem akartak csitulni, hömpölyögtek, szélesen, ellenállhatatlanul, magával ragadóan, épp úgy, mint áradás idején a kinti folyó. Az idős hölgy akaratlanul is átadta magát a zenének, felsőteste finoman ringatózott a jól ismert dallamra, egy pillanatra még a szemét is lehunyta. A hangerő egyre fokozódott, a keringő már a finálé felé tartott, ahol minden egyre sodróbbá, lendületesebbé válik. Bárki bármit mond Straussról, hogy könnyűzenész volt, valcerkirály, a muzsikája súlytalan slágerzene – nem, az elvitathatatlan, hogy a Kék Duna remekmű. Míg hallgatta az egyre erőteljesebben követelőző dallamot, rájött, hogy az utcáról jön. Talán valaki egy lent araszoló autóban hallgatja ezt a zenét, gondolta csodálkozva – a lakása alatt elhaladó autókban nem Strauss-keringőket szoktak bömböltetni. Felállt, kinyitotta az arasznyi erkélyre nyíló ajtót, és óvatosan kilépett a cserepes növényekkel szinte teljesen elbarikádózott kövezetre. Kihajolt, példáját többen is követték: a Csalogány utca házai tele voltak kíváncsi, mosolygó vagy meglepett arcokkal, idősekkel, fiatalokkal, melyek mind egy sötétkék autó felé fordultak, ahonnan kitartóan áradt a Strauss-zene jókedvű, legyőzhetetlen lüktetéssel. Az idős hölgy felfedezte baloldali szomszédait, egy fiatal párt; egymást átölelve, belefeledkezve hallgatták a keringőt, nagyon fiatalnak és nagyon szerelmesnek látszottak. Szemben vele kócos öregúr bámészkodott viharvert pizzsamában, mintha csak most kelt volna ki az ágyból, de feltehetően ez volt rendes nappali öltözeke. A jobb oldali házban sovány, vörös hajú nő adta át magát néhány pillanatra a zenének, akit láthatóan takarítás közben kapott el a Kék Duna fékezhetetlen hömpölygése. Egyre több ablak nyílt ki, egyre több fej, egyre több emberalak tűnt fel a nyílásokban, spontánul gyülekező hallgatósága lett az örömkoncertnek, ami csak nem akart véget érni. A sötétkék autó még mindig ott állt az út szélén, talán várt valakit, tulajdonosa felnézett, szinte egyenesen az idős hölgy irányába, ő legalábbis úgy érezte, épp őt vette célba, és könnyedén, mosolyogva intett felé; de valószínűleg csak alkalmi közönséget akarta üdvözölni, akik most vele együtt osztoztak a keringő élvezetében. A hölgy újra lehunyta a szemét, hirtelen egész könnyűnek, mámorosnak érezte magát, mintha fiatal lány lenne megint, s míg a márciusi nap melengette csukott szempilláját, azt érezte, mindennek dacára milyen szép mégis ez az élet.

A koncertnek ugyanolyan hirtelen lett vége, ahogy elkezdődött. A szemközti házból kilépett egy idősebb nő és beszállt a sötétkék autóba, ami a következő szabad jelzésnél eltűnt az alsó rakpart irányában, az egyre halkuló zene foszlányaival együtt. A fejek, deréig láttatni engedett testek lassan visszahúzódtak az ablakokból, mindenki visszatért korábbi tevékenységéhez, vagy csak egy hosszú nap mozdulatlanságához, mint feltehetően a szemben lakó öregúr is. Az idős hölgy még várt egy darabig,

az erkélyrácsra könyökölve, mintha még őrizni akarná kicsit a zenét, a pillanat kivételességét, ezt az egész váratlanul kapott ajándékot. Azután bement ő is, vissza a nappali borongósságába, csak az ajtót hagyta nyitva kicsit, hadd jöjjön be a friss, tavaszi levegő. Úgy érezte, most már van elég bátorsága. Visszament a telefonhoz, határozott mozdulattal nyúlt a kagylóhoz, hogy megkérdezze, mit mondanak a leletek.

Tavasz

Bevezető

Legyen *Frühweiss* a (fedő)nevem ebben a történetben, amely összekapcsol Veletek koronavírus idején. Volt idő, amikor Hófehéreknek neveztek, mivel olyan fekete volt a hajam, mint az ében, olyan piros a szám, mint a vér, és olyan fehér a bőröm, mint a hó! A Hargita méregzöldjéből érkeztem Pécsre férjhez, majd a svájci hegyek fehérje és tavainak mélykékje felé indultunk tovább, a Zürichi Egyetemen tanultam meg németül, ott találkoztam Derrida nevével, innen mentünk Párizsba, majd Bostonba, onnan pedig vissza Pécsre. Ez a város nekem a legelső magyar egyetem városa, Janus Pannonius városa, a Férjem és a Fiaim szülővárosa, harminc éve pedig az én városom. A *Frühweiss* az otthonom, itt virágoznak elsőként a dunántúli mandulafácskák, a szilvafák, a kajsziak, a barackfák, ezért is kapta a nevet – *korafehér*.

Ez a tavasz a koronavírus hírért hozta, eszünkbe juttatta a nagy világjárványokat, a pestist, a kolerát, a spanyolnáthát, a tífuszt, amelyeket mindeddig csak családi történetekből, történelemkönyvekből vagy irodalmi szövegekből ismertük, az Ebola és SARS már időben közelebb került hozzánk, de távol maradt térben, a korona vírus viszont ideért, beleszólt az életünkbe, átrendezte a napjainkat, belakta az otthonunkat, belopta magát a gondolatainkba, a szívünkbe, a történeteinkbe. Másként olvastuk már a Dekameront, a Vörös Halál álcát, a Pestist, a Szerelem kolera idejét, másként kezdtük élni az életünket, másként kezdtünk odafigyelni egymásra, más értelmet kaptak a szavak, gesztusok, tekintetek. A Széchenyi téren álló Szentháromságoszor is más jelentést kapott, már nem csak egy régmúlt hálaadás jelképe, hanem üzenet a múltból a jövőnek.

Nem tudhatjuk, hogy mit hoz a holnap, de azt igen, hogy ma felelősek vagyunk egymásért, és most rajtunk is múlik, hogy lesz-e és milyen lesz a jövő. A tavasz az újjászületés és az újkezdés ígéretét hozza, Pécs a tavasz városa, ekkor a legszebb, legszínesebb, legillatosabb, legotthonosabb. Hiszek az újjászületésben, hiszek a közösség megtartó erejében, hiszek a tavaszban. Azért választottam témaként ezt az évszakot, hogy mindezt elmondhassam Nektek, és nap mint nap erőt meríthessek a Dekameron2020-csapat összefogásából.

Köszönöm Nektek:

Frühweiss (OJ)

9.1 A tavasz

Orbán Jolán

„Melyik [évszak] kedves a szíveteknek? Melyikre esik választásotok?” – kérdezte a „választékos beszédű” nemesúr „Takaszue lányától” és társnőjétől, miközben kihallgatásra várakozott a hercegnőnél. A történetet „Takaszue lánya” meséli nekünk Szarashina naplójának (1037-1038) tanúsága szerint:

„Társnőm az őszt részesítette előnyben, magam pedig, mivel nem akartam őt utánozni, így szóltam:

*Halványzöld éj és virágok –
minden egybeolvad a lány ködben.
Hold ragyogja be a tavaszi éjjelt.*

Ezt válaszoltam. Ő pedig, miután újra meg újra halkán elismételte magának a versemet, így szólt: 'Egyszóval, lemondasz az ősztől? Mától kezdve az ilyen tavaszi éjszaka a te egyéniségedet juttatja majd eszembe, míg csak élek.'

A hölgy, akinek az ősz volt a kedvence, most megszólalt: „Mások, lám, a tavasznak adják szívüket, és én magamra maradva bámulom az őszi holdat.”

Marco Polo is megirigyelhette volna ezt a történetet, akinek nyomában a Divisiment du monde (1298) alapján jártuk be először az utat Velencétől Kináig és a Felkelő Nap Országáig. Mégsem Marco Milione hozta el nekünk Szarashina üzenetét, hanem Eötvös Péter, akit olyan mélyen megérintett az évszázadokon átszűrődő női hang, hogy kétszer is megszólaltatta. As I Crossed the Bridge of Dreams – Amint átmentem az álmok hídján (1999) hangjátékban az ébrenlét és álom határán, a hajnali derengésben sejlenek fel a hangfoszlányok, öltének alakot, találak ránk és egymásra bennünk, majd hullanak vissza az álom időtlenségébe. A Lady Sarashina (2007) tündérmese-opera hangfantáziáival, szerep-váltakoztatásaival, tükör-színpad-képeivel mintegy „varázsütésre” elbűvöli a gyermekeket és lenyűgözi a felnőtteket (Eötvös-Amaral, 2015), miközben egy teljes holdciklus alatt „mikrofóniáival”, virág-szirom-kvintoláival, triola-árnyék-játékaival, a japán templomok harangjainak csengésével, a kitarzott cisz Kékszakkállú-éj-hangjaival, az F és Fisz tengelye körül forgó-tükör-dallal megidézi az örök-tavasz-szerelmet, mely azóta is minden cseresznyevirágzással érkezik, halkán, diszkrétén, amíg csak élünk – Il milione et un(ico).

9.2. Tavasz

Kendei-Kirchknopf Lili

Az eszem megáll... Ez kötelező, vagy mi? Az öreg Csörmester ellenőrzi, hogy mindenki párba állt-e március 31-ig? Tényleg ennyire komolyan veszünk egy, az emberek körében ismert tavaszi nótát? Manapság egy teljesen normális – najó, egy kicsit átlagon felüli- dolmányos varjút már kinéznak a társaságból, ha nem egy csinos, okos, rendes tollú varjúlánnyal megyek a földekre döghúsnézőbe... Nem szállhatok rá egy faágra anélkül, hogy ne zavarnék meg egy kis cinegepárt valamiben... És bárhova néz a madár, mindenhol ez van. Ha lereppenek a tóhoz rákért vagy halért, akkor meg a csendesen hullámzó aranyhídon vannak egymás nyakára tekeredve kacsáék, na a hattyúkról meg ne is beszéljünk. Ha az erdőbe megyek, a pintyek meg vannak őrülve egymástól és folyton ordítanak. Sehol nincs egy nyugodt percem mostanában.

Mondjuk addig jó, amíg nem a csip-csip csókát vesszük ilyen komolyan, inkább lennének vak a hülye szerelemtől...

9.3 Tavasz *Szontagh Pál*

Mindig szerette a tavaszt, de csak az utóbbi időkben érezte, hogy ez az évszak egészen más, mint a többi. Kamaszkorában minden hónap egyforma volt: kedvét, életét nem az évszakok, hanem a pillanatnyi hangulat, érzelmi életének hullámvasútja határozta meg.

Felnőve viszont évről évre egyre jobban érezte az új évszak beköszöntét. A tavasz számára nem egyszerű naptári adat, csillagászati jelenség vagy időszámítási kérdés volt csupán: egész bensőjében érezte a természet megújulását, a virágok bimbózását, a fák rügyfakadását.

Racionális, elfoglalt emberként próbálta függetleníteni magát ettől az érzéstől. Ez a néhány hónap sem más, mint a többi – magyarázta magának és a környezetének, de csalhatatlanul érezte, hogy ez önbecsapás.

Negyvenévesen már nem hadakozott a megváltoztathatatlan ellen, tudomásul vette, hogy ilyenkor másként ver a szív, mást lát a szem, máson jár az ész. Nehezebben koncentrált, szétszórt, gondolatai mindegyre ugyanazon járnak. A tavasz jelei elfedhetők, ideig-óráig elfelejthetők, szégyenlősen letagadhatók, de hosszú távon nem lehet róluk nem tudomást venni.

Az aranyeső-allergia nem kegyelmez.

9.4 Tavaszi

Farkis Tímea

Nagy kihívása az életnek Itáliában divattervezőnek lenni. Ált Botticelli Tavasz című képe előtt, és nem tudta levenni szemét a ruhákról, áttetsző leplekről. Vénusz kecses alakja, madonnai mosolya lenyűgözte, de a ruhája nem. Menyasszonyi, fenséges, ám a ruha esését tanulmányozva nem talált benne semmi lenyűgözőt. Emlékei között kutatott, melyik vizsgán is kérdezték tőle Botticelli művészetét? Persze! Beugrott: művészettörténet, művészetelmélet, divattörténet kurzusai sejlettek fel nagyon messziről! De a tételekre már nem emlékezett pontosan, olyan régen volt! Akkor még csak könyvekben, könyvtárak eldugott rejtekeiben lapozgatva ismerte meg a Tavasz szereplőit. Megtanulta szépen, ki, kicsoda a képen, hányféle értelmezése van, melyik művészettörténetés éppen melyik másik művészettörténetés elméletét szedi szét. Akkor sem az elméletek csatája érdekelte a reneszánsz korából, hanem a ruhák! Otthon, fejből lerajzolta, kiszínezte, más színekkel is. Kísérletezgetett! Elképzelte, hogy ezek a ruhaköltemények, most hogyan állnának a csontsovány modelleken. Elfintorodott! Nem kell Vénusz ruhájába öltöztetni Caterinát, a legkeresettebb modellt, nem tudná viselni, alkatilag alkalmatlan rá. Még akkor is, ha Botticelli képén Vénusz ruhájának esésével nem volt megelégedve. Annyira szerette volna megtapintani az anyagát, akkor talán megvilágosodna a ruha esésének problematikájával kapcsolatosan. De csak néhány lépésről fogadhatta magába az élményt, és hát a többi turista háta is kicsit zavarta. A másik női alak ruhája viszont éjszakákon keresztül nem hagyta nyugodni. Álmatlanul forgolódott, vágyott arra, hogy legalább az Uffiziben lássa, ne csak a könyvek fényes lapjain. És most itt áll! És ugyan nem tudja végig húzni a kezét a ruhán, lesimítani Flóra lebegő ruháját, de a tudta, hogy karrierje csúcsára ért, ő a sokadik divattervező Itáliából. Megértette Botticelli üzenetét: a tavaszi szél meglebegteti Flóra ruháját, a finom csipkére hímzett virágokat, szinte érezte az illatukat! Nem akarta már megérinteni a ruhát, mert már tudta, érezte, sajátja lett a tökéletes esésű költemény! Hazatért a rajzaihoz, és soha többé nem tervezett ruhát.

9.5 Tavaszi

Hamerli Petra

Mindig várta a tavaszt. A télben is megtalálta a szépséget, de a tavasz más volt, ilyenkor érezte, hogy újjáéled a természet, és ő maga is napról napra élénkebb lett. Szerette nézni, ahogy a hófödte fák kiszökdülnek, majd virágba borulnak, és szeretett madárcsicsergésre ébredni reggelente. Ilyenkor ő is frissen ébredt, kipattant az ágyból, és elindult a napi teendői után. Ahogy újjászületett a természet, úgy az idő is egyre kellemesebb lett, a zimankós hideg átadta a helyét annak a fajta kellemes melegnek, ami szinte csalogatott mindenkit a szabadba.

Éltre kelt a város is, az emberek vidáman sétáltak, bicikliztek, és délutánra a kávézó teraszai is megteltek vidáman beszélgető társaságokkal. Szerette ezeket a tavaszi együttléteket. Még nem volt az a kellemetlen hőség, mint ami az utóbbi évek nyarait jellemezte, de már elég meleg volt ahhoz, hogy a barátaival akár órákat eltölthessenek a kertben beszélgetve. Kirándulni és várost nézni is ezekben a hónapokban szeretett a legjobban.

A tavasz a szerelmesek ideje is, ilyenkor nem múlt el nap meghitten andalgó szerelmespárok nélkül. Neki a szerelemben kevesebb szerencséje volt, de tavasszal mindig bízott abban, hogy ezúttal neki is sikerülni fog. Várta a tavaszt.

9.6 Tavaszi

Sass István

Mostanság a tavasz a kedvenc évszacom. Természetesen a nyár mellett, mert a nyár a másik, de most átvette a tavasz az első helyet. Nem mintha nem szeretném az összes évszakot, ugyanúgy szerelmes vagyok a télbe és az őszbe is, csak mindig változik a sorrend, az éppen aktuális lelkiállapotom szerint.

Kicsit régebben az ősz volt a kedvenc. Imádtam a fullasztó nyár után kissé megfáradt napsütést, a kiégett fű érdekes sárga-okker színét, a megszelídült forróság előbb langymelegbe, majd csípős hűvösbe hajló, aranyszínű fényeit, a fák színekavalkádját. De aztán megéreztem az őszben az elmúlást is, az elszivárgó életerőt, a hanyatlást, a nyár lobogó tűzének elhamvadását. Ez elszomorított, mert ahogy én is öregedtem, nem akartam sokat gondolni az elmúlásra, görcsösen kapaszkodtam még a tévhitbe, hogy „van még sok időnk”. Az utolsó lökést Anyám adta. Amikor kimondták, hogy halálos beteg, csak annyit kért: megadassék neki, ne ősszel vagy télen haljon meg. Ez szíven ütött, elgondolkoztatott és akkor döntöttem úgy, hogy végül is a tavasz a kedvencem.

A tavasz az újjáéledés ígéretét hordozza, az ébredő természet lüktető erejét, a felengedő föld illatát. Amikor eljön a tél vége, és először üti meg az orromat a fagyból felengedő föld szaga, amikor megérezem az első langyos szellőt, akkor mindig új remény tölt el: van remény, van még élet, még egy kicsit zsi bonghatunk.

Sok emlékem van életem tavaszairól, mindenféle érzésekkel párosulnak. Dédelgetem ezeket az emlékeket.

Tavaszi @ 4

Négy éves koromból van az első tavaszi emlékem. Szombaton délelőttönként, ha jó idő volt, a szüleim mindig leküldtek az udvarra játszani. A lakótelepen, ahol laktunk, a házak nem álltak túl közel egymáshoz, viszonylag nagy füves területek foglalták el a helyet közöttük, legalábbis emlékeimben ezek nagyoknak tűnnek. Azóta nyilván összemert a világ (táguló világegyetem, mi? egy frászt! a világ szűkül!), de az már nem izgat, ez a világ már csak ilyen. Emlékszem egy ilyen szombat délelőtre, a frissen sarjadt első tavaszi fűben térdeltem, és csodáltam annak hihetetlen zöld színét, a fűszálak hibátlan selymességét, fölöttem az ég vakító kékjét – akkoriban még nem volt felettünk légifolyosó, így az ég kékje zavartalan kék lehetett, nem firkálták össze kondenzcsíkjaikkal az utasszállítók, és nem fenyegetett a leégés sem, szelíd volt a Nap fénye. Meleg szellő fúj, hangosan énekelt valami madár, határtalan béke volt, rend és szépség.

Igazi, hamisítatlan, azóta sem visszatérő tavasz volt.

Tavaszi @ 14

Volt egy bringám, egy Csepel „versenykerékpár”, akkoriban nagyon menő cucc. Még ősszel kezdtem el szerelgetni, aztán valahogy úgy alakult, hogy a tél során az utolsó csavarig szétszedtem, minden kis alkatrészét megpucoltam és felpolíroztam. A vázat a keresztapám átfestette tulipirosra, ami nem volt annyira menő, de megbarátkoztam vele. Arra készültem, hogy a tavasz első napján, március 21-én fogom összerakni, majd másnap azzal megyek suliba. Úgy alakult, hogy a kiszemelt napon látogatóba jött hozzánk Apám bátyja és annak felesége. A látogatás miatt nem tudtam időben elkezdni a bringa összeszerelését, annak csak vacsora után láthattam neki. Eltartott vagy éjfél, a család kissé mogorván, de tűrte, míg be nem fejeztem. Másnap reggel aztán elindultam a suliba. Hideg volt, jól megfáztam, a bringának szétesett a kormányrúdja, el is taknyoltam vele, lezúrtam a szép piros fényezést.

Nem volt egy sikeres tavasz...

Tavaszi @ 24

Első gyermekünk éppen megszületett, saját vállalkozást indítottam, tele voltam tervekkel, minden klappolt. Pont olyan volt az élet, mint egy jól sikerült tavasz: tele lehetőséggel, új kezdetekkel, bizsergő, zsbongó étellel. Legalábbis valami ilyesmi rémlik, mert semmi egyéb nem emlékszem abból az évből, csak erre az érzésre, a végtelen lehetőségekre és a szabadságra. Minden egyéb eliskadt mellette. Nem tudom hogyan vagy miért, de ez az év teljesen törődött az emlékeim közül. Csak a nagy tavaszi felindulás van meg.

Milyen tavasz volt az?

Tavaszi @ 34

Kicsivel több, mint 34 éves voltam, Apámat kikísértem „a hegyre”. Mifelénk így hívták a hétvégi telket. Nem azt mondták, hogy „megyünk a telekre”, hanem hogy „megyünk a hegyre”. Pedig nem is igazán voltak arra hegyek, csak dombocskák. Szóval kimentünk az öreggel a hegyre, tettünk vettünk, beszélgettünk. Aztán megjött Apám madara.

Apámnak abszolút hallása volt és meglehetősen muzikális lelke, a kertjében élő rigónak egyszer elkezdett visszafütyülni, ebből egy idő után kialakult egyféle kapcsolat a madár és közöttük. Amikor megérkezett az öreg, hamarosan jött a feketerigó is. Ott röpködött meg ugrált körülötte, egészen közel jött, sokszor karnyújtásnyira, félrebillentette a fejét és úgy vizsgálta az embert. És „fütyültek egymásra”. Amikor Apám szórakozásból hamisan vagy rossz ütemben válaszolt a madárnak, az teljesen felháborodott és iszonyú ribilliót csapott, szinte érezni lehetett a hangjában a tiltakozást.

Ezen a napon is jött a kis fekete csibész – és hozta a fiát. Komolyan, elhozta bemutatni a fiókáját. Apám nagyon büszke volt.

A következő napon Apám alól kicsúszott a létra, összetörte magát, kórházba került, ahol rákot találtak a szervezetében. Még évekig élt és fütyült a rigójával. A halála után

kimentem a hegyre, nem is tudom miért. Jött a madara és kétségbeesetten kereste őt. Ott röpködött meg ugrált körülöttem, csak félénken, kutakodva pittyegett, de én nem tudtam fütyülni neki, nem hogy „helyesen”, de sehogy sem.

Tragikus egy tavasz volt az.

Tavasz @ 44

Negyvennégy voltam, egy csúnya válás elején. Magam mögött hagytam az egész korábbi életemet, másik városba költöztem, minden kifordult a sarkából, nem találtam a helyem. Egy év kínlódás után sikerült állást keríteni, amit kezdetben utáltam, de legalább beletemetkezhettem, annyi munka jutott. Valójában annyi munka volt, hogy sokszor sötétben mentem be az irodába és sötétben mentem haza, és ez ment hetekig, hónapokig. Aztán egyszer csak hazafelé felnéztem, kinéztem a fejemből, kinéztem a komor gondolataim mögül, és észrevettem, hogy a fák már régen kiszöktek. Úgy ment el ez a tavasz, hogy észre sem vettem, gyakorlatilag kimaradt az életemből. A kopár télből a dúsan burjánzó nyárba zuhantam, anélkül, hogy egy pillanatra is tudatában lettem volna a tavasznak.

Megfogadtam, hogy semmilyen munka nem ér annyit, hogy ne lássam a természetet ruhát váltani. Azóta árgus szemekkel figyelem minden rezdülését.

Ez egy elveszített tavasz volt.

Tavasz @ 54

Már a tél közepén várom a tavaszt, ahogy átlépünk a téli napfordulón, már vágyom a napsütés, a meleg, a zsenge zöld természet után. Jöjjön csak a március, a deres reggeleivel, amelyek mégis az éledő világ ígését hordozzák. Aztán jöjjön az április, jöjjenek meg a gólyáink, majd a fecskék is. Májusban jöjjön csak a Zöld Robbanás, amikor a halványzöld, félénk, éppen kibújt levelek harsogó, életteli zöldbe válnak és megérkeznek az első forró napok is. Ott leszek, figyelek, és kiélvezem minden pillanatát. Hiszen eddig jól kiszámíthatóan, menetrend szerint, mindig megjött a tavasz.

Most merült fel bennem először: mi lesz, ha nem jön meg nekem egy év múlva ez az 54. tavasz? Minden esély megvan rá most. Ez a mostani csak az 53. számú. De aztán rájöttem: tök mindegy, hogy ott leszek vagy sem, amikor megjönnek a gólyák, a lényeg hogy a tavasz jöjjön meg. Aztán minden megy majd szépen tovább a maga útján...

9.7 Tavaszi (40Y)

Palkovics-Szabó Nóra

*“A szívedben nyár lesz, vagy legyen inkább tavasz
Megtelik virággal olyankor minden terasz”*
(30Y)

Vagy mégis inkább nyár. Mert ez a tavasz rettentő ijesztő. Vagy felemelő vagy őszinte. De mindenképpen érzelmileg túlfűtött. A magnólia virágzik már, az arcok is csillognak, viccek jönnek-mennek, botox meg gerincjoga. Tavasszal eddig mindig fiatal voltam. Most a közepén negyven leszek.

*“Olyankor lány eső
Olyankor szép minden
Olyankor fiatal
Olyankor ránc nincsen”*
(30Y)

Idén nem úgy leszek. És akik a felnövés felé mutatnak, összeállnak, és komoly szövegekben énekelnek. Minden porcikám tiltakozik. Mert nem a külső romlás kísért. A játékosság vége inkább. Hiszen még csak az elején vagyok.

*“Én akkor kezdem el, amikor más már befejezte
Nekem hajnal az, ami neki ugyancsak este”*
(30Y)

De aztán jön a másnap, amitől még jobban tartok. Ahogy elhalkulnak a hangok, ahogy egyedül maradok a végén. És az elviselhetetlen. Mert elhagyott mindenki. A tegnapi mosoly szépen elköszönt, és becsukta maga után az ajtót. Én meg ott maradok az ajtóban.

*“Az ajtóban állsz, na mi van, kitalálsz,
Az élet mélyvíz, de te evezel.”*
(30Y)

9.8 Tavasz

Hegedűs Attila

Képzavar következik, ami a mai napon (április 1.) talán megbocsátható.

A tavasz két dolgot jelent: egyrészt egy illatot, másrészt egy mozigépészt.

A tavasz nem a naptártól függ. Nem is a hőmérséklettől. A tavasz akkor érkezik meg, amikor egy illat megjelenik az utcán. Nem tudom meghatározni, mert csak és kizárólag a tavasznak van ilyen illata, sőt, maga ez az illat a tavasz. Nem tavasszal jön, hanem amikor ő megjelenik, akkor tudom kimondani, no, megérkezett.

Különös ez az illat. Nem csak azért, mert összehasonlíthatatlan (mihez hasonlítod az egyes számot, a fehér színt, a szerelmet? nem őt hasonlítjuk, hozzá hasonlítunk, ha van mit). Különös illat a tavasz azért is, mert sajátos feladata van.

Felébreszti a mozigépészt. A mozigépész nagyon konkrét helyen lakik, a koponyám és a csigolyám találkozásánál található résnél, közvetlen koponyacsontom alatt. Ott áll a vetítővászon, a mozigépész pedig arra vetít.

A film nem csak tavasszal pereg. Folyamatosan megy a mozi koponyám hátsó falára vetítve. Életem elmúlt pillanatai vetülnek ki folyton-folyvást, és mint minden film, ez is jelen idejű. Hiszen a moziban ülve is egyszerre két időben vagyunk: ami a mozivászonon látszik, az nem a múlt, az jelen idő – a Titanic éppen most, ezekben a percekben süllyed el Leoval a fedélzetén, és nem 1912-ben.

Ugyanez történik az agyamban: tinédzser korom most van, filmként peregnek a bő harmincéves, jelen idejű történetek. Ahogy akkor is halljuk a megunt dallamot, amikor az már csak bennünk zeng, úgy kattog ez a film is kikapcsolhatatlanul. Kamaszkorom jelen idejű. (Feleségem elég ideges is emiatt, kész csoda, hogy ezzel együtt képes mellettem maradni.)

Ez a mozi tehát, kamaszkorom szép halkan zümmög itt hátul, a koponyám belső falára vetítve, most történik velem. Igyekszem úgy tenni a hétköznapiakban, mintha nem lenne. De vannak pillanatok, amikor a kép élessé válik, a hang felerősödik, és ilyenkor aztán összekuszálódik minden. Olykor-olykor elnyomja a jelent a filmbéli jelen, a múlt erősebbé válik. Ilyesmi történik ballagásokon, szalagavató ünnepeken – de legfőképpen a tavasz-illat megjelenésekor.

Ekkor aztán borul minden. Fizikailag érzem magamon tinédzserkori szakadt farmerdzsekimet – és nem értem, hogy került a vállamra ez a mostani kabát. Amikor megfújja a szél, hajam megint olyan bozontos, mint annakidején, amikor titokban azt hittem, hasonlítok Bergerre – és furcsa észrevenni, hogy valójában szolidan nyírt frizurám van. Nyakamban érzem a bőrnnyakláncokat, amelyek majd harminc éve lekerültek onnan.

Nem igazán értem, hogy került jogosítvány a zsebembe, jegygyűrű az ujjamra, hogyhogy van feleségem és gyermekeim, hogyhogy van fizetésem, amit azért kapok, mert emberek hallgatnak arra, amit mondok? Hogy kerülnek ezek ide, a világfájdalom, az *engem nem lehet szeretni, nem vagyok jó semmire* magánya és a naiv reménységek

helyére? Az első rockkoncert a Tabánban, az első (és sajnos nem egyetlen) viszonzatlan szerelem, a Balaton-parti autóstoppok helyére?

Persze tudom én, hogy ezek csak a múlt emlékei – Karinthy ahhoz hasonlítja, mint amikor az amputált láb még fáj egy kicsit. És nagyon fontos, mielőtt valaki elérzékenyülne: ez nem nosztalgia (modern nevén retró). Nem sírom vissza a múltat, nem hiszek abban, hogy régen minden jobb volt. Nem jobb volt, csak az enyém.

A baj nem az, hogy elmúlt, hanem éppen az, hogy nem múlt el. Jelen van, támad, idézőjelessé, valószerűtlenné akarja tenni a mát. Főleg amikor megjelenik a tavasz. Valószínűleg haragudnom kellene rá.

9.9 Tavasz

Sediánszky Nóra

Előző este még tél volt. A világ kopár, a föld fagyos, csupasz ágak meredeztek köröskörül, csak néhány helyen törte meg a táj fehér monotóniáját egy-egy rügy, vagy a föld kemény hasadékain kibúvó zöld hajtás. Semmi sem utalt arra, hogy a következő hajnalon egy csapásra meg fog változni minden, de legalábbis egy szemtelen, vidám napra beszökik az egyértelmű, sallangtalan, tökéletes tavasz.

Amikor felébredt azon a hajnali órán, határozottan új illatokat érzékelt a levegőben. Az íze is más volt, valahogy puhább, lágyabb, a sokáig nélkülözött napfény zamatát hordozta. Úgy érezte, valósággal kidobja az ágy, mennie kell, akármilyen korán van is még, ki a természetbe, a friss hangokkal és szagokkal csábító erdőbe.

Mire odaért, a világ zöldre változott. Nem is csak zöldre, színesre, szivárványosra, ezer árnyalatúra. A bronzosan sötétlő, vagy a naptól foltos-világos gyepen mindenféle virágok nyíltak, kerekék, kócosak, széles tányérúak, szélel feleeselő, rakoncátlan szirmúak. Rengeteg virág, amit még sosem látott, de amik első pillantásra magukba szippantották, ég felé nyújtózásukkal, vidámságukkal, részegítő illatukkal. Teljesen megrészeségülve sétált szirmok és füvek buja szőnyegén, ha véletlenül letaposott egyet, azonnal kettő nőtt helyette – a természet ereje végleges volt, azonnali és visszavonhatatlan. Nem volt ellenére, szerette ezt a hirtelen, brutális virágzást, az illat- és látványorgiát, az egymásba gabalyodó szagokat. Szerette a természet erejét.

A fák is zöldelltek. A tegnap még üresen tátongó ágak dús, beláthatatlan koronát neveltek, smaragd vagy mérgeszöld árnyalatban, sőt, a levél nem is volt elég nekik – gyümölcsöt is teremtek, hatalmas, arany-piros gömbök csüngtek a lombok között, mintha egy szeszélyes isten hirtelen összekeverte volna az almát és az őszibarackot. „Talán a Hesperidák kertjében járok?” – tűnődött magában, mert ilyen gyümölcsöket még sosem látott, és mert mindig közeli ismeretséget ápolt a görög mitológiával. Arra gondolt, szakít magának egyet, kíváncsi volt, milyen ízük lehet, de túl magasán függtek, nem érte el őket. „Szakítsak neked?” – kérdezte mögötte egy kellemes tenor. Megfordult; magas, feltűnően szép arcú fiatalembert látott, hullámos barna hajjal, valami lehetetlen piros lepelbe öltözve. Épp figyelmeztetni akarta, hogy vagy magán hagyta a reggeli köntösét, vagy talán valami tavaszköszöntő bála készül, amikor a fiú már szakított is egyet a lecsüngő almákból – irigyelte, hogy ilyen magas, neki még nyújtózkodnia sem kellett – és udvariasan odakínálta neki. Ő egy ideig kellelte magát, mintha maga sem értené; hogy került a kezébe a gyümölcs; aztán csak beleharapott. A fejedelmi külsejű gyümölcsnek, sajnos, roppant furcsa íze volt, leginkább a nagyon fanyar vackorhoz hasonlított, de lehet, hogy még az sem ennyire savanyú. Fancsali arckifejezését látva, nevetés harsant fel körülötte, a szép arcú fiatalember is mosolygott (valahol látta már ezt az arcot, de sehogy sem tudott rájönni, honnan ismeri); ekkor vette észre, hogy időközben egyre többen lettek az erdőben.

A tisztás közepén három lány táncolt, különös, sosem hallott zenére – távolról hallotta a fuvolák és vonósok hangjait, de a dallamot nem sikerült azonosítania.

A lányok is szereztek egy almát a fáról, azt dobálták egymásnak, közben sugdolóztak, és egyre csak nevettek, ő egy ideig azt hitte, rajta, de azután rájött, nagyon jól elvannak magukban, és nyilván van saját titkos nyelvük, amit csak ők értenek. A vörös köpenyes fiú az egyik fa törzsének dőlve nézte őket, aztán a szeme lassan tovább vándorolt. Ő követte tekintete irányát, és egy pillanatra elakadt a lélegzete attól, amit látott. Magas, karcsú nőalak lépett ki a fák sűrűjéből; egy kissé magasabb is volt a megszokottnál, de nyilvánvalóan ő volt a legszebb teremtés, akivel valaha találkozott. Ez a felzaklatóan erős, vitán felüli szépség kicsit meg is rémítette - volt benne valami határozottan nem evilági. Gesztenyeszínű haja bonyolult fonatokból állt, lágyan omlott le a vállára és mellkasára; arckifejezése szomorú volt, szinte tűnődő, mintha a többiekkel ellentétben nem sok örömet lelné az elementáris erővel kitörő tavaszban. Vékony anyagból készült fehér ruhája alatt látszott domborodó hasa, s ő azok gondolkodott, ki ejthette teherbe ezt a szigorú szépségű, zárkózott nőt, olyan nehéz volt elképzelni, hogy bárki vágya vagy érintése közel férhet hozzá. „Észrevetted, hogy ezen a mezőn nincsenek árnyékok, és még Ő sem vet árnyékot?” – súgta hirtelen a fülébe valaki, magas, vékony hangon (határozottan kellemetlenebb hangja volt, mint a vörös köpenyes ifjúnak), és míg beszélt, könnyű, langyos szellő csiklandozta meg a nyakát. „Zefír, mit kavarsz már megint? Inkább gyere ide hozzám!” – szólalt meg oldalról egy panaszos, elnyújtott női hang, tulajdonosa, egy félmeztelen, csupán áttetsző fátylakat viselő lány ott tekergőzött az egyik gyümölcsfa körül, mintha az édenkerti kígyóval akart volna versenyre kelni. Láthatóan sem a hajnali harmat betegítő erejétől nem tartott, sem szemérmes nem volt.

A Zefírnek nevezett fiatal férfinak igaza volt: a tisztás teljesen árnyéktalan volt, mintha egy valószínűtlen pillanatra az örökkévalóság kertjében jártak volna. A mosolytalan állapotos nő most feléje tartott; nem is járt, inkább lebegett, ahogy közeledett a réten át. Megijedt, vajon mit akarhat, mert mozdulatlan arcáról semmiféle érzelmet nem lehetett kiolvasni. A szép ismeretlen akkor sem szólt egy szót sem, amikor feléje nyújtotta a karját, és mozdulatára a földből folyamatosan kibújó virágok nekilódultak, odarepültek hozzá, belepték a ruháját, és a haját, ahol spontán koszorúba fonódtak.

„Flora” – szólította meg a hölgy furcsán zengő, mély hangon – gyere, táncolj velünk. És vedd le bátran a cipőd, ezen a nedves, puha fűvön mind meztláb vagyunk; tapasztalni fogod, milyen kellemes érzés.”

Mondani akart valamit, első sorban azt, hogy őt nem Florának hívják, de ez az állapotos szépség olyan tiszteletet parancsoló jelenség volt, nem lehetett ellentmondani neki. A tánc nem is volt kedve ellenére, egyre jobban hallotta a fák között átszűrődő, olykor tiszta, éteri, olykor csúfondáros, máskor határozottan gyengéd, szerelembe ejtő zenét. Lerúgta amúgy is átnedvesedett tornacipőjét, és csatlakozott a többiekhez, nevetett, táncolt, forgott velük, csak néha tüsszentette el magát, amikor a ruhájára tapadó virágok váratlanul az orrába csapódtak. De a tavaszhoz az allergia is hozzátartozik... Még egy ilyen földöntúli ligetben is.

Senki sem vette észre, hogy a fák között egy festő is bujkál, keskeny, finom arca feltűnően hasonlít a vörös köpenyes fiatalemberre – s míg ők átadták magukat az első tavaszi reggel önfeledt, zabolátlan örömeinek, suttymban festett róluk egy képet.

9.10 Tavasz

Martinovic-Benkő Livia

Tavasz volt, akár Japánban is lehettem volna a shakura virágzásának ünnepén, de én éppen órára siettem a Fővám téri csarnok mellett, ahol felváltva különböző szocioképek fogadtak: a cekkert húzó nyugdíjas, a betyár lángost harapó turista, a kerületi alkoholista. A hajléktalan is ehhez a budapesti zsánerképhez tartozik, de most egy oda nem illő tárgy is ácsorgott mellette. Egy foszladozó szék. Lehajtott fejfel állt egymagában, mellette pedig kidobott paplanba csavart ember szuszogott.

A Szék mégsem feszengett első ránézésre ellentmondásos munkakörében. Pályáját nem egy lelakott utcában kezdte, első megrendelője ugyanis meglehetősen magas árat fizetett érte.

– Letisztult formájú széket szeretnék cifraság és hivalkodás nélkül.

– Uram! Bízva ránk magát, készítünk Önnek egy egyszerű, de stílusos széket.

– Kényelem! Ez a legfőbb szempont számomra. Öreg vagyok már, de szeretek olvasni és az ablakból nézelődni.

A Szék így ismerte meg az utca lakóit és kedvenc hobbját a vasárnapi szalagcímek olvasása lett. Gazdája halála után egy bordélyházi sarok díszeként folytatta, ahol a pajzanság bugyraiban merülhetett el.

– Elhagyom!

– Ezerszer ígérted, annyira szálnalmas vagy! Piásan idejössz hozzám, aztán könyörögsz, az ágyban velem ordítasz, de szereted azt a nőt, aki igazán nem is ismer. Ne lökdöss, hallod! Gyűlöllek!

Egy nyári füledt estén a Szék szerelemfélétségből elkövetett gyilkosságnál tárgyi bizonyíték lett, és egyetlen csepp vér miatt évekig egy raktárba zárták. Egy irodalomszerető egyenruhás mentette meg, aki szülőfalujának könyvtárába vitte. Itt naponta bőrtalpú cipővel csoszogtak rajta, hogy kihalásszák a ritkábban kölcsönzött könyveket. A Szék rajongott ezért az időszakért, hiszen a ledér lányok cigarettafüstje helyett igazi áporodott könyvszagot szívhatott magába és új barátokra is talált.

– Mióta vagy itt?

– Úgy nyolcvan éve. Kicsit fáj a hátam, egyre több könyvet pakolnak rám, de szerencsés vagyok, mert végigolvashattam a világirodalmat. Halkan jegyzem meg, hogy a többiek ne hallják meg, de három hónapja szerelmes lettem Dante nyelvébe.

– Mivel kezdődött?

– Inkább kivél! Új könyv érkezett, és én első olvasásra elvesztem.

A Szék a könyvtárban eltöltött idő alatt lecsendesedett, szinte monotonía lett az élete, amit csak alkalmanként szakított meg egy-egy felolvasó est. Az olvasók azonban egy idő után elmaradtak és a falu szélére dobott Széket gyerekbanda foglalta le, akik sárban vonszolták, majd egy fára épített búvóhelyen őrszemnek állították. Tanúhegyként végigkövette az első vérszerződést, de egyik lába megreccsent, amikor az ifjúvá érett gyerekek féltékenységből verekedtek. Felnőttként magára hagyták, csupán üveges

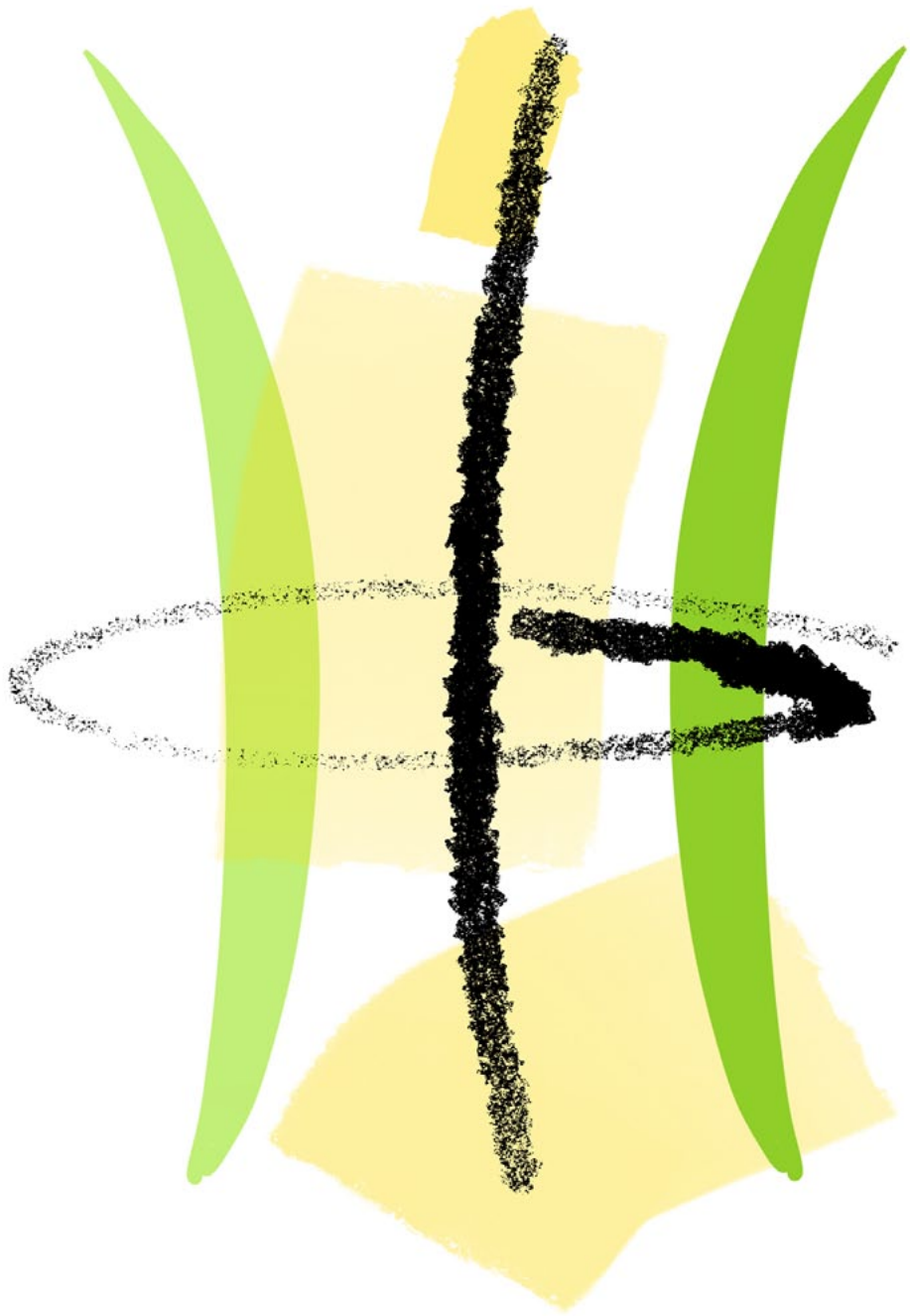
szemmel bámulhatta egy-egy szerető kapkodós légyottját. Évekig magányosan állt egy erdő közepén, mígnem egy megtört emberrel egymásra találtak. Aztán fehér lett minden, és a hideg elől a belváros kapualjaiba húzódtak.

A Szék nem szégyellte új hivatását, csak mások megvető nézésével nem tudott mit kezdeni. Tisztában volt azzal, hogy könnyebb kávézó vagy gyorsétterem berendezési tárgyaként élni, de mégsem irigykedett a többiekre. A Szék megérezte, hogy darabokra aprítása előtt most mutathatja meg igazi arcát, és ez büszkeséggel töltötte el.

Roskadozó lábaival, bűdös, szakadt kárpitjával valakinek nap, mint nap az emberi méltóság egy kicsi szeletét adta vissza. A hajléktalant megverhették, leköphették, dobhattak elé ételmaradékot, de azt a néhány percet senki nem vehette el tőle, amíg reggelije elfogyasztását, újságfoslány olvasása közben, felpolcolt lábakkal, a Széken tölthette.

Kitavaszkodott. Zöld foltok jelentek meg a beton dzsungelben, előkerültek a balerina cipők, a teraszos kávézások, a zöldvelteleni spárgával, a tulipán a gangos folyosón.

Snouwsdag

Bevezető

Kedves olvasó, mielőtt megírom neked (remélem nem gond, ha tegeződünk), ki vagyok, szeretném elmondani, igazán megtisztelő, hogy elolvasod ezeket a sorokat; és pláne, hogy elolvasod ezt a mi kis „karantén-játékunk” eredményét.

Szóval Kendeh Lili vagyok Keszthelyről, a fogorvosi karon tanuló vagyok, amikor nincsen intézménylátogatási tilalom. Most ugye van, úgyhogy most nem, csak virtuálisan. (A korábbi életutam részletes bemutatásától most eltekintek, nem szeretnék elintézni, nem annyira érdekes – neked, nekem azért de –, és a novellagyűjtemény szempontjából sem annyira esszenciális, hogy tudd, hogy például Pancsának hívták az első kutyánkat...).

Mostanában itthon vagyok újra Keszthelyen, ahogy amikor nincs kollégiumelhagyási rendelkezés, a fővárosban lakom (?). Most ugye van, úgyhogy visszatértem a Balaton partjára. Elég jó itt, mondhatni all-inclusive a helyzet. Néha kicsit eszembe is jut, hogy talán nem lenne ildomos ennyire élvezni ezt, mégiscsak rettenetes dolgok történnek mostanában a világban...

Ami viszont tényleg, egyértelműen baromi jó – legalábbis nekünk, tízünknek – ebben a helyzetben, azt a kezdetben tartod éppen, kedves olvasó. Tíz teljesen különböző ember, tíz teljesen külön kis világból (nagj, itt azért be kell neked valljam azt, hogy az értelmi szerzővel rokon kapcsolatban állok, történetesen az anyám, úgyhogy mi nem annyira különbözünk és nem annyira más a külön kis világunk), az ország különböző részeiről, kétnaponta témát váltva szórakoztatta egymást a Facebookon. Jó móka ez, örülök, hogy csatlakozhattam.

Amikor nincs ilyen helyzet, akkor egyáltalán nem írok, de most ugye van, úgyhogy írtam, és milyen jó volt! Nekem, aki Hinger tanár úr irodalom óráin szocializálódtam – nagy szerencsémre! – az utóbbi években sajnos kimaradt az életemből ez a vonal. Az efféle kreatív, gondolkodós, fantáziálgató énemet nem igazán éltem ki az elmúlt években, pedig mennyire kellett volna... És erre csak akkor jöttem rá, amikor elkezdtük ezt az egész novellaírósdit!

Azt kérdezed, miért választottam a szomszédság címet? A válaszom egész prózai, ne haragudj, ha csalódást okozom vele. Éppen a szomszédasszonyékkal üldögéltünk a kertben, amikor le kellett adnom az én címemet.

Kendeh-Kirchknopf Lili

10.1 Szomszédság

Kendeh-Kirchknopf Lili

15 éve élek ebben a házban, Ferenc 13 éve költözött be az ikerház másik felébe. 13 éve néha átvesszük egymás csomagjait, megetetjük a másik kutyáját, ha az elutazik; ha egy-egy tojás hiányzik a recepthez, átkopogunk a szomszédba egy kis segítségért. Amikor átmegyek a boltba, megkérdezem néha, kell-e neki friss kifli reggelire. Általában nem szólunk, ha mondjuk túl korán kezd el füvet nyírni a másik. Kerüljük a konfliktust, nem érdemes ilyen apróságok miatt balhézni, meg hát nagyon is jól jön, hogy például eteti a kutyát... Mondhatni jól elvagyunk. Mindig illedelmesen köszönünk egymásnak, egy nap egyszer, a többi alkalommal meg bólintással, intéssel jelezzük, hogy figyelünk, és hogy továbbra is remek a szomszédi kapcsolat. De valójában semmit nem tudunk egymásról. Azon kívül, hogy agglegény és hogy iszonyatosan gazdag, semmit nem tudok róla az égvilágon.

Mondjuk mostanában egyre több helyről hallom, hogy állítólag valami „drogbáró”. Ezt teljesen kizártnak tartom... Időben elmegy reggel, mindig elegánsan fel van öltözve, este rendszerint 6 óra körül érkezik, éjszaka nincs mozgás, a kutyája sem ugat, teljesen barátságos. Ferenc is barátságos, egy drogbáró nem ilyen... A boltban, a postán néha hallom, hogy róla meg a kétes üzleteiről sustorognak. Kisváros ez, a pletyka gyorsabban terjed, mint az influenza... Néha megsajnálom szegényt, hogy itt van ez a rendes srác és az emberek, mert alapvetően irigyek, rögtön előjönnek a saját kis történeteikkel, hogy befeketítsék. Hogy itt meg ott látták, és hogy a bizonyos aktatáskája mindig tele van pénzzel. És hogy ő maga nem mocskolja be a kezét, az ő telke és lelke teljesen tiszta, minden piszkos melóra megvan az embere... Bár mostanában tényleg sok helyen hallani ezt. Sőt az újság is írt valamit, névtelen bejelentések érkeztek, mindegyik egy új drokartell megjelenéséről számolt be. Sőt, mintha lövéseket hallottam volna a minap. Tényleg van valami alapja annak, amit a városban beszélnek? Nem tetszik ez nekem, nagyon nem. Ebben a kedves kis városban miért kell még egy kaput nyitni az alvilágba??? Most mit csináljak Ferencsel, azért nagyon nem mindegy, hogy miféle alak lakik az ember szomszédjában. Vigyek át egy üveg bort, hogy van-e kedve dumálni és valahogy véletlenül arra kanyarítom a beszélgetést? Áh, nevetséges. Sohasem boroztunk, sohasem dumáltunk, és amúgy sem tudom higgadtan, a helyén kezelni a konkurenciát...

10.2 Szomszédság

Szontagh Pál

...a liftjavítást csak az ötödik emeletiek szorgalmazzák – a bejárati ajtó csapódása csak a földszintieket idegesíti – az öregeket zavarja a sok korláthoz láncolt bicikli – a babakocsik nem férnek el az öregasszonyok muskátlisládáitól – a dohányosok miért dobják a csikket a belső udvarba – a havat miért a parkoló autókra tolják – kérdem én, mikor volt a lépcsőház utoljára MOSÓSZERREL felmosva – a műanyag palackokat NE A KUKÁKBA dobják (vagy ha igen, akkor nyomják legalább össze) – nem igaz, hogy a kutyapiszkot nem lehet felszedni a bejárat előtt – Miseta néni centrifugája ELVISELHETETLENÜL hangos – az I.emelet 4-ben ÁLLANDÓAN üvölt a csecsemő – én is voltam fiatal, de tíz után már IGAZÁN nem kellene ANNYIRA bömböltetni a zenét – Rácéknál be van jelente az a fiatalember, és ha nem, legalább fizetnek utána közös költséget – Csorba úr nagyon hangosan köhög hajnalonként a fürdőszobában, kezeltesse magát – a negyediken csótányt látták a kamrában – a pincében megint patkányok vannak – a másodikon a galambok összepiszkítják az erkélykorlátot – ha nincsenek otthon, írják ki a gázóraállást – persze, akik tartoznak a lakbérrel, azok megint nem jöttek el – hányszor mondjam még, hogy ne engedjenek be minden jöttment ügynököt a kaputelefonnal –...ja és a kéménybélelés miatt MUSZÁJ volt megemelni a közös költséget...

10.3 Szomszédság

Hamerli Petra

Egyik nap Y összefutott az utcán a szomszédjával, X-szel. A szomszédság ellenére nem sokszor találkoztak, mert nagyon különbözött a napirendjük, ezért X végeérhetetlennek látszó kérdésekkel fűszerezett szóáradatba kezdett: „Jaj, de régen láttalak, azt hittem, végre megállapodtál és elköltöztél. Hogy még mindig nincs párod? Z fiatalabb nálad, és ő már rég férjhez ment, lassan neked is igyekezned kellene, ki fogsz csúszni az időből...” Y dermedten hallgatja, ekkora tapintatlanságot, és mi köze hozzá... fél füllel figyel X-re: „Egyébként nem is tudom pontosan, hogy hány éves vagy, úgy összefolynak az évek... tanulsz még? Vagy már dolgozol?” Y úgy dönt, illedelmesen elmeséli, hogy hol, mit dolgozik, de ekkor a következőre lesz figyelmes: „Jaj, mostanában nem láttam a macskátokat, pedig olyan szép, aranyos cica volt... mi történhetett?” Y legszívesebben közbekiáltaná, hogy bár ő nem követi hasonló figyelemmel X mindennapjait, azt kivételesen tudja, hogy a szép, aranyos cicát X mérgezte meg...

„Viszontlátásra, örülök, hogy találkoztunk” – mondja Y, amíg X levegővételnyi szünetet tart, és gondolkodik a következő kérdésen, amire éppen úgy nem vár választ, mind az előzőkre. Ezután Y gyorsan lenyomja a kilincset, és belép a magas, a szomszédság elől kellő takarást biztosító kerítés kapuján.

10.4 Szomszédság

Sass István

Amikor először találkozott velük, csak meglepetten szentségelt, és elkezdte tervezni, hogyan fogja kinyírni őket. Első körben agyoncsapott néhányat, de ha kettőt kinyírt, három jött helyette. Aztán eszébe jutott, hogy az anyukája valami összetört tablettát kevert májkrémbe, azzal mérgezte őket még fiatal korában. Fogamzásgátló volt a tablettában, azt a kis hülyék elvitték az anyjuknak, aki attól terméketlenné vált, a népe meg amúgy is rövid életű volt, így szépen kipusztultak. Vagy eltakarodtak. Nem tudta honnan szerezzen hirtelen fogamzásgátlót, meg amúgy is voltak kétségei a módszert illetően, így kiszórt nekik (valami buta internetes blogon olvasta) egy kis sütőport. A kis dögök vígan rohangásztak, a fejük fölött vitték a sütőport, és nem akartak megfogyatkozni, látszólag nagyon jól érezték magukat és egyre többen lettek. Szépen lassan elhatalmasodott rajta a tehetetlenség és az elkeseredettség.

Egyik éjjel aztán álmodott egyet. Hogy pontosan mit, azt nem is tudta mind visszaidézni, csak arra emlékezett, hogy hosszasan, baráti légkörben csacsogott a királynővel (korrekt angolt beszélt, tökéletes kiejtéssel, lassan intonálva, ahogy azt egy királynőnek illik), teljes egyetértésben kötöttek kölcsönös véd- és dacszövetséget és megnemtámadási szerződést. Az egyes pontokra nem emlékezett, csak arra, hogy a mottója az „élni és élni hagyni” volt.

Hosszasan agyalt az álmán, mire megvilágosodott. Kicsit utána olvasott a hangyáknak, és kiderült, hogy képtelenség teljesen megszabadulni tőlük: gyakorlatilag egyetlen nagy kolóniát alkotnak a kontinensen. Minél jobban irtja őket, annál jobban szaporodnak. Megkereste, hogy hol jönnek be a házba, meg is találta a kis lyukat az egyik fal mellett, a csempe fugájában. Gondolt egyet és áthelyezte mellé a kutya tálkáját. A kutya mindig hagyott némi morzsát, a tál falára felkenődött maradékot a vacsorája után. Ő meg utálta napról napra elsikálni az edényt. Pár napos szoktatás után a hangyák ráéreztek a dologra, (valószínűleg kaptak levelet a királynőjüktől is), így a tálban tartották a nagy esti dzsemborit. Mivel mindig találtak elegendő maradékot, így nem is jöttek beljebb a házba, a fal melletti hús centis forgalom meg nem zavart senkit sem. Reggelre a tálat sterilre pucolták és visszavonultak, csak este jöttek elő, miután a kutya már jóllakott.

Nem tartott sokáig, mire a többi lakótársra is alkalmazta a tanultakat. Csak a legyeket meg a darazsakat nem szívlelte, ezek csak amolyan „gyüttmentek” voltak amúgy is, nem állandó lakók. De jóban volt a pókjaival, a kertben a sünökkel, a vakondokkal. Etette a madarakat, volt egy rozsdafarkú családja is, a ragalja mögött húzták meg magukat. Őket tartotta az igazi szomszédságnak.

Az emberi szomszédait nem szívlelte: amúgy magának való, mogorva öregúr volt.

10.5 Szomszédság

Palkovics-Szabó Nóra

Fontos, hogy ki mit gondol rólam. Fontosabb, mint hogy én mit. Mert én nem tudok objektív lenni, nincsen kapaszkodóm, nem látok. Ezért a legjobb, ha a szomszédom vagyok. Aki a fal másik oldaláról tisztán lát mindent, mintha a fal csak azért állna, hogy ne essünk át egymáshoz.

Szomszéd! Látom ám, mit csinál! Azt a paprikaszárat nem a komposztba dobálja, hanem mert hullafáradt, kiszórja a kommunálisba a szalvétával. Szomszéd! Hallottam ám, mit csinál! Ahogy türelmetlenül válaszol a gyermekei negyvenedik miért-kérdésére. Szomszéd! Nem tudtam nem észrevenni, mit csinál! A sóhajt, ami a vendégek távoztával szakad ki, az összeszorított szemhéjat, ami a távozók után maradt széthullott szobát nem akarja látni.

Szomszéd! El kell, hogy keserítsem. Nincs véleményem. Ha átnéz hozzánk, pont ezt látja. Talán, lassan elkezdhetünk beszélgetni. Essünk már át egymáshoz!

10.6 Szomszédok

Hegedűs Attila

Szörnyen megírt párbeszédok, kicsi mozgástér, ötlettelen vágások, mindezek miatt nagyszerű színészekről is kínosan nyögvenyelős játék. Még a műfaja sem volt pontosan meghatározva, magát teleregénynek hívta, holott- a wikipédia szerint- inkább szappanopera volt. Szakmai bakik tömege, fiatalabb generációk röhögnek azon, ahogy a doki komoly arccal állítja: a srácok a parkban marihuánával lövik be magukat- nem találtak egy szakértőt sem, aki elmagyarázta volna, hogy a marihuánát szívják, és nem lövik?

Felkapott félhírek a történetbe ágyazva. Még szinte meg se történt valami, egy hét múlva már megjelent a forgatókönyvben- de mivel idő sem volt átgondolni egyik-másik friss hír valódi fontosságát, az aktualizálásnál nagyon kilógott a lóláb.

És azok a legendás befejezések! A szereplők belenéznek a kamerába, és elmondanak egy mondatot, ami leginkább egy nyelvtankönyv példamondatára emlékeztetett.

Nem hiszem, hogy mindent elmondtam volna, ami kritikaként elhangzott róluk. Abba is maradt, amikor érezhető volt, hogy a részek már születésük pillanatában elavultak.

De közben jött a folytatás! A díszlet profi, modern, mindenki olyan lakásban lakik, mintha egy IKEA-katalógust látnánk. Nincs aktualizálás, a történet bármikor történhet- aktuálpolitika véletlenül sem szűrődik be a bérház udvarába. Az emberi kapcsolatoknak nagyszerű terep ez, a cím szerint a barátság járja át a történetet.

Vajon miért vizsgáljuk mégis? Talán éppen a cím miatt. Az emberi kapcsolatok mozgatója itt az, hogy ki kit hogyan csap be, csal meg, fenyeget meg, hogyan ügyeskedik arra hivatkozva, hogy a másiknak tesz jót, hogyan fekszenek le egymással keresztül-kasul, hogy aztán amikor az össze variáción túl vagyunk, hogyan kerül a képhez valaki új, akivel lehet tovább permutálni a szerelmek, veszekedések, öncsalások és megcsalások, összeesküvések sorozatát. Ha ezt jelenti *barátok közt* lenni, alapvetően örülök, hogy nekem kevés van belőlük. Lehet, hogy tényleg ilyenek vagyunk, de mégis...

A Szomszédokban mindenki megbízható: jószágos nagymama-jellegű eladónéni; székely kőpé humorral megáldott taxisofőr; szegény rokonait megalázó, gazdag nagynéni; morcos ex-operaénekes; nyugodt orvos; vadkapitalista vállalkozó, aki keménysége mögé rejtí jószívűségét; tűzrőlpattant iparművész; kabaréba illően sematikus, meleg fodrász... Mindenki mindig ugyanolyan. Megbízható. És ráadásul a legtöbben szeretnének segíteni egymásnak. Igyekszik mindenki jó ember lenni. És aki nem, arról tudjuk, hogy ez nem az ő asztala.

A Szomszédok emberei egyszerűen *jó emberek*. Egyértelműek. Olyanok, amilyenek valójában nincsenek.

Bár ki tudja. A Szomszédok rendezője gyerekkorában a valóságban találkozott eggyel, a *Valahol Európában* című film ösképét adó Sztehlo Gábor bácsival. (Tessék utánakeresni!) A rendező tudta, hogy mégis vannak olyanok, akik egyszerűen csak *jó emberek*.

Itt a természetes közegünkbe ágyazott idealizált figurák, ott az ideális közegbe ágyazott illúziótlanok. Melyiket szeretem jobban? Ami vagyok, vagy ami jó lenne, ha lennék?

Amikor kisgyermek vagy kamasz voltam, és próbáltam megfogalmazni, mi akarok lenni, örökké ez jutott eszembe: szeretnék jó ember lenni. Nem mondtam ki, mert éreztem, mennyire bicebóca, idétlen, gazdagréti lakótelepes ez a mondat. Mintha a vége főcímnek készült volna. Helyette jött az ironia, az önironia, a többszörösen átvitt értelem, a Karinthytól kapott *minden másképp van*. Aki mellesleg ugyanazt az egyértelműséget kereste kétségbeesetten.

De magamban, csöndben az én igazi hősöm mégiscsak Nemecek. Ha letisztítok magamról mindent, marad Zorán mondata: szeretem azt, ami azt jelenti, amiről szól. És igen, valójában ma is erre vágyok, az lenni, aki semmi más, csak egy jó ember. Akkor is, ha ma sem tudom, ez mit is jelent valójában.

Hogy ez mennyire megy, nem tudom. Magamról véleményt nem tudok mondani, mások véleménye becsapható. Marad a játékosság, a duplafedelel beszéd, az ironia a felszínen. És Nemecek meg a Szomszédok a mélyen.

10.7 Szomszédság – Egy kosár alma

Sediánszky Nóra

Abban az évben költöztek az óceánhoz, egy kis házba Vatterville mellett. A ház valójában nem is volt olyan kicsi: új otthonuk jellegzetes normandiai halászház volt, az előző tulajdonos igényeinek megfelelően nyaralóvá bővítve. A parton lévő kétszintes épület tágas nappaliból, tengerre néző rusztikus konyhából és fürdőszobából, fönt a manzárdban egy háló- és egy vendégszobából, egy kisebb fürdőből, valamint egy aprócska szerszámkamrából állt, amiben minden volt, csak szerszámok nem. A halványkékre festett helységben régi, kidobásra ítélt bútorok, újságok, könyvek, strandkellékek, térképek halmozódtak egymásra, meg egy kissé elmosódott olajfestmény, feltehetően egy helybéli művész alkotása. A kép a közeli fürdőváros kikötőjét ábrázolta, esti fényekkel, a Vámos Rousseau műveit idéző álinaiv stílusban. Kedvencük – hosszas keresgélés után leginkább ezért döntöttek a ház mellett – a nappalinhoz illesztett, tenger felé nyújtózó keskeny terasz volt, fehér fakorlattal, rajta éppen két szék és egy kétszemélyes asztal, mind a kötelező tengerparti fehérben, mintha csak őket várta volna. Szerették a nyers kőfalakat, pórusaikból szinte áradt a sós szél illata és szikársága, a hívogatóan égszínkéék zsalukat, melyek egykor útbaigazították a hazatérő halászokat, vagy idegen hajókon szolgáló tengerészeket. Szerették, hogy a ház szinte összes ablakából a tengerre látni, mintha minden helység közvetlen, szoros kapcsolatban állt volna a végtelen vízzel; jólesett, hogy otthonukat olyan szabadon járta be a szél és a fény. Mint újonc, nemrég kiköltözött városlakók, még nem tudták, hogy a széltől félniük is kell...

A ház otthonos volt, békés, csak az övük – életük első háza. Ezért is költöztek ide: a magányt, a termékeny magányt keresték, élvezték a hely elhagyatottságát, hogy egyáltalán nincsenek szomszédaik, és a fönti autóútról csak egy meredek lépcsősoron lehet lejutni a homokdűnék közt megbújó házhoz. Még azt sem bánták, hogy elszigeteltségükért cserébe jó nyolcszáz méterrel odébb kellett parkolniuk az autót.

Mindketten a harmincas éveik végén jártak. Tizenöt közös, harmonikus év, s tulajdonképpen sikeresnek mondható szakmai pályafutás után – Gerda reklámgrafikus, Kay társadalomtudományokkal foglalkozó kutató volt – egyszerre tört rájuk a vágy, hogy valami mást, valami szokatlant csináljanak. Kicsit el akartak menekülni jól működő, de talán túlságosan is szabályozott életüktől, amiben már nem volt igazi kihívás, társadalmi elvárások és kiszámíthatóság viszont annál több. Nem akartak rendes időközönként érkező fizetésemelést, pályázaton elnyert kitűnő munkákat, még egy publikációt a legjobb tudományos szaklapokban, jutalomkonferenciákat négycsillagos szállodákban és üdülőkomplexumokban, egymáshoz túlságosan is hasonló helyeken. Szerették volna más körülmények között megméretetni magukat, és mint olyan sok nagyvárosi ember a huszonegyedik század elején, szerettek volna szorosabb közelségben élni a természettel – mondjuk, kipróbálni a kézműveskedést, esetleg egy archaikus mesterséget. Még ha volt is ebben valami naiv és gyermekes romantika, ők őszintén

hittek benne, szenvedélyes, megható komolysággal. Akkor már évek óta visszajártak Normandiába, megszerették a tájat, ízeket, embereket, az óceán végtelenségét – választásuk magától értetődően esett a vidékre, és amikor meglátták a magányában is derűs, csupa fény és levegő házat, rögtön tudták, ez az.

Október végén vették birtokba új otthonukat, amikor a nyaralók áradata már visszahúzódott a naptól kiszivott homokról és szabálytalan formájú sziklákról, az idő hűvösebbre váltott, és egyre gyakrabban zuhogott az eső. Őket nem zavarta a napokig is eltartó nedves-hideg szürkeség, úgy érezték, még mindig nem nagy ár új életük szabadság-élményéért, a jóleső tágasságért és egymásrautaltságért, amit korábban fájoan nélkülöztek. Látogatóik nem voltak, de nem is igényelték különösebben mások társaságát, a gyorsan rövidülő napok minden nap adtak tevékenységet és valamilyen friss benyomást. Kay regényt akart írni, bár eleinte sokkal több időt töltött régi halászhálókJavításával, meg egy rozszant hajó felújításával, amit egy falubelítől vásárolt, hite szerint jutányos áron. Délelőtt gyakori vendég volt a halpiacon, igyekezett megnyerni a helyiek bizalmát, akik némi leereszkedő jóindulattal meg is osztottak vele bizonyos titkokat és trükköket – de korántsem mindent. Este együtt ivott velük Sylvain kocsmájában, megkóstolt vagy százféle calvadost, egyik jobb volt, mint a másik, és mind méregerős. Az otthonába azonban nem hívott el senkit, és őt sem hívta senki magához. Tulajdonképpen kedvelték, ő volt a „jóraláló városi fiú”, de tudomásul vették, hogy három lépés távolságot tart tőlük, a partvidékiek természetes büszkesége is dolgozott bennük, ha nincs rá igény, ők igazán nem erőltetik a vendégszeretetüket – Kay pedig nem is gondolt rá, hogy viszonyuk lehetne ennél bensőségebb is. Gerda felfedezte a környék piacait, a színes, életteli zöldségeket, minden ehetőt, amit az óceán bősége kínált, lelkesen és fantáziadúsan főzött, ösztönös kreativitással vegyítve a vidék hagyományos konyháját. Vacsora után egy pohár fehérborral kiültek a fakorlátos teraszra, nézték a város pislákoló fényeit odaát az öbölben, s addig maradtak kint a szúrósan fekete éjszakában, míg csak a laptop képernyője világított, melyen Kay hétről hétre írta a készülő regény első fejezetét. Szerették ezeket az estéket, az egymást régóta és őszintén szerető emberek békés hallgatását. Mintha egy hónapokon át tartó nyaraláson vettek volna részt.

Így érte őket a karácsony, a nyirkos január, és a szeles, csupa eső február is. Ekkor már többet jártak kirándulni, ha egy-egy szárazabb nap adódott, bejárták a környék látnivalóit. Kir royale-t ittak néptelen vendéglők teraszán, régiségboltokban autentikus bútorokra vadásztak, megnézték a környék almáskertjeit, mogorva gazdaktól udvarolták ki a legszebb termést – ezeken az estéken Gerda fordított almatortát szolgált fel a laptopja fölé hajló Kaynak. Arról beszélgettek, milyen jó, hogy ezt a tavaszt nem a városban látják majd, és ha jobb idő lesz, megpróbálják vízre bocsátani a már majdnem teljesen felújított hajót.

A vihar váratlanul érkezett, egy délután orvul, irgalmat nem ismerően sújtott le a tájra. Addig nem is hitték, hogy Európában lehetséges ilyesmi – nem is vihar volt ez, valóságos ciklon. Akkor már napok óta erősen fúj a szél, a hatóságok figyelmeztették az itt lakókat, lehetőleg senki se hagyja el az otthonát. Nem bánták a még erősebb bezárkózást, ott voltak egymásnak ők ketten, Kay írni próbált, Gerda a főnti szobákat

rakta rendbe. Azon a délutánon azonban mégiscsak megijedtek: az óceán hatalmas, ellenséges hullámokat vetett, s a roppant mennyiségű víz olyan erővel csapódott a szikláknak, hogy attól félték, pozdorjává zúzza eddig olyan biztonságosnak, igazi menedéknek érzett házukat. Jött az este, majd az éjjel, a süvítő orkán azonban nem akart csillapodni, mintha a szél egyszerre, egyetlen pillanatba sűrített, iszonyú képben akarta volna megmutatni pusztító erejét a természetre vágyakozó tudatlan városiaknak. Zabolátlan dühöngése a sziklákhöz vágta Kay soha ki nem próbált hajóját – az állítólagos alkalmi vételt szilánkokra zuhanva nyelte magába a felkavarodott iszap – de ugyanilyen magától értetődően gyűrte maga alá és törte össze a parti kávézó deszka bódéját, ami szerencsére az évek ebben a szakaszában még üresen állt, tulajdonosai sosem nyitottak ki április előtt. A ház nyögött, remegett a szél szakadatlan ostroma alatt, az ajtókat, ablakokat akkor sem lehetett volna kinyitni, ha akarják; Kay és Gerda egymást átölelve kuporogtak a sötét házban, ahol sem áram, sem internet nem volt már, csak egy utolsó megmaradt gyertya fénye világította be riadt arcukat.

A tornádószerű szél másnap reggelre nyugodott el. Gerda óvatosan kinyitotta az erkélyajtót, hogy számba vegye a károkat: szeretett teraszuk maradéka röpityára törve feküdt a homokban, az autójukhoz vezető utat újonnan keletkezett hatalmas buckák torlaszolták el – szerencsére a legutóbbi vásárlásból még maradt két-három napra elegendő enivalójuk, mert, még ha el is érték volna a kocsit, a fönti autótutat a rá zuhanó fák tették járhatatlanná. Áram, internet továbbra sem volt, de Gerda, vele született optimizmusával most különösebben nem is bánta ezt. Ők ketten még mindig itt voltak, épségben, sérülés nélkül, és bár a pusztulás képei elsomorították, rögtön látta a dolgok jó oldalát: megvolt a ház is, hála építetője józanságának vagy helyismeretének, aki annak idején kőpillérekre és erős cölöpökre alapozta, mint egykor Velencét a lagúnákba menekült rómaiak. Igen, a természet megmutatta erejét, de hát végül is itt ő van otthon.

Ahogy lehajolt a földre, hogy felszedje a korlát egyik széttört darabját – úgy hevert a nedves homokon, mint valami uszadékfa – a lába beleakadt valamibe. Gerda azt hitte, újabb deszka, vagy fadarab, amit a tenger vetett ki magából, de közelebről már látta, ismeretlen kezek vesszőből font kosarat helyeztek a széttört küszöbhez; elmosolyodott, most kissé gyerekes ötletnek tűnt, hogy ezen a nyáron ki akarta tanulni a kosárfonást. A kosárban alma volt, az előző őszi termésének maradéka, kicsit már megfonnyadt, összetöporodott normandiai alma, nyilván egy közeli kertből vagy gazdaságból hozta valaki. Gerda őszintén meghatódott, amikor arra gondolt, valaki eljött ide, elcipelt hozzájuk egy kosár almát, legyalogolt a házig, átfúrta magát a homoktorlaszokon, hogy megnézzék, megvannak-e még, és mert azt hitte, talán nincs mit enniük. Meghatódott, egy kicsit el is szégyellte magát – a zárkózottság nem mindig erény.

– Nézd csak, Kay – szólta hátra mosolyogva, a magasba emelve a kosarat – milyen kedves szomszédaink vannak.

Néha jólesik beismerni, ha az ember téved.

10.8 Szomszédság

Martinovic-Benkő Livia

Van ez a panel romantika hangulat, amikor ha akarod, ha nem, intim részese leszel a másik lakó életének. Hallod, ahogyan porszívózza a pókhálókat, szeretkezik, hazajön munka után, megtetszik neki egy zene a spotify-on és egy hétvége alatt te is 30-szor meghallgatod ugyanazt a számot. Az elmúlt években rengeteget költöztem, sok új szomszédnak láttam az életébe, de Flórián messze a legmenőbb lakó volt a telepen.

Flórián először csak egy polcot segített felszerelni, már akkor 70 felett járt, de kérte tegeződjünk. Egyre többször beszélgettünk az utcán, minden lakásátalakító tervemben ő volt az ezermester. A kutyámat hamar megszerette, májjal, csirkével etette, amit az én vega főztömből Bubu nem kapott meg. Teltek az évek, és az ismertségből igazi barátság lett, Flóriánt többször elvittem a szüleimhez pihenni, borfesztiválóztunk, a barátaimmal közösen berúgtunk együtt. Az exeimmel ellentétben, neki minden főztöm ízlett, ami persze kis túlzás volt, de jól esett.

Egy picike kert volt a közös terünk, ő fűvet nyírt, én zöldségeket termesztettem. Egy meleg nyári napon grilleztünk, fröccsöztünk a Sashegy alsó részén, és először életében kihozott egy hatalmas zacskónyi fekete-fehér képet, elmesélte az életét. Az 50-es, 60-as években esküvőket fotózott, rengeteget nyaralt a Balatonon, Ladával utazott mindenfelé, nyugtalan természet volt. Az egyik képen egy gyönyörű nő szerepelt, térd fölé érő fehér csizmákkal, horgolt fehér mini ruhában. Megfordítottam a képet, talán 73-as dátummal szépen dőlt betűkkel ez a szöveg állt: „Ezt a képet azért adom, hogy akkor is emlékezz rám, amikor nem akarsz.”

Hát igen, élni kell. Mosolyogva ránéztem Flóriánra, visszamosolygott, és akkor éreztem igazán, hogy ez az öregség mennyire egy nehéz dolog: a tested akadályokat ad, pirulákkal nyomod el a fájdalmadat, de belül ugyanolyan maradsz, mint az a férfi, aki ezt a fotót kapta. Most maszkban látjuk egymást néha, gyógyszert viszek neki, de hamarosan ünneplünk, akkor is, ha telefonon keresztül koccintunk: Flórián pontosan április 26-án lesz 80 éves. Isten éltesse a kedvenc szomszédomat!

10.9 Szomszédság

Orbán Jolán

A hadifogságból érkezett haza, gyalog tettem meg a várostól a szülőfalujáig vezető tíz kilométeres utat. Mi volt ez a több száz kilométeres úttalan utak után. Hurcolta magával az elsővilágháború emlékeit, a második világháború sebeit, fájdalmait, akkor 28 éves volt, most 56. Akkor még előtte volt az élet, most már mögötte a férfikor, még meglett férfiként ment el, öregemberként vánszorgott haza. Akkor még fiatal lány várta haza. A műhely, a műpad, a gyaluk, a vésők gyorsan forogtak a keze alatt, készült az asztal, a szék, a szekrény, a tokozat, csak úgy röpködött a levegőben a gyaluforgács, fortyogott a kályhán az enyv, nemsokára hallatszott a vidám asszonyének a konyhából, sült a kemencében a kenyér, a kalács, jókedvűen falatoztak a fiúk. Az egyik cipész lesz, a másik asztalos mondta büszkén a feleségének, tovább kell vinni az ipart. Vajon ő milyen sorsot szánt a fiainak? Csak annyit tudni róla, hogy szép asszony volt, vidám, daloskedvű, jószívú, szerették a rokonok, a szomszédok, aztán hirtelen meghalt, egy tükrösszekrény, egy fénykép, egy özvegy, két Fiú és két évszám maradt utána. Meg egy emlék a kisebbik Fiútól, megérkeznek a vecsernyéről és bújocskáznak, a riadalom, hogy eltűnt, az öröm, hogy lám mégis itt van Édesanya. Feleséget kerítettek neki, nem is egyet, hanem kettőt, az egyik gyermektelen volt és kedves, de szegény, a másik gyermekes és gazdag. Ő a gazdagot választotta. Jött is az új asszony, hozta a Fiát és a földjeit, de nyugalmat nem hozott a házba. Nem szólt az ének a konyhában, kiporciózva az étel, elzárva a palacsinta, de a harmadik Fiú kinyitotta a szekrényt és titokba vitte a palacsintát az árváknak. Aztán jött az újabb behívó, az újabb háború, most vajon mire is megy haza, megvárta-e az asszony, vajon mekkorát nőtt két Fia, vajon, hogy van a Harmadik? Még vagy négy kilométer és máris feltűnik a templom tornya. Már alig vitte a lába, amikor a szomszéd falu határában megpillantott egy férfit és egy nőt, annyira elgyötört volt, annyira fáradt, szakadt ruhában, kalap nélkül, vajon reám ismernek-e? – gondol(hat)ta.

- Hát maga? – kérdez(het)te a férfi
- Eregelek hazafelé – mond(hat)ta.
- Messze van még?
- Van még, de csak kibírom, ha már eddig eljöttem.
- Igyék egy kicsi vizet, egyék egy falat kenyeret – kínál(hat)ta az asszony.
- Isten fizesse meg – válaszol(hat)ta.
- Hát osztán, hova lett a kalapja?
- Lelőtték a fejemről, még megvan a nyoma.
- Na, akkor tegye fel az enyémet, nehogy napszúrást kapjon.
- S magával mi lesz?
- Én már mindjárt hazaérek.
- S, hogy juttassam vissza.
- Járok én még arra felé, ahol maga lakik, akkor megisszuk az áldomást.

– Így már jó lesz! Köszönöm. Isten áldja.

– Isten magával.

Összefutott a szomszédság, gyorsan híre ment, hogy hazajött a háborúból, jöttek a rokonok, kérdezgették, hogy nem látta-e Pistát, Jóskát, Ferit, Bélát, nem tudja-e, hogy hol vannak, élnek-e még vagy rég meghóttak. Nem győzött válaszolni a rá záporozó kérdésekre, az asszony örült, a Fiúk mindhárman boldogok voltak. Azt a kalapot jó helyre tette, mivel tudta, hogy vissza kell majd adnia. De nem került erre sor, mert két hétre rá meghalt tifuszban, akárcsak a kalap gazdája és az egész családja. Valaki a szomszédságból hozta a hírt, amiként mentében vitte az ő halálhírét is.

Ő volt az én apai nagyapám, akit csak a családi legendáriumból ismertem. Pár fénykép és pár történet maradt fenn róla, a műpadot, a gyalukat, a vésőket és a mesterség szeretetét a kisebbik Fiára, Édesapámra, hagyta.

10.10 Szomszédság

Farkis Tímea

A Balaton parton volt egy nagy játszótér, Európai Unió pénzéből felújított, minden korosztály igényét kielégítő. Mármint a gyerekek különböző fejlődési szakaszaira értendő. Nem ötvenéves, közepesen táplált felnőtteknek készítették a mozgáskoordináció fejlesztését szolgáló elemeket. De minden eleme masszív, jól megtervezett elem volt. Este, mikor már jótékony félhomály borította be a vizet, a partvonal sem látszott, a fák is jótékonyan eltakarták a játszóteret, az anyukák is hazavitték gyerekeiket, leosont a partra, bement a hintához, és nézte hosszasan. Elbírja-e? Ez volt a legfontosabb kérdés, ez, ami már hónapok óta izgatta. Többször irigykedve nézte napközben a gyerekeket, akik sikongva lengtek fel s alá, könnyedén, súlytalanul a hintán. Terveket szőtt, napirendet módosított, idősávokat hozott létre, abba bejegyezte, hogy a nap melyik szakasza mennyire terhelt: hintailag! Hónapokon át gyártotta a kimutatásokat, a statisztikát, hogy megtalálja a legmegfelelőbb időpontot az ő hintázására. És most hintázni fog! Beleült, szinte kéjesen! Belefért! Újabb öröm! Elrúgta magát, és ahogy gyermekként annyiszor csinálta a lábával, felidézve a mozdulatsort, elkezdett hintázni! Fel, le, fel, le, egyre magasabbra vitte a lendület! Mennyire csodálatos érzés! Mennyire várta ezt az új **találkozást!** Hónapok óta, ha tehetne, csak a hintára gondolt! A **várakozás** is felvidította! Hosszú utat tett meg ezért a hintáért! Fizikailag is elgyötörte az **utazás**, a négy óra vezetés, de lelkileg is nehéz volt ideérni, ehhez a hintához! Annyi mindent elfelejtett, és annyira szeretett volna, a hinta segítségével visszafordulni az időben! Tudta, hogy ez csak hintázás közben fog megvalósulni! Átadta magát a ringatózáshoz hasonló érzésnek: fel, s le, fel, s le! Gyerekkorában volt egy hintája, a nagyapja csinálta az unokáknak. Mivel ő volt az első, egy kicsit a sajátjának érezte. Imádta azt a hintát is! Talán az a gyerekkori hinta az oka annak, hogy most itt repül a Balaton partján a levegőben, súlytalanul. Azt játszotta, most ötvenévesen, hogy amikor felfelé száll, akkor a jövőt fürkészi, amikor lefelé, akkor pedig visszakacsint a múltba. Örült, hogy kitalálta ezt a játékot! Nézzük csak! Fenn, a jövő! Maximum a holnapi napot látta biztosan maga előtt, a sok teendő, feladat, elriasztotta. Alig várta, hogy a hinta ellenkező irányba induljon, lefelé. A múltból felrémlert nagyszülei öreg kutyája, akit annyira szeretett mindenki, hogy az állatorvos csodájára járt, mert a statisztikák szerint öt éve el kellett volna már pusztulnia. Tizenhét évesen aludt el a **kutya** békésen, egy hosszúra nyúlt kúra után, amit a **fájós torka** miatt kellett végig csinálni. Megrendítő szertartás során váltak meg az ebtől, mindenki megsiratta. Hinta előre fel: Holnapután jönnek a kéményseprők, dolgozni is kell, meg az autót műszaki vizsgára vinni. Hinta hátra, aztán le: A nagyszülei kertjében a hinta előtt volt egy kerti csap! Mennyit játszott ott a **vízzel**, pancsolt a kádban, amiben dédnagyanyja a ruhát mosta! Pirosra verte a fenekét, mert szutykosan beleült a tiszta ruhák közé! Sírtak mind a ketten! Hinta előre, fel! Szerdán be kell adni egy kérvényt online, el ne felejtse a jelszót. Utálta a jelszavakat, összekeverte őket. Egyszer össze kéne írni az összes **belépési jelszót!** Hinta, hátra

aztán felfelé: Igen, a nagyszülei házáat tekintette az első otthonának. Amikor elköltöztek onnan, nehezen lelt **otthonra egy másik városban**. Ezért is akart hintázni egyet, mert úgy érezte ilyenkor haza tud menni egy pillanatra. Még, ha csak egy lendület, egy pillanat erejéig is! Hinta előre, fel: a héten meg kell írnia egy cikket, időre, mi is az? Amikor a határidőkről volt szó, iszonyú bátornak érezte magát! És okosnak is! Soha nem írt fel semmit. Bízott magában, túlságosan is! Lám, most a hinta kell, hogy hopp, hátra fel, emlékezni tudjon! Inába szállt a **bátorsága!** A **tavaszi** este, a Balaton csendje, illata, a hinta egyhangú éneke már nem nyugtatták meg, nem ringatták át a jelenből a múltba, aztán a jövő felé! Minél többet hintázott előre, hátra, fel, s le, a múltból a jelenen át a jövőben annál jobban érezte, hogy ki akar szállni. Teljesen besötétedett. A Balaton a **szomszédjában**, sötétben ásított egyet.

Utószó

Így kezdtük ezt a játékot:

1. Találkozás (Dr. Szontagh Pál)	március 17.
2. Várakozás (Dr. Farkas Tímea)	március 19.
3. Utazás (Dr. Hamerli Petra)	március 21.
4. Megfájdult a kutyám torka (Sass István)	március 23.
5. Belépési jelszavaink evolúciója (Palkovics-Szabó Nóra)	március 25.
6. Víz (Hegedűs Attila)	március 27.
7. Otthon lenni egy másik városban (Sediánszky Nóra)	március 29.
8. Bátorság (Martinovic-Benkő Livia)	március 31.
9. Tavasz (Dr. Orbán Jolán)	április 2.
10. Szomszédság (Kendeh-Kirchknopf Lili)	április 4.

Ez alapján haladtunk. Fegyelmezetten, mintha a járvánnyal futnánk versenyt. Azokban a napokban, amikor mindannyian megküzdöttünk egyesével, családban, gyerekekkel, vagy magányosan a kialakult helyzet okozta nehézségekkel. Helyt kellett állni a munkahelyünkön is. Vagy legalább is megpróbálni a lehetetlent! Akkor álltunk neki játszani-írni. Pont abban az időszakban, amikor a legtöbb kérdőjel jött szembe! A bizonytalan, ingoványos helyzetben megtaláltuk ebben a játékban a kapaszkodót. Véresen komolyan vettük, mintha ezen múlna a kórházak, a szájmászok, az orvosok száma. Mintha ezzel gyengítenénk a vírust, mintha megakadályoznánk a terjedését, mintha az Olaszországból érkező hírek olvasásakor a Dekameron 2020 csapat tagjai bármivel is segíteni tudták volna az orvosokat, ápolókat, betegeket! A II. világháborúból lábadozó Olaszországot újjáépítő generáció utolsó mohikánjai tértek meg a Teremtőhöz, méltósággal – írták az olaszországi híradásokban. Akik egy hosszú, munkával teli életút után nem tudták megkapni a megfelelő ellátást. Mert nem lehetett.

Amikor esténként menttem az írásokat, szorongtam. A másnapi óráim miatt, a megoldandó feladatok miatt, a gyerekeim tanulása miatt. Aggódtam Anyukámért, a testvéremért, az idős rokonaimért. Aggódtam a magyarországi ismerős és ismeretlen emberek miatt (65 év felett különösen). Mikor ér ide az a helyzet, ami Olaszországot térdre kényszerítette? Milyen beláthatatlan következményei lesznek ennek a járványnak? A Pécsi Tudományegyetem történelem-olasz szakán végeztem, szocializálódtam. Nem volt olyan nap márciusban, amikor nem mondtam fel magamnak Fischer tanár úr tétéleit a megosztott világról. Nem tudtam magam kiszakítani a múltból, amitől a jelen függ! Mert erre tanítottak meg minket! Többször elismételtem magamnak is, hogy Lombardia lakosainak száma kb. tíz millió, épp, mint egész Magyarországé. A településszerkezetünk egészen más. A nagy városok száma Magyarországon Olaszországhoz képest megint kevés! Mennyire vagyunk törekenyek? Erre a kérdésre csak azt a választ találtam, hogy nagyon! És, akkor már mindegy, hogy hol él az ember. Törekenyek, sérülékenyek

vagyunk! És félünk! Erről majd a pszichológusok az elkövetkező évtizedekben könyvtárnyi anyagot fognak írni. Már most folynak kutatások arra nézve, hogy ez a helyzet milyen társadalmi, gazdasági, jogi változásokkal, változtatásokkal jár.

Ám minden este megjöttek az írások, szépen, egymás után megérkeztek. Valaki korábban is elküldte, és gyorsan menteni kellett a gépre, mappákba rendezni. Egyre több és több lett az írás/esszé, blog/novella! Mindannyian írtunk, gondolkodtunk a megadott témán! Fejben összeraktuk, majd elvetettük, átgondoltuk, újraírtuk, javítottuk. Kapaszkodtunk ebbe a játékba, egymásba! Belemerültünk a másik kilenc író társ alkotásába, jólesően. És a szorongás oldódott (nekem biztosan), a többiek elejtett kommentjeiből is erre következtek. Mire végigolvastam a többiek alkotását, mire elraktam azokat a napi mappába, már nem azzal voltam elfoglalva, hogy a bipoláris világrendszerből most éppen merre tartunk, hol állunk, és nem a világjárványok adatai érdekelték, hanem a legutóbb olvasott írás ölelt körbe. Jól esett, nagyon! Közben már az is foglalkoztatott, hogy hogyan tegyük az írásokat közkinccsá. Még végig sem gondoltam, és egyszer csak vége lett! Elfogytak a témák, beérkeztek az írások! Összeállt egy közös mű! Elfogadta a felkérést Németh Zoltán az illusztrációk megalkotására! Sass Istvánnak végtelenül hálás vagyok a tördelésért!

Hegedűs Attila átnézte, átolvasta. És volt egy bejegyzése az utolsó írásának feltöltése után:

„Azt végiggondoltátok, hogy amikor kb. 3 hete igent mondtunk a felkérésre, hogy részt vegyünk a játékban, akkor abból indultunk ki, hogy húsz napon belül biztosan nem fogunk megbetegedni? A járvány miatt kezdtük el, és közben nem hiszük el, hogy bennünket is elérhet. Járvány van, de rajtunk kívül. Furcsa az emberi pszichológia...

Ugyanakkor örülök, hogy eddig ez bejött, hogy egészségesek vagytok, illetve vagyunk.”

Amikor feltöltöttem az utolsó írásomat, én is azt írtam: "Kicsit vonakodok megválni tőle, mert azt fogja jelenteni, hogy vége, ténylegesen."

Sediánszky Nóra (április 5., 10:58) bejegyzése az utolsó dokumentum feltöltésekor: „Itt az én utolsó írásom is. Megvallom, egy kicsit tovább is szöszmötöltem vele a szükségesnél, hogy kicsit tovább tartson az élmény... Köszönöm ezt a lehetőséget, az együttléteket, a közös írást, gondolkodást, játékot az ötletgazda Timinek, és minden társamnak! Szeretettel...

Hamerli Petra (április 5.): "Kis késéssel, de küldöm a 10. napi történetet... hihetetlenül hamar eltelt ez a 3 hét, köszönöm szépen a játékot és az élményt!"

KEDVES OLVASÓ, tíz vállalkozó kedvű, rendkívül bátor, játékos lelkű humanista írását olvasta! Magunk és mindenki gyönyörűségére írtuk! Reméljük a rémálom is megszélidül! Mi mindent megtettünk ennek érdekében!

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
Farkis Tímea	
Találkozás	5
<i>Szontagh Pál</i>	7
Farkis Tímea	9
Hamerli Petra	10
Sass István	11
Palkovics-Szabó Nóra	15
Hegedűs Attila	16
Sediánszky Nóra	18
Martinovic-Benkő Lívía	19
Orbán Jolán	20
Kendeh-Kirchknopf Lili	21
Várakozás	22
<i>Farkis Tímea</i>	24
Hamerli Petra	25
Sass István	26
Palkovics-Szabó Nóra	31
Hegedűs Attila	32
Sediánszky Nóra	33
Martinovic-Benkő Lívía	36
Orbán Jolán	37
Kendeh-Kirchknopf Lili	38
Szontagh Pál	39
Utazás	40
<i>Hamerli Petra</i>	42
Sass István	43
Palkovics-Szabó Nóra	45
Hegedűs Attila	46
Sediánszky Nóra	47
Martinovic-Benkő Lívía	50
Orbán Jolán	51
Kendeh-Kirchknopf Lili	52
Szontagh Pál	54
Farkis Tímea	55

Megfájdult a kutyám torka	57
<i>Sass István</i>	59
Palkovics-Szabó Nóra	62
Hegedűs Attila	63
Sediánszky Nóra	64
Martinovic-Benkő Livia	67
Orbán Jolán	68
Kendeh-Kirchknopf Lili	69
Szontagh Pál	71
Farkis Tímea	73
Hamerli Petra	74
Belépési jelszavaink evolúciója	75
<i>Palkovics-Szabó Nóra</i>	77
Hegedűs Attila	78
Sediánszky Nóra	80
Martinovic-Benkő Livia	83
Orbán Jolán	84
Kendeh-Kirchknopf Lili	85
Szontagh Pál	87
Farkis Tímea	88
Hamerli Petra	89
Sass István	90
Víz	91
<i>Hegedűs Attila</i>	93
Sediánszky Nóra	95
Martinovic-Benkő Livia	97
Orbán Jolán	98
Kendeh-Kirchknopf Lili	99
Szontagh Pál	101
Farkis Tímea	102
Hamerli Petra	103
Sass István	104
Palkovics-Szabó Nóra	107
Otthon lenni egy másik városban	108
<i>Sediánszky Nóra</i>	111
Martinovic-Benkő Livia	115
Orbán Jolán	116
Kendeh-Kirchknopf Lili	118
Szontagh Pál	119
Farkis Tímea	121

Hamerli Petra	122
Sass István	123
Palkovics-Szabó Nóra	125
Hegedűs Attila	126
Bátorság	128
<i>Martinovic-Benkő Livia</i>	130
Orbán Jolán	131
Kendeh-Kirchknopf Lili	132
Szontagh Pál	133
Farkis Tímea	135
Hamerli Petra	136
Sass István	137
Palkovics-Szabó Nóra	138
Hegedűs Attila	139
Sediánszky Nóra	141
Tavaszi	144
<i>Orbán Jolán</i>	146
Kendeh-Kirchknopf Lili	147
Szontagh Pál	148
Farkis Tímea	149
Hamerli Petra	150
Sass István	151
Palkovics-Szabó Nóra	154
Hegedűs Attila	155
Sediánszky Nóra	157
Martinovic-Benkő Livia	159
Szomszédtság	161
<i>Kendeh-Kirchknopf Lili</i>	163
Szontagh Pál	164
Hamerli Petra	165
Sass István	166
Palkovics-Szabó Nóra	167
Hegedűs Attila	168
Sediánszky Nóra	170
Martinovic-Benkő Livia	173
Orbán Jolán	174
Farkis Tímea	176
Utószó	178

Dekameron 2020

Magyarország

Írták:

Farkis Tímea
Hamerli Petra
Hegedűs Attila
Kendeh-Kirchknopf Lili
Martinovic-Benkő Livia
Orbán Jolán
Palkovics-Szabó Nóra
Sass István
Sediánszky Nóra
Szontagh Pál

A borítót és az illusztrációkat készítette:

Németh "MNU" Zoltán

Lektorálta:

Hegedűs Attila

Tördelte:

Sass István

A kiadványt gondozta:

Farkis Tímea

Magyarország, 2020. március-április

